I 11152

almanahul

VÎNĂTORULUI SI PESCARULUI SPORTIV

'69

ALMANAHUL VÎNĂTORULUI ȘI PESCARULUI SPORTIV 1969

BIBLIOTECA ASTRA
SIBIU

TRĂIASCĂ
REPUBLICA
SOCIALISTĂ
ROMÂNIA

DATE IMPORTANTE

24 ianuarie	— Se împlinesc 110 ani de la Unirea Principatelor Române.
ianuarie—februarie 1933	— Au avut loc eroicele lupte ale muncitorilor ceferişti şi petrolişti, conduse de P.C.R.
3—5 martie	— 20 de ani de la rezoluţia plenarei C.C. al P.C.R. privind întărirea alianţei dintre clasa muncitoare şi ţărănimea muncitoare şi pentru transformarea socialistă a agriculturii.
6 Martie 1945	— A fost instaurat primul guvern democratic din istoria României, condus de dr. Petru Groza.
8 martie	— Ziua internaţională a femeii
21 martie 1922	— Crearea de către P.C.R. a organizaţiei comuniste de tineret — U.T.C.
22 aprilie 1870	— S-a născut V. I. Lenin.
1 Mai	— Ziua solidarităţii internaţionale a celor ce muncesc.
1 mai	— Se împlinesc 25 de ani de la realizarea Frontului Unic Muncitoresc dintre P.C.R. şi P.S.D.
2 mai	— Ziua tineretului din Republica Socialistă România.
5 mai 1818	— S-a născut Karl Marx.
8 mai 1921	— Crearea Partidului Comunist Român.
9 mai 1877	— Proclamarea independenţei de stat a României.
9 mai 1945	— Ziua Victoriei împotriva fascismului.
1 iunie	— Ziua internaţională pentru apărarea copilului.
11 iunie 1948	— Marea Adunare Naţională a votat legea naţionalizării principalelor mijloace de producţie din industrie.
29 iunie/11 iulie	— Se împlinesc 150 de ani de la naşterea lui Nicolae Bălcescu.
19—24 iulie 1965	— Au avut loc lucrările Congresului al IX-lea al P.C.R.
5 august	— Se împlinesc 40 de ani de la eroica grevă a muncitorilor mineri de la Lupeni.
15 august	— Ziua presei române.
21 august 1965	— Marea Adunare Naţională a adoptat Constituţia Republicii Socialiste România.
23 August 1944	— Ziua eliberării României de sub jugul fascist (se împlinesc 25 de ani).
1 septembrie	— 25 de ani de la restabilirea unităţii sindicale prin înfiinţarea „Sindicatelor unice revoluţionare".
5 octombrie	— Ziua recoltei.
25 octombrie	— Se împlinesc 25 de ani de la eliberarea întregului teritoriu al patriei de sub ocupaţia fascistă. Ziua Forţelor Armate ale Republicii Socialiste România.
7 noiembrie 1917	— Ziua Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie.
28 noiembrie 1820	— S-a născut Friedrich Engels.
1 decembrie 1918	— Unirea Transilvaniei cu România.
30 decembrie 1947	— Abolirea monarhiei şi proclamarea Republicii Populare Române. La 21 august 1965 ţara noastră a devenit Republica Socialistă România.

Vînătoarea dă celui care o practică conştiinţa personalităţii sale. Ea deşteaptă în el simţul unei etici fără de care acest sport nu poate fi decît manifestarea crudă a instinctelor elementare.

Vînătorul trebuie să evite orice act de cruzime şi să se opună lui. El trebuie să iubească şi să respecte vînatul, să-şi interzică de a-l urmări cînd condiţiile naturale micşorează sau împiedică reacţiile lui de apărare, să respecte perioadele lui de protecţie şi să-şi interzică orice act de vînătoare contrar spiritului sportiv, chiar dacă regulamentele sau legile îi îngăduie.

Principiile astfel lămurite înlătură orice discriminare între vînatul zis „folositor" şi cel zis „dăunător", şi unul şi altul derivînd din echilibrul natural.

(Din „Principiile fundamentale ale Consiliului Internaţional de Vînătoare")

ianuarie

ZIUA	SOARELE Răs. h. m.	SOARELE Apus h. m.	FAZA LUNII
M. 1	7 52	16 46	
J 2	7 52	16 47	
V 3	7 52	16 48	L.P
S 4	7 52	16 49	
D 5	7 52	16 50	
L 6	7 52	16 51	
M 7	7 51	16 52	
M 8	7 51	16 53	
J 9	7 51	16 54	
V 10	7 51	16 55	
S 11	7 50	16 57	
D 12	7 50	16 58	U.P
L 13	7 50	16 59	
M 14	7 49	17 00	
M 15	7 49	17 02	
J 16	7 48	17 03	
V 17	7 48	17 04	
S 18	7 47	17 05	L.N.
D 19	7 47	17 07	
L 20	7 46	17 08	
M 21	7 45	17 09	
M 22	7 45	17 10	
J 23	7 44	17 12	
V 24	7 43	17 13	
S 25	7 42	17 14	P.P.
D 26	7 41	17 16	
L 27	7 40	17 17	
M 28	7 39	17 19	
M 29	7 38	17 20	
J 30	7 37	17 22	
V 31	7 36	17 23	

Vînătoarea, la origine, a răspuns unor necesităţi materiale evidente. Mai tîrziu ea nu se justifică decît prin tradiţii şi reguli a căror concepţie şi aplicare au creat unul din izvoarele foarte reale ale culturii umane.

VÎNAT ŞI VÎNĂTOARE

Vînatul aduce multiple foloase economiei naţionale. Fazanul şi potîrnichea culeg multe omizi şi insecte dăunătoare plantelor de cultură ; iepurele, căpriorul, mistreţul, cerbul şi celelalte specii produc mari cantităţi de carne, iar unele dau trofee de renume mondial. Apoi, vînatul este un bun obştesc, o bogăţie a patriei noastre. De aceea se cuvine să-l ocrotim. Acum, în puterea iernii, cînd zăpada acoperă totul, a ocroti vînatul înseamnă a-l ajuta cu hrană suplimentară, a nu lăsa cîinii slobozi să hoinărească pe cîmpie şi a ieşi la vînătoare numai în limitele permise de legea care reglementează vînătoarea.

În această lună este permisă vînătoarea la mistreţi, iepuri, fazani (numai cocoşi), sitari, porumbei sălbatici, gîşte şi raţe sălbatice (care se aţin pe la cozile neînghеţate ale bălţilor sau pe rîurile neînghеţate), cocoşari. În tot cursul anului pot fi vînaţi lupi, vulpi, dihori etc., ciori grive, coţofene şi ulii porumbari.

Cu autorizaţie specială **pot fi vînaţi jderi.**

PEŞTI ŞI PESCUIT

Pentru cei mai mulţi pescari, ianuarie este luna „de atelier". Controlul uneltelor pregătite pentru iernat încă din luna trecută se impune. Nu cumva au fost ţinute în aer prea umed ? sau prea cald ? sau prea rece ? Îndemînaticii îşi vor construi năluci de toate tipurile, vîrteje, inele, plumbi — iar ceilalţi se vor mulţumi să pescuiască din amintiri sau din literatură. Dacă apele sînt bine înghеţate, astfel ca stratul de gheaţă să suporte greutatea a mai mulţi oameni, se poate pescui la copcă : ştiucă şi biban. (Aţi încercat vreodată şi carasul ?) Dacă nu vrem să pescuim, este bine să dăm o mînă de ajutor la îndepărtarea stratului gros de zăpadă de pe gheaţă şi chiar la tăierea în gheaţă a copcilor de aerisire.

FAZANUL

„TARE la pene". Așa se spune despre fazanul în care a tras vînătorul, dar pasărea a plecat mai departe, mai sănătoasă ca oricînd. Și vina nu-i a păsării. E a vînătorului. Fiindcă nu pasărea, ci el a uitat că, în zbor lansat, fazanul înregistrează peste 50 km/h și, deci, este necesară o corecție de cca 0,80 metri cu pușca „plimbată" sau de 3,20 metri trăgînd cu pușca „fixă". (Amănunte în legătură cu aceste două sisteme de a trage cu pușca de vînătoare găsiți în lucrarea „Tirul cu arma de vînătoare" de Gh. Pasat — Editura A.G.V.P.S. — 1965).

Dar, vînătorul de fazani trebuie să mai țină seama și de alte lucruri în afară de tirul pe care-l „cere" fazanul. (El, de fapt, n-ar cere nici un fel de tir ; n-are nici un interes !). De pildă, la vînătoarea de fazani, vînătorul trebuie să se poarte la fel ca la vînătoarea de lupi : să fie bine camuflat, să nu facă nici un zgomot și să tragă rapid și precis. O precizare se impune însă, în comparația de mai sus : la lupi se trage numai „pe jos", fiindcă, știe oricine, lupii nu prea au obiceiul să zboare, dar la fazani se trage numai la „zbor". Altfel, fazanul respectiv s-ar putea plînge că în loc să fie vînat, a fost asasinat ! Și pe bună dreptate. Nici un vînător care are oarecari noțiuni de etică vînătorească, de oarecare cinste în această inegală întrecere între vînat și vînător, care se numește vînătoare și se supranumește și sport, nici un asemenea vînător n-ar trage într-un fazan care merge pe jos. Și, știți, ați văzut : cînd merge pe jos, fazanul pare o găină oarecare, cu o coadă nepermis de lungă. Și, atunci, de ce să ne apucăm să împușcăm găini ? Nici o gospodină nu l-ar ierta pe soțul ei, pe care l-a rugat să-i taie găina din curte, dar el a împușcat-o !

Dar destul despre găini ! Fazanul, oaspete al nostru, venit fără voia lui acum vreo sută de ani de undeva din Asia, s-ar simți jignit de asemenea comparații. Să-l vînăm vînătorește și gata. Adică să tragem numai la zbor, numai cu alicele potrivite, numai cu prilejul vînătorilor colective și numai în condiții legale.

în pom

CE fuge repede și are coadă lungă ? Ați ghicit : fazanul. Este o pasăre frumoasă și sperioasă, care fuge întotdeauna cu capul înainte iar coada vine după el. Poftim ? Toate animalele fug astfel ? Nu-i adevărat. Racul fuge cu coada înainte și nu cu capul. Dar fazanul se deosebește de rac prin aceea că el cîrîie, cu motiv sau fără. Racul nu cîrîie, nici cu motiv, nici fără. Cu motiv, fazanul cîrîie noaptea, cînd e în pom, iar braconierul vine și-l înhață de picioare. Dacă tocmai atunci vine paznicul, e „în pom" braconierul. Dacă nu vine nimeni, nu mai e în pom nici fazanul ; e în unt. Dacă însă braconierul nu vine, ci vine doar paznicul, dar fazanul se încăpățînează să cîrîie, înseamnă că paznicul are slăbiciuni omenești. Și, dacă tocmai atunci vine mai-marele paznicului, atunci „în pom" e paznicul. Dacă însă mai-marele nu vine, nu mai e nimeni în pom. Nici fazanul. E iar în unt. Dar dacă nu vine paznicul, ci vine doar mai-marele său și fazanul tot cîrîie, e clar că mai-marele paznicului are slăbiciuni omenești. Dacă însă... Dar e inutil. Oricum, fazanul tot în unt ajunge...

februarie

ZIUA	SOARELE Răs. h m	SOARELE Apus h m	FAZA LUNII
S 1	7 35	17 25	
D 2	7 34	17 26	L.P.
L 3	7 33	17 28	
M 4	7 31	17 29	
M 5	7 30	17 31	
J 6	7 29	17 32	
V 7	7 27	17 33	
S 8	7 26	17 35	
D 9	7 24	17 36	
L 10	7 23	17 37	U.P
M 11	7 22	17 39	
M 12	7 20	17 40	
J 13	7 19	17 42	
V 14	7 18	17 43	
S 15	7 16	17 44	
D 16	7 15	17 46	L.N.
L 17	7 13	17 47	
M 18	7 12	17 48	
M 19	7 10	17 50	
J 20	7 09	17 51	
V 21	7 07	17 53	
S 22	7 05	17 54	
D 23	7 04	17 55	
L 24	7 02	17 57	P.P.
M 25	7 00	17 58	
M 26	6 59	17 59	
J 27	6 57	18 00	
V 28	6 56	18 02	

Nu intenționăm să transformăm pămîntul în rai dar este obligația noastră să acordăm rîurilor și lacurilor noastre cea mai atentă ocrotire, în scopul înfrumusețării și cultivării lor. Ocrotirea apelor nu mai poate fi omisă din preocupările noastre și ea formează grija și paza atentă a pescuitului sportiv.

VÎNAT ȘI VÎNĂTOARE

Iarna este în toi; este luna cea mai grea pentru vînat. De aceea trebuie continuată ajutorarea lui cu hrană suplimentară. Pentru ca iepurii să nu roadă pomii din livezi este de ajuns să fie puse la marginea livezii cîteva mănunchiuri de ramuri rezultate de la curățirea pomilor. Bineînțeles însă că aceasta nu-l scutește pe gospodar de a-și înveli pomii. O mînă de zoană de la treier aruncată pe ogor va reține aici fazanul sau potîrnichea. Aceste păsări vor înapoia la vară, cu dobîndă, ceea ce li s-a dat iarna. Se continuă alimentarea hrănitorilor pentru cervide, iepuri, fazani și potîrnichi.

În această lună este permisă vînătoarea la mistreți, sitari, cocoșari, gîște, rațe sălbatice și alt vînat de baltă. Bune rezultate dau pîndele la lupi și la vulpi (la nadă). De asemenea, pîndele la vidre — care și-au început împerecherea — pot fi făcute cu succes.

Cu autorizație specială **pot fi vînați jderi.**

PEȘTI ȘI PESCUIT

Desigur, pentru amatorii de pescuit la copcă este de obicei sezonul cel mai indicat. Cu toate că nu vrem să plictisim cu sfaturile, reamintim că remediul împotriva frigului pătrunzător nu este alcoolul; un termos cu ceai fierbinte și o îmbrăcăminte călduroasă (pîslarii sînt grozav de indicați pentru protecția picioarelor!) — iată ce ne ajută să rezistăm la frig. Dacă apele se dezgheață — sau n-au înghețat deloc — se poate încerca la clean, biban, știucă, roșioară. Să nu uităm, dacă e zăpadă și ger, că săparea unei copci de aerisire este inutilă, dacă această copcă nu este întreținută zilnic.

ŞTIUCA

INUTIL s-o mai prezentăm, nu numai pescarilor, dar şi nepescarilor, pentru care, prin aspectul ei exterior : corp aproape fusiform cu desen caracteristic, cap alungit cu bot lăţit, turtit mult dorso-ventral şi cu largă deschidere a gurii bine garnisită cu dinţi, ştiuca vădeşte, evident, o puternică personalitate.

Deci... n-o mai prezentăm, făcînd, însă, unele precizări — să le zicem — speciale. Bunăoară, puţini dintre cititorii noştri ştiu că o ştiucă bătrînă, desemnînd prin aceasta un exemplar ce depăşeşte binişor media capturilor frecvente plasată între 1—3 kg, poate depune anual peste 1.000.000 icre. Cifra va spori entuziasmul piscicultorilor, în zelul lor de a o extermina, şi-i va nedumeri pe lansetişti o dată mai mult : unde naiba stau ascunse ştiucile ?

O sugestie (gratuită, tovarăşe autor ! vor protesta cititorii) : căutaţi-le la solunare, care iniţial au fost stabilite tocmai pe baza comportamentului ştiucilor ; şi nu ezitaţi în experimentarea celor mai fanteziste modele şi mărimi de năluci : ştiuca are vedere proastă şi o gură care-i permite să înghită victime de dimensiuni pînă la 1/3 din mărimea propriului corp.

Ar merita, însă, menţionat faptul că ştiucile se stabilesc definitiv la regim de hrană ihtiofag încă de la vîrsta de cca două luni, cînd asasinul în devenire nu depăşeşte 9—11 cm lungime. Deci, nu vă miraţi că, aruncînd „Heinz"-ul dv. de 15 cm exact în mijlocul cîrdului de peştişori sărind înnebuniţi la suprafaţa apei, nu reuşiţi să agăţaţi exemplarul capital...

Ştiuca asigură industriei de resort, anual, cantităţi de materie primă între 600.000—4.000.000 kg, în care ponderea o deţine, bineînţeles, Delta Dunării.

Un sistem de prindere a temutului răpitor, mai rar întîlnit, dar călduros recomandat de cei care-l practică, îl constituie pescuitul ştiucii în rîuri.

Ştiuca nu are, în pescuitul sportiv, dimensiuni legale limită de reţinere.

revolta ştiucii

„VIN unii — povestea o ştiucă — şi plescăie toată ziua apa bălţii cu nişte tinichele. Şi nici măcar nu le fac mai acătării. Le taie cum s-o nimeri, din cutii de conserve. Le leagă cu un şnur din cel folosit la perdele şi, dacă nu eşti atentă, ţi le aruncă-n cap ! Pe urmă, au pretenţia să le muşti tinicheaua ! Dar proaste ne mai cred ăştia ! Nu tu un blinker zglobiu, nu tu un vobler care să juri că-i baboi, nu tu ceva făcut din material plastic care să-ţi încînte ochiul şi să-ţi deschidă apetitul cînd se insinuează între două ape... Pe urmă firul ; vine cu ditamai frînghia ! În loc să-ţi dea iluzia unui peştişor liber, el îţi oferă imaginea spînzurătorii... Şi, dacă nu te repezi imediat la ea, la tinichea, te insultă. Te înjură. Zice că suferi de „blincherită". Că te-ai făcut al dracului de mofturoasă. Că balta e împuţită şi aşa mai departe. Decît să-l asculţi pînă-şi debitează toată cultura şi ajunge la solunara majoră, mai bine te duci să cauţi o vîrşă, or altă unealtă de prins peşte şi te ascunzi acolo".

— Apropos, surato ! N-ai văzut pe undeva vreo vîrşă ?

— Ba da. Te conduc, că iar a venit ăla cu tinichelele cu care găureşte balta de cînd eram cît o fircă ! Hai să mergem...

Şi cele două ştiuci au intrat, scîrbite, în prima vîrşă întîlnită.

martie

ZIUA	SOARELE Răs. h m	SOARELE Apus h m	FAZA LUNII
S 1	6 54	18 03	
D 2	6 52	18 04	
L 3	6 51	18 05	
M 4	6 49	18 07	L.P.
M 5	6 47	18 08	
J 6	6 45	18 09	
V 7	6 44	18 10	
S 8	6 42	18 12	
D 9	6 40	18 13	
L 10	6 38	18 14	
M 11	6 37	18 16	U.P.
M 12	6 35	18 17	
J 13	6 33	18 19	
V 14	6 31	18 20	
S 15	6 29	18 21	
D 16	6 27	18 23	
L 17	6 25	18 24	
M 18	6 23	18 25	L.N.
M 19	6 22	18 26	
J 20	6 20	18 28	
V 21	6 18	18 29	
S 22	6 16	18 30	
D 23	6 14	18 31	
L 24	6 12	18 33	
M 25	6 10	18 34	
M 26	6 08	18 35	P.P.
J 27	6 06	18 36	
V 28	6 04	18 38	
S 29	6 02	18 39	
D 30	6 01	18 40	
L 31	5 59	18 41	

Avem obligaţia să contribuim la menţinerea sănătăţii oamenilor printr-o activitate fizică în mijlocul naturii. Este sarcina noastră să îndrumăm oamenii spre o raţională întrebuinţare a timpului liber, prin practicarea pescuitului sportiv.

VÎNAT ŞI VÎNĂTOARE

În regiunile în care zăpada mai acoperă în strat gros pămîntul este necesar să fie continuată aprovizionarea hrănitorilor cu hrană pentru vînat. Se încheie lucrările de evaluare a efectivelor de vînat. Este luna în care se termină vizarea permiselor de vînătoare pe anul în curs. Se întorc păsările călătoare din ţările calde. Pentru ca în grădina dv. să se oprească cît mai multe păsărele, pregătiţi-le din vreme cuiburi artificiale. Acestea nu vor rămîne nelocuite, iar păsărelele vă vor răsplăti truda prin cîntecul lor şi prin curăţirea pomilor de omizi.

În această lună este permisă vînătoarea la sitari, porumbei sălbatici, cocoşari, gîşte şi raţe sălbatice (pînă la 20 martie !) şi alt vînat de baltă.

Cu autorizaţie specială **pot fi vînaţi urşi şi jderi.**

PEŞTI ŞI PESCUIT

De obicei, majoritatea apelor sînt lipsite de gheaţă, mai ales rîurile în porţiunile lor colinare şi de şes. Deci putem să căutăm cleanul, mreana, bibanul — apoi şalăul şi mai puţin ştiuca, deoarece are acum perioada de boişte. În bălţi îşi face simţită prezenţa carasul, peştele începătorilor şi al avansaţilor, al celor mici, ca şi al celor vîrstnici. Vom încerca toate metodele pe care le cunoaştem şi vom folosi toate momelile şi nadele pe care le avem la dispoziţie în această lună. Să nu uităm că stratul de apă de la fund este încă foarte rece şi peştele este încă amorţit. A-l trezi la viaţă şi a-l convinge să mănînce momeala oferită generos — iată în ce constă acum tehnica pescarului sportiv.

CARASUL

SCUMPUL, nepreţuitul şi inepuizabilul caras! Ce-or fi pescuit bunicii noştri, ne-am putea întreba nedumeriţi, ştiind că anul introducerii carasului în apele ţării noastre este 1920?

Dacă vom proclama, didactic şi fără apel: carasul este un peşte de talie potrivită, colorat argintiu pe burtă şi plumburiu pe spate şi pe flancuri, riscăm să declanşăm corul de proteste ale multor cititori. Unii vor spune că-i gălbui, alţii auriu, ruginiu, negricios, ba chiar că ar avea culorile şi înfăţişarea crapului, la scară redusă. Iar noi, cu dragoste de adevăr şi de exactitate ştiinţifică, le-am da dreptate. Ceea ce nu înseamnă că ne infirmăm propriile convingeri.

Variabilitatea largă a caracterelor morfologice ale carasului i-a nedumerit dintotdeauna atît pe ihtiologii certificaţi, cît şi pe cei consfinţiţi ca atare, empiric, de pasiunea pescuitului. Cărui fapt se datoreşte? Unei ciudăţenii de reproducere.

Fecundarea icrelor carasului este o pseudofecundare, în sensul că nu are loc o contopire a elementelor sexuale mascule (lapţii) cu ovulele (icrele), acestea din urmă fiind doar influenţate iniţial de elementele sexuale mascule, de provenienţă diversă şi care declanşează evoluţia oului.

Ca taţi prezumtivi sînt citaţi crapul şi caracuda. Nu este o banală bigamie, deoarece se pare că numărul speciilor-tată este mult mai larg. Ba, mai mult, chiar fecundarea icrelor de caras cu lapţi de provenienţă cărăşească îmbracă acelaşi aspect decent al influenţei, fenomen înregistrat de biologie sub numele de ginogeneză.

Fenomenul este frecvent întîlnit în lumea animală pe o scară sistematică inferioară şi constituie o raritate în scara vertebratelor.

Indiferent de problemele amoroase ale carasului, acesta rămîne visul de bază al „fixistului", deliciul începătorului şi consolarea ştiucarului dezamăgit.

Şi iese o saramură...

n-ar putea fi altceva

CARASUL e un peşte. Nici n-ar putea fi altceva. N-ar putea fi, să zicem, un urs. Şi dacă nu-i urs, cînd mergi la pescuit caras, nu ai nevoie de puşcă, ci de undiţă. Pe urmă, dacă la urs e nevoie de cuţit de lemn, la caras nu-i nevoie. La caras e nevoie de momeală: rîme, viermişori, cocoloaşe de mămăligă şi altele asemenea. El, carasul, nu-i prea pretenţios, cum ar fi de pildă ursul. La urs trebuie să te duci cu carabină, cu autorizaţie (cu carabina tragi, iar cu autorizaţia ai voie să tragi) şi cu paznicul de vînătoare. Paznicul devine util mai ales după ce vine ursul. Pînă vine ursul, vînătorul n-are nimic. Nu tremură, nu se sufocă, nu leşină. Deci n-are nevoie de paznic. După aceea însă, trebuie să împuşte cineva ursul şi pentru asta-i făcut paznicul: să împuşte ursul. Şi paznicul împuşcă ursul, iar vînătorul povesteşte... La caras însă se schimbă lucrurile. Îl prinzi, îl duci acasă, îl curăţi că-i mărunt şi cu solzi mici (şi de-aia te-ai însurat) şi-l găteşti şi gata. Nu povesteşti nimănui nimic. Ce-ai putea povesti? Că s-a ridicat carasul în două picioare şi a răcnit o dată de s-a cutremurat papura? Şi că după ce ai tras cu undiţa şi n-a căzut, ai scos cuţitul de la brîu şi...?

aprilie

ZIUA		SOARELE Răs. h m	SOARELE Apus h m	FAZA LUNII
M	1	5 57	18 43	
M	2	5 55	18 44	L.P.
J	3	5 53	18 45	
V	4	5 52	18 46	
S	5	5 50	18 48	
D	6	5 48	18 49	
L	7	5 46	18 50	
M	8	5 45	18 51	
M	9	5 43	18 53	U.P.
J	10	5 41	18 54	
V	11	5 39	18 55	
S	12	5 38	18 56	
D	13	5 36	18 57	
L	14	5 34	18 58	
M	15	5 32	18 59	
M	16	5 31	19 00	L.N.
J	17	5 29	19 02	
V	18	5 27	19 03	
S	19	5 26	19 04	
D	20	5 24	19 05	
L	21	5 23	19 07	
M	22	5 21	19 08	
M	23	5 20	19 09	
J	24	5 18	19 10	P.P.
V	25	5 17	19 12	
S	26	5 15	19 13	
D	27	5 14	19 14	
L	28	5 13	19 15	
M	29	5 11	19 17	
M	30	5 08	19 18	

Vînătoarea, bine concepută şi organizată în mod înţelept, constituie, pentru numeroase ţări, un important capital moral şi material. Ea serveşte turismul şi ajută, în multe regiuni, la alimentarea populaţiei. Ea creează, de asemenea, contacte internaţionale susceptibile de a da naştere la înţelegeri reciproce şi binevenite, uşurate printr-o comunitate de gusturi, de idei şi de etică cinegetică.

VÎNAT ŞI VÎNĂTOARE

Au început din plin lucrările agricole, iar vînatul şi-a început reproducerea. Pentru aceasta însă el are nevoie de linişte. De aceea nu ieşiţi la cîmp însoţiţi de cîini. Combateţi cîinii hoinari pe care-i întîlniţi pe cîmp. Primii iepuraşi ai anului au şi apărut ; alungaţi-i din calea tractorului, nu treceţi peste ei. De obicei, ei, de frică, se tupilează la pămînt şi nu mai fug. Nu-i prindeţi, fiindcă vor muri inutil în captivitate. Dacă nu aţi amenajat încă cuiburi artificiale pentru păsările în grădina dv., mai aveţi timp s-o faceţi. Într-un pom înalt potriviţi o roată veche sau altceva asemănător şi o pereche de berze îşi vor face cuibul acolo.

În această lună este permisă vînătoarea la sitari, cocori, becaţine, duble şi surde. Nu se recomandă vînătoarea la sitari cu cîine. Acesta va distruge puii de iepure abia fătaţi şi va nelinişti vînatul. Vînaţi sitari numai la pază.

Cu autorizaţie specială **pot fi vînaţi urşi, jderi, dropioi (de la 15 aprilie) şi cocoşi de munte.**

PEŞTI ŞI PESCUIT

Luna de vîrf a primăverii în ceea ce priveşte pescuitul sportiv. Se pare că răpitorii sînt aceia care deţin primul loc : şalăul, avatul, ştiuca, bibanul — dar şi roşioara, cleanul şi mai ales carasul. Spre sfîrşitul lunii se poate încerca cu succes la crap, care va prefera momelile de origine animală, deci rîmele în primul rînd. Totuşi, carasul este acela care ne va da cele mai multe satisfacţii. Iar în apele cu scobari, scobarul. În aprilie, zile călduroase (mai ales în Cîmpia Dunării) alternează pe neaşteptate cu zile reci, ploioase. Deci, atenţie la îmbrăcăminte. Şi nu uitaţi termosul acasă !

COCOŞUL DE MUNTE

COCOŞUL de munte cîntă foarte încet. Cîntă atît de încet încît doar urechea celui trăit la pădure îi desluşeşte sunetul. Vînătorul de la şes sau orăşeanul nu distinge uşor „toaca" cocoşului, de clipocitul picăturilor care cad de pe cetină la acel miez de aprilie. De aceea, el, vînătorul de la şes sau orăşeanul, nici nu se aventurează singur spre locurile de rotit. Se însoţeşte întotdeauna cu un paznic, un om al pădurii. Şi după ce osteneşte bine la urcuş, cătînd să se ţină pe urmele acestuia, deodată călăuza lui se opreşte şi duce degetul la buze. „Auzi ?" Novicele poate să jure atunci că n-aude nimic, oricît şi-ar chinui auzul, dar procedează dimpotrivă. Spune că aude. Şi tot întrebîndu-se cam cum o fi cîntînd cocoşul de munte execută mecanic salturile pe care le ordonă în răstimpuri călăuza lui. Dar după o vreme, cînd amîndoi s-au apropiat binişor de cîntăreţ, aude şi novicele „toaca". Un sunet la fel cu cel pe care-l scoţi printre dinţi lipind limba de cerul gurii, cînd eşti oltean şi vrei să zici „nu" fără consum de consoane şi vocale. Sunetele se alătură două cîte două şi se repetă timp de şapte sau opt secunde. Apoi, urmează „tocilatul". Un sunet lung, neîntrerupt, tare asemănător cu cel pe care-l scoate piatra tocilarului ascuţind un cuţit. În timp ce cîntă, cocoşul nu aude nimic. Nici chiar un foc de puşcă. Dar tot cîntecul durează puţin. Atît cît să faci la repezeală şase, şapte paşi. Şi dacă se nimereşte pe acolo (cum de obicei se întîmplă) zăpadă mare şi muiată bine de căldură, mersul n-are spor.

Apoi, nu trebuie uitat că o dată cu ultimul sunet al cîntecului trebuie să înceteze şi mişcarea vînătorului. Acesta trebuie să rămînă aşa cum l-a prins vremea. Orice schimbare de poziţie, de căutare a uneia mai comode, alarmează cocoşul şi urmărirea se termină ! Desigur, nu-i de loc uşor să rămîi cu un picior suspendat în aer sau cu un bulgăre de zăpadă căzut de pe cetini pe ceafă şi să aştepţi ca să înceapă cocoşul să cînte iară. Dar asta e o condiţie a reuşitei.

Focul cu alice de 4 mm e uşor de plasat. Este de recomandat însă un foc cu glonţ de calibrul 5,6 mm. Arma face zgomot mai mic. De asemenea, este recomandabilă naturalizarea cocoşului (nici un vînător nu vînează mulţi cocoşi — e greu de ajuns la ei) pentru ca amintirile să se perpetueze cît mai mult.

perfidie

SE spune despre cocoşul de munte că este o pasăre nobilă. O fi nobilă, dar e şi perfidă. Şi perfidia o vădeşte în mai multe feluri. Întîi şi-ntîi e perfid prin aceea că se urcă şi huzureşte tocmai în vîrful muntelui, de-i scoate sufletul bietului vînător care vrea să-l vîneze. Nu putea perfidul să rotească şi la cîmpie ? Nu sînt păduri ? Cîte vrei. De-aia-i spune cocoş de munte ca să trăiască la munte ? Da ce ? Muntele e făcut numai din vîrf ? Poale nu are ? De ce să stea cocoţat tocmai în vîrf şi să nu-l găseşti colo cum cobori din tren, la haltă ? Atunci, l-ar putea vîna toţi, fie tineri şi voinici, fie vîrstnici şi nevolnici...

Pe urmă ăla-i cîntec de cocoş pe care-l scoate el din plisc ? Păi să trîmbiţeze şi el cum trîmbiţează cocoşul cel roşu al muicăi Maria, de trei ori pe noapte. S-aude cale de-o franzelă şi doi covrigi cu susan. Pe cînd el, orătania ceea de munte, socoteşte cîntec „mţ-mţ"-ul pe care-l scoate din cînd în cînd. Şi-l zice atît de încet, de nu-l auzi de la 30 de paşi. Să cînte şi el ca să-l auzi peste şapte văi ! Dar aşa, cum să-l audă unul care-i şi cam tare de ureche ?

mai

ZIUA		SOARELE Răs. h m	SOARELE Apus h m	FAZA LUNII
J	1	5 08	19 19	
V	2	5 06	19 20	L.P.
S	3	5 05	19 22	
D	4	5 03	19 23	
L	5	5 02	19 24	
M	6	5 00	19 25	
M	7	4 59	19 27	
J	8	4 57	19 28	U.P.
V	9	4 56	19 29	
S	10	4 55	19 30	
D	11	4 53	19 32	
L	12	4 52	19 33	
M	13	4 51	19 34	
M	14	4 50	19 35	
J	15	4 48	19 36	
V	16	4 47	19 37	L.N.
S	17	5 46	19 38	
D	18	4 45	19 39	
L	19	4 44	19 40	
M	20	4 43	19 41	
M	21	4 42	19 42	
J	22	4 42	19 43	
V	23	4 41	19 45	
S	24	4 40	19 46	P.P.
D	25	4 39	19 47	
L	26	4 39	19 47	
M	27	4 38	19 48	
M	28	4 37	19 49	
J	29	4 36	19 50	
V	30	4 36	19 51	
S	31	4 35	19 52	L.P.

Pescuitul sportiv contribuie astăzi, în mai toate ţările, la menţinerea sănătăţii populaţiei.

VÎNAT ŞI VÎNĂTOARE

Vînatul are pui şi deci are nevoie, în continuare, de linişte. Cîinii nu vor fi lăsaţi să umble hoinari. De multe ori, la recoltarea trifolienelor, veţi găsi cuiburi de prepeliţă, potîrniche sau chiar fazan ; pe măsura posibilităţilor alungaţi păsările din faţa maşinilor, pentru a nu fi ucise. Organele vînătoreşti au sarcina de a depista şi evacua cuiburile cu ouă din culturile care urmează a fi recoltate. Aceeaşi grijă pentru puii de iepure. Ouăle de fazan şi potîrniche găsite în cuiburi trebuie puse imediat la incubat. Nu lăsaţi copiii să strice cuiburile păsărelelor, să le ia ouăle sau puii.

În această lună începe colectarea frunzarelor pentru hrănirea suplimentară a vînatului în iarna viitoare.

În această lună este permisă vînătoarea numai la răpitoarele recomandate.

Cu autorizaţie specială **pot fi vînaţi urşi, dropioi, cocoşi de munte (pînă la 15 mai).**

PEŞTI ŞI PESCUIT

Se deschide pescuitul la păstrăv şi se poate — cum s-a întîmplat încă în anul care a trecut — ca apele să fie limpezi din primele zile ale lunii. Totuşi, muştele artificiale nu dau întotdeauna bune rezultate, pentru simplul motiv că încă n-au apărut şi cele naturale deasupra apelor. Este mai indicată năluca metalică, peştişorul artificial în montură. Păstrăvul curcubeu şi lipanul sînt încă opriţi la pescuit. Pentru pescarul de şes, pescuitul este oprit, cu un decalaj de zece zile între regiunile nordice şi cele sudice ale ţării. Este necesar să ne preocupăm de stăvilirea braconajului. Dacă n-avem încă o perioadă de prohibiţie pentru răpitori, să asigurăm măcar stocul de peşti aşa-zişi paşnici.

PĂSTRĂVUL

ARUNCAŢI. Recuperaţi. Muşcă, şi din această clipă (urmează ceva foarte original) cavalerul undelor limpezi şi reci porneşte la luptă. Nu vă alarmaţi, totul e prima şi cea din urmă, de altfel, lumînare. Dacă ştiţi să suflaţi în ea cum se cuvine şi în timp util, puteţi să vă bombăniţi liniştit tovarăşul de pescuit care, iremediabil uituc, a lăsat lămîile în frigider. Şi n-o să vă învăţăm tocmai noi ce să-i ziceţi : face parte din bagajul aproape obligatoriu al pescarului...

Păstrăvul prezintă o mare variabilitate în coloraţie, spre încîntarea pescarilor cu veleităţi de sistematicieni. Îi dezamăgim, probabil, oferind explicaţia fenomenului : coloraţia variată a exemplarelor ce fac parte uneori din aceeaşi populaţie, nu este un caracter genotipic, adică un individ cu o coloraţie, spre exemplu, întunecat uniformă, nu provine obligatoriu din părinţi cu acelaşi caracter. Deosebirile se datoresc condiţiilor mediului : mai mult sau mai puţin oxigen, temperatură, lumină, deosebirilor de chimism al apei şi de natură a hranei.

De altfel, ultima condiţie — natura hranei — afectează mai profund organismul păstrăvului. S-a constatat că păstrăvii cu carnea roz consumă cantităţi mari de răcuşori *(Gammarus)*, fapt care ar trebui să condiţioneze momelile noastre ulterioare, cînd primul păstrăv prins prezintă coloraţia amintită.

Dar, cu sau fără momeala cea mai potrivită, iată-ne la pescuit. Prima şedinţă de pescuit a sezonului. În sfîrşit, primul peşte care, peste vreo cîţiva ani, ar putea fi un păstrăv frumos dar, deocamdată e ceva, ceva mai mult decît un alevin. „Primul peşte nu se aruncă", va obiecta metafizica pescarului sportiv. Perfect de acord, ne declarăm şi noi, sensibili la credinţa ancestrală, nu-l vom arunca ! Îl desprindem cu grijă din cîrlig, evitînd rănirile, şi-l punem în apă, cu aceeaşi grijă, pentru că cine ştie dacă nepricopsitul de azi, ajuns mîine păstrăv în toată firea, nu va muşca la acelaşi cîrlig ce s-a dovedit o dată simplă păcăleală...

un animal ciudat

APELE de munte curg la vale. Păstrăvul „curge" la deal. Nu curge, ci fuge. Săgetează tot timpul, prin şuvoi, în sus. Şi tot merge păstrăvul pe apă în sus, pînă ajunge la izvor. Şi dacă ar fi destulă apă în firul izvorului, păstrăvul ar urca şi s-ar băga ca un dop în gura izvorului şi l-ar astupa ! Dar, ciudăţenia păstrăvului stă în altceva. Şi anume, se pare că el nu se înmulţeşte ca orice vietate, adică dintr-o pereche de păstrăvi să se facă mai mulţi păstrăvi, din mai mulţi păstrăvi şi mai mulţi etc. Nu. La el probabil că e pe dos ; din mai mulţi păstrăvi se face o pereche, apoi dintr-o pereche probabil se face un singur păstrăv ! Altfel cum s-ar putea explica faptul că de douăzeci de ani încoace, în fiecare an se azvîrl în apele de munte zeci de milioane de alevini, dar păstrăvi nu sînt deloc mai mulţi în aceste ape ? Ar fi interesant de ştiut totuşi — şi asta e treaba oamenilor de ştiinţă, să afle — cum se produce în mod practic fenomenul. Aşa, pur şi simplu se bagă un păstrăv în altul ? Şi apoi păstrăvul în care s-a băgat un păstrăv caută alt păstrăv şi se bagă în el ?

iunie

ZIUA		SOARELE Răs. h m	SOARELE Apus h m	FAZA LUNII
D	1	4 34	19 53	
L	2	4 34	19 54	
M	3	4 33	19 54	
M	4	4 33	19 55	
J	5	4 32	19 56	
V	6	4 32	19 56	
S	7	4 32	19 57	U.P.
D	8	4 31	19 57	
L	9	4 31	19 58	
M	10	4 31	19 59	
M	11	4 31	19 59	
J	12	4 30	20 00	
V	13	4 30	20 01	
S	14	4 30	20 01	
D	15	4 30	20 01	
L	16	4 30	20 02	
M	17	4 30	20 02	
M	18	4 30	20 02	
J	19	4 30	20 02	
V	20	4 31	20 03	
S	21	4 31	20 03	
D	22	4 31	20 03	
L	23	4 31	20 03	P.P.
M	24	4 32	20 04	
M	25	4 32	20 04	
J	26	4 32	20 04	
V	27	4 33	20 04	
S	28	4 33	20 04	
D	29	4 34	20 04	L.P.
L	30	4 34	20 04	

Vînătoarea trebuie să fie, pentru cel ce o practică, prilej de disciplină severă, ca şi un mijloc de a cunoaşte şi de a înţelege celelalte fiinţe. Ea predispune la meditaţie, după cum conduce la observarea chibzuită a naturii şi a tot ce este legat de ea.

VÎNAT ŞI VÎNĂTOARE

În timpul lucrărilor de întreţinere a culturilor agricole se cere aceeaşi grijă pentru ocrotirea vînatului. Prin lanurile de floarea soarelui şi de porumb se adăpostesc în această lună făzănişte, potîrnichi şi prepeliţe cu pui, iepuri mici (a doua serie de pui) şi chiar iezi de căprioară. Este condamnabil obiceiul unora (rareori, dar se mai întîmplă) ca la vederea unui astfel de animal sălbatic să azvîrle cu bulgări sau cu ce au la îndemînă, sau să încerce să prindă puii care nu pot fugi destul de repede. Nu trebuie uitat faptul că şi vînatul este un bun obştesc, al nostru al tuturor, care trebuie exploatat şi folosit în limitele şi condiţiile prevăzute de lege. Se continuă colectarea frunzarelor pentru hrănirea suplimentară a vînatului în iarna viitoare.

În această lună este permisă vînătoarea la răpitoarele recomandate.

Cu autorizaţie specială **pot fi vînaţi urşi şi căpriori.**

PEŞTI ŞI PESCUIT

Cea dintîi lună a anului în care pescuitul sportiv este permis la toate speciile — deci şi lipanul şi păstrăvul curcubeu. Dacă temperatura nu creşte prea repede, iunie este şi luna cea mai „productivă", în afară de septembrie. În apele de munte pescuitul cu musca artificială dă primele rezultate bune ; în lacurile alpine — năluca rotativă mică ; în apele colinare se obţin rezultate bune la clean şi scobar ; în bălţi şi lacuri crapul este întîiul obiectiv. Urmează, bineînţeles, carasul şi toate speciile de peşti mici. În Dunăre şi în deltă — ştiuca, avatul şi somnul. Pentru amatorii de plătică este o perioadă foarte indicată.

CĂPRIORUL

CĂPRIORUL nu-i cine ştie ce rezistent la foc, dar practica poşurilor (sau chiar cea a focurilor trase cu alice, ca la iepuri !) este deosebit de dăunătoare. Mulţi căpriori răniţi astfel mor inutil, iar alţii, datorită rănirii, dezvoltă după aceea trofee deformate. Şi nu este recomandabilă nici folosirea glonţului de 5,6 mm. Acesta doboară doar cînd loveşte animalul într-una din părţile vitale. Altfel, vînatul „duce" mult lovitura şi este iremediabil pierdut. Pentru talia sa şi trofeul pe care-l oferă, căpriorul (după ce a fost „judecat" prin binoclu şi a fost găsit ca potrivit scopului şi autorizaţiei) este demn de un glonţ de carabină.

Este permisă şi împuşcarea căpriorului cu glonţ tras din arme cu ţevi lise, armele de alice. Dar aceasta cere apropierea vînatului sub distanţa de 50 m şi cere, implicit, o mare dibăcie din partea vînătorului. Cele mai bune ore pentru încercarea apropierii la căprior sînt cele din zorii zilei şi pe înserat. Şi dacă înainte de aceasta se mai întîmplă o ploaie scurtă, care să înmoaie terenul şi să facă frunza uscată să nu sune, reuşita apropierii are mulţi sorţi de izbîndă.

O altă metodă de vînătoare la căprior este pînda. Aceasta presupune un loc bine ales — acolo unde se ştie că iese de obicei căpriorul căutat — cere un bun camuflaj, nemişcare şi răbdare din partea vînătorului. La apropiat mai ales, dar uneori şi la pîndă, se întîmplă ca vînătorul să nu împuşte piesa dorită. (Uneori acesta are neplăcuta surpriză şi trage consecinţele împuşcării unei căprioare luate drept ţap !). Asemenea greşeli se datoresc pripelii, lipsei binoclului sau dorinţei de a consuma autorizaţia respectivă la prima ieşire în teren. Astfel, nu este suficient ca doar să fi zărit căpriorul printre tufe şi apoi să tragi în spata care se oferă în apropierea locului. Spata aceea poate fi a unei alte piese. Sau dacă este prea întuneric pentru a distinge bine coarnele căutate, este de preferat amînarea împuşcăturii regretului greşelii. În sfîrşit, vînătorul de căprior trebuie să aibă dinainte asigurat ajutorul unui cîine priceput la urmărirea pe urma de sînge în cazul unei împuşcături nu îndeajuns de bine plasate.

Obligaţiile vînătorului de căprior sînt împlinite cînd, după împuşcare, trofeul a fost preparat şi montat în mod corespunzător şi a fost întocmită fişa de evaluare a trofeului, pe care-l va prezenta, cînd i se va cere, la expoziţiile cinegetice.

dizertaţie despre ţapi

ORICE om ştie că el coexistă cu o întreagă categorie de ţapi. (Oare ce însemnează o categorie „întreagă" ?). Vrea, nu vrea, coexistă. E obligat să coexiste cu ţapii domestici (pe care-i mănîncă în chip de pastramă de capră, vara la grădină), cu ţapii de bere (pe care-i bea tot la grădină), cu ţapii sălbatici (de capră neagră sus la munte şi de capră roşie, de la munte şi pînă la şes), cu „ţapii ispăşitori" şi cu multe alte feluri de ţapi.

După atitudinea faţă de ţapi se disting şi anumite categorii de oameni : oameni care cultivă ţapi (îi cresc), oameni care împuşcă ţapi (vînători), oameni care-i cer ospătarului : „să mai vină o turmă !"

„Ţapul ispăşitor" nu mai trebuie definit. Orice muritor a fost măcar o dată în viaţă în postura aceasta. Şi o ultimă categorie de ţapi : cei cu barbă. Ar fi oameni ca toţi oamenii dacă n-ar avea o ţăcălie sub bărbie. Dar au. Şi li se spune ţapi.

Cît priveşte capra de tăiat lemne, aceasta este monosexuată. Nu se poate vorbi despre un „ţap de tăiat lemne". Nu se ştie însă cum se reproduce, cum se perpetuează specia acestei capre.

iulie

ZIUA	SOARELE Răs. h m	SOARELE Apus h m	FAZA LUNII
M 1	4 35	20 04	
M 2	4 35	20 03	
J 3	4 36	20 03	
V 4	4 36	20 03	
S 5	4 37	20 03	U.P.
D 6	4 37	20 02	
L 7	4 38	20 02	
M 8	4 39	20 02	
M 9	4 39	20 01	
J 10	4 40	20 01	
V 11	4 41	20 00	
S 12	4 42	20 00	
D 13	4 43	19 59	
L 14	4 44	19 59	L.N.
M 15	4 45	19 58	
M 16	4 46	19 57	
J 17	4 46	19 57	
V 18	4 47	19 56	
S 19	4 48	19 55	
D 20	4 49	19 54	
L 21	4 50	19 53	
M 22	4 51	19 52	P.P.
M 23	4 52	19 51	
J 24	4 53	19 50	
V 25	4 54	19 49	
S 26	4 55	19 48	
D 27	4 56	19 47	
L 28	4 57	19 46	
M 29	4 58	19 45	L.P.
M 30	5 00	19 43	
J 31	5 01	19 42	

Pescuitul sportiv să însemne pentru noi bucurie și bucurie să rămînă.

VÎNAT ȘI VÎNĂTOARE

A început recoltarea intensă a păioaselor. Este necesară aceeași grijă pentru ocrotirea vînatului aflat în aceste culturi. Organele vînătorești trebuie să ia măsurile cuvenite și să organizeze acțiunea de speriere și alungare a vînatului din aceste culturi. Totuși acolo unde acest lucru nu s-a făcut, iar muncitorul agricol observă pui de vînat în cultură este chemat să nu arunce după ei cu ce are la îndemînă, ci să le dea posibilitate să se refugieze în tarlalele alăturate.

În această perioadă întreg personalul vînătoresc va fi în permanență pe teren, acolo unde se recoltează. Fiecare vînător trebuie să dea o mînă de ajutor la aceasta.

În această lună este permisă vînătoarea la toate speciile de răpitoare cu păr sau cu pene, în afara celor ocrotite de lege.

Cu autorizație specială **pot fi vînați urși și căpriori.**

PEȘTI ȘI PESCUIT

Recomandările făcute pentru luna trecută sînt valabile și acum. Dacă luna lui Cuptor își merită numele, crapul va mușca mai rar, la ore care nu se mai pot preciza (se pare, însă, că mai des în cele de seară). Pescuitul în apele colinare, dacă boiștea, care uneori se prelungește, s-a încheiat definitiv, dă cele mai bune rezultate. Deci, cleanul, la toate momelile de sezon. Dunărea are acum apă limpede și destul de scăzută ; de căutat somnul. Delta Dunării — în afară de un pescuit variat, la toate speciile — oferă prilejul unor minunate excursii în grup.

CRAPUL

CRAP nu înseamnă neapărat fir de 0,50 mm ø, cîrlig nr. 1 şi vargă de bambus construit. Dar răbdare, iscusinţă, măiestrie chiar, acestea da, crapul le cere cu prisosinţă.

Nu-l vom descrie, crapul fiind binecunoscut tuturor pescarilor şi nepescarilor. Vom expune însă o metodă potrivit căreia pescarul care a capturat un crap va şti imediat dacă are de-a face cu o formă cultivată sau cu una sălbatică. Nu ne referim la aşa numitul crap „oglindă" (crapul galiţian) sau la crapul Aischgrund, forme care pot fi recunoscute uşor după numărul redus de solzi, dispuşi în desen caracteristic pe corp, ci la crapii cultivaţi cu îmbrăcăminte solzoasă normală, ca şi aceea a crapului sălbatic.

În cazul formelor cultivate, linia capului nu se continuă în plan cu linia trunchiului, ci se frînge brusc într-o cocoaşă, astfel încît capul apare ca înşurubat în trunchi. Acest caracter, destul de evident la formele tinere, se accentuează cu înaintarea în vîrstă a indivizilor.

Pescarii veterani vor fi tentaţi să opună criteriului nostru de recunoaştere pe acela al coloritului : crapii sălbatici ar avea un colorit mai deschis, gălbui-ruginiu pe flancuri şi mai întunecat pe spate, pe cînd cei cultivaţi ar avea o coloraţie predominant întunecată, verzui-negricioasă generalizată.

Ca şi în cazul păstrăvului, crapul poate prezenta deosebiri mari în coloraţie, după calităţile apei în care trăieşte : culori închise în apele cu fund nămolos, tulburi şi cu conţinut redus în oxigen şi nuanţe deschise în apele limpezi, cu fund nisipos şi mai oxigenate.

Ceea ce ar mai merita reţinut de către pescari, dacă n-au aflat-o încă, este faptul că valoarea culinară a crapului creşte cu vîrsta, fiind foarte redusă la formele tinere.

Un motiv în plus să nu ne punem mintea cu exemplarele, am zice noi, sub kilogram.

evoluţie postumă

CRAPUL este, pentru pescarul apelor de şes, începutul şi sfîrşitul pescuitului. Este peştele căutat, urmărit, nădit, chemat, ademenit, visat, mai rar prins şi mai des povestit. Nici un alt peşte din apele de şes nu se poate lăuda (peştii nu se laudă niciodată ; n-au cum) cu o asemenea reputaţie. Indiferent de vîrsta la care muşcă momeala din perfidul cîrlig, indiferent de mărimea lui de-atunci, crapul, mort demult, creşte eroic o dată cu vremea care trece. „Era cît un copil, dom'le..." istoriseşte pescarul. Şi cum un copil cîntăreşte patru sau patruzeci de kilograme... Dar copilul are obiceiul să crească. Şi creşte o dată cu el şi crapul prins între cele două războaie mondiale. Şi, obligat de propria-i logică, pescarul îţi zugrăveşte crapul cît ditamai bărbatul. Nu-i el de vină. De vină e copilul care a crescut. Atîta era crapul pe care-l prinsese el : cît copilul.

Toţi peştii au obiceiul să crească şi după ce au murit. Dar crapul o face, pare-se, mai cu osîrdie...

august

ZIUA	SOARELE Răs. h m	SOARELE Apus h m	FAZA LUNII
V 1	5 01	19 41	
S 2	5 02	19 40	
D 3	5 04	19 38	
L 4	5 06	19 37	
M 5	5 07	19 36	U.P.
M 6	5 08	19 35	
J 7	5 09	19 33	
V 8	5 10	19 32	
S 9	5 11	19 31	
D 10	5 12	19 29	
L 11	5 14	19 28	
M 12	5 15	19 26	
M 13	5 16	19 25	L.N.
J 14	5 17	19 23	
V 15	5 18	19 22	
S 16	5 19	19 20	
D 17	5 20	19 18	
L 18	5 21	19 17	
M 19	5 23	19 15	
M 20	5 24	19 13	P.P.
J 21	5 25	19 11	
V 22	5 26	19 10	
S 23	5 28	19 08	
D 24	5 29	19 06	
L 25	5 30	19 05	
M 26	5 31	19 03	
M 27	5 32	19 02	L.P.
J 28	5 33	19 00	
V 29	5 34	18 58	
S 30	5 35	18 57	
D 31	5 37	18 55	

Sportul s-a transformat, în societatea modernă, într-un drept vital al tuturor oamenilor. Nu dorim să exagerăm în aprecierea pescuitului sportiv, dar urmărim să i se acorde locul ce i se cuvine. Nu pretindem nici mai mult, nici mai puţin decît celelalte discipline sportive.

VÎNAT ŞI VÎNĂTOARE

În această lună se încheie colectarea şi depozitarea hranei pentru vînat pe timpul iernii. Pe lîngă fînul şi frunzarele recoltate începînd încă din luna mai, se depozitează acuma zoana de la treier destinată hrănirii vînatului, apoi fructele de pădure. În terenurile de vînătoare de la şes şi de la munte se fac ultimele pregătiri pentru sezonul de vînătoare care începe din plin. În locurile în care mistreţii produc pagube în porumbişti se organizează pînde de noapte. Este nevoie de multă atenţie cînd la aceste pînde se folosesc şi arme de vînătoare, fiindcă accidentele sînt uşor posibile în asemenea cazuri.

Începînd de la 1 august este permisă vînătoarea la becaţine, duble, porumbei sălbatici, turturele şi cocoşari ; de la 15 august este permisă vînătoarea la prepeliţe, cîrstei, raţe şi gîşte sălbatice, cocori şi alte specii de vînat de baltă. Este, de asemenea, permisă vînătoarea la speciile de răpitoare recomandate.

Cu autorizaţie specială **pot fi vînaţi urşi şi căpriori.**

PEŞTI ŞI PESCUIT

În principiu se spune că luna august este cea mai potrivită pentru pescuitul sportiv în toate apele. Totuşi, să preferăm Dunărea deltei, apele curgătoare bălţilor şi lacurile alpine rîurilor de munte. În Dunăre se pot face partide interesante la somn, şalău, avat şi alte specii ; farmecul acestui pescuit constă în faptul că, cu aceeaşi momeală, nu poţi şti niciodată ce specie vei prinde. În rîuri vom pescui, de preferinţă, cleanul, iar în lacurile alpine păstrăvul indigen şi cel curcubeu oferă satisfacţii deosebite. Pentru o varietate agreabilă a partidelor de pescuit, încercaţi metodele din apele de munte în apele de şes şi mai ales la mare.

SOMNUL

NU cel din bancul răsuflat : „Am prins un somn...“ „Da ? De cîte ore ?“ ci somnul adevărat, campionul lungimii (pînă la 5 m) şi al greutăţii (pînă la 400 kg), speranţa nemărturisită a oricărui pescar cu patină, aşa cam cum ar fi ursul pentru omologii noştri cu puşcă.

Oarecum legendar — vei găsi întotdeauna, de-a lungul Dunării, pescari profesionişti gata să-ţi arate urmele cicatrizate ale dinţilor somnului ce era să-i tragă la fund cînd se scăldau, sau gospodine cărora le-a smuls din mînă rufele, de preferinţă albe, aduse la spălat — somnul duce o viaţă ciudată pe fundul rîurilor mari cu curs lenes, în deltă şi în lacurile mari, deschise, cu fundul nisipos. Viaţa lui de sihastru cu mustăţi şi barbă (alte două perechi de mustăţi prinse sub falca inferioară) îl deosebeşte de toţi ceilalţi peşti ai apelor dulci din ţara noastră. Vom reţine un aspect caracteristic.

Somnul este un peşte monogam : reproducătorii formează perechi statornice chiar de la un an la altul, locul de depunere a icrelor fiind ales cu grijă deosebită şi chiar amenajat de masculi, cu mult simţ gospodăresc. De altfel, securitatea cuibului şi grija pentru progenitura nevîrstnică sînt treburi exclusiv bărbăteşti. Masculul adult rămîne în preajma cuibului cu icre, înghiţind sau lovind cu coada-i puternică pe oricine ar încerca să se apropie, iar dacă apele scad primejdios, lăsînd cuibul pe uscat, masculul va umezi în permanenţă icrele, dirijînd apa, cu puternice lovituri de coadă, asupra cuibului.

Ceea ce nu înseamnă că singura contribuţie feminină în actul reproducerii se limitează la depunerea icrelor ; aportul (tipic feminin ! ar spune misoginii) este toxicitatea destul de pronunţată a icrelor, iar pentru a fi eliminate femela se freacă, pînă la rănirea abdomenului, de obiectele tari din apă şi de maluri.

În pescuitul sportiv al somnului nu există restricţii limită asupra dimensiunilor de reţinere. Cruţaţi, totuşi, microsomoteii...

numai uriaşi şi pigmei ?

SOMNI loviţi de elicele vaselor fluviale, somni harponaţi, somni împuşcaţi, somni prinşi în carmace făcute la fierar şi garnisite cu cîini morţi, somni care au înghiţit pe jumătate cadavrele unor înecaţi, somni care au înghiţit copii aflaţi la scăldat, somni care... Literatura e plină de somnii uriaşi care circulă pe Dunăre, lucru atestat cel puţin pentru porţiunea Baziaş—gurile Dunării. Dar între somnii cei uriaşi de sute de kilograme şi somoteii cît o lulea nu mai e nimic ? Că din cauza acestora din urmă nu poţi prinde un peşte mai ca lumea. Cum ai aruncat o rîmă în Dunăre, vine un neisprăvit străveziu de mic ce este, cască o gură de te miri de unde o are şi-ţi scutură vergeaua de te miri ce poate fi acolo, sub apă. Şi dacă îl salţi pe mal şi-i vezi ochii mici şi tîmpi, gura lată, largă, flancată de tuleie alburii care ar fi putut deveni mustăţi peste un secol, îl arunci scîrbit înapoi şi pierzi şi bruma de respect ce-o aveai pentru literatură în general şi pentru cea de specialitate în special.

septembrie

ZIUA		SOARELE Răs. h m	SOARELE Apus h m	FAZA LUNII
L	1	5 38	18 53	
M	2	5 39	18 51	
M	3	5 40	18 49	U.P.
J	4	5 41	18 47	
V	5	5 42	18 45	
S	6	5 43	18 43	
D	7	5 44	18 42	
L	8	5 46	18 40	
M	9	5 47	18 38	
M	10	5 48	18 36	
J	11	5 49	18 35	L.N.
V	12	5 50	18 33	
S	13	5 51	18 31	
D	14	5 52	18 29	
L	15	5 53	18 27	
M	16	5 55	18 25	
M	17	5 56	18 23	
J	18	5 57	18 21	
V	19	5 58	18 20	P.P.
S	20	6 00	18 18	
D	21	6 01	18 16	
L	22	6 02	18 14	
M	23	6 03	18 12	
M	24	6 05	18 10	
J	25	6 06	18 08	L.P.
V	26	6 07	18 06	
S	27	6 08	18 05	
D	28	6 10	18 03	
L	29	6 11	18 01	
M	30	6 12	17 59	

Respectînd speciile de animale, vînătorul, ca o consecinţă, respectă şi protejează şi locul lor de trai. Îndeplinind prin aceasta o datorie veche, el ia parte la conservarea echilibrului biologic şi se constituie păzitor activ al naturii, considerată de el ca un tot.

VÎNAT ŞI VÎNĂTOARE

Se adună şi se depozitează în continuare hrana pentru iarnă a vînatului. Depozitarea hranei trebuie făcută în aşa fel încît să fie ferită de umezeală. Periodic trebuie controlată starea hranei. Seminţele şi fructele trebuie lopătate din cînd în cînd. Începe din plin sezonul de vînătoare de toamnă. În această lună este permisă vînătoarea la mistreţi, prepeliţe, cîrstei, turturele, porumbei sălbatici, gîşte şi raţe sălbatice şi alt vînat de baltă. De la 15 septembrie începe vînătoarea la ierunci.

Cu autorizaţie specială **pot fi vînaţi cerbi carpatini, cerbi lopătari, căpriori, ţapi de capră neagră, urşi. Paznicii de vînătoare trebuie să fie în permanenţă în teren. Ei trebuie să însoţească în teren pe vînătorii care au autorizaţii de împuşcare.**

PEŞTI ŞI PESCUIT

Pînă la 15 septembrie mai este deschis pescuitul la păstrăv ; după aceea, apele de munte mai primesc doar pescarii amatori de pescuitul de fineţe al lipanului. Desigur, cele mai bune rezultate la cele mai multe dintre speciile aflate în ţara noastră se obţin, în această lună, în Delta Dunării. Este perioada — mai ales în a doua jumătate a lunii — cea mai bună pentru pescuitul ştiucii la năluca. În anii obişnuiţi, rezultatele sînt excepţionale şi ne ajung — din punctul de vedere al amintirilor — pînă în toamna viitoare. Apele de şes — bălţile, lacurile — sînt din nou în atenţia noastră. Este timpul crapului.

CERBUL

CERBUL, dacă nu este neliniştit de către om sau de către lupi, îşi păstrează cu multă regularitate locurile de ieşire — seara şi de retragere — dimineaţa. Peste zi se odihneşte în locuri ascunse, greu accesibile, liniştite. Locurile lui de ieşire sînt, de regulă, poienile cu păşune bună, ogoarele de hrană, tăieturile de pădure, parchetele în curs de regenerare, plantaţiile tinere. Toate aceste locuri sînt bine cunoscute de către paznici şi pădurari, după cum sînt bine cunoscute şi piesele care ies în aceste locuri. Deci, vînătorul va trebui să aibă concursul acestor oameni. Şi dacă locurile sînt ştiute, pînda este cea mai bună metodă de vînătoare la cerb. Vînatul, netulburat, poate fi bine observat şi cercetată calitatea coarnelor, vîrsta etc. Locul de pîndă ideal este un observator înalt (curenţii de aer nu mai trădează prezenţa vînătorului).

Pînda poate fi făcută dimineaţa sau seara. Pînda de seară are dezavantajul că lumina scade treptat, ochirea este din ce în ce mai dificilă, iar dacă vînătorul a tras dar vînatul n-a căzut în foc, urmărirea lui fără cîine este imposibilă. Pînă dimineaţa carnea se poate altera. Dar pînda de seară prezintă şi un avantaj — faptul că în timpul boncănitului şansa de a împuşca cerbi mari, puternici, este mai mare la pînda de seară decît la cea de dimineaţă. Motivul : cerbii mari, puternici, care stăpînesc ciute, după efortul făcut noaptea, adeseori dimineaţa se odihnesc, iar locul lor la grupul de ciute îl ia cîte un cerb de vîrstă mijlocie, care pînă atunci avusese rolul de „lăturaş".

Pînda de dimineaţă are avantajul creşterii din ce în ce mai mult a luminii şi a găsirii mai uşoare a vînatului rănit. Dar dezavantajul — cerbi mai mici. Aceasta din urmă, desigur nu întotdeauna. În sfîrşit, pînda este metoda de vînătoare cea mai comodă, pe care o pot folosi şi cei vîrstnici sau cei care se deplasează mai greu în terenul de munte. Tirul este mai uşor. Se poate trage frumos, la distanţe mari. Apropiatul (dibuitul) cere multă rezistenţă fizică, cunoaşterea perfectă a terenului etc., dar, desigur, oferă în schimb posibilitatea de a cerceta o mare suprafaţă de teren.

Pentru reuşita metodei este necesar să fie respectate cu stricteţe regulile cunoscute (camuflaj, echipament potrivit, nemişcare, linişte, a nu se fuma etc.), reguli cerute la orice specie de vînat urmărit de vînător, dar cu atît mai mult la cerb, ale cărui simţuri sînt dintre cele mai fine.

încornoratul

TOAMNA este anotimpul roadelor, al împlinirilor, al liniştirii. Este anotimpul predilect al bucolicilor. Numai cerbul, dintre vieţuitoarele noastre autohtone (şi încă vreo două specii mai mărunte ca trup) se dovedeşte a nu-i fi citit deloc pe poeţii latini. Ar fi putut s-o facă. Trăise (şi încă cum ! pe atunci erau păduri, nu glumă) în Dacia Traiană şi ar fi putut să culeagă şi să înveţe şi el ceva... Dar nu. El n-a băgat nimic la cap. El, toamna, în loc să adune pentru iarnă, risipeşte. Frunza rugineşte şi el înnebuneşte. Face ce face şi rămîne pe trei sferturi din cît a fost înainte. Unde nu-i minte... Îşi lustruieşte coarnele, îşi ascute copitele, îşi drege glasul şi-şi face harem. Îşi adună ciopor de ciute şi, pe urmă, începe să boncănească, să anunţe că „le-a luat el pe toate !" De aici o sumedenie de „mici neplăceri" : aude lupul, aude rîsul, aude braconierul, aude vînătorul, aud şi alţi cerbi... Şi, pe urmă, începe tevatura. Dacă scapă de lup or rîs, nu scapă de braconier ; dacă scapă de braconier, nu scapă de celălalt care are autorizaţie ; dacă scapă şi de acesta, nu scapă de ruşine : oricum, o ciută tot se răzleţeşte de cîrd şi-l înşeală cu vreun nevolnic care n-a avut curajul să s-arate-n poiană. Şi uite, de-aia-i încornorat cerbul. Aţi văzut ce coarne poartă...

octombrie

ZIUA		SOARELE Răs. h m	SOARELE Apus h m	FAZA LUNII
M	1	6 13	17 57	
J	2	6 15	17 55	
V	3	6 16	17 53	U.P.
S	4	6 17	17 51	
D	5	6 18	17 50	
L	6	6 19	17 48	
M	7	6 20	17 46	
M	8	6 21	17 44	
J	9	6 22	17 43	
V	10	6 24	17 41	
S	11	6 25	17 39	L.N.
D	12	6 26	17 37	
L	13	6 27	17 36	
M	14	6 29	17 34	
M	15	6 30	17 32	
J	16	6 31	17 30	
V	17	6 32	17 29	
S	18	6 34	17 27	P.P.
D	19	6 35	17 25	
L	20	6 36	17 24	
M	21	6 37	17 22	
M	22	6 39	17 21	
J	23	6 40	17 19	
V	24	6 41	17 18	
S	25	6 43	17 16	L.P.
D	26	6 44	17 15	
L	27	6 46	17 13	
M	28	6 47	17 12	
M	29	6 48	17 10	
J	30	6 50	17 09	
V	31	6 51	17 07	

Observarea tradiţiilor, noţiunea responsabilităţii faţă de vînat şi sentimentele cavalereşti care decurg din ele, au dat naştere, înnobilînd vînătoarea, artei cinegetice, tradiţională.

VÎNAT ŞI VÎNĂTOARE

În această lună se încheie acţiunea de colectare a hranei vînatului cu ultimele sortimente, dar din cele mai preţioase : ghindă şi castane. Acestea vor trebui depozitate la adăpost de ploaie şi soare, în straturi nu prea groase şi vor trebui lopătate din timp în timp pentru a nu se încinge. În lanurile de floarea soarelui neculese încă şi în porumbişti se observă adeseori mari concentraţii de turturele. Aici se pot face frumoase partide de vînătoare la turturele.

În această lună, vînătoarea este permisă la mistreţi, prepeliţe, cîrstei, sitari, porumbei sălbatici, turturele, cocoşari, gîşte şi raţe sălbatice şi alt vînat de baltă. De asemenea, pot fi vînate răpitoarele cu păr sau cu pene, în afara celor ocrotite de lege.

Cu autorizaţie specială **pot fi vînaţi cerbi carpatini, cerbi lopătari, căpriori, ţapi de capră neagră şi urşi.**

PEŞTI ŞI PESCUIT

Este, ca şi în luna trecută, sezonul cel mai bun pentru pescuitul ştiucii şi bibanului, în deltă. Pentru îndrăgostiţii peisajului montan, nu este un pescuit mai frumos decît cel al lipanului. Pentru toţi pescarii — fixişti, lansetişti — toate apele care conţin cît de cît peşte sînt demne de a fi cercetate cu vîrful vergii. Totuşi, rezultate bune în apele de şes se obţin ceva mai greu. De căutat în locurile adînci ale apelor curgătoare. Începînd cu această lună este bine să avem în rucsac ceva îmbrăcăminte de schimb, iar termosul cu ceai fierbinte să-şi afle loc printre bagajele strict necesare.

RAȚE ȘI GÎȘTE SĂLBATICE

ZILELE toamnei tîrzii, cu ploi și lapoviță, uneori cu ninsori premature, de obicei, îi întristează pe oameni. Dar nu pe toți. Sînt unii dintre ei cărora ochii încep să le strălucească văzînd cerul tot mai plumburiu, iar gesturile lor devin tot mai febrile pe măsură ce vîntul din nord șfichiuiește tot mai tare cu spic de zăpadă în pleasnă. Aceștia sînt vînătorii. Vînătorii de rațe și de gîște sălbatice. Știu ei că toamna tîrziu, vremea rea le aduce din Nordul îndepărtat ultimele valuri (și cele mai mari) de păsări călătoare. Atunci, aceștia încep să dezgroape din morți resturi de concediu, să invoce crize ale unor boli despre care au auzit că „se poartă", or, pur și simplu, cîteva zile de concediu fără salariu pentru „nevoi familiale". Aceasta la locul de muncă. Acasă, la locul de trai, lucrul e mai simplu : treburi de serviciu sau o recrudescență a autorității capului de familie, recrudescență care, de fapt, nu se mai manifestase din toamna trecută, de la lapovița aceea de pomină...

Lucrurile se desfășoară așa sau altfel. Treaba fiecăruia. Dar fiecare trebuie să aibă grijă să plece de-acasă cu tot ce-i trebuie : îmbrăcăminte groasă, cizme înalte sau nu (depinde de locul în care se duce), cartușe cu alice potrivite (3 mm pentru rațe și 4 mm pentru gîște — unii exagerează pînă la 5 sau chiar 6 mm, dar e prea mult), informații proaspete asupra pasajelor, gazde în apropierea mirajului și de cele mai multe ori e nevoie de barcă sau de călăuză. Sau de amîndouă.

De aici încolo, dacă lucrurile s-au brodit cum a gîndit vînătorul, nu mai este mare lucru de spus. Pe vreme rea de toamnă tîrzie, vînatul zboară din zori pînă pe înserat. Zboară mai întotdeauna împotriva vîntului și poposește în locuri ferite de vînt. Zboară jos și în direcții diferite. Economia de cartușe este de recomandat, date fiind desele prilejuri de a trage. Și, cu cît este mai vrăjmașă vremea, cu atît i se cere mai multă cumpătare vînătorului. Fiindcă vremea este vrăjmașă nu numai vînatului care zboară mult și jos și-i ușor de doborît — ci este vrăjmașă și vînătorului lacom care, vrînd să împuște cît mai mult se aventurează departe, în locuri grele, se împovărează cu vînat prea mult etc. Să nu creadă el, vînătorul, că-i ultimul lui prilej de a vîna și, în virtutea acestui lucru, să-l și facă ultimul.

un fel de adulter

CONCEDIUL de odihnă al unora se împarte în două : jumătate pentru soață — jumătate pentru... rață. Lucrul, la suprafață, pare ciudat. Dar se întîmplă cam așa : „Dragule, plaja de astăzi a fost mai grozavă ca oricînd ! Și apa... !" Sau : „Ah ! A fost sublim ! Pur și simplu am zburat pe munte în sus ! Mergem și mîine să culegem zmeură ? Da ?..." Atunci, lui, parcă Nichipercea îi flutură pe la urechi șuierul zborului de rață sălbatică, ori îi aduce gîgîitul gîștelor sălbatice în drum spre lanurile de grîu verde, abia răsărit. Și zice cît poate mai nenorocit : „Îmi pare bine că-ți place, că te simți minunat, că te distrezi (etc., etc.) dar am o veste neplăcută : mi s-a întrerupt concediul ! Mi-au trimis vorbă (telegramă, telefon etc.) să vin repede, că s-au cam încurcat lucrurile, acolo la slujbă..."

Ce mai urmează, e ușor de presupus. Destul că, afurisitul, după ce se înapoiază la slujbă, face cum face și-și face rost de o adresă de rechemare din concediu. Și buna-i nevastă află abia după pensionare cum se întîmplau lucrurile, cum avea el în fiecare toamnă, un „rest" de concediu. Și, ce să facă cu el ? Îl prăpădea în deltă, colo prin octombrie, la ciorbă pescărească, la rațe și gîște, plus 1001...

noiembrie

ZIUA		SOARELE Răs. h m	SOARELE Apus h m	FAZA LUNII
S	1	6 52	17 06	
D	2	6 53	17 05	U.P.
L	3	6 55	17 03	
M	4	6 56	17 02	
M	5	6 57	17 01	
J	6	6 59	17 00	
V	7	7 00	16 58	
S	8	7 02	16 57	
D	9	7 03	16 56	
L	10	7 05	16 55	L.N.
M	11	7 06	16 53	
M	12	7 08	16 52	
J	13	7 09	16 51	
V	14	7 10	16 50	
S	15	7 12	16 49	
D	16	7 13	16 48	P.P.
L	17	7 14	16 47	
M	18	7 15	16 46	
M	19	7 17	16 45	
J	20	7 18	16 44	
V	21	7 19	16 43	
S	22	7 20	16 43	
D	23	7 22	16 42	
L	24	7 23	16 41	L.P.
M	25	7 24	16 41	
M	26	7 25	16 40	
J	27	7 27	16 40	
V	28	7 28	16 39	
S	29	7 29	16 39	
D	30	7 30	16 38	

În cele mai multe țări pescuitul sportiv a obținut egalitatea, în importanță, cu toate celelalte discipline sportive. Largi pături ale populației găsesc în pescuitul sportiv cea mai binevenită recreere și relaxare.

VÎNAT ȘI VÎNĂTOARE

Se transportă în teren, în apropierea locurilor de hrănire, hrana destinată vînatului pe timpul iernii. Începe hrănirea suplimentară a fazanilor. Se amenajează locurile de nădire a vulpilor: așazisele „șorecării" și „vulpării". De asemenea, începe nădirea lupilor, punînd diverse cadavre în locurile în care vor fi așezate mai tîrziu cadavre împănate cu otravă.

În această lună este permisă vînătoarea la mistreți, iepuri, fazani (numai cocoși), sitari, porumbei sălbatici, cocoșari, cocori, ierunci, prepelițe, gîște și rațe sălbatice și alt vînat de baltă.

Cu autorizație specială **pot fi vînați cerbi carpatini, cerbi lopătari, țapi de capră neagră, urși și jderi.**

PEȘTI ȘI PESCUIT

Vremea s-a răcit simțitor și peștii pașnici sînt din ce în ce mai puțin abordabili. Se mai poate pescui la răpitori, în bălțile interioare — și bineînțeles în Delta Dunării. Se pare că noiembrie este o lună foarte bună pentru lipan și lostriță, dacă vremea ne permite deplasări în apele de munte. Crapul mai mușcă numai în mod cu totul excepțional, în unele bălți. Se mai poate pescui cu oarecari speranțe la „mărunțiș". Bălțile și iazurile amenajate sînt, de obicei, închise. Se pregătesc bazinele pentru iernarea peștelui.

IEPURELE

pasiune, sport, destindere...

IEPURI, iepurașilor: fugiți! Că mîine, poimîine, Ministerul Economiei Forestiere emite ordinul prin care se deschide sezonul de vînătoare la iepuri și fazani. Și, atunci, cînd vă va întîlni, vînătorul nu vă va mai surîde prietenește, cum a făcut-o de multe ori în vară, dînd peste voi în vreme ce căuta porumbei și turturele, or mai tîrziu rațe și gîște sălbatice. Nu. Dimpotrivă. Acuma, în noiembrie, după ce a agonisit o importantă cantitate de cartușe, după ce și-a curățat încă o dată pușca, așteaptă ziua deschiderii. Ziua în care împreună cu alții, va veni să vă întîlnească. Și va fi, iepurași, ultima voastră întîlnire cu un vînător, dacă nu veți fi cît de cît mai isteți ca el. Și nu-i greu. Iată cîteva sfaturi, ca să scăpați cu bine și în acest sezon, cum îi zic ei, vînătorii, sorocului vostru de trai.

Întîi și întîi, după ce veți fi speriați bine de zarva gonașilor (cei care vin răcnind și fluierînd, pocnind din fel de fel de instrumente) și o veți rupe la fugă — fiindcă atîta știți: să fugiți — după ce vă veți fi speriat bine deci, băgați de seamă încotro dați buzna. Dacă vedeți în față, la marginea pădurii sau de-a lungul șirului de pomi niște mogîldețe, să știți că aceia sînt vînătorii. Dar vînătorii nu sînt toți la fel, cum nu sînt la fel nici toți iepurii. Unii sînt mai isteți, alții... Dacă vedeți că o mogîldeață din acestea se mișcă și se agită, spre ea să vă duceți! N-o să vi se întîmple nimic rău. Dar să nu vă înșele o mogîldeață nemișcată. Aceea-i un vînător priceput, calm, care e stăpîn pe pușca lui și-i vai de pielea voastră.

Apoi, puteți încerca altă stratagemă: fugiți prin fața liniei de vînători. Dar fugiți cît puteți de tare. Și vor trage toți, dar toți vor trage cu o corecție prea mică, adică în urma voastră. Și, cînd ajungeți pe flanc la capătul liniei, vedeți voi cum vă descurcați. Sau, altă idee: dacă nu vă hotărîți nici pentru o tactică, nici pentru cealaltă, iar gonașii sînt gata să vă calce pe coadă, veniți spre linia de vînători în zigzag: cînd spre un vînător, cînd spre altul. Atunci, fiecare dintre ei, de teamă să nu i-o ia celălalt înainte, va trage de la 70—80 de metri și n-o să fie nici o pagubă pentru blana voastră.

Dar faceți cum faceți iepurași și fugiți o dată! Că se și aud gonașii...

„IEPURAȘI fugiți acum"... că a venit noiembrie. „Vînătorul dacă vine..." își coboară pușca din cui, o șterge, o unge, își pregătește cartușele și... „n-o să vă fie bine!" Dar, cu o săptămînă înainte, începe să nu-i fie bine lui, vînătorului. Șeful lui de la slujbă i-a amintit printr-o aluzie discretă-foc, cum că iepurele e bun cu smîntînă dacă-i pînă-ntr-un an vîrstă. Dacă-i peste, e bun cu măsline și restul friptură rece cu vin roșu. El, vînătorul, n-a fost surprins. Tanti-sa Aglaia de trei luni îl tot întreba cînd „se deschide" la iepuri, că ea n-a mai gustat de un an, o bucățică măcar... Dar nenorocirea a început abia după ce a început sezonul.

— Doar un iepure ai adus? I-a primit dulce soția. Dar trebuie să-i dăm unul nașului, unul moașei de l-a moșit pe Ionel, unul i l-am promis croitoresei, vecina abia te așteptă să vii, că i s-a ars și fasolea stînd la gard să te pîndească și nici să nu te gîndești că... Ce? Cum? Ai împușcat cinci? Și de ce-ai adus doar unul? Of! Of! Tot nătăfleț ai rămas! Ai împușcat cinci, ai? Și te-ai lăsat să ți-i ia alții, ai? Ce colectivă? Ce cotă? Ce plan? Ți-ai făcut tu planul cum s-o-ntorci! Duminica viitoare nu te mai las! Vindem pușca și gata! N-ai decît să te apuci să crești iepuri colea în grajd! Și-i tăiem cînd vrem și-i dăm cui și cîți vreau!...

decembrie

ZIUA	SOARELE Răs. h m	SOARELE Apus h m	FAZA LUNII
L 1	7 32	16 38	
M 2	7 33	16 37	U.P.
M 3	7 34	16 37	
J 4	7 35	16 37	
V 5	7 36	16 36	
S 6	7 37	16 36	
D 7	7 38	16 36	
L 8	7 39	16 36	
M 9	7 40	16 36	L.N.
M 10	7 41	16 36	
J 11	7 42	16 36	
V 12	7 42	16 36	
S 13	7 43	16 36	
D 14	7 44	16 36	
L 15	7 45	16 36	
M 16	7 45	16 36	P.P.
M 17	7 46	16 37	
J 18	7 47	16 37	
V 19	7 47	16 37	
S 20	7 48	16 37	
D 21	7 48	16 38	
L 22	7 49	16 38	
M 23	7 49	16 39	L.P.
M 24	7 50	16 40	
J 25	7 50	16 41	
V 26	7 51	16 42	
S 27	7 51	16 43	
D 28	7 51	16 43	
L 29	7 52	16 44	
M 30	7 52	16 45	
M 31	7 52	16 46	U.P.

Trăim în lumea sportului şi în această comunitate internaţională toţi oamenii trebuie să participe în condiţii şi cu şanse egale. Toate competiţiile trebuie să se desfăşoare după aceleaşi legi şi reguli sportive.

VÎNAT ŞI VÎNĂTOARE

De cum a căzut prima zăpadă începe şi aprovizionarea cu hrană a hrănitorilor. Trebuie revizuite şi instalate în teren toate capcanele metalice existente. Se expun în teren cadavrele împănate cu otravă, pentru lupi. Pentru ca iepurii să nu roadă pomii fructiferi din grădini, este bine ca din loc în loc — la marginea grădinilor — să fie puse mănunchiuri de crenguţe rezultate de la curăţirea pomilor.

În această lună este permisă vînătoarea la mistreţi, iepuri, fazani (numai cocoşi), sitari, porumbei sălbatici, cocoşari, cocori, ierunci (pînă la 15 decembrie), gîşte şi raţe sălbatice şi alt vînat de baltă.

Cu autorizaţie specială **pot fi vînaţi urşi şi jderi.**

PEŞTI ŞI PESCUIT

De obicei, practic, pescuitul nu prea e indicat în această lună ; dacă apele n-au îngheţat, sînt totuşi prea reci pentru pescuitul peştilor paşnici. Doar răpitorii — ştiuca, bibanul — mai dau rezultate în apele neînghеţate încă. Dacă, totuşi, îngheţul s-a produs, stratul de gheaţă este încă prea subţire pentru a permite pescuitul la copcă. Urmează perioada de odihnă pentru uneltele care ne-au însoţit, încă din primăvară, pe malul apei. Curăţatul şi unsul mulinetelor, repararea şi curăţirea vergilor, schimbarea inelelor slăbite — iată cîteva din obligaţiile stricte ale pescarului sportiv.

MISTREȚUL

MISTREȚUL se vînează de obicei la goană. De cele mai multe ori vînătorile de mistreți nu dau rezultate din cauză că linia standurilor nu este așezată corespunzător cu vîntul și relieful, așezarea vînătorilor nu se face în liniște absolută sau pe standuri se produc zgomote, sau direcția goanei nu coincide perfect cu orientarea liniei standurilor. Desigur, mai pot fi și alte cauze : lipsa cîinilor potriviți pentru acest gen de vînătoare, necunoașterea terenului de către organizatorul de vînătoare, nesiguranța că în terenul respectiv mai sînt mistreți sau au plecat cu o noapte înainte, pornirea gonașilor înainte ca vînătorii să fie instalați etc.

Dacă toate aceste elemente negative sînt înlăturate, vînătoarea de mistreți trebuie să reușească. Dar, dacă după prima goană, mistreții au trecut sănătoși peste linia vînătorilor, organizatorul trebuie să corecteze așezarea vînătorilor în standuri : să plaseze în mod deliberat — în afara simpatiilor sau „obligațiilor" — bunii trăgători pe locurile de trecere cele mai probabile.

Pentru a avea siguranța că într-un teren sînt mistreții semnalați cu o zi sau două înainte este bun sistemul de a „înconjura" terenul ; în zorii zilei de vînătoare, doi oameni care cunosc bine terenul, îi parcurg limitele pe o parte și pe alta și se întîlnesc în partea opusă punctului de plecare, observînd urmele intrate sau ieșite din teren.

Dacă ninsoarea căzută spre dimineață a acoperit orice urmă, operația nu mai are rost și este bine să se renunțe la vînătoare dacă nu există convingerea certă că mistreții nu au avut unde se deplasa în altă parte.

Tirul la mistreți nu este prea dificil. Dacă vînătorul este bine camuflat și nu-și trădează prezența prin zgomot, miros sau mișcare, vînatul vine încet sau foarte încet și oferă o țintă ușor de lovit. Se recomandă numai glonțul — de carabină sau Brennecke din armă cu țevi lise. Trebuie interzise cu desăvîrșire poșurile care rănesc sigur dar doboară rareori.

mărgăritare la porci

MISTREȚUL este un porc autentic. Specialiști al căror nume începe cu „dr." certifică cum că el este strămoșul porcului domestic. Deci, un porc din moși-strămoși, un porc cu vechi state de serviciu. Practica nu infirmă teoria dr.-ilor ci, dimpotrivă, o confirmă. Așa, bunăoară, degeaba te duci la vînătoare proaspăt ras și bine parfumat. Poți să folosești chiar și Chanel. Porcul tot porc : cum simte miros de Chanel se duce de parcă te-ai fi parfumat cu Yperită. Dar lipsa de gusturi, caracteristică oricărui porc de pe lîngă casa omului, la mistreț este accentuată, este totală. Nu se limitează doar la odorante, ci el are idiosincrazie față de orice binefacere a civilizației. De pildă, merge vînătorul în pădure să-și încerce pușca lui nouă-nouță, ultima expresie în materie de Krupp — patru inele. Dar mistrețul se poartă ca și cum s-ar afla în epoca de piatră, cînd vînătorul venea înarmat cu topor de piatră. La fel a făcut și în epoca de bronz. Geaba și-a făcut omul topor din bronz ; mistrețul s-a purtat la fel. Sau în materie vestimentară, de modă. Se duce vînătorul în pădure îmbrăcat Romarta și echipat „Plaisirs de la Chasse". Scîrțîie în șapte feluri cele șapte curele pe care și le-a încrucișat vînătorul pe anatomia personală. Dar mistrețul pas să stea să vadă și el un asemenea vînător.

UN EVENIMENT

UN eveniment de seamă pe plan vînătoresc internaţional în anul trecut a fost cea de a XV-a Adunare Generală Trienală a Consiliului Internaţional de Vînătoare. Aceasta a avut loc între 23—29 mai la Mamaia şi a marcat un jubileu : 40 de ani de existenţă a acestui organism. Organizarea acestei manifestări jubiliare în România a fost pusă în legătură cu faptul că ţara noastră este una dintre cele patru ţări fondatoare ale Consiliului Internaţional de Vînătoare. Cu 40 de ani în urmă, doi oameni, doi vînători, s-au întîlnit în Munţii Barnarului şi au luat iniţiativa constituirii unui for internaţional pentru ocrotirea faunei cinegetice : Maxime Ducrocq, administrator general al Saint Hubert Club-ului din Franţa, cu directorul de atunci al vînătorii din România, Nicolae Săulescu. La propunerea iniţiatorilor s-a hotărît convocarea primei întîlniri (1928) a delegaţilor ţărilor fondatoare a Consiliului : Franţa, România, Cehoslovacia şi Polonia, în localitatea Novi-Zamky (Cehoslovacia).

Adunarea Generală Trienală de la Mamaia a întrunit delegaţi şi invitaţi din 22 de ţări membre ale Consiliului Internaţional de Vînătoare : Austria, Belgia, Marea Britanie, Cehoslovacia, Elveţia, Finlanda, Franţa, Republica Federală a Germaniei, Grecia, Irlanda, Italia, Iugoslavia, Luxemburg, Maroc, Norvegia, Olanda, Portugalia, Spania, S.U.A., Suedia, Ungaria, Venezuela şi România. Această largă întîlnire a prilejuit un bilanţ al celor 40 de ani de activitate, modificări şi îmbunătăţiri în Statutul C.I.C., constatarea unor reale progrese în ocrotirea faunei şi a naturii în general, pe plan internaţional.

La orele 15,00, în sala mare a hotelului „Bucureşti" din Mamaia, fostul preşedinte al C.I.C., contele Enrico Marone Cinzano (Italia) a declarat deschisă cea de a XV-a Adunare Generală Trienală a Consiliului Internaţional de Vînătoare. Apoi a dat cuvîntul Administratorului General al C.I.C., dl. Claude Chavane (Franţa) pentru a face comunicări în legătură cu ordinea de zi. Acesta şi-a exprimat mulţumirea că această Adunare Generală are loc în România, ţară în care a fost preconizată acum 40 de ani însăşi fiinţa C.I.C. În continuare, vorbitorul a făcut o expunere a punctelor de vedere ale membrilor Comitetului Director asupra propunerilor de modificare a Statutului C.I.C.

Primit cu aplauze de către participanţi a luat apoi cuvîntul Iosif Banc, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri al Republicii Socialiste România care, în numele guvernului român, a adresat un salut participanţilor la lucrările celei de a XV-a Adunări Generale Trienale a C.I.C.

Fostul preşedinte al C.I.C., contele Enrico Marone Cinzano, a adresat mulţumiri vicepreşedintelui guvernului român pentru cuvintele pline de căldură adresate adunării.

Cei prezenţi au păstrat apoi un moment de reculegere în amintirea unor membri ai C.I.C. care au încetat din viaţă în perioada ce s-a scurs de la ultima reuniune.

Ordinea de zi a fost inaugurată prin numirea noilor membri şi membri corespondenţi ai C.I.C. Din ţara noastră au fost numiţi membri titulari ai C.I.C. Ion Cazacu, directorul Direcţiei Economiei Vînatului din M.E.F., Gh. Pasat, vicepreşedinte al A.G.V.P.S. şi Al. Duda, şeful serviciului Vînătoare din A.G.V.P.S. Membri corespondenţi au fost numiţi dr. ing. Horia Almăşan, ing. Iuliu Moldovan, Mircea Raicopol, Mihai Rebenciuc şi Ion Ceucă. După numirea noilor membri ai altor ţări, aceste numiri au fost supuse ratificării adunării generale.

Au fost discutate apoi noile adeziuni la C.I.C. Cu acest prilej au revenit în C.I.C. două dintre ţările fondatoare — Polonia şi Cehoslovacia, a căror activitate în C.I.C. fusese întreruptă o vreme. De asemenea, a fost discutat stadiul în care se află formalităţile de primire în C.I.C. a R. P. Mongole, Tanzaniei, Argentinei şi a Republicii Malgaşe. Noile adeziuni atestă continua dezvoltare şi lărgire a Consiliului Internaţional de Vînătoare.

Adunării Generale i-au fost supuse, în ordine, propunerile de modificare a Statutului C.I.C., modificări cerute de dezvoltarea şi sarcinile noi ale C.I.C.

Contele Enrico Marone Cinzano deschide lucrările Conferinței

Lucrările primei zile au luat sfîrșit cu invitația făcută oaspeților de a lua parte la un cocteil oferit în cinstea lor de către Consiliul de Miniștri al Republicii Socialiste România.

A doua zi dimineața și-au început lucrările cele zece comisii ale C.I.C.

În ședința comisiei pentru vînat migrator s-a discutat îndelung asupra situației efectivelor de sitari și s-a ajuns la acordul de a fi întocmită o rezoluție care să ceară țărilor în cauză interzicerea vînătorii sitarilor după iernile grele, cînd specia suferă în mod deosebit. Discuțiile acestei comisii s-au încheiat cu propunerea unor rezoluții prin care C.I.C. să intervină pe lîngă guvernele țărilor în care-și petrec iarna păsările migratoare, pentru ca acestea să fie ocrotite, să nu mai fie capturate cu orice mijloace, în scopuri comerciale.

În lucrările comitetului de informare științifică (care a luat ființă cu prilejul actualei Adunări Generale și are 6 secții), au fost dezbătute îndelung două probleme : turbarea și pesticidele. Turbarea s-a extins rapid de la est la vest în ultimii ani, iar pesticidele sînt folosite tot mai mult, în multe țări, pe măsura dezvoltării industriilor și a populațiilor. Sarcina C.I.C. în această direcție este aceea de a interveni pe lîngă guvernele unor țări pentru ca acestea să ia măsuri pentru combaterea radicală a turbării și pentru limitarea folosirii pesticidelor în agricultură. Mulți vorbitori au arătat că în unele țări europene cum sînt Anglia, Republica Federală a Germaniei a fost interzisă folosirea în agricultură a substanțelor toxice pentru fauna sălbatică. Ca vicepreședinte al comitetului a fost ales dr. Horia Almășan (România).

După discutarea referatului prezentat de delegația română, comisia pentru expoziții și trofee a stabilit criterii de premiere pentru trofeele de urs, lup, rîs și pisică sălbatică. În acest scop a fost propusă o rezoluție.

Comisia a examinat aparatul pentru măsurarea lungimilor axiale la coarne. Acesta permite măsurarea trofeelor fără nici o eroare și este creația inginerului român Al. Șerban. Acest aparat a fost recomandat tuturor țărilor membre pentru a-l folosi, iar la viitoarea adunare generală va fi omologat.

În comisia chinologică a fost discutată propunerea delegației române ca airedaleterierul să fie inclus în categoria cîinilor de vînătoare. Propunerea a fost însoțită de

proiecția unui film de scurt metraj care a înfățișat acest câine la lucru, în teren. Propunerea a fost primită în unanimitate și se va cere asentimentul, în acest sens, Federației Chinologice Internaționale.

Ședința comisiei de vînătoare fotografică a fost precedată de acordarea premiilor pentru cele mai valoroase fotografii din expoziția fotografică organizată la Mamaia cu acest prilej. Din cele 394 fotografii aparținînd unor artiști din mai multe țări europene, juriul a premiat 23. Printre premiați se află inginerul român Aurel Neacșu (două premii I — urs la nadă și cocoș de munte și un premiu II — ciută de cerb) și inginerul român Paul Decei, un premiu I (jder).

În comisia pentru turism și vînătoare s-a discutat posibilitatea instituirii unui permis internațional care să permită intrarea în țară a vînătorilor străini cu arme și muniții de vînătoare, binoclu, aparate fotografice etc.

În celelalte comisii au fost discutate diferite probleme curente.

În cea de a treia zi a lucrărilor, Adunarea Generală Trienală a ratificat rezoluțiile prezentate de comisiile de lucru, a hotărît ținerea adunărilor generale o dată la 3 ani, iar în fiecare an o adunare generală de lucru, fără alte manifestări, și a trecut la alegerea președintelui, a vicepreședinților și a cenzorilor C.I.C. Prin vot secret, președinte al Consiliului Internațional de Vînătoare a fost ales dr. I. G. van Maasdijk (Olanda). Au fost aleși apoi, tot prin vot secret, cei șase vicepreședinți ai C.I.C. (maximul hotărît de Adunarea Generală, în loc de 12 vicepreședinți existenți pînă acum). Vicepreședinți ai C.I.C. au fost aleși dintre delegații următoarelor țări : Elveția, Republica Federală a Germaniei, Italia, Spania, Ungaria și România (ing. Gh. Feneșer, secretar general în M.E.F.).

Președinte de onoare al C.I.C. a fost ales contele Enrico Marone Cinzano, fostul președinte al C.I.C.

Pentru îndelungata sa activitate în C.I.C., Nicolae Săulescu a fost numit membru de onoare al C.I.C. și cu acest prilej i s-a înmînat Medalia de aur a C.I.C.

Privită în ansamblu, această Adunare Generală Trienală a constituit un serios pas înainte pe calea ocrotirii vînatului și a naturii, pe calea strîngerii relațiilor de prietenie și cunoaștere între vînătorii din toate țările.

O expoziție de trofee vînătorești din țara noastră a fost deschisă cu acest prilej
(fotografii : N. Golgoțiu)

10 ani de competiții

ÎN 1958 a avut loc, pentru prima dată, o întrecere organizată între pescarii sportivi români. A fost, bineînțeles, un concurs de pescuit staționar, desfășurat la 14 septembrie 1958 pe lacul Herăstrău, după regulamentul C.I.P.S., însă cu schimbarea locurilor prin rotație. Dintre cei 64 de pescari sportivi bucureșteni participanți, pe primele trei locuri s-au clasat : Iancovici Mihai cu 161 pești (2185 puncte), Popovici Enache cu 125 pești (1885 puncte) și Ursu Nedelcu cu 99 pești (1575 puncte).

În același an (la 4 și 5 octombrie, în București) s-a ținut și concursul inaugural de lansetă, disciplină în care ne inițiase în prealabil regretatul Willi Wormuth, pe atunci președinte al D.A.V. (Asociația pescarilor sportivi din R.D.G.).

Apoi, începînd din 1959, au fost organizate anual campionate naționale pentru adulți (de lansetă și de pescuit staționar), iar din 1962 și pentru tineretul pînă la 16 ani (numai de pescuit staționar), cu trei faze : pe filială, regională și finală. Trebuie menționat că la campionatele de lansetă, care și-au găsit mai puțini aderenți, n-au participat decît cel mult jumătate din fostele regiuni administrative ale țării, iar în anii 1960 și 1961 campionatele s-au oprit la faza regională.

Iată cîteva date privind fazele finale ale campionatelor naționale de pescuit sportiv desfășurate în acești zece ani.

Lansetă

1959, BUCUREȘTI, 13 septembrie

I. Popovici Alexandru (Banat) 437 p. ; II. Latco Svetozar (Banat) 435 p. ; III. Nagy Iuliu (Oradea) 398 p. ECHIPE : Banat, București.

1962, BUCUREȘTI, 30 septembrie

I. Trifonescu Vladimir (București) 243 p. ; II. Latco Svetozar (Banat) 237 p. ; III. Nagy Iuliu (Crișana) 232 p. ECHIPE : Banat, Crișana, București.

1963, CLUJ, 22—23 iunie

I. Trifonescu Vladimir (București) 482 p. ; II. Gherghel Marius (Cluj) 452 p. ; III. Porzsolt Victor (Cluj) 415 p. ECHIPE : București, Cluj, Banat.

Cei mai tineri...

1964, BRAȘOV, 19 iulie

I. Trifonescu Vladimir (București) 511 p. ; II. Niculescu Cornel (București) 505 p. ; III. Vîrlan Nicolae (București) 472 p. ECHIPE : București, Cluj, Brașov.

1965, BUCUREȘTI, 15 august

I. Trifonescu Vladimir (București) 581 p. ; II. Vîrlan Nicolae (București) 554 p. ; III. Porzsolt Victor (Cluj) 507 p. ECHIPE : București, Cluj, Banat.

1966, BRAȘOV, 31 iulie

I. Vîrlan Nicolae (București) 583 p. ; II. Latco Svetozar (Banat) 547 p. ; III. Niculescu Cornel (București) 523 p. ECHIPE : București, Banat, Cluj.

1967, BUCUREȘTI, 1 octombrie

I. Vîrlan Nicolae (București) 590 p. ; II. Latco Svetozar (Banat) 574 p. ; III. Niculescu Cornel (București) 556 p. ECHIPE : București, Banat, Cluj.

1968, BUCUREȘTI, 8 septembrie

I. Vîrlan Nicolae (București) 608 p. ; II. Porzsolt Victor (Cluj) 580 p. ; III. Latco Svetozar (Arad) 569 p. ECHIPE : București sect. 8, Arad, Cluj.

Campionat de pescuit staţionar la Dej — 1967

Pescuit staţionar adulţi

1959, BUCUREŞTI, 13 septembrie

I. Pană Ion (Bucureşti) 1795 p. ; II. Botez Gheorghe (Bucureşti) 1015 p. ; III. Iancovici Mihai (Bucureşti) 995 p. ECHIPE : Bucureşti, Galaţi, Ploieşti.

1960, BUCUREŞTI, 25 septembrie

I. Pană Ion (Bucureşti) 1875 p. (55 peşti) ; II. Iancovici Silvia (Bucureşti) 730 p. (18 peşti) ; III. Sandu Petre (Bucureşti) 720 p. (26 peşti). ECHIPE : Bucureşti, Timişoara, Suceava.

1961, BUCUREŞTI, 13 august

I. Olariu Iulian (Bucureşti) 2235 p. (39 peşti) ; II. Diaconu Petre (Bucureşti) 1865 p. (31 peşti) ; III. Ştefan Ştefan (Bucureşti) 1520 p. (28 peşti). ECHIPE : Bucureşti, Dobrogea, Crişana.

1962, BUCUREŞTI, 13 septembrie

I. Diaconescu Ion (Bucureşti) 630 p. (50 peşti) ; II. Bătărianu Nicolae (Bucureşti) 350 p. (34 peşti) ; III. Popescu Aurel (Crişana) 320 p. (25 peşti). ECHIPE : Bucureşti, Iaşi, Suceava.

1963, LUGOJ, 21 iulie

I. Végh Alexandru (Crişana) 3630 p. (74 peşti) ; II. Popescu Aurel (Crişana) 3620 p. (316 peşti) ; III. Erdman I. (Banat) 3570 p. (173 peşti). ECHIPE : Banat, Crişana, Bucureşti.

1964, ORADEA, 26 iulie

I. Végh Alexandru (Crişana) 13480 p. (132 peşti) ; II. Végh Col. (Crişana) 9440 p. (86 peşti) ; III. Enache Nicolae (Bucureşti) 5710 p. (76 peşti). ECHIPE : Crişana, Suceava, Bucureşti.

1965, GALAŢI, 28—29 august

I. Fiu Bartolomeu (Bucureşti) 2325 p. (173 peşti) ; II. Cociorvă Eugen (Bacău) 2850 p. (87 peşti) ; III. Pană Ion (Bucureşti) 2765 p. (221 peşti). ECHIPE : Bacău, Bucureşti, Suceava.

1966, ORADEA, 28—29 august

I. Fiu Bartolomeu (Bucureşti) 2165 p. (267 peşti) ; II. Pană Ion (Bucureşti) 5423 p. (868 peşti) ; III. Végh Alexandru (Crişana) 5605 p (503 peşti). ECHIPE : Bucureşti, Crişana, Cluj—Suceava (echipe unite).

Concurs de lansetă — Braşov, 1966

1967, DEJ, 23—24 septembrie

I. Birău Nicolae (Banat) 17512 p. (89 peşti) ; II. Végh Alexandru (Crişana) 16620 p. (100 peşti) ; III. Timoleon Gh. (Bucureşti) 12355 p. (70 peşti). ECHIPE : Banat, Crişana, Bucureşti, Cluj.

1968, GALAŢI, 15 septembrie

I. Timoleon Gh. (Bucureşti) 5480 p. (404 peşti) ; II. Niculescu Cornel (Bucureşti) 4995 p. (302 peşti) ; Ambrozie Mihai (Bucureşti) 4245 p. (230 peşti).

Pescuit staţionar tineret

1962, BUCUREŞTI, 26 august

I. Barbu Dan (Iaşi) 255 p. ; II. Munteanu Liviu (Bucureşti) 232 p. ; III. Popadiuc Gh. (Suceava) 163 p. ECHIPE : Bucureşti, Iaşi, Mureş A. M.

1963, LUGOJ, 21 iulie

I. Pîrcălab Ion (Cluj) 1980 p. (42 peşti) ; II. Dragoş Tică (Suceava) 1817 p. (101 peşti) ; III. Biro Pavel (Banat) 1781 p. (97 peşti). ECHIPE : Cluj, Banat, Galaţi.

1964, ORADEA, 26 iulie

I. Fekete Otto (Crişana) 2410 p. (166 peşti) ; II. Bentu Teodor (Bucureşti) 2360 p. (194 peşti) ; III. Biro Pavel (Banat) 1880 p. (70 peşti). ECHIPE : Crişana, Suceava, Bucureşti.

1965, BUCUREŞTI, 16 august

I. Fekete Otto (Crişana) 1440 p. (112 peşti ; II. Bentu Teodor (Bucureşti) 1240 p. (100 peşti) ; III. Südi Sabolcs (Crişana) 1190 p. (77 peşti). ECHIPE : Crişana, Bucureşti, Iaşi.

1966, CĂLĂRAŞI, 17 iulie

I. Iamandi Victor (Galaţi) 695 p. ; II. Munţiu Florian (Hunedoara) 470 p. ; III. Dragoş Tică (Suceava) 440 p. ECHIPE : Suceava, Banat, Hunedoara.

1967, DEJ, 9 iulie

I. Stoianovici Alexandru (Cluj) 4290 p. (378 peşti) ; II. Vasilco Constantin (Bucureşti) 3020 p. (280 peşti) ; III. Schneider Herbert (Bucureşti) 2165 p. (188 peşti). ECHIPE : Bucureşti, Galaţi, Argeş.

1968, DEJ, 15 septembrie

I. Vasilco Constantin (Bucureşti) ; II. Gheorghiu Ion (Bucureşti) ; III. Boţoacă Dan (Bucureşti).

L. B.

vînătoarea

A SCRIE sau, mai exact, a vorbi despre vînătoare fără să încerci surîsuri, fără gest uşuratic şi fără imaginea vulpii lui Odobescu — rămasă bearcă, înseamnă să ridici cortina dinaintea întregului univers simplificat pînă la imaginile de pe pereţii din piatră ai cavernelor, pînă la apropierea elementară dintre om şi animalul care i-a cedat carnea şi pielea sa, sălaşul său ; pînă la zorii umanităţii plămădite în frămîntările de progres a îndeletnicirilor vînătoreşti ale primilor oameni. Ca apoi, revenind pe urmele civilizaţiei pornită fără zăgaz, pînă în zilele noastre, să constaţi cu legitimă uimire că, element primar, vînătoarea s-a pripăşit pe undeva înghesuită printre celelalte îndeletniciri cu care oamenii s-au deprins, pentru a-şi umple traiul ca şi pentru a hrăni progresul însuşi. În antichitate — sport şi război ; în letargia feudală — lux şi ospeţe sau măceluri printre sălbăticiuni ; în epoca modernă — amalgam de pasiuni contradictorii, de porniri dezlănţuite în codrul opus „bunelor maniere", de greşeli nenumărate, ca şi de curente ce nu o dată se bat cap în cap, pînă ce, pe pielea aceloraşi sălbăticiuni, noul învinge vechiul mai întîi în teorie şi mult mai tîrziu în practică. Aşa se face că graiul molcom de răzeş al lui Sadoveanu a rămas să-l mai poarte numai undele Ozanei şi clocotul Frumoasei şi negurile „Ţării vînătoarei" dincolo de neguri. Iar „Falsul tratat de vînătoare" scris de Odobescu nu pentru criticii literari ci tocmai pentru a împiedica vînătoarea să se falsifice, apare cititorului de astăzi fără nici o legătură cu ciudata pornire a semenilor săi, vînătorii — apariţii anacronice în modernismul arhitectural al oraşului forfotind de preocupări fără doar şi poate mult mai serioase. Aşa, vînătorii sînt, cel mult, priviţi cu compasiune, cu îngăduinţă, în ţinuta lor jenantă, ucigaşi sau tartarini. Şi astfel ne-am obişnuit cu vulpea care a rămas bearcă în vecii vecilor !

A vorbi sau, mai exact, a scrie despre vînătoare nu se poate dacă nu recunoşti că mai există, totuşi, acei vînători care s-au născut cu sîngele clocotind otrăvit de vînătoare, care se numesc „vînători adevăraţi" chiar şi printre semenii lor de breaslă, din ce în ce mai numeroşi. Adică, nu o mărturisesc deschis nimănui ci simt asta, ştiu că este aşa, deşi nimeni nu le-a relevat adevărul convingerilor lor şi, de fapt, nici n-au avut nevoie de aşa ceva. Pentru că, şi dacă prin grija lor s-au semănat vlăstarele vînatului de mîine, aici sau dincolo, ei nu „recoltează" vînatul ci îl „vînează", deosebirea între aceste noţiuni fiind enormă : de la profunda înţelegere a naturii condensată în păr şi pene multicolore, pînă la dragostea nefirească dar reală, totală, pentru animalele pe care ei le urmăresc învăţînd de la ele cum să le urmărească. Pentru că inima lor mai păstrează în ocru şi cărbune imaginea neclintită a vînatului, imagini din care ţîşneşte arta vieţii, arta mişcării ; imagini încă umede, ca în grotele străbunilor şi poate că din această pricină li se umezesc lor ochii la suferinţa animalelor. Pentru că vînătoarea lor este poruncă de codru, de frunză, de cine ştie ce urmă de soare ; este îndemn fără ecouri în kilograme, în centimetri, în utilitatea fripturii ; este tainică şi

firească şi puţin gălăgioasă, drumeţie, sălbăticie — distilate în emoţii de cea mai civilizată şi pretenţioasă factură etică. Ei „vînează", nu „recoltează" făpturile naturii şi etica lor nu este etica bobului de grîu risipit pe miriştea darnică ci o alta, mai veche, mai neaoşă, mai spontană. Pentru că numai acelor vînători adevăraţi, rod al străduaniei cinegetice, sala expoziţiei de trofee nu este sala ciolanelor albe, a punctelor ambiţiei competiţionale, nici a materialului de rigidă interpretare ştiinţifică ci sala mîndrelor regrete, în care glasul cerbilor răsună plin şi grav din aduceri aminte, în care munţii renasc în toacă de cocoşi-de-munte şi zăpezile lor strălucesc albe în albul oaselor acelora, în alergat de capre-negre. Pentru că vînătorului adevărat îi este dat ca glonţul năpraznic, bubuit acolo în funduri de codru sau pe crestele Carpaţilor, să nu fie crimă, ci împlinire.

A scrie sau, mai exact, a vorbi despre vînătoare te obligă la a recunoaşte aportul ei pentru ştiinţă şi reflectarea tot mai salutară, mai necesară, a ştiinţei la baza modernă, actuală, a îndeletnicirii în sine, ca şi a efectului normelor ştiinţifice în cugetul acelora care o mînuiesc. Aici puterile nebănuite ale realităţii ştiinţifice au dezvăluit dintotdeauna adevărata faţă a lucrurilor, au îndrumat spre cunoaştere, spre înţelegere, au deschis drum şi pentru aceia care vor să vadă şi pentru aceia care nu vor.

A vorbi sau, mai exact, a scrie despre vînătoare pretinde să-ţi împleteşti slova cu cele mai avansate, mai umane, mai noi idei de ocrotire a naturii şi a fiinţelor ei. Căci în adevăr, mai mult decît oricînd astăzi natura are nevoie imperioasă ca omul să o ocrotească împotriva oamenilor şi eforturile omului în această direcţie nu vor fi niciodată suficiente, niciodată înţelese şi urmate, pînă ce nu se vor strînge oamenii ca să apere natura împotriva omului, ca, apoi, să se stabilească armonia fără de care propăşirea civilizaţiei este de neconceput. Vînătoarea şi ocrotirea vînatului fiind acum intim înlănţuite, ne îndeamnă să răsfoim cu folos scrierile lui Jak London, Arseniev sau Hemingway, să-l recitim pe Grey Owl, pe Sadoveanu, pe Prişvin ; să-l urmărim în gînd şi în faptă pe Shetton-Thomson, pe Arkady Fiedler sau pe Ionel Pop...

Alexandru FILIPAŞCU

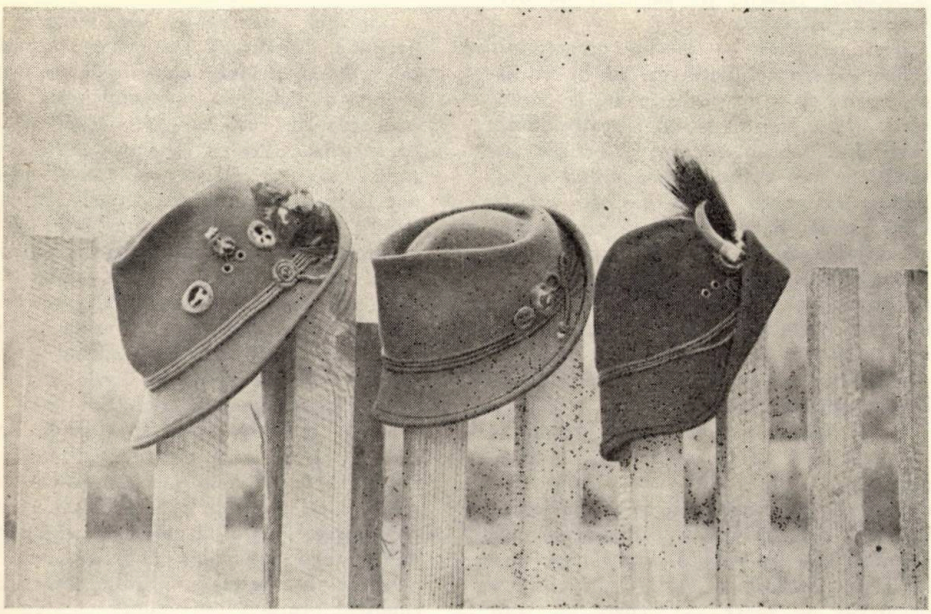

Foto : Tudor Dăneţi

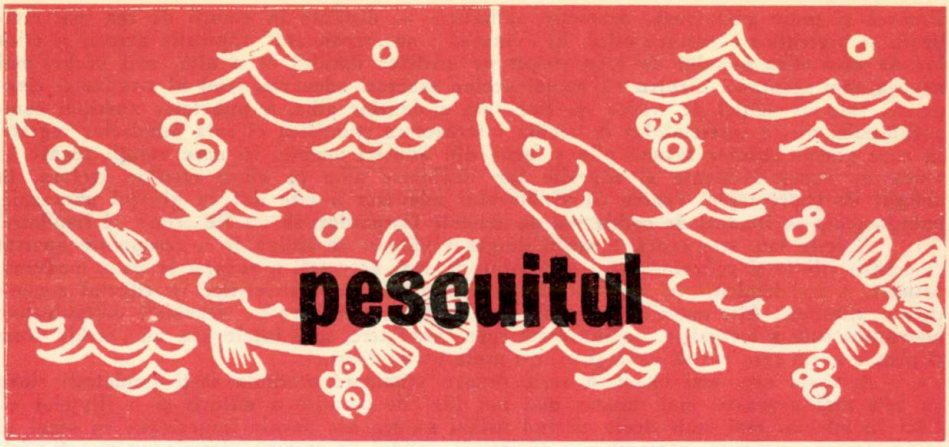

„ZEII scad din viaţa oamenilor orele petrecute la pescuit“ — glăsuieşte o inscripţie tare veche, descoperită în anii trecuţi, undeva, în ţinutul Mesopotamiei. Deci să nu ne înşelăm cu gîndul că pescuitul-relaxare, pescuitul-artă, pescuitul-sănătate, pescuitul-sport ar fi invenţii ale timpului nostru, timp prea încărcat de preocupări felurite şi complicat de pervertirea gusturilor.

Deci, o dată cu istoria pescuitului-hrană — sau cel puţin curînd de la începuturile ei — se poate spune, la modul serios, că a existat şi un pescuit-odihnă, chiar dacă acesta nu viza deloc ceea ce înţelegem noi astăzi prin cuvîntul sport. Pentru că şi cu cîteva mii de ani în urmă, vreun bătrîn obosit de ani aţipea pe malul apei, în timp ce vreun năzdrăvan de peşte îi trăgea undiţa în apă ; un tînăr aştepta încordat clătinarea plutei ; un poet (trebuie neapărat să fi fost pe atunci şi un poet-pescar !) îşi suna în cap ritmurile, în timp ce vreun peştişor îi fura rîma din cîrlig...

O să spuneţi : prea multe afirmaţii — poet, undiţă, cîrlig, plută — pentru timpuri atît de îndepărtate. Unde sînt dovezile ? Ele există, în bună parte, în istoria civilizaţiei şi a culturii care le strecoară printre rînduri. Faptele pe care nu le-am întîlnit — încă — în nici un document ne place să credem că s-au petrecut într-adevăr, pentru că pescuitul e ca dragostea şi a existat, deci, de cînd lumea. Desigur că afirmaţiile nu sînt prea convingătoare, că argumentarea nu-i deloc ştiinţifică, ci mai mult sentimentală — dar vă rog să mă credeţi pe cuvînt că aşa a fost !...

★

Dar noi, noi pentru ce mergem la pescuit ? Întrebarea am pus-o mai multor cetăţeni, întîlniţi undeva pe un drum de apă al deltei, la începutul verii. Răspunsurile au fost felurite şi nu lipsite de surprize. „Pentru că vreau, uneori, să rămîn cîteva ore singur, cu toate că nu-mi pot închipui singurătatea în mijlocul naturii“ — mi-a spus un om între două vîrste, în viaţa de toate zilele fiind profesor. „Pentru că îmi place peştele — prins de mine, să fim înţeleşi !“ mi-a răspuns un altul, care nu arăta de fel să fie un teribil gurmand. „Cînd pescuiesc nu mă pot gîndi la nimic altceva ; pluta rămîne singurul obiectiv demn de urmărit“ a precizat un filozof (de profesie !). „Dacă n-aş merge la pescuit aş începe să latru“ a spus, speriat de o asemenea idee, prietenul meu ziaristul, citînd un confrate. „De ce şi-or fi cumpărat unii oameni automobil, dacă nu merg la pescuit ?“ s-a întrebat, mirată, soţia unui cunoscut profesor universitar. „Ca să fiu lăsat în pace !“ — m-a bruftuit unul.

„Dumneata de ce nu mergi la pescuit și te ții de capul oamenilor ?“

Așa mi-am încheiat ancheta. Am trecut pe malul celălalt, mi-am desfăcut bastonul — care era, de fapt, o lansetă deghizată și m-am așezat, demonstrativ, vis-a-vis de ursuz. Dar — e un Dumnezeu ! — n-am reușit să scot decît un ghiborț, ceea ce mi-a adus din partea ursuzului, cînd am ajuns la cabană, comentariul optimist : „Progresezi... progresezi !“

★

De obicei, planurile încep de joi : este o baltă la vreo 200 km, unde cutare a prins, cu cîteva luni în urmă, un crap de 7 kg — sau o baltă în care știuci de peste un metru se arcuiesc deasupra apei. Sau la Dunăre... Și de ce nu în deltă ! Vineri se încheagă tovărășiile și sîmbăta, de dimineață pînă seara, sînt căutate mijloacele de locomoție... pentru ca duminică, cu cel puțin o oră înainte de revărsatul zorilor, să părăsești patul cald, să pleci pe străzi în căutarea unui autobuz care să te ducă undeva, la marginea orașului, de unde...

N-o să mai insist asupra odiseii pescarului sportiv lipsit de mijloace de locomoție proprii. Adaug doar că, la sosirea pe malul apei cele mai apropiate de oraș, după ce-și face loc între două păduri de trestii aruncate în evantai, omul care caută odihna, liniștea și toate celelalte atribute de care a fost lipsit în săptămîna orașului, se bucură de o repriză de ploaie, apoi de vînt, apoi...

★

Deci, vom merge la pescuit și în anul acesta, așa cum mergem din ziua în care s-a produs miracolul — primul pește agățat în cîrlig și strălucind în soare. Și nu vom renunța niciodată la pescuit, cum nu renunțăm la dragoste, la tutun, la un pahar de vin. Pentru că acei care renunță sînt de obicei bolnavi și aceștia trăiesc numai în parte. Așa că să ne bucurăm și să dăm slavă vieții atîta vreme cît putem să mergem la pescuit.

Nicolae RĂDULESCU

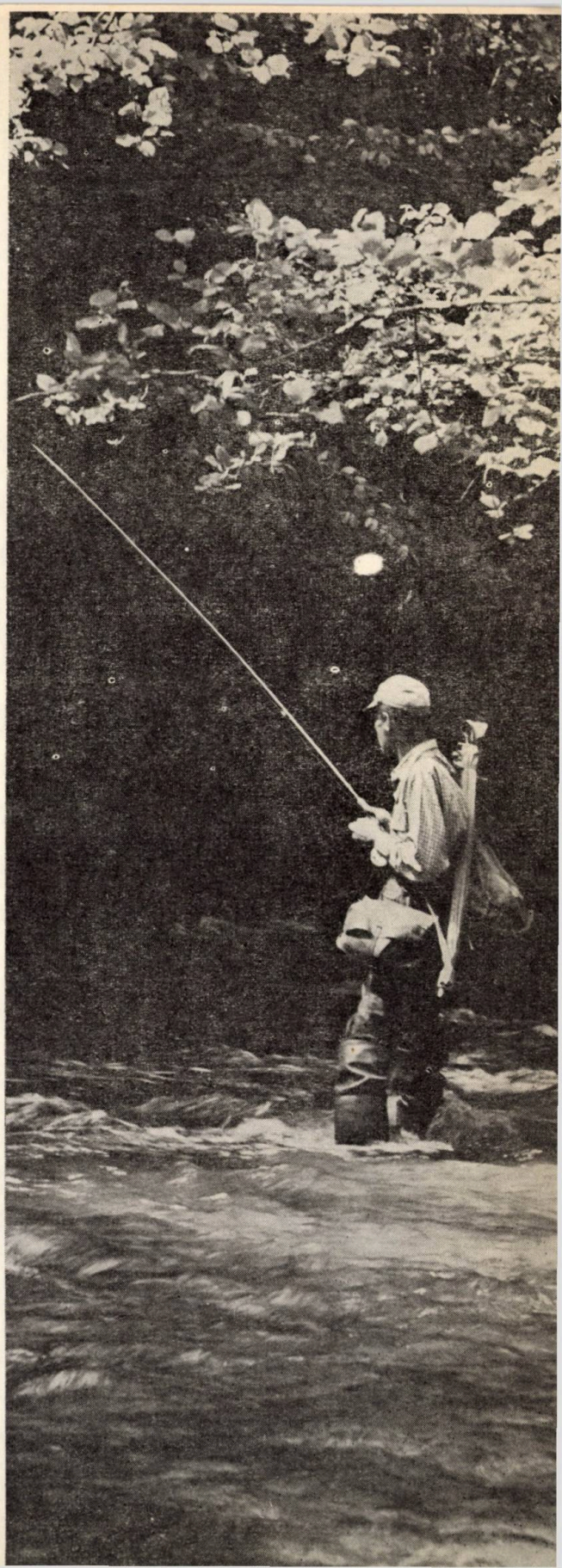

Foto : Mircea Bichiceanu ▶

PORTRETE

cerbul

CERBUL din Carpaţi este renumit în toată Europa. Este bine să ştim însă că, dintre toate statele care au în cuprinsul lor porţiuni din lanţul acestor munţi, României îi revine o porţiune mai mare decît oricărei alte ţări. Deci, cerbul din Carpaţi este, în primul rînd, cerbul românesc. Se ştie că între greutatea corpului unui cerb şi mărimea coarnelor lui este o strînsă legătură : în marea majoritate a cazurilor, un cerb mare va avea şi trofee valoroase. Sub acest aspect, cerbul nostru este cu 63% mai greu decît cel din Germania. Drept urmare, coarnele cerbului, împreună cu craniul, ating la noi, în medie, 8—9 kg, ajungînd pînă la 14,5 kg, în timp ce, în Europa de Vest, coarnele de 5—6 kg sînt considerate valoroase, iar cele de peste 10 kg o excepţie. La greutate se adaugă lungimea mare a prăjinilor, specifică cerbilor din Carpaţi. Adevăratul vînător, iubitor al frumuseţilor naturale, găseşte în Carpaţi şi un mediu mai puţin schimbat prin intervenţia omului, ceea ce este un mijloc de atracţie în plus. Cerbul nu este un vînat de toate zilele ; nu fiecărui vînător îi vine rîndul să doboare un cerb în fiecare an, dar este un element valoros al faunei, o podoabă a munţilor, un vînat care în timpul boncănitului, în liniştea muntelui, în decorul frunzişului îngălbenit din toamnă, oferă mari satisfacţii celui ce-i înţelege felul lui de viaţă.

În prezent, cerbul ocupă, în ţara noastră, o zonă muntoasă care începe cam de la 500 m altitudine şi se întinde pînă aproape de limita vegetaţiei forestiere (1400—1500 m). Apariţia lui la cîmpie este o rară excepţie. În ultimii ani, Ministerul Economiei Forestiere a făcut repopulări cu cerbi în Munţii Olteniei, la poalele munţilor Ţarcului (Poiana Mărului) şi în Carpaţii Apuseni (Valea Ierii, Budureasa). În acest fel, cerbul ocupă sau va ocupa în curînd toată zona muntoasă începînd din Maramureş pînă în Munţii Semenicului, bineînţeles în porţiunile ce-i sînt favorabile. În prezent, recoltăm peste o mie de cerbi pe an, dar în viitor s-ar putea ajunge la 6000—7000. Pentru cititorii mai puţin iniţiaţi în biologia cerbului, arătăm că acesta, ca şi celelalte două cervide de la noi, leapădă coarnele în fiecare an, cam în luna martie şi îi cresc altele, în decurs de circa 4 luni. De asemenea, că este greşită credinţa potrivit căreia după numărul de ramuri de la coarne s-ar putea cunoaşte vîrsta. Aceasta din urmă poate fi stabilită, cu relativă precizie, numai după dentiţie. Cele mai valoroase trei trofee de cerb cunoscute în ţară sînt : Kurt Nolte, Gurghiu, 1962—243,59 puncte C.I.C., ; Romeo Stănescu, Mînăstirea Caşin, 1940—243,17 puncte C.I.C. ; Paul Bertoli, Mînăstirea Caşin, 1959—242,46 puncte C.I.C.

Duşmanii cerbului sînt : lupul şi glonţul. Problema care se pune este ridicarea efectivelor în terenurile subpopulate, deoarece în loc de circa 35.000 cerbi cîţi ar trebui să avem, există în prezent abia 28.000. O altă problemă este selecţia, adică împuşcarea a ceea ce este necorespunzător calitativ, pentru ca astfel hrana din teren şi adăpostul să fie folosite numai de elemente de valoare.

◀ Foto : Fr. Bömches

căpriorul

CĂPRIORUL nu are înfăţişarea măreaţă a cerbului ; nici vînarea lui nu este împreunată cu emoţiile pe care le oferă boncănitul acestuia. În schimb, trage greu în cumpănă prin răspîndirea mai largă în cuprinsul ţării şi mai cu seamă în regiunea de dealuri şi cîmpie. În timp ce efectivul de cerbi, în martie 1967, era evaluat la 28.000, cel al căpriorului era în jurul a 180.000, deci un număr mai mare de vînători se pot bucura de vînarea lui. La

toate acestea se adaugă marea accesibilitate a terenurilor populate cu acest vînat : în timp ce pentru cerb, vînătorul trebuie să se deplaseze în munți, la distanțe uneori apreciabile, căprioriexistă în toate județele și uneori nu departe de domiciliul vînătorului. La toate acestea se adaugă faptul că vînătorul se alege și cu o frumoasă amintire : trofeul.

Este meritul organizațiilor vînătorești de a fi lărgit mult aria lui de răspîndire în țara noastră, făcînd populări masive în acele păduri din Oltenia și Muntenia, unde acest vînat lipsea. Cunoscătorul în materie, care cerceta Podișul Getic și întreba ce fel de vînat populează păduri situate la nord de Bălcești, Filiași sau alte localități, primea un răspuns prompt : iepuri. Într-adevăr, erau cîțiva iepuri, dar avînd în vedere mediul de trai de acolo, procent păduros mare și agricultură pe scară mică, ei nu puteau constitui decît specia secundară. Terenul era tipic de căprioriy dar tocmai acest vînat lipsea. Datorită populărilor efectuate între 1960 și 1967, interval în care la sud de Carpați au fost încetățeniți circa 2500 de căprioriaduși din diferite părți ale țării, vînătorii dintre Tg. Jiu și Bechet, ca și cei dintre Pitești și Tr. Măgurele vor avea, în scurt timp, la dispoziție, o nouă specie de vînat.

Un fapt îmbucurător : încep să apară trofee de căprior de mare valoare, în județe unde înainte erau necunoscute.

În pădurea Reșca-Hotărani din ocolul silvic Caracal, rodul populării cu căprior, făcută cu două decenii în urmă, a început să fie culese : un trofeu a primit medalia de aur atît la Expoziția internațională de la Florența (1964), cît și la cea de la Novi Sad (1967) ; în județul Vîlcea, în anul 1967 a fost vînat un căprior, care este al 5-lea pe plan național, de asemenea distins cu medalia de aur la Expoziția Novi Sad. În timp ce la Expoziția internațională de la Berlin din anul 1937, un singur trofeu de căprior din Oltenia și Muntenia a fost premiat, la Novi Sad, în 1967, au fost premiate 14, dintre care 11 cu medalia de aur. Crește și recolta și interesul vînătorilor față de trofee. Cele mai mari trofee cunoscute în țara noastră sînt : cel dobîndit de Emil Witting în Munții Sibiului în anul 1916, avînd 182,8 puncte. Din păcate, nu se știe nimic de urma lui, astăzi. Al doilea este al prof. Leonida Pop, vînat în pădurea Cușma din jud. Bistrița-Năsăud în anul 1925, însumînd 179,5 puncte ; al treilea, unul recent, al ing. Aurel Neacșu, vînat în pădurea Mitoc-Suceava, în anul 1965, cu 170,30 puncte. În ce privește trofeele, perspective frumoase se deschid provinciilor Oltenia, Muntenia și Moldova, unde deocamdată densitatea medie este mică.

Căpriorul este o specie de vînat care cere puțin și dă mult. Să-l apărăm de vînătorii abuzivi și să-l menținem la o densitate care să nu depășească 11—15 căpriorila 100 ha pădure și vom avea trofee multe și valoroase.

capra neagră

CAPRA NEAGRĂ populează goluri de munte stîncoase și un brîu de pădure din jurul golurilor ; doar iarna coboară și în pădurea de altitudine ceva mai mică. După ce cu 30—40 ani în urmă a dispărut din masivul Rodnei, capra neagră a rămas un locuitor doar al Carpaților Sudici, între Munții Bucegi și masivul Țarcu din Banat. În ultimii ani s-au făcut eforturi pentru repopularea Munților Rodnei. Să sperăm că încercarea se va solda cu rezultat pozitiv.

Corpul îndesat, picioarele puternice avînd copite adaptate mersului pe teren stîncos, îi permit să se miște cu ușurință și siguranță uimitoare în terenul accidentat, unde își duce viața, strîmtorată de omul și animalele domestice urcate, temporar, la munte. Terenul greu, care ascunde pericole la fiecare pas, o obligă să fie animal de zi ; rareori se mișcă în cursul nopții ; în miezul zilei, de regulă, se odihnește. Deși după numele pe care îl poartă ar trebui să fie neagră, totuși nu este neagră : vara părul îi este brun-roșcat, iar iarna brun-negru, care însă pe fondul alb al zăpezii pare negru. Caracteristic îi este părul lung de pe șira spinării, începînd de la gît și pînă la rădăcina cozii, păr care, alături de coarne, constituie trofeul. Acest păr smuls cu grijă servește la confecționarea de podoabe pentru pălării vînătorești. Nu este un vînat de masă, recolta anuală nedepășind 600—700 piese nici în anii cînd se va împușca întreg sporul anual. În schimb, vînătorul care are rezistența fizică și ocazia de a putea vîna capra neagră, se bucură de un spectacol de o frumusețe rară, datorită și mediului și mișcării agere a acestei antilope. Maturitatea sexuală re-

◀ Foto : Fr. Brandrup

lativ tîrzie, pierderile de iezi din cauza viscolelor, care la 2000 m altitudine nu sînt excluse nici în mai şi iunie, alunecările în prăpăstii, sînt cauze ale unei prolificităţi reduse. Ca şi celelalte specii din neamul bovidelor, nu schimbă coarnele, ci acestea sînt permanente şi cresc pînă la sfîrşitul vieţii. Cele mai mari efective de capre negre se găsesc în masivele Făgăraş şi Retezat. Expoziţiile internaţionale de vînătoare au dovedit că România adăposteşte cele mai viguroase capre negre din Europa, ea deţinînd recordul mondial la această specie. Cele mai valoroase trofee din ţară sînt : cel de 141,1 puncte obţinut de A. Hessheimer din Braşov, în anul 1934 în Munţii Făgăraş (record mondial) ; trofeul deţinut de Fr. Bömches, Braşov, vînat tot în 1934 în masivul Bucegi, cu un total de 135,6 puncte ; al treilea este al lui Iosif Ţeposu, vînat în 1948 în Valea Vladului şi totalizează 132,55 puncte.

Ing. Vasile COTTA

Dacă nu ştiaţi...

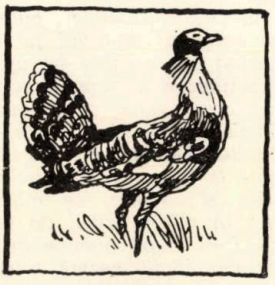

aflaţi acum.

Bufniţa mare sau buha, cum i se mai spune, este una dintre păsările care-şi clocesc ouăle cel mai mult : cinci săptămîni. Este o pasăre care se hrăneşte mai ales cu şoareci, hîrciogi şi alţi dăunători. De aceea este ocrotită total. Împuşcarea ei este interzisă prin lege, chiar dacă, pentru cei superstiţioşi, cîntecul ei nocturn şi lugubru prevesteşte nenorociri. Nenorocirea se produce după ce o împuşti : proces de contravenţie la Decretul 67/1953.

★

Gaiţa este mare amatoare de ghindă şi, prin aceasta, un bun ajutor al silvicultorilor : ea culege ghinda, o poartă în cioc spre cuib, dar de multe ori o scapă pe pămînt. Nu-şi mai caută ghinda pierdută ci pleacă după alta. Pe drept cuvînt se spune că gaiţa este o „semănătoare naturală" de stejari.

★

La dropii, diferenţa între greutatea masculului şi cea a femelei este foarte mare : masculul 15—18 kg — femela 5—6 kg. În ţara noastră mai există aproximativ 1400 de dropii. Este o pasăre tipică de stepă, dar agricultura intensivă nu-i prieşte. Efectivele de dropii sînt în regres pronunţat în întreg arealul lor de răspîndire.

★

Aria de răspîndire a mistreţului este foarte mare : toată Europa, cu excepţia Angliei şi a Ţărilor Nordice, în Asia Minoră şi în regiunile muntoase ale Africii de Nord. În funcţie de zona geografică în care trăieşte, variază şi greutatea mistreţului : media greutăţii vierului adult în Spania şi Italia este de 60 kg ; un vier de 4 ani din sudul Germaniei cîntăreşte 100 kg, iar cel din Polonia sau Carpaţii româneşti depăşeşte uneori 300 kg.

SPORTIVI PROFESIONIȘTI BRACONIERI

PESCARII cu undița nu sînt „pescari amatori" — așa cum mai erau denumiți după cel de-al doilea război mondial, pe timpul fostelor societăți de pescuit. Pentru că amatorismul, în orice îndeletnicire, presupune folosirea aceloraşi unelte şi metode ca şi profesionismul, ceea ce nu e cazul nostru. Pescuitul cu undița nu este corect denumit nici „pescuit sportiv pentru consum personal", așa cum o face legislația piscicolă din 1954, încă în vigoare. Chiar şi pentru simplul fapt că în acest fel sînt ignorați numeroşii undițari — mai ales din Transilvania şi Banat — care nu consumă peşte (nici pe cel prins de ei). Pescuitul cu undița are un caracter pur sportiv, şi acesta reiese atît din faptul că întruneşte atributele disciplinelor sportive (fiind şi obiectul unor competiții), cît şi din marea popularitate de care se bucură, îndeosebi în rîndurile tineretului. Deci, pescar sportiv este cel care prinde peştele cu undița, potrivit regulilor stabilite de stat (menționate în permisul de pescuit), celelalte unelte şi metode de pescuit fiind apanajul exclusiv al pescarilor profesionişti şi, din păcate, al braconierilor.

Pescarii profesionişti sînt persoanele folosite de întreprinderile şi organizațiile socialiste la exploatarea bunurilor piscicole pe care le dețin. Tot pescari profesionişti sînt considerați şi membrii cooperatori, în timpul cît pescuiesc bunurile piscicole ce aparțin cooperativelor agricole de producție din care fac parte. Conform legii, ei nu pot însă pescui decît în baza unei autorizații eliberate de întreprinderea sau organizația de care aparține bunul piscicol respectiv.

Spre deosebire de pescarii sportivi, pescarii profesionişti pot folosi la pescuit tot felul de unelte şi de metode, cu respectarea unor reguli menite să evite excesele, în afară de următoarele metode care sînt interzise pentru toți :

— Pescuitul cu suliță, țepoaie, furci sau cu orice alte unelte care rănesc peştele, în afară de cîrlige ;

— pescuitul cu materii explozibile ;

— pescuitul prin folosirea substanțelor (plantelor) narcotice sau toxice de orice fel ;

— oprirea, abaterea (răstocirea) apelor curgătoare, în parte sau în întregime, în scopul de a le pescui (în afară de cazurile speciale, autorizate).

Cît privește pe braconieri, aceştia sînt toți cei care — indiferent cum — se abat de la prevederile regulilor de pescuit : pescuiesc fără permis (autorizație), în perioade sau zone oprite, cu metode nepermise, rețin peştii sub măsura legală sau depăşesc cantitățile admise, transportă o cantitate de peşte ce depăşeşte consumul personal (3 kg) fără acte legale de proveniență, comercializează peşte. Deci, braconieri pot fi atît persoane din afara îndeletnicirii noastre, cît şi posesori ai permiselor de pescuit sportiv sau ai autorizațiilor de pescuit industrial (pescarii profesionişti).

E bine să se ştie. *(L.B.)*.

Desen de Z. Buzea

TRUSA MEDICALĂ

ÎMBOLNĂVIRI mai mult sau mai puțin grave sînt posibile în cele mai multe din activitățile oamenilor. Vînătoarea și pescuitul sportiv comportă și ele unele riscuri și, dacă ținem seama că practicarea lor se face în locuri unde intervenția calificată este de multe ori imposibilă sau de durată, asimilarea unor cunoștințe medicale de prim ajutor, precum și prezența trusei medicale printre celelalte bagaje, sînt mai mult decît necesare.

Medicamentele și accesoriile medicale obligatorii vor forma o trusă mică, prezentă totdeauna în bagajele vînătorului sau pescarului sportiv. Ele se referă la traumatismele mecanice asupra pielii (răniri prin tăiere, împungere, zdrobire, răniri prin arme de foc) și cele calorice (arsuri datorate radiațiilor solare — vara sau degerături — iarna). Pentru traumatismele oaselor (fracturi) și cartilagiilor (entorse, luxații), materialele de prim ajutor se confecționează ad-hoc. Pentru toate acestea, o fașă, o rolă mică de leucoplast, 150—200 ml substanță antiseptică (apă oxigenată soluție 3%) păstrate în recipient din material plastic, și un unguent (20—30 grame alifie sulfamidată) sînt suficiente pînă la primul post medical.

Desen de G. Badea

Cîteva antinevralgice pot fi considerate de strictă necesitate.

În regiunile palustre prevenirea malariei nu este exagerată. Ca preventiv se recomandă produsul mepacrin, 6 comprimate o dată pe săptămînă, cu respectarea contraindicațiilor din prospect.

Prevenirea enterocolitelor cauzate de consumul apei din bălți, rîuri etc., fără a fi fost fiartă și filtrată în prealabil (obicei frecvent în Delta Dunării), se face cu ftalilsulfatiazol (talazol) 4—6 comprimate pe zi, la interval. Curativ, doza se mărește la 6—8 comprimate pe zi. Se vor respecta contraindicațiile.

Pentru prevenirea înțepăturilor de țînțari recomandăm produsul anofilin sau un preparat propriu, cu rezultate mulțumitoare, după rețeta următoare: vaselină pură, 4 tuburi; saliform, două tuburi; vitamina B complex 20 drajeuri; mepacrin sau chinină 10 drajeuri. (Drajeurilor li s-a îndepărtat stratul zaharat prin solvire în apă, apoi au fost uscate, bine pisate și amestecate cu vaselina și saliformul.)

Cei care suferă de anumite maladii cu tratament îndelungat nu vor uita să-și ia medicamentele necesare.

Durata deplasării trebuie avută în vedere pentru a mări cantitatea unor medicamente profilactice sau curative.

Trusa propriu-zisă poate fi improvizată dintr-o pungă de nylon, curată, în care se introduce mica farmacie. Pe lîngă faptul că se mulează bine alături de alte bagaje, punga constituie un bun izolator contra umidității, care ar degrada conținutul.

Și, după atîtea sfaturi, o sinceră urare: sănătate! (p.k.).

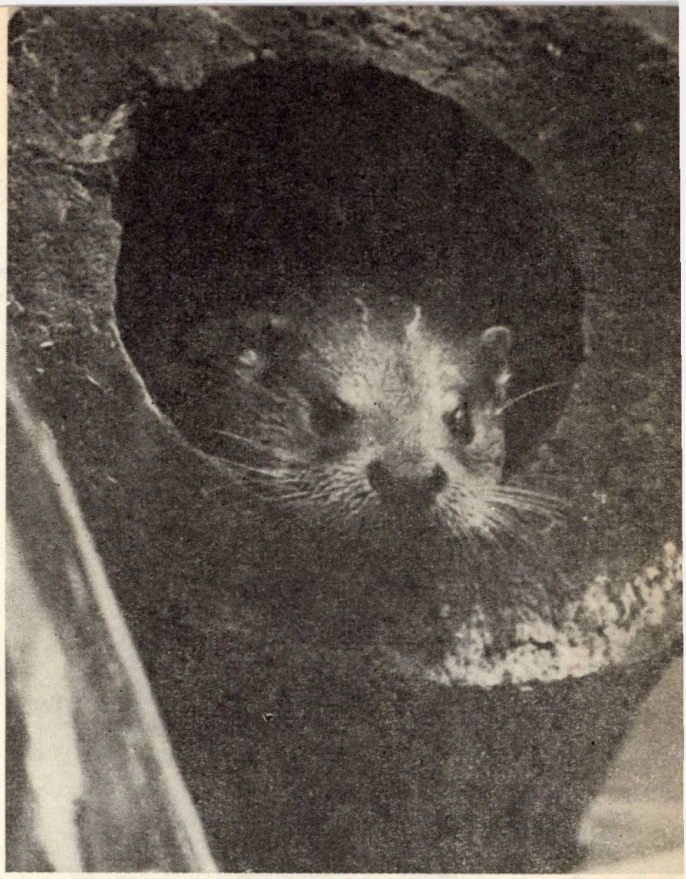

vidra

CEI mai mulţi o cunosc din poze, din istorisiri ; după cum, cei mai mulţi ştiu despre dînsa că are o blană... teribilă din care se pot face nişte căciuli sau gulere strașnice. Cam atîta şi, la drept vorbind, mult prea puţin pentru a fi tentat să devii vînător de vidre !

Puţini ştiu că vidre se găsesc mai peste tot, de la apele de cîmpie pînă la cele de munte şi că vînătoarea ei, la dib dar mai cu seamă la pază, este una din cele mai frumoase. Trebuie să ştii să cauţi, să cunoşti năravurile dumnealor şi să îndrăzneşti. Să îndrăzneşti, adică să ieşi din făgaşul vînătorilor tipice.

În principiu, orice apă cu maluri nisipoase şi oarecum îmbrăcate cu vegetaţie, care are peşte, are, sau poate avea, şi vidre. Dacă o asemenea apă — fie ea curgătoare sau stătătoare — ţine sau nu vidre, îţi poţi da seama mergînd cîţiva kilometri de-a lungul unui mal, încet, ca la dibuit după raţe, uitîndu-te însă pe nisip ; de vei găsi urme de paşi — vidrele ies relativ des pe mal —, urme de peşti mîncaţi, lăsături, să ştii că prin partea locului se află şi vidre. Deşi vidra e o călătoare convinsă, are totuşi sălaşurile ei preferate : o piatră sau un cotlon liniştit de mal unde îşi ia prînzurile ; vizuina ; chiar anumite porţiuni de poteci ; în asemenea locuri ai să o afli cel mai ades şi tot în asemenea locuri ai să-ţi poţi aşterne cea mai potrivită pîndă.

Vidra e, deopotrivă, animal de zi şi de noapte ; mai mult însă, animal de crepuscul. Din pricina aceasta, vremea cea mai potrivită pentru vînătoare este cea din zorii zilei — pînă la întîile ceasuri ale dimineţii — şi din fapt de seară — de la amurg şi pînă la înnoptat.

Deşi blana vidrei este deopotrivă de bună vara ca şi iarna, vînătorile cele mai fructuoase au loc în miez de iarnă, atunci cînd, de obicei, are loc şi împerecherea vidrelor. Atunci ai prilejul să aduni mai mulţi cavaleri, vidrele umblînd mult în peţit, străbătînd distanţe necrezut de mari.

...Vreme geroasă de iarnă ; peste pădure, peste întinderi, gerul şi neaua au pus stăpînire deplină. Apa rîului se scurge molcomă printre maluri înghețate. Asfinţiturile îs roşii iar stelele, de frig, scapără scîntei. Stau pe malul apei, la adăpostul unei sălcii pletoase, cu picioarele într-un sac înfundat cu paie. Pe aici prin preajmă e o trecătoare de vidre, aşa că m-am hotărît să încerc dacă nu cumva, la vremea asta a goniţei lor, o să întîlnesc oaspeţi. Ceasurile se scurg încet, dar n-am vreme să mă plictisesc ; dinspre pădure şi de pe cîmp răzbat ecouri molcome de iarnă. Văd în zare hornurile satului fumegînd ; aud un lătrat de vulpe — o fi luat cumetriţa drumul satului ? Cam devreme ! A răsărit şi luna ; o lună mare, ferecată în aramă, lucind şi înfiorînd întinsurile...

Întîi şi-ntîi am văzut nişte vălurele pe unda liniştită a apei. Apoi în vîrful triunghiului acestora am putut distinge şi botul, aburii răsuflului. Era o vidră care venea înotînd încet pe firul apei. Un şuierat ; i-a răspuns altul. Era tocmai ceea ce aşteptam eu ; întîlnirea a doi masculi porniţi în peţit ! A trecut cîtăva vreme pînă ce unul din noii veniţi s-a hotărît să urce malul. Am aşteptat cuminte să se depărteze la vreo trei-patru paşi de firul apei şi apoi am slobozit foc. A rămas pe loc. Am lăsat-o acolo şi am stat în continuare. N-a mai fost nimica, dar se putea foarte bine să mai fie ; adică, pe firul apei să mai apară şi alt peţitor...

Eugen JIANU

O RARITATE ZOOLOGICĂ

Grădina zoologică din Duisburg se poate mîndri cu o achiziţie care ar stîrni senzaţie şi în afara Republicii Federale a Germaniei. Pisica sălbatică din fotografie a sosit cu ultimul transport din Cambodgia. Pînă acum cîtva timp, această felină din grupul Paradoxurinas, cu numele de „musang dungat", nici nu figura în cărţile de specialitate. Populaţia indigenă o situează printre tigri, cu care ea nu are în comun decît preferinţa pentru păsări şi culoarea blănii. Musangul dungat mănîncă cu plăcere şi banane. Locuieşte în copaci şi nu-şi poate retracta ghearele, în schimb este în stare să-şi răsucească coada puternică în ambele direcţii şi să-şi contracteze noaptea ochii rotunzi, pînă ce iau forma a două crăpături.

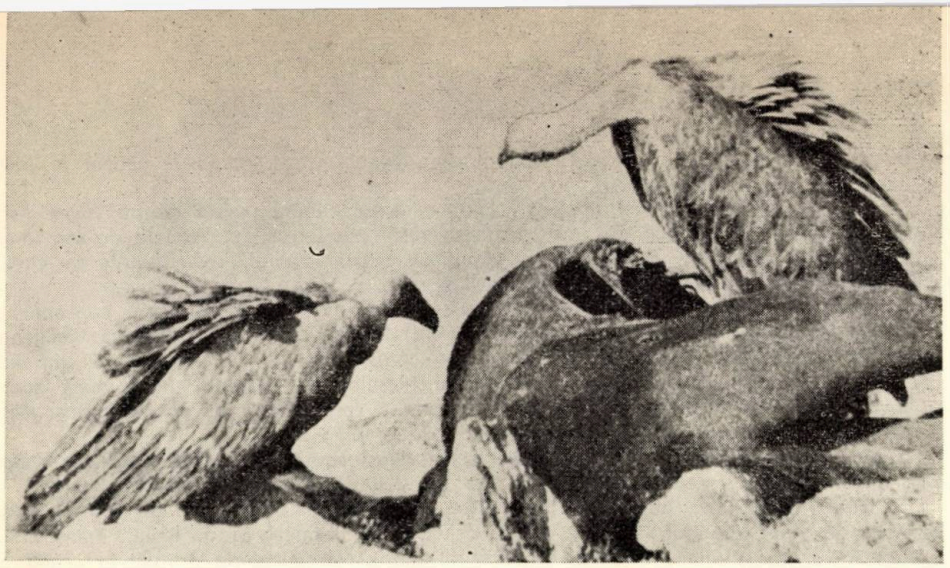

PĂSĂRI UITATE

„NU e treaba noastră să facem o lungă descriere a animalelor..." își începea Dimitrie Cantemir capitolul respectiv din „Descrierea Moldovei". Păcat ! — comentăm noi fără să ne putem reține. Ne-ar fi transmis o serie de mărturii interesante și despre păsări, dintre care învățatul domnitor amintește doar în treacăt : „...o pasăre căreia locuitorii țării îi zic ierunică, iar leșii glușcă, adică surda ; seamănă cu un cocoș sălbatic, este însă mai mică și proastă și surdă din firea ei. Dacă un vînător găsește o sută într-un copac, poate să le împuște pe toate rînd pe rînd, iar celelalte privesc cum se prăbușesc una după alta. Și ierunca mai are o carne foarte gingașă și albă și la gust întrece potîrnichile și chiar fazanii".

Ei, nu-i treaba noastră să criticăm basmul cu suta de ierunci. Și nici să exclamăm admirativ : — Ce timpuri minunate pentru vînători ! Ierunci au mai rămas destule prin întinsele noastre păduri. Dar, le-am uitat cam mulți, după cum prea puțini mai cunosc practicarea vînării lor interesante în care cei pasionați folosesc chemătoarea pentru ademenirea cocoșelului moțat...

O reală uitare se așterne însă — în aparență încet — peste o seamă de alte zburătoare ce desfătau, pînă nu de mult, pasiunile cinegetice ale străbunilor noștri. O seamă de păsări și metode vînătorești au intrat, sau riscă să intre, în domeniul amintirilor ce nu se mai întorc niciodată... Iată un pretext pentru a încerca o sumară și parțială retrospectivă.

Bătaia cocoșilor de mesteacăn — *Lyrurus tetrix*... Cîți au mai zărit-o oare ? Cavalerii întunecați, avînd coada în formă de liră, erau pe vremuri un vînat destul de răspîndit. Se întîlneau în secolul trecut chiar și în Dobrogea, în preajma mînăstirii Cocoș. Astăzi, cîteva exemplare — monumente ale naturii — mai viețuiesc în nordul țării, în Munții Rodnei și ai Bucovinei.

Prin stîncăriile din preajma Cazanelor Dunării se împușca încă la începutul veacului nostru, o altă pasăre : potîrnichea de stîncă — *Alectoris graeca saxatilis*. Din 1938 nu a mai fost semnalată în țara noastră...

Se pare că în același deceniu a dispărut din fauna României și marea pasăre de pradă — *Gypaëtus barbatus aureus* — ce și-a mai păstrat doar amintirea denumirilor sale de odinioară în toponimia unor semețe piscuri carpatine : Zăganul... Ceahlăul... Rarăul...

În fotografie : *Septembrie 1908. Fără nici o dificultate, englezul R. B. Lodge fotografiază acvile și acești vulturi suri în Munții Făgărașului*

Ni s-a transmis doar legenda vulturilor ce veneau să-şi înnoiască penele în scăldătoarea lor, de sub vîrful Toaca.

Acvilele de munte — *Aquila chrysaetos* — acea mîndră pajură de pe stema Ţării Româneşti, planează tot mai rar peste înaltele creste ale Carpaţilor. Armele de foc le-au doborît perfid, cadavrele otrăvite le-au împuţinat treptat zborul, reducîndu-le la cîteva zeci de exemplare ce mai supravieţuiesc astăzi la noi...

Descrierile de altă dată ni se par fanteziste. Gonind cu trenul, spre concediu şi litoral, printre culturi prospere, vă mai puteţi oare imagina cum arăta odinioară Bărăganul pîinilor noastre? Era o împărăţie a dropiilor — *Otis tarda* — cu „mitropoliţi" înfoiaţi, căutaţi de vînătorii ce poposeau la crîşma unchiaşului Dor-mărunt, transformată acum în localitate. Confirmarea o puteţi afla în Odobescu, care, alături de iscusitul moş Vlad, a mai zărit „creştetul delicat al dropiei mişcînd printre fulgii coliliei"...

Pe atunci cuibărea în stepa de aici şi înrudítul spurcaci — *Otis tetrax orientalis*. Din pricina scăderii efectivului, vînătoarea acestei specii e în prezent interzisă.

Bălţile, mult mai întinse şi mai multe pe timpuri, constituiau un impresionant rezervor de vînat zburător. Lopătari, stîrci, pelicani, se întîlneau şi în Banat, Transilvania sau Moldova, dar abundau mai ales în lungul Dunării. Neînţelegîndu-le rolul în echilibrul biologic al naturii — atît de util nouă — s-au iniţiat unele campanii de decimare împotriva înaripatelor „ihtiofage". Treptat numărul lor s-a restrîns, pe întreg continentul nostru. Dunărea cea bogată, cu delta şi numeroasele sale bălţi, din luncă, era încă denumită un „paradis al păsărilor"... Au sosit însă şi venetici de aiurea, fără dragoste pentru pămîntul nostru, pentru a învîrti afaceri. Şi ele s-au făcut din plin, chiar şi sub masca cercetării ştiinţifice. Astfel, decenii în şir, preţioasele noastre păsări au aprovizionat, împăiate, muzeele Europei. „Pustiirile făcute de-a lungul Dunării" — precum bine le defineşte Linţia, au dus prin 1886 la dispariţia stîrcului de cireadă — *Bubulcus ibis*. Binecunoscutul ornitolog Robert von Dombrovsky a fost şi un abil comerciant care a speculat în folos personal bogăţiile avifaunei transformîndu-le, prin export, în valută-aur: zăgani 50 lei, egrete 8—10 lei, călifari între 1,20—2 lei, lopătari 2 lei... etc. ... etc. ... În listele sale este menţionat şi cocorul mic — *Anthropoides virgo* — la preţul de 5 lei. Specia este doar excepţional întîlnită la noi astăzi, deşi cuibărea în trecut în Dobrogea — iată aşadar o altă pasăre uitată.

E şi de mirare cum au putut supravieţui celelalte specii rare deoarece pagubele aduse avifaunei noastre erau sporite prin distrugerea zburătoarelor mai bine plătite — mai greu de procurat —, prin colectarea cuibarelor şi ouălor. Acest jaf nu a putut fi stăvilit decît prin intervenţia energică a oamenilor de ştiinţă români, ajutaţi de campania pornită de presă. Din nefericire cam tîrziu, prin 1912, şi fără un efect de lungă durată.

Variate considerente au impus treptat măsuri legislative progresive şi tot mai hotărîte pentru protejarea naturii, pentru conservarea faunei şi florei. Să amintim şi povestea egretelor, acele pene imaculate şi fine ce împodobesc penajul nupţial al stîrcilor albi — *Egretta alba, Egretta garzetta*. Cerute insistent de capriciile trecătoare ale modei feminine — deci plătite scump — delicatele păsări au fost în pragul dispariţiei, pe cale să devină păsări uitate. Delta şi bălţile Dunării au plătit şi de astădată greul lor tribut, masacrele însemnau şi moartea puilor. Drept urmare, stocul de egrete mari, prezente astăzi doar în deltă, nu este nici acum refăcut mulţumitor... În vechime, aşa cum ne demonstrează unele portrete, doar domnitorii şi boierii de frunte ai ţării aveau dreptul să poarte la cucă surguciul alb cu egrete fluturătoare prinse în montură de aur şi nestemate. Pe atunci, în straie strălucitoare, alaiul voevodal pornea călări la vînătoare... Ade-

Iulie 1968. Una din rarele acvile de munte zboară deasupra cuibului
(foto: Mircea Bichiceanu)

seori era însoțit de șoimi dresați, cu scufie și clopoțel pe cap, așteptînd să fie lansați pentru a-și doborî prada din zbor. După unele tradiții cinegetice și coloniile de stîrci cenușii erau păzite cu strășnicie nobiliară, deoarece lupta acestora cu pasărea de pradă era socotită drept un spectacol foarte captivant. Șoimii de pe meleagurile noastre erau la mare preț cînd șoimăritul mai era o îndeletnicire sau pasiune. Viteaz ca un șoim, șoiman, sînt expresii care au persistat. Doar amintirea lor, a vînătorilor și a vitezelor păsări uitate nu o mai pot învia decît paginile trecutului...

Fugara retrospectivă cinegetică — cam într-o sută și ceva de ani — poate deveni și un prilej de întrezărire a viitorului. Depășind pretextul, adevărul științific impune măsuri de ocrotire a vînatului și în sens mai larg justifică perfect legislația actuală pentru conservarea faunei. Vînătorul conștient nu poate decît să-și aplece arma în fața unui „monument al naturii", devenind în concepția modernă și un militant, prin faptă și grai, pentru apărarea și păstrarea bogățiilor naturale ale țării sale.

Mircea BICHICEANU

Dacă nu știați...

În România sînt cunoscute în prezent 331 specii de păsări. Dintre acestea, 244 au fost constatate la cuibărit ; dar, absolut sedentare se pot considera numai 49 (15%). Astfel, din totalul speciilor 59% sînt clocitoare și migratoare (total sau parțial), iar 26% vizitează țara numai cu ocazia migrațiilor. Aceste cifre pot da o idee asupra extinderii fenomenului de migrație în lumea păsărilor.

★

Unele păsări migratoare petrec foarte puțin timp în regiunea de cuibărit. Astfel, la noi în țară frunzărița palidă rămîne numai patru luni, sosind în primele zile din luna mai și plecînd la începutul lunii septembrie. Drepneaua o întrece numai cu aproximativ 10 zile, sosind de obicei în ultima decadă din aprilie. În Nordul extrem unele păsări clocitoare rămîn numai 2½ luni.

★

În emisfera nordică, direcția generală a migrațiilor de toamnă este spre sud. Dar, în detalii, se constată foarte multe excepții, mergînd pînă la migrația spre nord. Furtunarul, care clocește în insulele din mările Egee și Marmara, apare la sfîrșitul verii în apropierea litoralului românesc, migrînd spre nord.

★

Dintre păsările clocitoare din România sînt cîteva specii cu migrații foarte lungi, atingînd iarna extremitatea de sud a Africei : cucul, dumbrăveanca, drepneaua, berzele albă și neagră, rîndunica etc. ; dar nu s-a stabilit pînă acum dacă sînt chiar populațiile din țara noastră care migrează atît de departe — sînt multe exemplare care iernează mai spre nord. (s. p.).

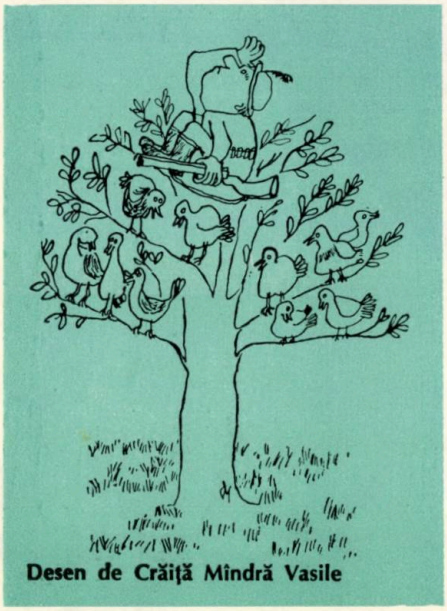

Desen de Crăiță Mîndră Vasile

aflați acum.

La mare

CHEFALUL

ABIA dacă au trecut 25 de ani de cînd chefalul a intrat în liota peștilor de interes sportiv. Pînă nu s-a descoperit că hrana lui de predilecție și momeala la care se dă cu preferință este rîma de mare, toate încercările de capturare a chefalului cu undița au fost zadarnice. Probabil, însă, acesta nu era unicul secret și cauză a insuccesele din trecut, deoarece aflăm din literatură că, pe lîngă rîma de mare, care rămîne momeala net preferată, chefalul se mai poate prinde, în Marea Neagră și în Marea de Azov, la garidă jupuită, bucăți mici de rîme de pămînt, viermuș, larvă roșie de nămol (așa-zisă libelulă), lăcustă mică, cocoloș de pîine, bucăți mici de macaroane, cartof fiert, icre de Manciuria, alevini de pești, linguriță mică de metal. Personal am încercat și am prins ilari, nu numai cu rîma de mare, ci și la garida jupuită.

O dată momeala găsită, a început adaptarea sculelor de pescuit sportiv marin la un obiectiv nou. În mare și în lacurile litorale, în golfurile și lagunele cu apă mică, clasicul petactar nu dă rezultate bune cînd fundul este parțial acoperit cu zostera, iarba de mare, bogat populată de guvizi, garizi, crabi, care atacă și distrug repede fragedă momeală. S-a urmărit înlăturarea acestui inconvenient, atașîndu-se la fiecare strună cîte o plută mică care să ridice și să țină suspendat cîrligul cu momeala deasupra stratului de zostera, sau plasîndu-se o singură plută mai mare între plumbul de la capătul firului și ultimul cîrlig. În acest din urmă caz, desigur, firul petactarului nu trebuie să fie ținut prea întins. Soluția radicală s-a găsit, însă, în petactarul de suprafață. Plumbul de la capătul firului este înlocuit cu un dop mare, lestat cu plumb astfel încît să se țină la suprafața apei, fiind însă destul de greu pentru aruncare „coînac" la 20—30 m. De la dop în sus, se atașează strunele cu cîrlige.

Tehnica modernă perfecționează această sculă în modul următor: varga de lansetă, mulineta ușoară cu tambur fix, 50—60 m fir de nylon de 0,20 mm, două strune de nylon de 0,15—0,18 mm distanțate la 20—25 cm între ele și de capul firului, cîrlige fine, de preferință cu profilul semirotund regulat, buldo la capătul firului. Toate materialele pentru montarea acestei scule sînt la îndemîna oricărui pescar sportiv, inclusiv pentru buldo; ne dă soluția revista nr. 8/1967. Personal, de cîțiva ani folosesc buldouri improvizate din borcănașe mici din plastic pentru medicamente. Am adoptat însă o altă soluție de atașare a firului: fac cîte un orificiu

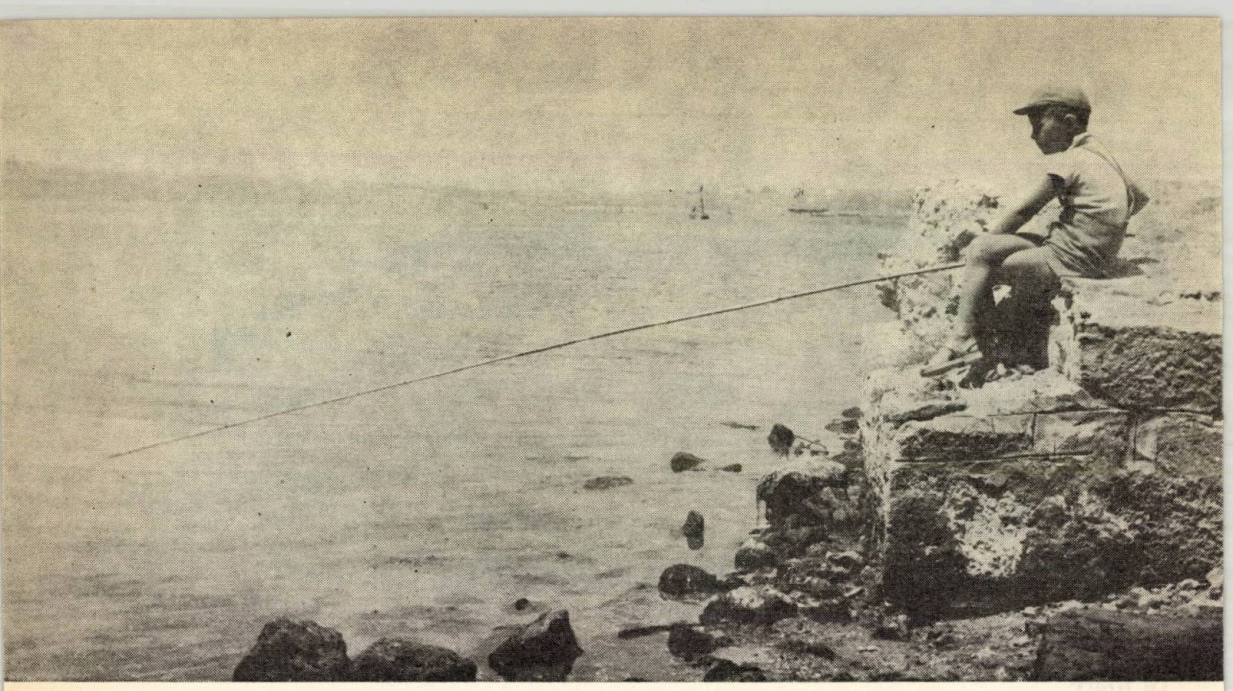

Foto : Victor Pavlovici

mic în cozorocul capacului şi la marginea borcănaşului, petrec un fir de nylon mai gros prin aceste orificii, fac un nod la capătul din interior şi un laţ la cel exterior.

În locurile arătate, cu apa mică, chefalul vine în tot timpul verii dar mai ales primăvara, începînd cu sfîrşitul lui aprilie şi în mai şi toamna, în septembrie, octombrie. Aici apa este mai caldă şi hrana mai abundentă ; mai ales aici se ţine rîma de mare, delicatesa nr. 1 a chefalului. Cîrdurile vin pînă la 2—3 m de mal, în apa de o şchioapă. Plaja este deschisă şi pescarul, ca să nu sperie peştii, se apropie aplecat sau pe brînci de locul ales. În afară de scule şi momeală, trebuie să ai cu tine un scăunel înalt de 10—20 cm, o căldăruşă cu apă pentru spălat mîinile, un coşuleţ pentru peşte. Îmbrăcămintea este bine să fie de camuflaj. Pînă ce ai ocupat poziţia, după mişcările din apă şi plescăituri, îţi dai seama dacă chefalul este prezent, şi în ce cantitate. În fine, eşti instalat, pui rîmele şi lansezi. Buldoul, în pescuitul chefalului, îndeplineşte nu numai rolul pasiv al unui element al sculei ; el este, în acelaşi timp, un mijloc de atracţie a peştelui. În locurile de concentrare a chefalului pentru hrană, plescăitul este un semn că un peşte a găsit o nereidă (rîmă de mare) grasă şi vecinii lui din cîrd sesizîndu-se de acest lucru, se reped să rupă cîte o bucăţică. Cel puţin aşa explică pescarul faptul că, la căderea buldoului în apă, peştii se reped şi saltă spre el şi, deseori, imediat are loc muşcătura. Peştele prins este, nu rareori, însoţit de cîrduleţul întreg pînă la mal, probabil cu acelaşi scop de a profita cu ceva din prada celui dintîi. În aceste împrejurări este atacat şi al doilea cîrlig. Dubleurile sînt foarte frecvente. Dacă la căderea buldoului, prin apropiere nu au fost peşti, începe recuperarea foarte înceată, cu smucituri din cînd în cînd, ca să se producă mişcări atrăgătoare la suprafaţa apei. Lucrurile sînt simple, muşcăturile multe şi dacă am nimerit un loc de staţionare a ilarilor şi ilăraşilor, prada va fi numeric abundentă. Deşi pentru chefal nu există dimensiuni reglementare, nu este indicat să fie reţinute exemplare sub 15 cm. Dacă am ştiut, însă, să alegem şi să ne apropiem, fără să speriem peştii, de o întinsură frecventată de singhili şi ostreinoşi, metoda buldoului se afirmă în toată sportivitatea şi eleganţa ei. Este cel mai frumos dintre genurile de pescuit de pe litoralul nostru. Capturile, desigur, sînt mai rare, în schimb dimensiunile nu lasă nimic de dorit. Se zice (personal nu am reuşit-o pînă acuma) că şi labanul se poate prinde la suprafaţa apei, la rîma de mare sau la alevini.

Buldoul la chefal îşi dovedeşte integral eficacitatea la adîncimi pînă la 50—60 cm ; am avut capturi însă şi la apa de 2 m.

Victor PAVLOVICI

RĂSUNĂ TOAMNA ÎN CARPAȚI

SCLIPIRILE reci ale brumei albesc poienile iar ceața înecă văile în zori, sub valuri de spumă încremenite. Și tocmai acum, în vremea echinocțiului, cînd primele nuanțe de galben vestesc asfințit de viață în codru, din adîncul său se ridică tumultos, cu glas de bucium, chemarea vieții celei noi, ce așteaptă să fie zămislită.

Cîntec tînguit de dor și răbufniri neîmpăcate de mînie răsună peste munți iar coarnele rămurite freacă nervos arbuștii, scormonesc pămîntul sau se încleștează în luptă, sub îndemnul lăuntric al acestei chemări, care își mînă necruțător trubadurii spre împlinire. Stăpîni de pîlc temuți sau tauri tineri, ce încrucișează pădurile în căutare, sînt supuși aceleiași legi aspre a dobîndirii prin forță și tenacitate, susținută peste săptămîni de zbucium și înfometare, în care numai apa izvoarelor și glodul rece al scăldătorilor astîmpără focul trupului.

De la înserare și pînă la ziuă, în agitație aproape continuă, atenția cerbului este mereu îndreptată spre ciute și spre rivali, jocul puterii desfășurîndu-se nu numai prin luptă ci, în primul rînd, prin înfruntări de glas și de privire. Apare neîndoios, prin fuga celor slabi, că tăria coarnelor, purtate semeț și nemișcat în mersul unduit al corpului, își găsește și între concurenții speciei echivalentul majestuosului, pe care îl atribuie oamenii apariției acestui crai încoronat al munților. Iar puterea de tunet a vocii poate fi deopotrivă amenințare adversarului sau ademenire ciutei gonițe, la a cărei chemare discretă răspunde cu muget năvalnic. Se schimbă doar modulația de clocot îndîrjit a rivalității cu sunetul plin și explosiv al exaltării.

Dar oricît de mare ar fi febra dragostei, simțurile rămîn treze și pentru primejdiile dinafară, care nu încetează niciodată, împlinind și ele legea cea aspră a firii. Ochiului ager nu-i va scăpa vreo furișare printre trunchiurile molizilor, auzul va prinde orice foșnet în tufăriș sau apăsare de pași pe covorul pădurii iar boarea fină a vîntului este de ajuns ca să-i trădeze apropiere de om sau fiară. Pentru orice suspiciune se va îndepărta prudent și fără zăbavă, dar mirosul de primejdie apare subit ca o certitudine pentru care, încă în aceeași clipă, se vor rostogoli pietrele pe coastă, în urma cerbului. Doar stăpînul, înconjurat de ciutele ce-și împart supravegherea în toate părțile, este scutit de grija sa proprie, prin neobosita atenție a acestora.

Cadrul natural din vremea mugetului oferă astfel vînătorului de cerbi un farmec deosebit, prin sonoritatea sa variată și prin întreaga gamă de manifestări ce se îmbină în marele alai de nuntă. Amploarea senzației crește cu participarea mai multor simțuri la acest prilej unic, în care viața cea ascunsă a munților se deschide în priveliști de basm, învăluite în cenușiul amurgului și în ecouri de bucium. Iar pămîntul răscolit de copite, în bătături de goniță, te întîmpină cu miros de mosc persistent, ca o amintire a locurilor de curînd umblate.

Așteptînd nemișcat între lăstarii din tăietură, spectatorul va putea urmări deplasarea pîlcurilor păzite de stăpînii lor și însoțite, pe de lături, de tineri dornici ce dau tîrcoale și animă concertul cu risipa lor de voce. Iar regularitatea migrației diurne, obișnuită pădurilor liniștite, este punctată uneori de ciocniri violente între vecini sau legate de apariția cavalerilor eratici, veniți de cine știe unde ca să-și încerce norocul. Cel ce stă în pîndă va putea să aleagă sau să se plaseze mai bine în zilele viitoare.

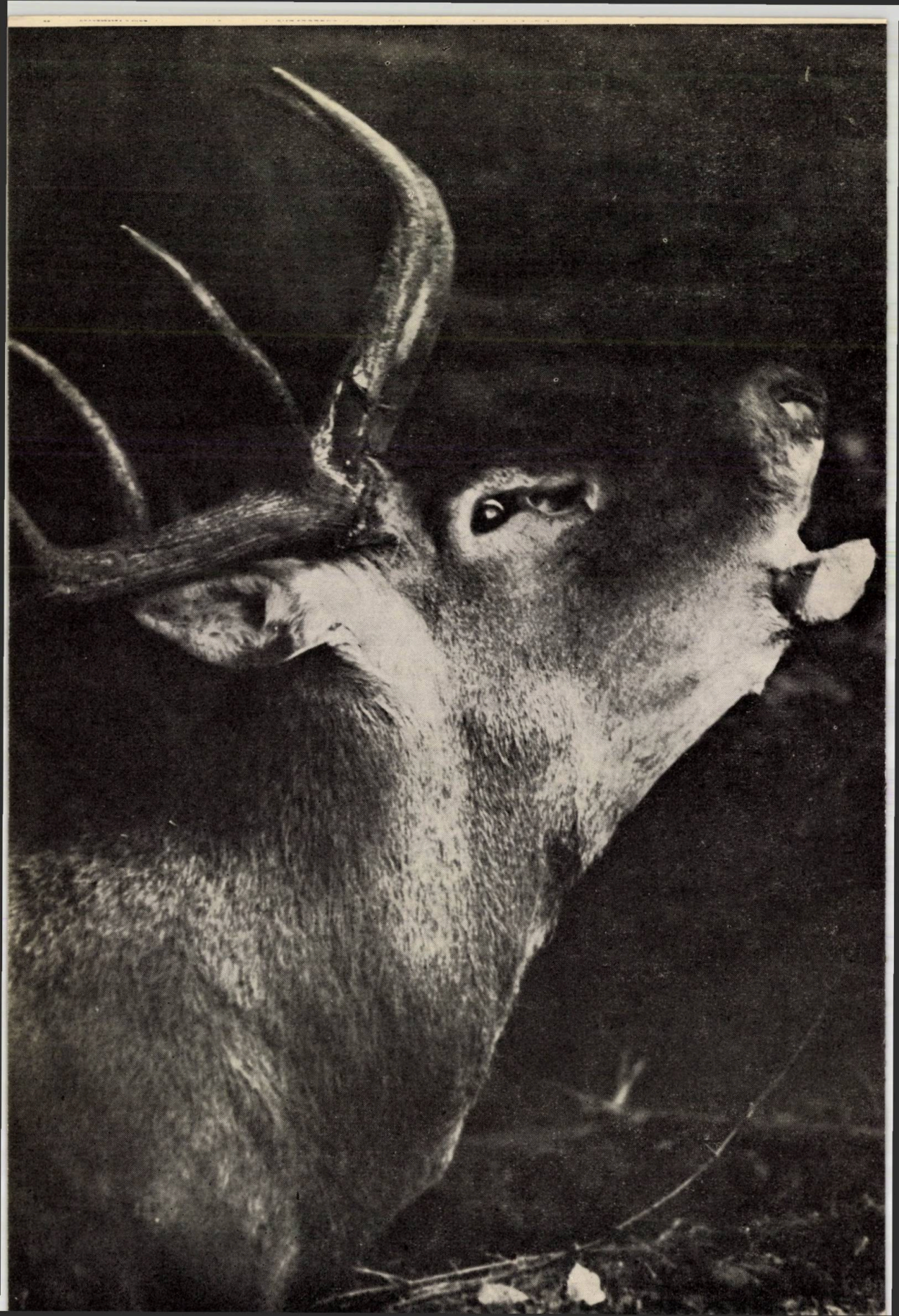

ferindu-se doar să se miște sub privirile cerbilor, să lase urmă de miros în drumul ce vor parcurge sau ca adierea să poarte veste de om spre nările lor fine.

Dar, schimbarea vremii sau numai a vîntului, scăderea tentației locale și ivirea unei atracții noi pe altă coastă de munte sau obosirea taurilor, după zile în șir de agitație și nu mai puțin prezența oamenilor și a animalelor de pradă, pot să determine, de la o zi la alta, schimbări în mișcarea și mugetul cerbilor, care apar tot atît de firești ca și cunoscuta lor statornicie. Pînda pasivă rămîne astfel adeseori fără șanse și apare îndemnul unei vînători dinamice, adaptată la mobilitatea speciei și sprijinită mai ales pe imitarea mugetului cu chemătoarea. La jocul puterii din natură se adaugă acum jocul iscusinței, între omul căruia i se deschid tainițele pădurii, sub protecția glasului măiestrit și cerbul cel tare, care își apără stăpînirea și ființa, cu o abilitate care depășește limitele imaginabile ale instinctului. Chemătoarea va putea aprinde din nou văpaia mugetului care lîncezise, va atrage de departe tauri în mijlocia vîrstei, dar puterea bătrînilor merge mînă în mînă cu precauția și aproape întotdeauna aceștia vor prefera să se retragă prudent decît să înfrunte un adversar agresiv, care a ajuns prea aproape. Iar această apropiere se cîștigă greu, cu inima zvîcnind, prin furișări atente din acoperire în acoperire, provocînd cu glasul, controlînd mereu capriciile vîntului și folosind pentru mișcare numai răstimpurile scurte în care cerbul mugește și, legănîndu-și coarnele larg spre spate, privirea sa pierde controlul terenului. Salturile se aseamănă cu apropierea cocoșilor de munte, lipsind doar zăpada adîncă din bătaie, iar în locul ritmului discret de toacă, acum răsună amenințător vocea adîncă, cu intensitate crescîndă. Se agită tufele și pare iminentă apariția taurului între copaci cînd, deodată, distanța se mărește din nou, urmăritul neîncrezător se desprinde din duelul de glasuri, mai răspunde de cîteva ori de departe și jocul iscusinței s-a terminat, provocările rămîn fără ecou.

Încercarea de tenacitate se răsfrînge tot mai mult asupra urmăritorului, care se integrează încet, încet în fenomenul naturii și își țese cu perseverență planurile zilei de mîine pe insuccesele și observațiile celei de azi. Uneori ocazia cea mare i se oferă surprinzător, în plină lumină de zi și fără nici un efort, pentru ca alteori, seară de seară, mugetele să se apropie de tăietură dar să nu iasă în gol pînă la căderea nopții. Iar cînd luceafărul dimineții stăruie încă pe cer și întunericul întîrzie să se împrăștie, cîntăreții care s-au frămîntat toată noaptea pe lumina unui ciob de lună, sînt trecuți deja sub poala ocrotitoare a pădurilor de molid. Zadarnice au rămas încercările de a-i reține cu chemătoarea pînă la ziuă și acum vînătorului îi rămîne doar posibilitatea de a urmări din nou cerbul dorit, în drumul său fără grabă, spre locurile de odihnă.

De data aceasta va recurge la imitarea ciutei, ca ultimă încercare a iscusinței, care depășind hotarele provocării bărbătești, își găsește singura justificare morală în posibilitatea largă de alegere pe care o oferă. Chemarea nazală repetată insistent, care îndeamnă la alăptare vițelul ascuns între tufe, seduce și tulbură acum, înlăturînd orice rezervă în comportarea celui vrăjit cu cîntec de sirenă.

Oprit în extaz, taurul dezlănțuie prin muget toată puterea patimii și a pieptului său, răspunzînd fiecărei noi ademeniri. Apoi, cînd apropierea trece de limitele răbdării sale, pornește încet în întîmpinarea mirajului și dînd ocol cu grijă, pentru a lua în față adierea vîntului, apare între trunchiurile pădurii purtînd nemișcată cununa de raze cu vîrfuri albe.

Ing. Alexandru ȘERBAN

DE CÎTĂ SARE AU NEVOIE ANUAL...

...un cerb carpatin — 3 kg ;
...un cerb lopătar — 2 kg ;
...un căprior — 2 kg ;
...o capră neagră — 1,5 kg.
Cîtă sare ați distribuit în teren în cursul anului trecut ?

◀ Foto : Mircea Bichiceanu

Lauda lucrurilor

A DA bună-ziua pe gîrlă este, totuși, tolerabil. A cere țigări pe gîrlă, întrutotul onorabil. A nu spune cu ce dai, ce prinzi, de la ce adîncime, cu cît ac, e lăudabil. A solicita o lăcustă, însă, e de-a dreptul condamnabil; uimitor cum se răstoarnă valorile morale de îndată ce plecăm de la intenția de a fi mai curați și mai proaspeți (fiindcă, dacă nu mă înșel, fiecare dintre noi de-asta spune că se duce pe gîrlă, nu ?).

★

Mi s-a spus că un om onorabil s-a supărat cu spume pe mine aflînd că am zis undeva cleanului „dihanie"; și mi-a părut rău, am crezut că, fără să vreau, am clintit de la locul ei o adorație. Apoi am văzut ce înțelege el prin clean — și l-am priceput: așa e, n-aveau nimica bărbătesc și sălbatic pruncii aceia abia ieșiți din găoace, pe care solzii nu-și luaseră nici măcar conturul unor lacrimi. Și iar mi-a părut rău, dar de data asta invers. Ce pot face însă dacă nu pot vorbi despre oameni onorabili cu clenii ?

★

O vargă ruptă e dezolantă, pentru că poartă în ea semnul unei imense victorii zadarnice; o pușcă ruptă e ridicolă, pentru că își denunță o moarte stupidă, cu totul în afara rosturilor ei; un vînător care-și șterge nasul cu batista ar fi la fel

cu o undiță împodobită cu panglici negre ori cu o pușcă la care s-ar fi aninat clopoței ca să sperie cîinii.

Nu știu cu ce-ar putea semăna un pescar curat pe mîini, fiindcă n-am văzut.

★

Un vînător care devine și pescar e ca un păun căruia i s-a mai dăruit o coadă; un pescar făcut vînător e ca un păun căruia i s-a tăiat din rădăcină podoaba sa esențială; dar un ins care nu-i nici pescar și nici măcar vînător îți lasă senzația că nici măcar n-a existat vreodată pe lume monumentul de trufie al păunilor.

Fiindcă păunii n-ar fi avut de unde învăța ce e aceea trufie.

Șt. S.

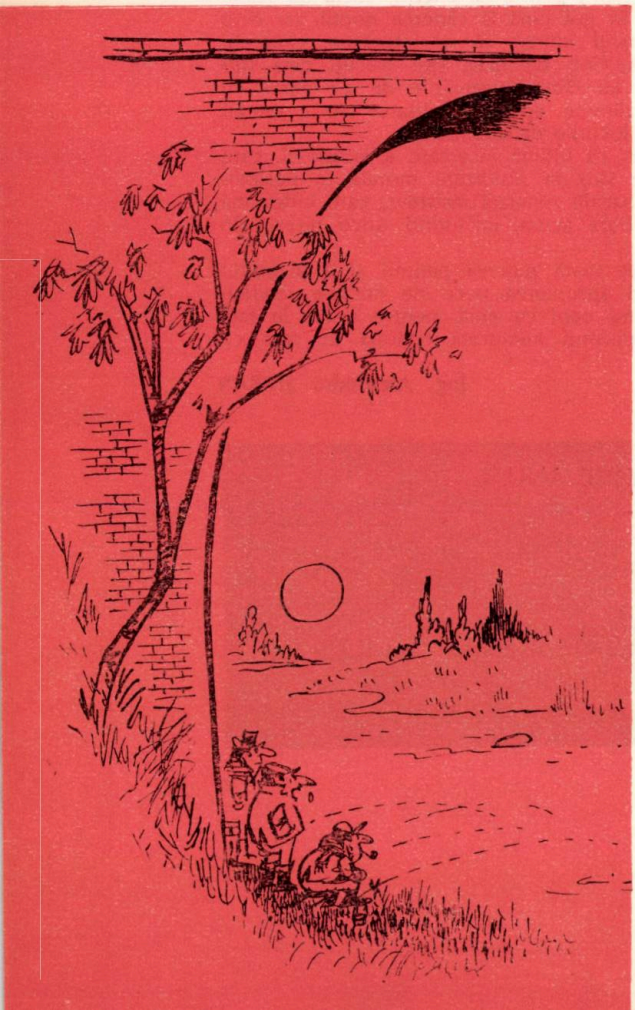

Eu unul m-am săturat ! Îmi iau rîmele și plec ! (Matty)

PESCUIT 2200

UN FULGER verzui, strălucitor, a traversat cerul întunecat de norii goniţi de aparatura staţiilor pentru împrăştierea furtunilor. Tunetul a bubuit îndepărtat, pierzîndu-se în imensitatea spaţiului şi pe cerul întunecat au apărut stelele cu sclipiri de diamant, în atmosfera limpede. De la nivelul 312 al locuinţei mele, priveam, prin pereţii transparenţi ai camerei, jocul îndepărtat al luminilor oraşului.

Mă numesc Danubius Krapp şi împreună cu soţia mea Iza, lucrăm la complexul industrial submarin pentru producerea de alimente din crustacee şi moluşte. Împreună cu prietenii noştri : Argeş Klean şi Olt Byban, formăm o echipă de pasionaţi pescari sportivi aerieni. Noi, care lucrăm zilnic cîte patru ore în adîncul apelor şi vedem fauna marină prin ferestrele largi ale halelor de fabricaţie, am renunţat de mult la pescuitul submarin pe care îl practică majoritatea pescarilor de astăzi şi am îmbrăţişat pescuitul aerian, inventat nu de mult.

După trecerea furtunii de astăseară, 16 august anul 2118, în liniştea locuinţei mele se aude semnalul de la avertizorul videofonului din camera alăturată. Stabilesc contactul şi imaginea Dornei, soţia lui Argeş, îmi spune : „Urcaţi pînă la noi. Sînt aici Olt şi cu Bega. Se pune la cale o expediţie pentru mîine şi nu face să lipsiţi. Vă aşteptăm".

Ascensorul ne urcă pînă la locuinţa prietenilor noştri. În biroul lui Argeş, în faţa unei hărţi electrice, Olt susţinea punctul său de vedere cu privire la locul unde urma să plecăm mîine la pescuit. „Uite că a venit şi Danubius. Să vedem şi părerea lui". Scurt, Olt apasă pe unul din numeroasele butoane mititele aflate în josul panoului hărţii şi pe întinderea peretelui se conturează un cerc colorat, în nord-estul Africii, pe fluviul Nil, la barajul de la Assuan.

„Aici, spuse Argeş, nu am fost niciodată. Aţi ales întotdeauna rîurile din nord, gîndindu-vă la răcoarea locurilor şi, de ce să n-o spunem, şi la preferinţele unora dintre noi (şi mă privi ironic) de a prinde peşti pe cît posibil fără oase. Iată fotograma primită acum o oră de la Centrul sportiv piscicol de la Assuan."

Cu mişcări sigure, Argeş a introdus fotograma în deschizătura aparatului de forma unui trunchi de piramidă aflat pe biroul său şi pe baza pătrată a aparatului a apărut un cîrd imens de peşti de toate speciile şi toate mărimile în culorile lor naturale, în apa albăstruie a lacului de la Assuan. Am rămas uimiţi de varietatea speciilor şi mărimea peştilor. Comparînd cu scala gradată ce se proiecta pe marginile fotogramei, se aflau aici ştiuci şi crapi de 1—2 metri, în greutate de 10—30 kg, amestecaţi cu sumedenie de alţi peşti care se vedeau în planurile îndepărtate ale imaginii plutind în apele limpezi. N-a mai fost nevoie de nici o altă discuţie şi, într-un

acord deplin, am stabilit întîlnirea pentru a doua zi, la ora 8, la centrul QY.19/II pentru dirijarea circulației spre continentul african.

★

A doua zi, la ora fixată, în așteptarea căii libere spre nordul Africii, ședeam ancorați cu aeroglisoarele noastre la unul din turnurile stației QY.19/II. Aeroglisoarele, de un tip nou, construite special pentru sportul pescuitului aerian și el de curînd apărut, au cîte două locuri și sînt echipate cu aparatură pentru reperarea peștilor în apă, cu mijloace mecano-electrice de harponare și bandă transportoare, pentru peștele vînat, spre frigoriferul aflat în spatele celor două fotolii. Fiind primul tip construit, are o viteză de numai 100 km pe minut, reglabilă pînă la 100 metri pe minut și cu staționare la punct fix timp de 10 minute. Pe tabloul de bord, două ecrane redau imaginile luate de o cameră de luat vederi binoculară,

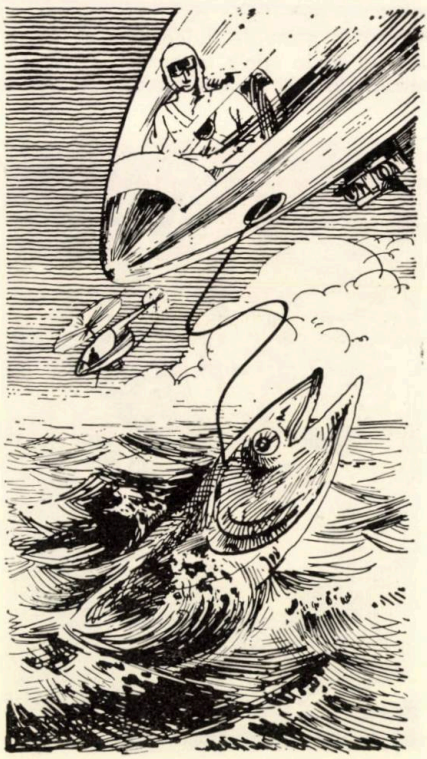

aflată sub fotolii. Pe tablou, fiecare pasager mai are și alte butoane printre care butonul pentru lansarea harponului și un buton lans-nadă.

În timpul staționării noastre, privind pe ecranul meu, îl văd pe Olt care, jos, la 50 de metri, se întorcea de la depozit ducînd în mînă micul cub de combustibil solid pentru aparatul său și mă gîndeam la metodele de pescuit ale înaintașilor noștri care, cu vreo 200 de ani mai înainte, practicau și ei așa-zisul pescuit sportiv. Cerusem, nu de mult, unui centru de documentare în istoria pescuitului să ne transmită imagini și metodele de pescuit din secolele trecute. Ne-am prăpădit de rîs cînd am văzut niște bieți oameni cărînd ciomege lungi care se numeau undițe. Pe spate purtau niște saci de formă sferică, un fel de baloane de pînză, despre care ni s-a spus că erau pline cu fel de fel de scule, ba unii mai aveau agățate pe șold și cîte un cilindru de metal, și zice că erau cutii pentru măști de gaze, în care duceau peștișori vii pentru momeală. Cîte unul purta în mînă și un fel de scăunel cu trei picioare, cum rar se mai văd astăzi la muzee. Își ștergeau, bieții, transpirația și, ajunși la marginea unei ape, deșirau niște sfori, înfigeau bețele în pămînt și ședeau cu ochii cît cepele privind o bîzdîganie ce ședea nemișcată pe apă și căreia ei îi spuneau plută.

În sfîrșit, micul tub violet de pe tabloul de bord s-a aprins și contactul cu turnul de ancoraj s-a întrerupt. Pornisem spre sud și, nici n-a trecut o jumătate de oră, că traversasem Marea Mediterană iar în zare se vedeau piramidele egiptene și, mai departe, luciul lacului de la Assuan.

★

Ajunși deasupra întinderii strălucitoare, în partea de est a lacului, cam în dreptul unde, pe stîncile roșiatice, lucind în soare, se află un templu de granit rămas din milenara civilizație a Egiptului, am coborît la 10 metri deasupra apei limpezi și nemișcate. Am chemat Centrul piscicol local comunicîndu-i indicativul navei și pe cel al permisului de pescuit. Am conectat camera de luat vederi și, încet, cu viteza minimă de 100 metri pe minut, am luat direcția spre sud-vestul lacului. Pe ecranele din fața noastră au început să defileze pești de toate speciile, în cîrduri imense. Era o plăcere mare să privești vietățile acestea mari, puternice, dar în același timp elegante, străbătînd apa cu

mișcări leneșe dar precise. Din cînd în cînd, soția mea, apăsînd butonul, lăsa să cadă pe suprafața apei cîte o pastilă plutitoare, care în contact cu apa se desfăcea în particule mici, un amestec concentrat de biscuiți, sînge, făină de porumb și alte bunătăți, plăcute peștilor. Adunați într-o învălmășeală grațioasă a corpurilor, peștii culegeau hrana.

Aeroglisorul nostru are un sistem foarte practic pentru pescuit. S-a adoptat sistemul vechilor puști pentru vînătoarea subacvatică. O săgeată-harpon aruncată de forța aerului comprimat, legată cu un cablu subțire bifilar prin care trece un curent electric, se lansează în momentul cînd peștele vizat se află în încrucișarea firelor aflate pe ecranul tabloului. Peștele străpuns este electrocutat iar firul de oțel se înfășoară automat urcînd peștele pînă la bordul navei unde este preluat de o gheară, așezat pe banda transportoare și dus în frigoriferul amintit. Am ales dintr-un cîrd un crap, declanșînd harponul. Avea aproape doi metri lungime și, așa cum am văzut mai tîrziu, cînd prada se afla în frigorifer, indicatorul de greutate a arătat 42 kg.

În drum spre casă, din greșeala unui centru pentru împrăștierea furtunilor, care nu transmisese avertismentele la timp, am intrat într-o rostogolire masivă de nori negri și grei. Un vînt puternic sălta nava noastră aruncînd-o în toate părțile. Ajunsesem jucăria unei furtuni groaznice. La un moment dat am văzut în fața noastră un perete masiv din piatră ce venea spre noi cu mare viteză. Orice manevră pe care am încercat-o a fost zadarnică. Am închis ochii și, în țipetele soției mele, am simțit o lovitură puternică. Ne-am prăbușit în golul furtunos de sub noi...

★

— Alecule... Alecule... Scoală mă băiete... Ce dracu' ai de dai din mîini și din picioare și urli de parcă te-a apucat strechea ?

Nevastă-mea trăgea de mine cu amîndouă mîinile, să mă trezească. Lac de năduşeală, tremurînd ca varga, şedeam în pat în capul oaselor, bucurîndu-mă că nu a fost adevărat. Tot mai bun e pescuitul nostru, învechit, cu beţele de pe mal. Ce am visat eu, să fie la ei, acolo...

Gh. RĂDULESCU

feerie

Aleargă seva-n codrul ortoman
înviorînd arteră cu arteră,
să pregătească marea premieră
a primăverii fiecărui an.

Văzduhul a vopsit cu-albastru cald
cîteva pînze străvezii de ape
din care nuferi — adormiți aproape —
răsar din frunza lor ca dintr-un fald.

Prin cuiburi sună des cîte-un diftong,
— trimit soliștii semn de nerăbdare.
Cu pliscul iute, o ciocănitoare
se supără-n zadar și bate-n gong.

Tîrziu, se lasă noaptea de velur,
a-ncremenit natura ca-ntr-o stampă.
Un șir de stele s-a aprins la rampă
și-a destrămat cortina dimprejur.

În văzul spectatorilor creduli
răsar acum copaci îndemînatici,
ce scot, din mîneci, porumbei sălbatici
și veverițe roșii, din căciuli...

cronică

Soarele a plecat pe-o urmă de zimbru,
mîndru ca un Dragoș a descălecat.
În mîntăile lungi, înflorite cu cimbru,
ies, cîte unul, munții la vînat.

Luna s-a întors abia astă seară
de la nunta lui Ștefan cel Sfînt
și stă ca un corn răsucit în afară,
cu tăcerile lui spre pămînt.

Andrei CIURUNGA

NEPOTRIVIRE

Un tînăr cămiloi vrea să se însoare. Pentru aceasta, el se adresează unei agenții matrimoniale.

Directorul agenției îi spune :

— Am pentru dv. exact ce vă trebuie : o tînără cămilă, dulce și încîntătoare. Dar are un mic defect.

— Care ?

— Are o singură cocoașă !

UTILE PENTRU DV.

Cît trebuie să ochim înaintea vînatului care fuge, trăgînd cu glonț din țeavă ghintuită ?

Iată ce reiese din calculele balistice, adică devansarea necesară în cm, trăgînd cu pușca fixă (fără să urmărim vînatul) :

Cartuș și proiectil	v_o m/sec	Distanța 50 m			Distanța 100 m		
		Viteza vînatului (în m/sec)					
		3,5	10	15	3,5	10	15
.22 l. r. (5,6 mm) — 2,55 g	335	55	155	235	115	330	495 cm
6,5 x 57—60 g vf. ascuțit	1010	20	50	75	36	105	160 cm
7 x 57—10,5 g Torpedo	826	20	60	95	45	130	195 cm
7 x 64—11,2 g vf. asc.	847	20	60	90	45	125	185 cm
8 x 57 IS—12,8 g idem	833	20	60	95	45	130	195 cm
9,3 x 62—16,7 idem	822	20	60	95	45	125	190 cm
9,3 x 72 R—12,5 g vf. rot.	614	30	85	130	65	185	280 cm

Se consideră că un căprior, alergînd în plină viteză, realizează în loc deschis 15 m/sec. (t.d.).

FII VÎNĂTOR CORECT

— Nu te repezi să ocupi un stand, dar nici nu-l refuza.

— Asigură-te, cît se poate, asupra locurilor ocupate de vecini și fă-l cunoscut și pe al tău. Dar discret.

— La vînatul mare, în stand nu se fumează, nu se vorbește, nu se bea și nici nu se... duhnește a usturoi. Nu e vorba numai de succesul personal, ci și de cel al vecinilor.

— Nu te amesteca, nu da sfaturi și nu emite păreri în conducerea goanelor, cînd nu ești organizator și cînd nu te întreabă cineva.

— Fii punctual la întîlnire. Nu e politicos să te faci așteptat oricine ai fi.

— Trăgător bun nu înseamnă întotdeauna și vînător corect. Dă-ți silința să fii și unul, și altul.

Cojoacele cenușii

HOTĂRÎSEM plecarea pentru zorii zilei, dar vremea trecuse pe nesimțite, cu atîtea pregătiri... Șuba, pîslarii, cu talpă de lemn (legați deasupra, pe rania plină ochi), binoclul, plosca, aparatul fotografic și, la urmă de tot: arma... Era zi bună cînd apucarăm să le facem semn de adio celor rămași acasă.

— Arătați exact ca niște pomi de iarnă ambulanți; ce-i drept, ați putea fi asemuiți și cu niște asini de povară — opină nevastă-mea, binevoitoare dar obiectivă. Acceptase însă cu mult entuziasm ideea prietenului meu Nicoară, venit să mă pofteaască la pîndă de noapte în pădurea de la Micești, din cauza unor lupi... Acuma, jumătatea mea ne deschidea portița dinspre stradă, cît mai larg, ca să răzbatem cumva cu tot tărhatul de pe noi.

— Eu aș zice să întindem pasul, că avem drum, nu glumă — se impacientă amicul Nicoară.

. . . . . .

...Pe rîpa unui torent, tocmai sus, în buză, un stejar înfurcit în trei ne oferea loc de pîndă bun. Rîpa lega două pîlcuri de pădure, prin goliște și avea pe fund drum bătut de lupi.

— Eu am să mă instalez dincolo, aproape de pădurea cealaltă, în afara bătăii armei tale — mă informă Nicoară, ca să știu că pot trage în voie, fără să-l primejduiesc în vreun fel. Apoi, porni agale către „standul" lui.

Cînd isprăvii cu toaleta de teren, eram atît de încotoșmănit, încît abia m-am putut cățăra în furcătura stejarului meu. De altfel, în prilejuri din acestea, ai nevoie mai mult de ochi, de urechi și de nervi; numai ei trăiesc, despărțind umbra mișcătoare de cea neclintită a tufelor; numai ei recepționează miile de înștiințări venite din partea pădurii cufundate în noapte.

Lumina palidă a lunii pline întețea frigul; sub mușcătura gerului, zăpada prinsese crustă de gheață subțire. Ai fi zis că însăși natura a intrat în cîrdășie cu ucigașii cenușii ai pădurii. Da, în cîrdășie, căci podul acesta de gheață al zăpezii e prea slab pentru povara căprioarei; cedează sub pașii ei, scrijelindu-i gleznele pînă la sînge. Fiecare salt înseamnă durere și chin — iar animalul extenuat rămîne pradă ușoară haiticului.

Noaptea își întinde vraja, încet, încet, peste pădure; a și început să-mi pară că prin umbra tufarilor se strecoară taina cu pas neauzit.

Scrîșnetul ușor al zăpezii îmi încordează simțurile. Un iepure trece agale în susul rîpei. Nu-i decît o umbră vie, în lumina lunii — și dacă n-aș ști unde a poposit, l-aș lua drept un mușuroi; iată însă că s-a urnit din loc, pornind îngîndurat spre cîmpul deschis.

N-am prejudecăți și nu simt ură pentru toate răpitoarele din pădure. Cît despre vulpe — hoțomana asta roșcată, cu tertipurile ei — mi-e pur și simplu simpatică. Ce-i drept, o și cruț adesea — mai cu seamă vara, cînd blana ei nu-i decît un jerpelit sălaș de purici. Dar lupul — o, lupul e cu totul altceva. Unde apare el, pădurea rămîne pustie în urmă. Multă vreme am colindat pe pîrtiile lupilor; cunosc atacul furiș și bine cumpănit al singuraticului, împotriva turmelor de oi; cunosc vînătoarea nebună și dezlănțuită a haiticului, manevrele organizate ale umbrelor mute și cenușii în tulbureala zorilor, cînd ceata a prins adulmec de căprioară și mînă victima spre ortacii pitulați la pîndă; am ascultat, în noapte, urletul cu care lupoaica își înștiințează puii, cînd le duce prada — și m-a înfiorat și pe mine, pînă-n

măduva oaselor, corul demonic al haitei pornite după carne proaspătă.

Greu lucru să prinzi lupul în cătare. Are ochi, adulmec şi auz mai presus de cele mai desăvîrşite instrumente de precizie... În timp ce cîntăresc astfel şansele nopţii, luna s-a suit pe cer şi îşi trimite acum razele drept în fundul rîpei. Doar tufele mai vrîstează cu umbre scînteierea zăpezii ; tăcerea a devenit atît de adîncă şi de semnificativă, cum nu poate fi decît în noaptea de iarnă a unei păduri. Nici o ramură nu s-a clintit ; nici un fulg de zăpadă n-a dat susur ; pînă şi lătratul îndepărtat al cîinilor din sat a amuţit. Dar liniştea aceasta este foarte elocventă, căci pădurea tace în felul de acum, doar în clipele cînd se porneşte pacostea.

Muţenia încremenită în spaime şi-n tensiunea nervilor e sfîşiată de detunătura armei lui Nicoară. Bubuitul nu se stinge repede — şi-l retrimit mereu, ca în joacă, măgurile. Pe firul rîpei se prelinge o umbră. E iute ca fulgerul ; nici vorbă să pot ochi ; îi arunc, pur şi simplu, o împuşcătură.

Apoi, din nou aşteptare, pînă ce zăpada începe să scîrţîie zgomotos : Nicoară vine spre mine, tîrîndu-şi lupul după el. Se opreşte în faţa mea, crescut pînă la neverosimil în bătaia înşelătoare a lunii. Stă, gîfîie o vreme, apoi îmi trimite cuvînt peste hăul rîpei :

— L-ai atins ?

— Nu ştiu — răspund nesigur, coborînd în direcţia în care am tras.

— În partea mea au ieşit doi. Voiau să treacă în lungul coastei ; pe unul l-am oprit ; celălalt s-a prăvălit devale ţinînd drum spre tine — îmi explică Nicoară, din înălţimea malului.

Umbra părelnică a fost aşadar realitate şi nu un simplu joc al imaginaţiei încordate.

Umblu binişor prin zăpadă ; găsesc urma alicelor mari ; după mărturia lor, lupul se aflase cu adevărat în snop.

Mă duc mai departe, dar nădejdea scade cu fiecare pas în plus ; doar pata ruginie, mare cît palma, aşternută în zăpada albă, îmi dă din nou speranţe.

— Sînge ? — se interesează Nicoară

— Da — strig, mergînd înainte. Alunec mereu, mă poticnesc, gîfîi.

Mă opreşte peria de tufe din marginea pădurii. Nicoară mi-a ieşit înainte.

— Las-că-l găsim noi mîine — mă consolează el.

...Nu l-am găsit. Pierduse mult sînge, dar dispăruse, tîrîndu-se, poate, cu ultima rămăşiţă a puterilor din el, numai ca să nu-şi lase blana trofeu în mîna mea. Murise ca un adevărat şi temut fiu rătăcitor al muntelui.

În vara care a urmat, nişte culegători de ciuperci au găsit, pe coasta aceea, un craniu de lup. Nicoară mi l-a adus mie, zicînd că-i lupul meu. Dar, cine poate şti ?...

TOTH Kalman
în româneşte de **Gelu PĂTEANU**

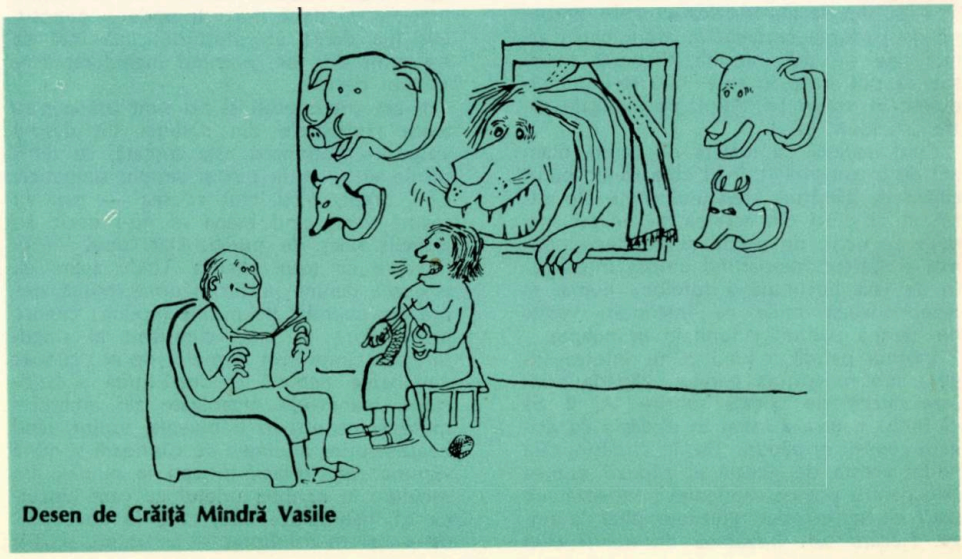

Desen de Crăiţă Mîndră Vasile

pescuitul sportiv și starea vremii

O SOMITATE în materie de ihtiologie și pescuit sportiv fiind consultată, cu ocazia unui arbitraj, în problema stării timpului favorabil și nefavorabil ca peștele să muște momeala, a răspuns: „Uneori peștele mușcă, alteori însă, nu"... Acest răspuns diplomatic reflectă foarte bine nivelul nostru de cunoștințe asupra condițiilor care determină manifestarea dinamică a instinctului de hrănire la pești și — invers — trecerea lui în stare latentă. Deși fiecare pescar sportiv ne poate pune la dispoziție o sumedenie de observații și sfaturi în această privință, iar capitolul respectiv nu lipsește din nici o carte de pescuit cu undița, indicațiile din aceste izvoare, ca și din îndelungata practică proprie a fiecărui undițar, nu prezintă nici o certitudine. Rezultatele contrarii în condițiile de timp identice și rezultatele identice în condițiile deosebite sînt constatări ce însoțesc pe orice pescar sportiv în toată cariera lui, oricît de lungă. Ihtiologii savanți, întrebați, încep să vorbească de fiziologia nutriției, de metabolism, de oxigenarea apei etc., etc.; pînă în prezent, însă, contribuția lor la lămurirea aspectelor practice ale problemei ce interesează pescuitul sportiv este, practic, nulă. Acest lucru nu este de mirare, fiindcă cercetări științifice sistematice, privind manifestarea instinctului de hrănire la pești, nu s-au făcut. Problema, neprezentînd interes utilitar pentru producție și — în același timp — fiind dificilă din punct de vedere metodologic, a fost neglijată total. Prestigiul științelor ihtiologice reclamă, însă, ca adevăratele mistere — pentru nivelul actual de cunoștințe — din acest domeniu să fie lămurite.

De ce, pe un rîu cu păstrăvi, lung de zeci de km, cu altitudine descrescîndă, cu vegetația variată și caracterul albiei schimbător, în unele zile, orele de atacare a mușteloor de pe forfac și de pauze sînt exact aceleași, în toate punctele? De ce, într-o zi de plimbări obositoare în două bărci, într-o baltă de știucă bună, nu ai decît cîteva ciupituri de mîrlițe, pentru ca, spre seară, într-o oră și ceva, în amîndouă bărcile să se captureze cîteva piese capitale? De ce, într-o toamnă caldă, în ajunul unei furtuni cu lapoviță și scăderea bruscă a temperaturii sub 0°C, știuca și bibanul atacă lacom orice fel de nălucă, iar într-un alt an, în condiții identice — după aprecierea omenească — nu reușești să agăți nici un „briceag"? De ce bibanul, pe prima gheață, apucă lacom dandineta mare, indiferent de starea vremii, iar mai tîrziu, numai în anumite zile și numai la minuscula țaparină sau dandinetă meșteșugit manevrată? De ce banala săbioară, în două zile consecutive și identice, nu numai după aprecierea simțurilor omenești, dar și după savanta aparatură a Institutului meteorologic, prima dată se hrănește activ și apucă lacom viermușul, iar a doua oară dispare aproape complet? Lista întrebărilor s-ar putea lungi la nesfîrșit. Fiecare pescar sportiv are, din practica personală, o mulțime de astfel de cazuri și, de fiecare dată cînd vine pe malul apei, nu știe: astăzi va mînca sau nu, iar cînd pleacă nu găsește explicații satisfăcătoare nici succesului, nici insuccesului.

Neglijarea acestui aspect de cercetare științifică nu este scuzabilă pe motivul inutilității ei pentru producție, fiindcă problema prezintă un deosebit interes biologic general,

— Efectiv sînt fericit : e o vreme excepţională, nici cald, nici rece... vîntul abia adie... nici tu n-ai prins nimic... (Matty)

ca raport între organism și mediu și ca manifestare a unui instinct de bază la animale heteroterme. Desigur, cercetarea nu trebuie să se mărginească la starea vremii, ci trebuie să cuprindă toți factorii care pot intra în joc, inclusiv cei cosmici (faimoasa teorie solunară etc.). Pescarii sportivi ar putea contribui și ei la studierea problemei, organizîndu-se printre ei culegerea unor observații de masă.

Față de această situație, cînd observațiile scrise și nescrise asupra condițiilor favorabile sau nefavorabile „dispoziției" peștelui de a se hrăni nu se confirmă decît în puține cazuri, orice sinteză și orice generalizare pentru uzul practic trebuie să fie amînate pînă la executarea studiilor respective. Este absolut necesar, însă, ca fiecare începător, pentru a se orienta în observațiile proprii asupra legăturii dintre starea vremii și a apei și rezultatele materiale ale pescuitului, să aibă în vedere un număr de teze, dintre care unele sînt adevăruri științifice iar altele doar observații îndeobște acceptate de pescari ; cîteva din ele pot fi următoarele :

1. În condițiile apelor naturale, toate speciile de pești care constituie obiectul pescuitului sportiv au perioade de hrănire intensivă și perioade de repaus. Această periodicitate devine din ce în ce mai distinctă, pe măsura înaintării în vîrstă.

2. Periodicitatea de manifestare dinamică și de stare latentă a instinctului de hrănire nu este un fenomen individual, trecerea dintr-o fază în alta avînd loc concomitent la toți indivizii uneia sau mai multor specii, într-un singur bazin sau în cîteva bazine învecinate. Prin urmare schimbarea stării fiziologice a organismului este determinată de schimbări din mediul comun tuturor indivizilor.

3. Care anume factori din mediu, și în ce măsură, determină schimbarea fazei „nu pune gura" cu faza „mușcă", nu se știe. Probabil intră în joc un complex de factori. Observațiile empirice ale pescarilor nu au reușit, pînă în prezent, să izoleze factori decisivi, fiindcă amîndouă fazele se constată în anumite limite, în cele mai variate condiții de stare a vremii și apei.

4. Temperatura corpului peștilor este apropiată de temperatura apei și se schimbă o dată cu aceasta. Schimbarea temperaturii mediului, mai ales schimbarea bruscă și în sensul scăderii, provoacă la pești, pe un timp oarecare, o stare de atonie, de indispoziție generală, inclusiv pierderea poftei de mîncare.

5. Fiecare specie are anumite limite de temperatură pentru faza de hrănire intensivă. Păstrăvul se poate hrăni la temperaturile peste 3° și sub 18°, iar temperatura lui optimă este de 10°—12°. Bibanul are optimum la 13°—15°, știuca la 15°—16°, carasul la 18°—22°, crapul la 23°—25° etc.

6. Suficienta oxigenare a apei este o condiție necesară pentru starea fiziologică normală și, deci, pentru dispoziția de mîncare a peștelui. Orice fenomen care contribuie la sporirea cantității de aer în apa insuficient oxigenată (ploaie, valuri, cascade, stăvilare etc.) este favorabil manifestării dinamice a instinctului de hrănire.

7. Presiunea barometrică, vînturile, precipitațiile, luminozitatea, curenții etc., au, de asemenea, influența lor.

Faza „mușcă", la pești, nu înseamnă încă tolba plină, la pescari. Abundența generală a hranei din bazin, predilecția acordată unui anumit fel de hrană, cantonarea în locuri inaccesibile etc. pot avea ca urmare insuccesul pescarului chiar și în cele mai prielnice condiții de hrănire a peștelui.

Victor PAVLOVICI

...Josef Haydn se pasiona nu numai după muzică ci și după... pescuit ? Celebrul compozitor era socotit unul dintre cei mai iscusiți știucari ai vremii...

*

...printre cele mai vii amintiri pe care Maxim Gorki le-a păstrat Italiei au fost și cele de pescuit ? De altfel, ameliorarea sănătății scriitorului era pusă, în mare măsură, pe seama practicării pescuitului.

Cum vînăm la rațe

VÎNĂTOAREA cea mai pasionantă de rațe este pînda, mai ales pînda de seară. Din mijlocul verii, după ce bobocii au devenit zburători, iar bătrînele au trecut prin năpîrlire, și pînă toamna destul de tîrziu, rațele execută, seara și dimineața, zboruri foarte regulate. În mod normal ele se hrănesc noaptea ; peste zi stau undeva adăpostite, iar seara zboară la locurile de hrană. În regiuni cu bălți mari, adăpostul de peste zi este căutat pe apa largă și de obicei mai adîncă, departe de mal. Iar locurile de hrană sînt porțiuni cu apa puțin adîncă, de obicei în apropierea malurilor, bogate în vegetație acvatică. Dimineața, dacă nu sînt speriate, rațele mai pot zăbovi la locuri de hrană destul de mult după ce se luminează. Dar, treptat, majoritatea se întorc la larg. Dacă sînt deranjate, pleacă toate o dată.

Deci, regula generală este ca pînda de seară să se facă la locuri de hrană, unde rațele vin pe rînd și unde de obicei se găsește ușor un loc mai adăpostit. Dimineața, pînda în același loc nu ar da rezultate, fiindcă la primul foc tot vînatul ar pleca dintr-o dată. Nici pînda la locul de odihnă peste zi nu se poate face, deoarece este greu să-ți găsești acolo un adăpost potrivit. Pînda de dimineață trebuie făcută undeva între aceste două puncte.

Regulile de mai sus nu au o valabilitate generală. Sînt bălți largi și puțin adînci unde rațele pot rămîne tot timpul în siguranță și găsesc hrană destulă, fără să zboare în altă parte. În asemenea locuri, singura șansă a vînătorului este un vînt puternic care ridică valuri mari și neliniștește rațele. Atunci ele pleacă spre locuri mai adăpostite — ochiuri mici de apă printre trestia înaltă, uneori și pe uscat. Cazul extrem, cel mai favorabil, este timpul foarte prost, cu vînt și ploaie sau lapoviță. Dar, pe astfel de timp este mai bine ca vînătorul să cruțe și vînatul prea năpăstuit și propria lui sănătate.

Alt caz interesant este al rațelor care seara zboară să se hrănească pe cîmp, pe mirișți de grîu sau în porumburi. În asemenea situații vînătoarea devine foarte dificilă. Pînda se poate face doar undeva în drum, în apropierea bălții. Dar, în general, șanse de succes sînt prea puține.

În fine, mai sînt și rațe care nu părăsesc dimineața locul de hrană, ci se retrag în desișurile de trestie din apropiere, stau pitite acolo și se ridică greu la zbor. Pentru acestea rămîne a se încerca vînătoarea la sărite.

Primăvara, rațele, fie cele de pasaj, fie cele localnice, nu execută zboruri regulate, ci se mișcă tot timpul, în direcții diferite. Pînda se poate face toată ziua. Nu există reguli sigure pentru alegerea locului de pîndă, afară de necesitatea unui adăpost bun. Uneori și toamna se observă zboruri în timpul zilei, anume în bălți situate pe traseul marilor căi de migrație a rațelor.

Vînătoarea la sărite se poate face din barcă sau la picior. Din barcă se vînează bine pe bălți întinse, cu apa adîncă, bogate în pîlcuri de trestie, insule plutitoare, ochiuri ușor accesibile în desișuri de trestie etc. Principalul este ca barca să poată fi condusă

Duzina de ochi Foto : **Mircea Bichiceanu**

încet pe marginea trestiişului, fără ca vînatul s-o vadă de departe sau să audă vreun zgomot suspect. Astfel se poate apropia la distanţa focului de raţele care stau pe apă lîngă trestie.

La picior se vînează cel mai bine în lungul apelor curgătoare nu prea late, cu sălcii pe mal sau fîşii înguste de trestie pe lîngă el. Doi vînători mergînd încet şi camuflaţi pe malurile unui pîrîu, au şanse să tragă cîteva focuri în raţele ce se ridică de pe apă cînd într-o parte, cînd într-alta. Un cîine bun, mai ales bun aportor, este de mare folos la o astfel de vînătoare. Mai rar poţi vîna la picior în cîte o baltă ceva mai întinsă, cu apa puţin adîncă, fundul tare şi vegetaţia relativ rară, dar destul de înaltă pentru a te ascunde de vederea raţelor.

Iar într-o baltă mică acoperită cu trestie deasă şi înaltă se poate organiza o adevărată goană, postînd vînătorii de jur-împrejur şi făcînd mult zgomot, eventual trimiţînd în trestiiş 1—2 cîini buni scotocitori. Dar cele două cazuri din urmă sînt excepţii rar întîlnite.

S. PAŞCOVSCHI

PLUTE, PLUTE ŞI IAR PLUTE!

O PLUTĂ BINE VĂZUTĂ

O asemenea plută se poate confecţiona cu uşurinţă, potrivit indicaţiilor de mai jos şi figurii. Materialul cel mai indicat : un aglomerat de plută cu grăuntele fin

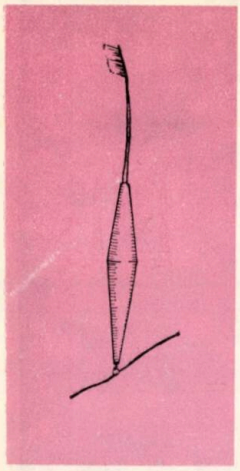

sau un aglomerat uşor şi poros de material plastic, din care se va tăia un flotor cilindric sau dublu tronconic, de aproximativ 10 cm lungime şi cu diametrul secţiunii mari de cel mult 5 mm.

La partea de jos a acestei plute se fixează un ochet de fir de nylon, strîns legat de capătul plutei ; acest ochet va servi la fixarea plutei pe fir. La partea superioară se fixează, prin înfigere şi lipire cu nitrolac, o tijă lungă de 5—8 cm, confecţionată din partea superioară a unei pene de gîscă cu ampenajul smuls, afară de o porţiune de circa 2 cm şi numai pe o parte, care nu se va smulge.

Ansamblul astfel realizat va avea aproximativ 15—18 cm înălţime, va fi foarte sensibil şi, pentru a-i mări vizibilitatea, partea care iese din apă se va vopsi în culoare deschisă, alb sau galben (restul, în jos, verde-gri).

Pe timp cu vînt, pluta nu se va culca, deoarece ampenajul se va orienta după vînt, ca un drapel, păstrînd, ca şi pe vreme bună, vizibilitatea de la mare distanţă. Înălţimea mare deasupra apei, inclusiv ampenajul, va face ca această plută să nu fie acoperită nici de valurile care însoţesc întotdeauna vîntul. (n. s.)

PLUTĂ CU SUSPENSIA CÎRLIGELOR

PLUTA propusă serveşte pescuitul în ape cu fundul acoperit de vegetaţie. O asemenea plută se poate confecţiona uşor din plumb şi lemn, în modul următor :

— partea de jos, de plumb, de o greutate convenabilă şi de forma arătată în figură (uşor de turnat într-un tipar scobit în cărămidă) ;

— partea de sus, din lemn foarte uşor (balsa sau cel puţin din tei), impermeabilizat cu o vopsea de culoarea fundului ; poate fi confecţionată şi dintr-o bucată de stuf, tăiat cu două noduri (cîte unul la

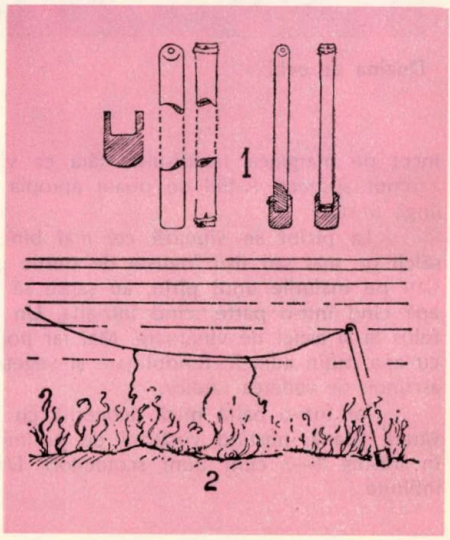

fiecare capăt), astupate cu un dop de plută lipit cu nitrolac.

Asamblarea se face ca în figură ; lungimea ansamblului — 15 pînă la 18 cm — iar grosimea părții de plumb de aproximativ 1,5 cm. O asemenea greutate, lansată la distanță, în momentul pătrunderii în apă va cădea și se va așeza pe fund în poziție verticală, astfel încît, dacă nu vom întinde prea mult firul, cîrligele vor sta la cîțiva centimetri deasupra vegetației de la fund, sau cel mult printre vîrfurile ierburilor, așa cum se vede și în figura de sus. La cele mai neînsemnate agitări ale firului, de la mal, cîrligele se vor mișca, astfel că momeala va deveni și mai atractivă. (n.s.)

PLUTĂ ANTI-VAL

SE poate confecționa folosind lemn ușor de balsa, plută sau un aglomerat ușor și poros de material plastic. La această plută, partea superioară, care va fi ușor supradimensionată față de rest, o va face să se ridice ușor cu valul, iar inelul de plumb fixat la partea inferioară, inclusiv sistemul de fixare la fir, o va face să stea în permanență în poziția verticală. Menționăm că greutatea inelului de plumb trebuie să fie redusă la strictul necesar, cît să mențină pluta în poziția verticală.

Fixarea plutei la fir se face printr-un canal interior, căptușit cu un tub subțire de material plastic, de la o rezervă de pastă de pix, introdus forțat în canalul săpat în plută. Acest sistem face ca pluta să culiseze pe fir și, pentru a sta în poziția dorită la suprafața apei, va trebui să se fixeze pe fir un mic opritor de plumb. Fiind culisantă, pluta permite folosirea ei și la pescuitul la fix cu lanseta.

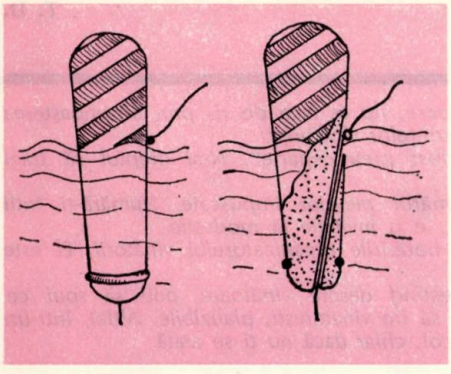

Pluta se va vopsi cu nitrolac, în culoare verde-gri în partea de jos, care stă în apă și cu dungi alternante, alb-negru sau alb-roșu, în partea superioară, spre a-i mări vizibilitatea. (n. s.)

PLUTĂ CU ANTENE SCHIMBĂTOARE

ADESEORI, pescarul „fixist" și-a dat seama, abia cînd a ajuns pe malul apei, că plutele pe care le-a luat cu el nu corespund situației, din cauza culorii lor unice care le face greu vizibile — deci greu de urmărit — ziua întreagă.

Iată ce putem face :

Plutele vor fi confecționate din două părți care se pot asambla :

— o primă parte, care constituie flotorul propriu-zis și care se va fixa la fir ; această parte, colorată convenabil, va fi

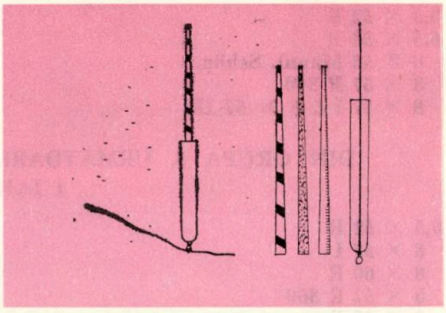

străpunsă de un fir de sîrmă de oțel foarte subțire (cel mult 0,5 mm), care la partea de jos va avea un ochet, iar partea de sus va depăși corpul flotorului cu aproximativ 2—2,5 cm, avînd capătul foarte ascuțit. Această parte a plutei va rămîne permanent fixată la flotor ;

— o altă parte, mai bine zis, mai multe părți, identice ca formă, dar mult mai subțiri decît prima parte, vor constitui „antenele" plutei ; aceste părți vor fi colorate diferit spre a corespunde luminozității și vizibilității diferitelor perioade ale zilei și se vor înfige, cîte una, cea mai potrivită, în sîrma ascuțită a plutitorului de bază, cu care va face corp comun, pentru timpul cît ea va fi folositoare. (n. s.)

Cînd cumpărăm o armă cu glonț

După normele din R. F. a Germaniei, principala țară producătoare de cartușe cu glonț pentru vînătoare din Europa, începînd din anul 1956, este valabilă următoarea clasificare a acestora :

1. CARTUȘE STANDARD, DE UZ CURENT

5,6 × 35 R Hornet
6,5 × 57 & 6,5 × 57 R
7 × 57 & 7 × 57 R
7 × 64 & 7 × 65 R
8 × 57 IS & 8 × 57 IRS

2. CARTUȘE SPECIALE

5,6 × 35 Vierling
.222 Remington
5,6 × 52 R Savage
5,6 × 61 S.E. vom Hofe
5,6 × 61 R.S.E. vom Hofe
6,5 × 54 Mannl. Schön.
6,5 × 68
7 mm (7 × 66) S.E. vom Hofe
7, 62 × 63 (.30—06)
8 × 64 & 8 × 65 RS
8 × 68 S
9,3 × 62
9,3 × 64
9,3 × 74 R
10,75 × 68
10,75 × 73

3. CARTUȘE ÎN CURS DE LICHIDARE

6,5 × 52 R
6,5 × 58 R
8 × 56 Mannl. Schön.
8 × 57 R 360
8 × 57 I & 8 × 57 IR
8 × 60 & 8 × 60 R
8 × 60 S
9 × 57
9,3 × 72 R
9,5 × 56 Mannl. Schön.

DIN GRUPA 3, URMĂTOARELE NU SE MAI FABRICĂ DE LA 1 IANUARIE 1962

6,5 × 52 R
8 × 57 I
8 × 60 R
8 × 57 R 360
8 × 58 R
8 × 60
8 × 72 R
6,5 × 68
7 × 72
8,15 × 46 R
8 × 56 Mannl. Schön.
9 × 57

Este bine să ținem seama de aceste indicații, atunci cînd cumpărăm o pușcă cu glonț, în vederea procurării cartușelor.

T. D.

Fii vînător corect !

— Cînd conduci o vînătoare, nu te face de rîs prin necunoașterea terenului, a vînatului sau a cerințelor vînătorești.

— Nu e o scuză : „a fost prea departe". N-ai dreptul să tragi prea departe.

— Nu te lăuda cu numărul pieselor împușcate. Numără-ți întîi cartușele rămase în cartușieră ; e o invitație la modestie.

— Urmează întotdeauna hotărîrile organizatorului vînătorii. El este suveran.

— Să nu crezi că, povestind despre vînătoare, poți să spui ce vrei. Chiar născocirile trebuie să fie vînătorești, plauzibile. Altfel, într-un cerc de cunoscători devii ridicol, chiar dacă nu ți se arată.

Cum vînăm

CĂPRIORUL

CA la nici o altă specie de vînat purtător de trofeu, la căprior se poate observa o succesiune metodică în practicarea vînătorii strîns înlănțuită cu mersul firesc al anotimpurilor, o dată cu deschiderea sezonului, la data de 1 iunie.

La început de sezon, elementul principal îl constituie *pînda*. La margini de poiene cu iarbă fragedă, pe tăpșane înverzite strecurate printre limbile de pădure încheiată, pe văi largi, bătute de soare, țapii apar cu regularitate marcantă, uneori la aceeași oră — zile în șir și este o bună ocazie de a verifica efectivul, cît și locurile de ședere a pieselor puternice. Pe măsură ce ne apropiem de data cositului (la șes mai de timpuriu) și o dată cu renașterea covorului vegetal al pădurii, care reține tot mai puternic țapii bătrîni, precauți, pînda în orele cele mai timpurii ale zilei poate fi combinată cu *dibuitul* de după-amiază la locurile de trecere cunoscute, în apropierea punctelor de scaldă, la margini de tăieturi cu lăstari fragezi etc. Importanța pîndei propriu-zise, ca și a aceleia din observator scade mult, întrucît exemplarele capitale apar și se retrag numai cînd noaptea s-a așternut de-a binelea.

În condițiile actuale de vînătoare la căprior, o bună parte a efectivelor mutîndu-se în grînele verzi, bine răsărite acum, pînda și mai cu seamă dibuitul de dimineață pot fi practicate cu succes departe de pădure, printre haturi și lanuri, la margini de oveze etc. În special în terenurile colinare sau de „cîmpie" transilvăneană, aici vom obține rezultate neașteptat de bune, chiar dacă țapului doborît de glonț îi vom muia în sînge nu frunza de stejar sau cetină, ci cîteva banale fire de iarbă.

La început de vară, înainte de alergat, poienile smălțuite cu margarete, drumurile largi, înierbate, din pădure ca și tăpșanele cu otavă strecurate printre holde, sînt tot atîtea puncte în care dibuitul trebuie să ne poarte pașii. În general, acum, țapii tari sînt mai greu de văzut, viețuind retrași în cotloanele lor, pînă la declanșarea alergatului.

Alergatul poate fi considerat început spre sfîrșitul lunii iulie, dar nu o dată se pot vedea țapi alergînd deja la începutul acestei luni. „Inelele" de goniță din holdele galbene și roatele de iarbă din jurul tufelor sînt semnele îndeobște cunoscute ale alergatului. În preajma locurilor astfel însemnate, vom stabili pînda noastră de scurtă durată, reținînd amănuntul verificat de-atîtea ori în teren, că, nu o dată, vînatul nu respectă orele „clasice" ale zilei, ci apare în goană tîrziu — către 9—10 dimineața sau încă de pe la 4—5 după-amiază. Cu alte cuvinte, rămîne liniștit numai în orele de puternică zăpușeală de la amiază. Vom da acum atenție îndeosebi culturilor agricole și tăieturilor tinere. Pînda scurtă, dibuitul și mai ales vînătoarea cu chemătoarea dau, combinate, rezultatele cele mai bune.

La chemătoare, elementele ce trebuie respectate întotdeauna sînt : nemișcare, chemare gradată (totdeauna inițial cu glas

Foto : **Franz Matula**

de ied, ca să sfîrşim tot în glas de ied), alegerea locurilor de chemare în aşa fel încît să avem vedere în toate direcţiile şi amenajarea acestui loc astfel încît să ne putem răsuci, mişca şi deplasa cu uşurinţă şi fără zgomot. Orele de plin soare ale zilei de vară în terenurile liniştite, imediat după apusul soarelui sau după o scurtă furtună de vară, sînt cele mai indicate, favorizate de timpul liniştit, senin. O artă deosebită este să cauţi sălaşurile ascunse ale „capitalilor" şi să-i faci să „sară" venind la chemătoare, în pădurea liniştită, încropită de căldura amiezii, mişcînd tăcut, ca o umbră printre jocul umbrelor şi al luminilor care străbat printre frunze.

În septembrie, pînda la tăieturi este în general singura metodă clasică de vînare a căpriorului, combinată cu dibuitul — în orele tîrzii ale dimineţii (şi în locuri liniştite), în căutarea ţapilor ce se îngraşă frecventînd punctele unde iarba a otăvit a doua oară, ghinda sub sămînţarii bătrîni sau lăstarii fragezi din tăieturi. În acest anotimp este greu să ştii unde şi cînd vei da peste ţapul ieşit pentru scurtă vreme la hrană, sub poala pădurii, printre tufele înroşite de toamnă, în trifoiul de-o şchioapă sau pe miriştea otăvită. Întîlnirile cu vînatul sînt greu de prevăzut şi farmecul lor constă tocmai în elementul surpriză.

În toate cazurile prezentate mai sus, vînătorul va ţine seama de particularităţile terenului, de aspectul şi răspîndirea vegetaţiei, de mişcarea şi amploarea păşunatului turmelor (adesea în păduri), ştiind că acolo unde acesta este excesiv, lanurile de grîu preiau rolul de adăpost al pădurii, tot timpul zilei ş.a.m.d. În general nu se va trage fără lunetă şi nu înainte ca trofeul să fie bine cîntărit prin binoclu, în raport cu lungimea urechilor. Numai la vînătoarea cu chemătoarea, adesea luneta este de prisos, ea încurcînd mai mult decît să ajute vînătorul silit să tragă de la cîţiva paşi, uneori cu mare repeziciune, la apariţia pe timp de cîteva secunde a ţapului înşelat ce-i drept, dar totdeauna bănuitor.

Mai trebuie să amintim o particularitate în vînătoarea de toamnă a căpriorului, *vînătoarea prin „împins"*. Ea se execută în doi sau cu ajutorul unor copii puşi să treacă cu gălăgia vorbei şi a mersului fără fereală, prin preajma desimilor unde bănuim ţapul ascuns, culcat, în timp ce vînătorul se aţine la pîndă în locurile cunoscute ca puncte obligatorii de trecere între păduri sau de la pădure la cîmp şi invers. Nu o dată, căpriorul apare în pas întins, furişat sau în trap uşor, căutînd să se depărteze de zgomotul care i-a deranjat odihna, spre un alt culcuş situat nu departe. *(a.f.)*

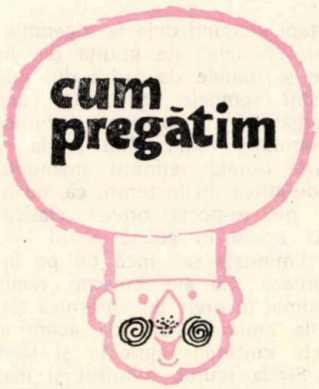

MÎNCĂRICĂ DE CĂPRIOARĂ

Se ia carne de la spată, piept, gît, se curăţă, se spală în cîteva ape reci şi se pune la prăjit într-o cratiţă cu grăsime şi o ceapă tăiată mărunt. Se lasă să fiarbă înăbuşit, adăugîndu-se din cînd în cînd puţină apă. Între timp se pune un vîrf de cuţit de boia de ardei. Se lasă să fiarbă 3—4 ore, picurîndu-se mereu apă, pînă ce a fiert carnea. Cînd este gata, se pun 4—5 linguri de smîntînă şi se lasă pe marginea plitei ca să mai fiarbă. Se serveşte cu pătrunjel verde tocat şi găluşti de aluat.

Găluştile se prepară astfel: se opăreşte făina cu apă clocotită şi după ce s-a răcit puţin se pun 1—2 ouă şi sarea necesară. Dacă coca este prea tare se mai adaugă puţină apă. Se fierbe apa cu sare într-o cratiţă, apoi cu ajutorul unei linguriţe muiate în apă se ia din aluat şi se formează găluştile, dîndu-le drumul în apa clocotită. Cînd sînt fierte, se strecoară şi se pun direct în cratiţa de mîncare.

La zmeură

DUPĂ ce mi-am chinuit somnul toată noaptea privind ceasul din oră în oră, la cinci dimineața mă-ntîlnesc în stradă cu ceilalți tovarăși echipați cum se cuvine pentru cules. În afară de mine, doar doi au mai venit cu nevestele : nenea Paicu, șeful pazei și Ion Ionescu, tîmplarul. Pe urmă trei băieți neînsurați, din Arad, Fodor minerul și domnișoara Clara de la „Ferometal — obiecte tăioase" din localitate.

Obiectivul a fost stabilit din timp : „facem Vîrful lui Pătru" — spune Ionescu, șeful nostru, loc cunoscut pentru zmeura și urșii lui.

— Urșii ? întreabă cineva.

— Ei, da, urșii — răspunde nenea Paicu — ce ți-e frică ?

Sîntem unsprezece, toți aflați cu serviciul la Petroșani, și pornind la drum fiecare își închipuie că o să umple cel puțin cîte două găleți. Mai ales cei cu nevestele speră într-o lovitură dublă.

Pe la șase, după ce am trecut Jiul și am lăsat în urmă Lunca Florilor, începem pieptiș urcușul. Dimineața e răcoroasă, iarba înaltă e plină de rouă și în scurtă vreme ne udăm la picioare. Nevestele strănută, dar nu-i nici un pericol. Soarele se anunță puternic pe un cer senin și în curînd o să fie cald.

Peste încă două ceasuri ajungem la locul dorit, osteniți și flămînzi, dar plini de voie bună. Bărbații fac glume pe seama urșilor, iar femeile chicotesc cu sfială.

Soarele prinde să-și facă mendrele și, încet, încet, razele lui destramă vălul de ceață așternută peste orașul din vale. Lîngă o stîncă facem popas și, ca la comandă, încep să iasă la iveală pîini, bucăți de slănină, brînză, salam, roșii, ardei grași, tot felul de bunătăți. Unul a adus o ploscă cu rachiu, pe care o trece din mînă în mînă.

Dar mai era nevoie de rachiu ? Și fără el toți ascundeau o foame cumplită. După masă, la o țigară, Fodor ne istorisește pățania lui cu ursul :

— Eram tot aici — începu el — cred că la tufa de colo. Îmi umplusem găleata ochi cu zmeură și numai zmeură uite-așa, dar în loc să plec mă îndeamnă diavolul să aprind o țigară și neapărat să arunc fumul chiar în tufă. O dată și încă o dată și numai ce aud un mormăit gros ca de joagăr împiedicat în lemn și prin frunzișul des scoate capul o dihanie de urs cît un juncan de doi ani. Urși am mai văzut eu, că sînt de pe aici, dar ăsta era ceva-ceva ! Avea o căpățînă frate !... și niște ochi roșii !!... și cînd a clămpănit o dată din fălci !!!... Și era la mai puțin de un metru distanție ! Drept să vă spun cum am venit urjent peste cap și aproape mort de spaimă am ajuns jos.

— Nu trebuia să te sperii — se amestecă nenea Paicu în vorbă, în calitate de vechi vînător și bun cunoscător al fiarelor — nu trebuia. Chiar dacă te pomenești cu ursul față în față, uite cum sîntem noi acum de pildă, dacă-ți vine ursul în față, mă-nțelegi, ce trebuie să faci ? Să te sperii ? Nu ! Să fugi ? Nici atît ! Te faci frumos că nu l-ai văzut, îi

pui găleata cu zmeură jos, te întorci şi pleci. Şi de-oi păţi ceva să nu-mi spui mie pe nume !

— Dacă mai poate pleca — zise careva rîzînd.

— Poate, dacă e bărbat şi-şi păstrează cumpătul, i-o întoarse nenea Paicu, demn.

— Uite eu, ce trebuia să fac anul trecut cînd am fost la pînda de lupi la Surduc şi m-am trezit cu cumătrul că venea întins spre mine, fără să-i pese că sînt acolo ? Şi doar lupul nu-i urs ! Ce trebuia să fac ? să fug ? să mă sui în pom ? să strig ? Aş ! Ei bine, am pus mîna cu curaj pe armă şi... pac ! pac ! i-am făcut gaură în blană de s-a dus cumătrul sfîrîind din călcîie. Să vă spună Liviu, că nu-i mort.

Dar Liviu nu era acolo.

În schimb gurile rele spuneau că nenea Paicu nu putea dovedi în sprijinul poveştilor sale alte isprăvi decît împuşcarea cîtorva pisici de prin vecini, pe a căror blană era stăpîn, ce-i drept, verificat.

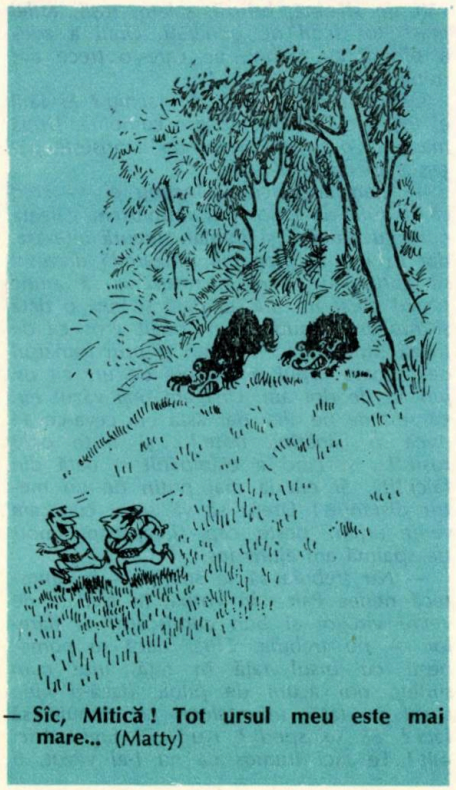

— **Sic, Mitică ! Tot ursul meu este mai mare...** (Matty)

Dar lăsînd la o parte poveştile şi amintindu-ne deodată că sîntem veniţi ca să culegem zmeură, ne-am rînduit degrabă pe un front larg, pornind la atac.

— Eu rămîn cu tine — zise nevastă-mea. Mi-e frică !

— ... !?

— ...Ursul... Fodor... Pricepi ! spunea ea aruncînd priviri înţepate domnişoarei Clara de la „Ferometal — obiecte tăioase" — care nimerise tocmai, dar tocmai lîngă mine.

— Bine, aprob eu fără entuziasm — însă dă-i bătaie să nu rămînem de căruţă.

Şi treaba mergea strună.

Culegeam de zor, la întrecere. Soarele ne ardea în spinare, gîtul se usca într-una, iar pe toată pielea şerpuia în picuri grei sudoarea, de-ţi venea să te laşi păgubaş.

Dar nici unul nu se lăsa.

Din senin, pe la orele 11 neîmplinite, cînd pînă în buza găleţii îmi mai lipseau două degete de zmeură, un răcnet înfricoşător mă înlemneşte de spaimă. Era ceva aşa ca un urlet, pornit de la nota de jos şi suit abitir pînă la cea de sus, fără nici o zăbavă. Apoi un strigăt sufocat : Ursu neică !... şi pe verdele covor un om... ba nu !... un pachet de haine pornit la vale de-a rostogolul.

Ce găleţi puse la nasul ursului ? Ce întoarcere liniştită la stînga-mprejur !

— Să-mi vină mie nenea Paicu acum, cu toată ştiinţa lui de vînător versat, să vadă găleţile la pămînt şi zmeura una cu ţărîna şi pe noi fugind bărbăteşte, cu nevestele în urmă la 50 de metri, jertfite ursului.

— Să-mi vină mie nenea Paicu !

...Dar nenea Paicu nu poate să vină. De zece minute, vajnicul vînător se găseşte întins pe brînci sub un copac, cu toate femeile roată, care îl roagă cu lacrimi în ochi să-şi vină în fire.

Bineînţeles că pînă la urmă nenea Paicu le ascultă, fiindcă orişicît ai vrea să zici, ca bărbat trebuie să-ţi păstrezi cumpătul şi să înfrunţi gravitatea momentului. Ca atare, ridicîndu-se într-o rînă, îl nimici cu privirea pe Fodor, aruncîndu-i în faţă cu dispreţ :

— N-am avut arma cu mine, că-ţi arătam eu mormăit, de-ţi pierea glasul !

Şi plin de demnitate se duse şchiopătînd spre vîrf, să-şi adune lucrurile...

C. ALEXANDRESCU

PEȘTI PARAZIȚI... PE ALȚI PEȘTI

LOCUITORI permanenți ai mediului acvatic, peștii, în funcție de condițiile de existență multilaterale și neuniforme, au căpătat în decursul timpului obiceiuri foarte variate. Studiind, deci, viața peștilor, se pot găsi numeroase exemple de adaptări. Atît între speciile dulcicole cît și între cele marine, un interes deosebit îl prezintă grupul peștilor care, în cursul adaptărilor, atingînd anumite specializări, și-au stabilit ca resurse de hrană corpul altor pești. Ducînd astfel o viață de parazit, unii dintre ei, atunci cînd atacă peștii cu valoare economică, pot cauza omului pierderi economice. La noi în țară singurii reprezentanți ai acestui grup îl constituie speciile de hadină (chișcari) care, din punct de vedere morfologic și sistematic, fac parte din clasa *Cyclostomata*. Vieţuitoarele acestea cu corpul cilindric posedă o gură în formă de pîlnie, căptușită cu niște formațiuni cuticulare asemănătoare dinților. Aceste formațiuni se găsesc chiar și pe limbă, ale cărei mișcări amintesc mișcările unui piston. În felul acesta se dă putință cyclostomului respectiv să se fixeze pe pielea altor pești, atunci cînd îi atacă. Cu ajutorul dinților, pielea este apoi roasă, iar cyclostomul poate să sugă sîngele. Acțiunea aceasta este ușurată, deoarece glandele din gură secretă substanțe anticoagulante și de digerare a țesuturilor. În urma atacului dezlănțuit de hadine, peștii (păstrăvi, mrene, mihalți etc) prezintă răni destul de grave. În cazul cînd pe același pește se prind mai multe hadine se înțelege că rezultatul este moartea lui prin epuizare.

După cum s-a putut constata, cyclostomii au organe adaptate pentru viața de parazit. Din punct de vedere al modalității de hrană, hadinele se pot asemui cu lipitorile : se fixează pe pradă cu ajutorul ventuzelor, perforează pielea, secretă substanțe anticoagulante și de distrugere a țesuturilor și sug sînge.

Un cyclostom — *Myxine glutinosa*, care trăiește pe lîngă coastele nordice ale Oceanului Atlantic, este aprig prădător. Fixîndu-se pe corpul codului sau pe heringi, le perforează peretele abdominal și pătrunde astfel în corp, unde consumă viscerele. Se spune că un pește de 6—8 kg atacat de *Myxine* este consumat într-o singură noapte.

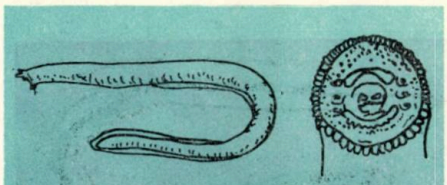

Myxine glutinosa. Dreapta : *orificiu bucal la cyclostomi*

Obiceiuri similare cu *Myxine* au și peștii prădători din grupa *Apodelor*, cum este *Physodonophis cruentifer*, al cărui corp de 40 cm lungime este extrem de subțire. La fel procedează și peștele de adîncime (300—400 m), din Atlanticul de Nord, *Simenchelys parasiticus*. Ambele aceste specii, fiind înzestrate cu dinți puternici, rup peretele abdominal al peștelui victimă și, introducîndu-i-se în corp, îi consumă viscerele.

Specia *Myxine* și peștii dintre *Apodele* amintite mai sus, care atacă și devorează destul de repede victimele, trebuie să fie considerați mai de grabă prădători decît paraziți, care în mod obișnuit nu își omoară prada.

Dintre reprezentanții clasei peștilor, viață de parazit obligatoriu duc micile exemplare din neamul somnului, care trăiesc în America de Sud, cunoscute sub numele de *Candiru*. Astfel este *Stegophilus insidiosus*, care atinge o lungime de numai 5 cm și trăiește în cavitatea branhială la *Pseudoplatysoma*, unde, perforîndu-i lamelele branhiale cu ajutorul dinților, se hrănește cu sînge. Același mod de alimentare îl are și specia *Branchioica bertoni*, care atacă branhiile peștelui *Piaractus brachypomus*.

Specia *Vandellia cirrhosa*, de numai 6 cm lungime și de 3—4 mm lățime, parazitează

branhiile peştilor de talie mare din neamul somnului. În mod accidental se poate introduce şi pe uretere, vagin sau anus, atît la oameni cît şi la mamifere, atunci cînd se traversează înot fluviul. Avînd în regiunea capului cîţiva spini, poate să provoace răni destul de dureroase. Se înţelege, însă, că peştele, o dată pătruns în organele amintite, nu poate vieţui.

După cercetătorul Hyers (1944) peştişorul din bazinul Amazoanelor *Cetopsis candiru* poate, cu ajutorul dinţilor, să roadă pielea la oamenii care înoată şi apoi să le sugă sîngele.

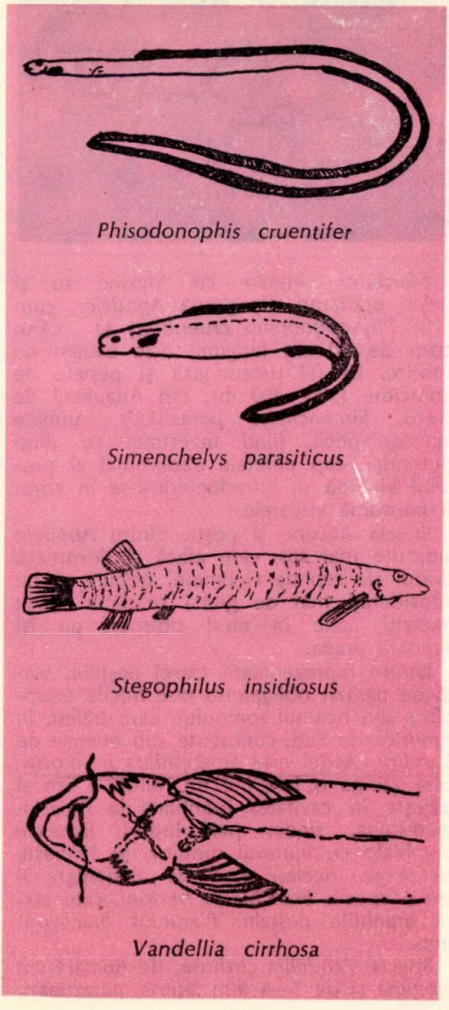

Originea parazitismului la peşti, desigur, este dificil de stabilit. Este însă foarte posibil ca aceştia să fi derivat atît dintre speciile de peşti carnivori de talie mică şi care îşi căutau hrana în preajma gurii peştilor mari, cît şi dintre cei care adunau hrana compusă din paraziţi externi sau microorganisme, de pe corpul aceloraşi peşti mari. Unii dintre aceşti peşti, liliputani, urmărind prada, se introduceau fie în gură, fie în cavitatea branhială. Cîţiva reprezentanţi ai acestui grup, accidental, au început să atace şi ţesuturile rănite sau bolnave, atît de pe suprafaţa corpului cît şi de pe branhii. În decursul timpului, în momentul cînd unele dintre speciile acestea au început să atace direct ţesuturile sănătoase din corpul peştilor gazde, iar acestea au constituit singurele resurse de hrană, peştii au devenit paraziţi.

Cazuri asemănătoare cu cele expuse mai sus se găsesc şi în zilele noastre. Astfel, de exemplu, se ştie, încă din anul 1862, că peştişorul *Fierasfer* care, în mod obişnuit, se ascunde în tubul digestiv al castraveţilor de mare *(Holoturia)*, unde duce o viaţă paşnică, de multe ori atacă şi consumă viscerele animalului gazdă.

În 1950, s-a constatat că unii peşti dintre *Labride* se hrănesc pe corpul altor peşti. Astfel, de exemplu, specia *Oyxjulis californica* consumă micii răcuşori paraziţi, pe care-i vînează pe corpul peştelui *Paralabrax clathratus*. La fel specia *Labride sphthirophaga* din Oceanul Pacific se hrăneşte pe corpul peştilor de talie mare *Gymnothorax*.

Unii dintre puii de *Thalassoma bifasciata*, din Marea Caraibilor, în căutarea hranei explorează cavitatea bucală şi branhiile peştilor gazdă. Este foarte interesant că peştii gazdă, deşi mari carnivori, nu atacă micii peşti. Niciodată, în traectul digestiv al peştilor gazdă nu s-au găsit resturi din peştii oaspeţi. Aceasta pare curios, fiindcă, pentru unele specii dintre *Scaride* sau *Labride*, cavitatea bucală sau cavitatea branhială este singurul loc unde-şi procură hrana. Este posibil că între aceste specii gazdă şi oaspete s-au stabilit anumite relaţii.

În grupa peştilor paraziţi, o menţiune aparte trebuie făcută asupra peştilor abisali din familia *Ceratoideelor* (8 specii numai), unde masculii pigmei stau, în stadiu de adult, fixaţi pe corpul femelelor de talie mare, cu corp scurt, însă masiv. Aşa, de exemplu, femela speciei *Ceratias bulboelli* atinge o lungime de 1190 mm şi o greutate de 7 kg, pe cîtă vreme masculii abia au 80—160 mm şi au o greutate de 0,14 g.

La specia *Himantolophus groenlandicus* femela are 600 mm lungime și cîntărește 4 kg, iar masculul are numai 46 mm și 0,82 g greutate. Diferențierea aceasta morfologică a determinat pe mulți ihtiologi să catalogheze masculii ca fiind specii aparte. Prin cercetările întreprinse în special de Regan (1932) și de Bertelsen (1951) s-a dovedit că aceste presupuse specii sînt masculii care parazitează pe femelele aceleiași specii ca și masculul respectiv.

Pe corpul femelei, masculul se comportă ca un adevărat parazit. Astfel, s-a constatat că, în timp ce se pierd dinții iar tubul digestiv, cordul și branhiile se atrofiază, glandele sexuale (testicului) iau o dezvoltare mare. La orificiul bucal se formează denticule care permit masculilor să se fixeze bine de pielea de pe corpul femelelor. La unele specii ca, de exemplu, *Ceratias,* formațiile denticulare dispar după fixare, iar între cei doi indivizi, mascul și femelă, se produce o concreștere a țesuturilor. Se stabilește o comunicare directă între aparatul circulator al femelei cu al masculului, care poate fi unul sau trei, fixați în diferite locuri pe corpul femelei. Că masculul nu duce o viață efemeră și că, fiind fixat pe femelă, se hrănește, o atestă faptul că el continuă să crească.

La eclozare masculii sînt liberi. După cîteva luni ei își caută femela, întotdeauna mult mai în vîrstă decît ei, pe care se fixează.

Pînă în prezent încă nu se cunoaște bine biologia acestor interesanți pești. Se presupune că au fost forțați la acest mod de viață deoarece, în adîncurile oceanelor,

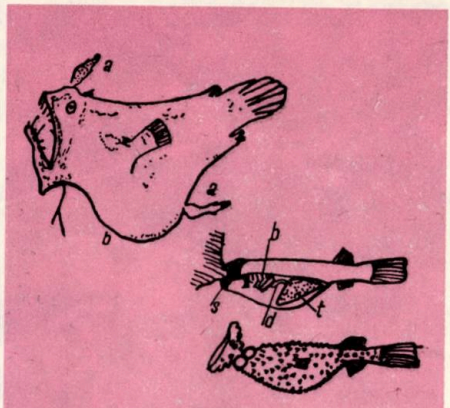

Sus : *Linophryne* (a. *mascul ;* b. *femelă*)
Jos : *Ceratias bulboelli (mascul)* : t — *testicul,* d — *intestin,* b — *branhii,* s — *denticul*

cele două sexe s-ar găsi cu mare greutate pentru reproducere. Este, deci, un parazitism de necesitate, pentru perpetuarea speciilor respective.

Dr. Ioan RĂDULESCU

Dacă nu știați...

- Girafa este singurul mamifer ierbivor lipsit de coarde vocale. Gîtul unei girafe este format din 7 vertebre.
- Vîrsta unui elefant se cunoaște după urechi ; pînă la 10 ani, marginea pavilionului urechii este perfect dreaptă ; după această vîrstă, aceasta începe să se răsucească, pînă la 15—20 de ani, cînd atinge dosul urechii.
- Bizonul american are o pereche de coaste în plus față de toate celelalte bovide.
- Carnea preferată a triburilor din Camerun și Congo este cea de gorilă.

aflați acum.

Acasă la Lipan Împărat

ANII mulți care s-au scurs de atunci îmi lasă, parcă, impresia de basm a întîmplării, și totuși n-a fost poveste...

Dacă a fost ceva, aceasta a început într-o seară cînd, plictisit de faptul că nu reușeam să prind decît moioage, mi-am înfipt cîrligul în coada vergelei de alun și m-am întins cu burta peste un pinten de lemn, cu ochii deasupra apei. Era acolo un loc minunat. După o zvîrcolire pe după stînci, apa se liniștea și făcea un mic tău în dreptul pintenului, lăsînd privirea să străbată, printre petele de spumă, pînă în adîncul întunecat al bulboanei. Or fi fost și locuri mai bune, dar, pe apa Drăganului, în sus și în jos, puteai merge pînă ți se înmuiau picioarele și nu mai dădeai de așa ceva... Mrene și cleni se puteau prinde acolo după dorință ; o dată am prins chiar și un păstrăv, la cosaș. Nu era cine știe cît de mare, dar mi s-a părut nespus de frumos colorat.

Ca să ajungi la locul acela, trebuia să treci podul și să o iei în jos, pe malul drept, pînă ce stîncile îți tăiau calea și trebuia să te cațări ca o capră, pe o cărăruie îngustă, pe buza unei rîpi în fundul căreia strălucea apa. Dar, după ce coborai pînă la bolovănișul cărat acolo de apă, priveliștea te făcea să uiți că ai venit pe o cărare omenească. Parcă ai fi căzut din cer. Cărarea ajungea ascunsă sub frunzele și crengile arbuștilor din apropierea apei, malul din față era înalt și abrupt, în timp ce deasupra mai rămînea o bucată de cer pe care alergau norii, întotdeauna spre soare răsare... Acolo era un pinten făcut din bușteni de brad pentru stăvilirea puhoaielor. Era plin cu bolovani, cu șopîrle verzi cărora le bătea un ciocănel în gușă, pe căldură. Între pinten și mal curgea un șuvoi îngust de apă, cu valuri înspumate care se domoleau cînd ajungeau din nou la larg, scăpînd de gîtuirea pintenului, și formau un tău cu suprafața de oglindă. Valea se îngusta apoi din nou și o lua la goană pe sub arinii care-i străjuiau malurile.

Acolo stăteam și încercam să număr valurile și frunzele ce le ducea apa, privind crăieții ce se jucau lîngă mal, pînă ce apropierea umbrelor serii mi-au amintit de plecare. Atunci, cînd era gata să-mi ridic ochii, am văzut că din străfundul întunecat al apei se apropie ceva de suprafață, ca un lemn greu și putred, care scapă dintre cătușele pietrelor. Era un lipan, cum nu credeam că poate fi în realitate și parcă nici n-aș crede dacă nu s-ar fi jucat cîteva clipe cu mine. Înainte ca întunericul să se lase, s-a mai ridicat o dată, în același loc și în același fel.

Cînd am ajuns în sat, se înnoptase de-a binelea iar cei doi undițari, care-mi îndrumau pașii în ale unditului, nu păreau a crede ce le povesteam. Totuși, a doua zi spre seară am reușit să duc pe unul din ei pînă la pinten și, după ce i-am arătat locul, m-am furișat în spatele lui, așteptînd deznodămîntul. Acesta n-a fost însă cel așteptat : la prima lansare, una din musculițe s-a agățat de o creangă și vîrful vergii — probabil putred — s-a așchiat și s-a frînt în două, ca un pai.

Toate ar fi trecut într-un fel și supărarea s-ar fi pierdut și ea dacă nu se întîmpla ca, tocmai atunci, lipanul cel bătrîn, simțind parcă lipsa unui pericol, să se ridice din adînc, să se joace prin valuri și apoi să se facă iar nevăzut, cu cine știe ce gînganie pe vîrful limbii...

— Uite-l, uite-l, am strigat, gîtuit de emoție — cu toate că nu mai era nevoie, deoarece îl văzuse și însoțitorul meu — cred că are peste 40 de centimetri.

— Patruzeci e puțin. Am prins de 50 și era pirpiriu pe lîngă ăsta. Fugi ca vîntul și adă-mi vîrful de rezervă !

Cînd m-am întors, era prea tîrziu. Întunericul se lăsase ca o pînză neagră peste depărtări.

A doua zi n-a mai apărut și nici în celelalte două zile care urmară, cu toate că am schimbat fel și fel de momeli și am încercat de mai multe ori în cursul zilei.

— Trebuie că se odihnește cîteva zile — a zis undițarul și a plecat să scotocească alte cotloane.

◀ Sare lipanul ? (foto : Mircea Bichiceanu

Eu n-am crezut, fiind convins că lipanul mă aşteaptă şi că singură momeala e de vină, dacă el nu se mai arată. Pentru asta am cercetat cutia cu musculiţe şi am ales una mică, galbenă, cu aripioare străvezii şi nişte firişoare lungi, verzi, în coadă. Acestui model am încercat să-i fac o copie şi m-am pus pe căutat aţă, pene şi cîrlige. Pe toate le-am încropit eu, dar coadă n-am reuşit să-i fac. Nici găină verde şi nici cocoş ca cetina n-am găsit. Şi ca să fac treaba ca lumea, am tras cîteva firişoare din coada muştei celei mai frumoase, cu gîndul bun să mai las şi acolo cît trebuie. Numai că am reuşit cu totul altceva : am lăsat şi modelul fără coadă şi mi-am făcut şi mie o muscă bearcă... Musca asta ce ieşise din mîna mea era cam strîmbă şi cam ţepoasă, pe lîngă că era fără coadă, totuşi am dat fuga cu ea la locul unde mă aştepta lipanul. Era încă devreme, aşa că, întins pe un buştean, am aşteptat apropierea serii, privind apa verzuie ce şerpuia pe sub arini.

Cînd umbrele serii se pregăteau să coboare, am lăsat firul să joace pe valuri, după voia lor. Eram sigur că o să vină şi nu m-am înşelat, căci, în momentul în care musculiţa a apărut la locul ştiut, o umbră greoaie a zvîcnit din adînc şi a sorbit cîrligul. Pentru cîteva secunde am simţit în pumni rezistenţă, peştele s-a oprit o clipă şi apoi s-a scufundat cu o lovitură de coadă. Cred că lîngă musculiţa mea mai erau şi altele, luate de la adversari tot atît de dibaci.

Cît a ţinut vacanţa, zi de zi şi, mai ales, seară de seară, am fost acolo, dar lipanul nu s-a mai arătat niciodată în vara aceea. Vacanţa a trecut, iar răstimpul pînă la vara următoare mi s-a părut nespus de lung.

A venit totuşi şi ziua cînd m-am reîntors, însă pe vechile locuri se lucra la modernizarea şoselei, aşa că am fost nevoiţi să urcăm mai sus, acolo unde păstrăvul era singurul stăpîn al apelor, împreună cu brazii ce străjuiau malurile şi cu stîncile prăvălite la tot pasul.

În drum m-am oprit la locul lipanului. Mai bine zis la fostul loc... Pintenul nu mai era şi o dată cu el dispăruse şi bulboana. De pe un buştean, doi copii pescuiau mrene.

— Merge treaba ? le-am zis, apropiindu-mă de ei.

— Merge, merge că e loc tare bun...

— Erau aici nişte bușteni, puşi în partea asta, am zis arătîndu-le cu mîna locul,

— Erau, dar cînd au trecut cu drumul pe aici i-au „împuşcat". De aici au prins oamenii un peşte uite-aşa : şi zicînd îşi întinse braţele cît putea în lături.

Am privit cîtăva vreme apa, adunîndu-mi gîndurile. Am cerut apoi undiţa unuia dintre copii şi am prins şi eu o moioagă.

Am plecat fără să mă mai întorc, cu toate că un gînd ascuns mă îndemna mereu să cred că locurile sînt aceleaşi ca mai demult şi că lipanul cel bătrîn mă aşteaptă încă...

R. H. RUSU

POFTĂ DE MÎNCARE PĂRINTEASCĂ !

Bibanii-soare îşi pregătesc cu grijă locul de depunere a icrelor. Pe fundurile apelor mai puţin adînci, unde mai pot pătrunde razele soarelui, ei îndepărtează nisipul cu ajutorul înotătoarelor, pînă apar primele pietre. Această mică zonă este patul lor nupţial. Mai multe femele sînt invitate pe rînd să-şi depună, aici, icrele. Atenţi cu femelele şi grijulii faţă de ouăle fecundate de ei, masculii de biban-soare se comportă ca nişte adevăraţi capi de familie. Dar atunci cînd, după opt zile, sub soarele primăverii, incubaţia începe şi cînd micuţii bibani se eliberează din cochiliile natale, unii dintre aceşti părinţi grijulii — nu chiar toţi ! — se reped asupra propriilor fii, ca să-i înghită cu ouă cu tot.

Cele 11 porunci ale vînătorului de lupi

1) Nu căuta lupul acolo unde n-are ce căuta el. Dar nici nu-l lăsa să caute acolo unde nu l-ai căutat. El este cam pretutindeni şi nicăieri. Totuşi vara îl poţi găsi la munte unde îşi creşte puii în linişte, la adăpost, iar hrana îi este îndestulată. Dar nu uita că s-au găsit numeroase culcuşuri cu pui şi în pădurile de deal, coline şi chiar la cîmpie.

2) Aşteaptă lupul cînd ar trebui să-l aştepţi mai puţin. De cînd m-am întîlnit cu lupul în adîncul pădurii, faţă în faţă la cîţiva paşi, iar arma era în tocul ei, am jurat să fiu cu ochii în patru întotdeauna şi întotdeauna să mă aştept că-mi apare. Este de ajuns să ţi se întîmple o dată asta ca să regreţi toată viaţa.

3) Să ştii că toamna, cînd auzi ceva urlînd în pădure, dacă nu sînt cerbi (şi dacă ştii că nu sînt cerbi), atunci sînt lupi. Fie că haitele încep să se înfiripe, fie că lupoaica are „aplicaţii practice" cu puii. Şi cînd chemi cerbul cu scoica să nu te miri dacă îţi va răsări înainte, ca din pămînt, lupul. Învaţă, de asemenea, urletul lupului. La început, ca să te verifici, azvîrle chemarea spre sfîrşitul urletului celui adevărat, astfel ca să se suprapună. Dacă a răspuns, poţi chema cu curaj, dar fără exagerare.

4) Nu uita că vîntul este prietenul lupului. Dacă nu uiţi asta, îi poţi înşela pe amîndoi atunci cînd organizezi o vînătoare colectivă la lupi. Vîntul este deopotrivă purtător de şoapte, zgomote ori miros de ţigară. Cel mai bun lucru este să-l ştii că vine din faţă. Întotdeauna din faţă.

5) Lupul se întoarce acolo unde a mîncat o dată. Un înţelept proverb popular pe care îl poţi verifica. Indiferent că vei instala capcane sau că vrei să-ţi rezervi satisfacţia unei pînde cu arma, nădirea lupilor trebuie făcută din vreme. Chiar în timpul verii. Locurile pentru nădire sau pentru capcane se aleg, se caută.

6) Încearcă să sileşti lupul să-ţi calce în capcane. Fie că instalezi nada legată de un copac la 1,5—2 m înălţime iar jos, la bază, pui capcanele, fie că amenajezi sumar o împrejmuire din mărăcini în interiorul căreia pui nada, iar la singura intrare capcanele. Niciodată nu lăsa capcanele la voia întîmplării. Iar capcanele nu trebuie să miroasă neapărat a petrolul cu care le-ai spălat de rugină. Este mai bine să nu miroasă a nimic.

7) Nu trece nepăsător pe lîngă un cadavru proaspăt, sfîşiat de lup. Ştiind cît de lacom poate mînca un lup şi cît de mult, poate cu puţin noroc îl surprinzi în desişurile alăturate unde îşi caută odihna. Ai o şansă în plus să-l întîlneşti.

8) Lupul se fereşte ca de foc de locurile deschise. Mai ales cînd este „înteţit" din spate de gonaşi. Chiar cu vînători mai puţini decît crezi, dar plasaţi în standuri puse la desişuri, vîlcele, poţi avea şansa de a face mult mai multă treabă

lupul

Înfipt în zăpadă semeţ
Priveşte în zarea-ngheţată.
În juru-i, ninsoarea bogată
Aşterne velinţe de preţ.

Topit e-n tăcerea de-acum.
Urechile-i tremură-n pîndă,
Să vie-nserarea flămîndă
Să-l cheme, să-l cheme la drum...

Un urlet răsună pe deal
Şi valea prelung îl repetă.
Tăcerea de sticlă şi cretă
Se mişcă uşor ca un val.

Şi lupul cu ochii tăciuni
Se-avîntă-n troian voiniceşte
Şi scade în mersu-i şi creşte
Ca barca pe-o mare-n furtuni.

Teodor SCARLAT

decît cu 30 de vînători aliniaţi şi distanţaţi perfect, dar puşi unde nu este nevoie.

9) Să crezi cu toată puterea că nu metoda de vînătoare cu steguleţe este de vină dacă nu cad lupii, ci zgomotul fără rost făcut la încercuirea pădurii ori la instalarea vînătorilor. Sau pur şi simplu încercuirea unei păduri unde nu sînt şi n-au fost lupi. Metoda în sine este foarte bună.

10) Vînătoarea colectivă este poate cel mai eficace mijloc de combatere a lupului. Cu condiţia să-l prinzi „în bătaie" şi nu alături. Este foarte bine ca vînătorile colective să fie organizate simultan în mai multe trupuri de pădure, cu mai multe grupe de vînători. Cu cît o astfel de acţiune cuprinde mai multe puncte cu atît vor creşte şi şansele.

11) Lupul umblă foarte mult. Iarna mai ales, fie la împerechere, fie după vînatul copitat. Pentru a-l întîlni ar trebui ca în aceste perioade să fie căutat, urmărit, ori pîndit mai des. De fapt acestea ar fi singurele posibilităţi de a-l întîlni.

Ing. M. GEORGESCU

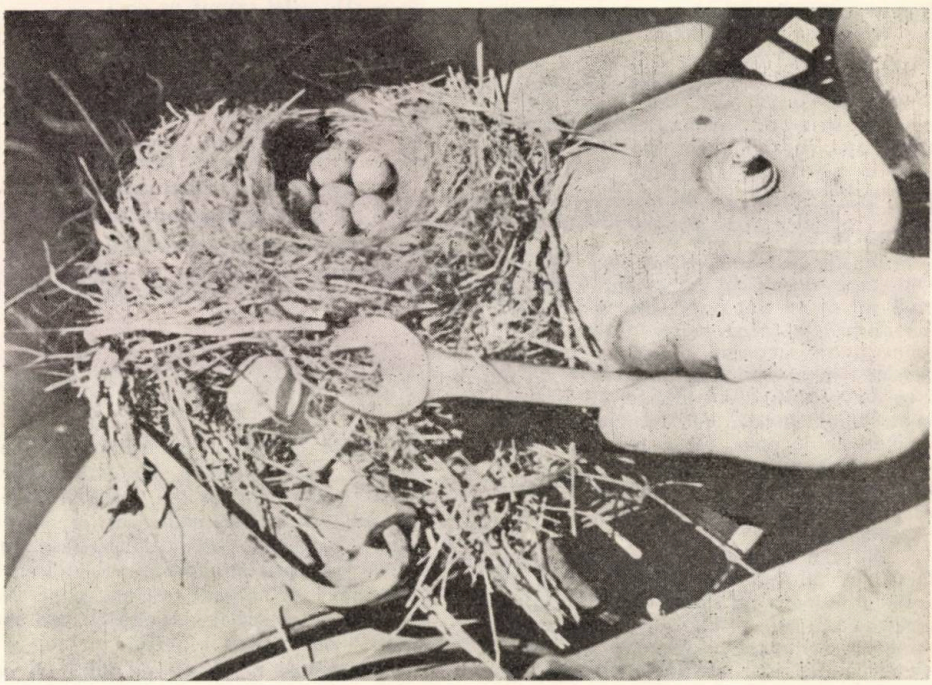

Betonieră pentru clocit

Locul pe care o codobatură şi l-a ales în anul trecut pentru clocirea ouălor ei este oarecum ieşit din comun : calotele cilindrilor unui motor dintr-o betonieră. În cuibul artistic executat, pasărea a depus şase ouşoare pestriţe, într-o perioadă în care betoniera era temporar scoasă din uz. Pe urmă pasărea n-a mai putut cloci decît noaptea şi la sfîrşit de săptămînă. În timpul zilei, cînd betoniera era pe drum cu un camion, motorul răcit cu aer avea grijă să procure o căldură egală, de circa 40 grade Celsius.

G.H.

RIGO nu mai e...

O VREME am scotocit prin Valea Mare după urmele bătrînului vier singuratic, apoi am trecut spre izvoarele Rebrei, dar n-am stat mult nici acolo, căci voiam să mai dăm o raită şi prin Valea Vişeului, înainte de a lua trenul... Ce-i drept, toate acestea se petreceau în restaurantul gării Cluj ; incursiunea prin codrii maramureşeni era de data aceasta pur teoretică, însă aşa se întîmplă cînd se întîlnesc ortacii întru ale vînătoriei : pe nebăgate în seamă, te pomeneşti colindînd potecile coclaurilor... Aşa mi-a fost dat să aflu vestea tristă că Rigo nu mai e...

Rigo era un căpău cu părul negru şi lucios. Strămoşii săi mai îndepărtaţi goniseră, în haită, nenumărate sălbăticiuni, prin pădurile fără sfîrşit. Soiul acesta de cîini a dispărut de mult din tovărăşia vînătorului, deoarece în terenurile „cultivate", modul acesta ancestral al vînătoarei nelinişteşte vînatul nobil, determinîndu-l să migreze spre alte meleaguri. Cred că în tot Maramureşul, Rigo rămăsese ultimul reprezentant al splendidei sale rase. Existenţa lui se datora mai degrabă pietăţii, precum şi eminentei sale însuşiri de a şti să mîie lupul drept în faţa vînătorului — deşi orice cîine se teme de lup.

Într-adevăr, ai zice că lupul vrea să se răzbune pe ruda sa, trădătorul intrat în slujba omului. De aceea, orice lup este un neîndurat ucigaş de cîini. Iar cîinii ştiu acest lucru şi fiecare reprezentant al neamului lor — chiar cei ce n-au văzut lup nicicînd — îl evită din instinct. Cînd sînt în grup, dulăii ciobăneşti acceptă lupta cu lupul singuratic, venit să atace turma — dar de urmărit nu-l urmăresc niciodată.

Un cîine bine dresat îţi stîrneşte oricînd, din culcuş, mistreţul, rîsul sau ursul şi ştie să hăituiască oricare dintre aceste jivine ; dar de cum a prins adulmec de lup, vine să caute adăpost în preajma omului.

Rigo era însă o excepţie : rămînea ce-i drept ca la o azvîrlitură de piatră de temutul duşman, însă lătra mereu, urmărea lupul şi nu contenea lătratul menit să-ţi dea de ştire. Se afla ori în coasta, ori în spatele adversarului, dar nu-l scăpa niciodată — iar dacă urmăritul se oprea locului, făcea popas şi Rigo. Cînd lupul dădea năvală la el, copoiul se ferea, lăsîndu-se urmărit şi străduindu-se să-şi scoată duşmanul în calea vînătorului. Evita întotdeauna, cu multă destoinicie, încăierarea directă, ştiind că în asemenea situaţie nu ar avea sorţi de izbîndă. Emoţionant este tocmai faptul că destinul acestui excelent cîine — secondant de nădejde în exterminarea cîtorva zeci de lupi — a fost să fie tot duşmanul ancestral...

Lupul — un adevărat uriaş — se desprinse din umbra tufişurilor de pe rîpă, aidoma unei umbre cenuşii, luînd drum în trap spre sat. El însuşi nu pricepea ce i se întîmplase — căci altă dată n-ar fi îndrăznit să iasă ziua nămiaza mare din deset. De la o vreme se simte însă mînat parcă de o nelinişte ciudată : n-are pic de stare. Şi nu se mai teme de nimic — nici măcar de om — de cînd simţămîntul acesta s-a înstăpînit peste el. Rătăceşte mereu din loc în loc. N-a mîncat nimic de cîteva zile încheiate — dar foame nu îi este. I-a tras o muşcătură zdravănă măgarului de pe păşune, însă şi-a văzut de drum. Simte un fel de junghi în gîtlej, un fel de strîngere care îl împiedică să înghită hrană. E ca un pinten care l-ar îndemna mereu să muşte. Un firişor de sînge i se scurge pe coaste, căci mai deunăzi l-a încolţit rău de tot un alt lup ; dacă n-ar simţi neliniştea aceasta din el, s-ar trage într-un tufiş să-şi lingă rana ; aşa însă, nici că-i pasă de ea.

Cei doi copii din capătul livezii observară lupul abia cînd acesta apăru de după fîntîna cu adăpătoarea cirezii.

Moş Moldovan stătea la taifas cu ai casei, în ogradă. Numai Rigo înălţă botul, prinzînd adulmec în boarea de vînt. Unduirea văzduhului îi aducea duhoarea duşmanului celui crîncen, iar duhoarea era tot mai puternică şi, de la o vreme, venea amestecată cu mirosul bine cunoscut al oamenilor mici. În clipa aceea — cu ochii adulmeculuí — Rigo vedea situaţia din fundul livezii, tot atît de limpede ca şi cînd i-ar fi fost transmisă prin televiziune. Vedenia aceasta îi smulse din gîtlej urletul de luptă al strămoşilor copoi de haită. Strigătul de luptă al haitei care trăise mii de ani în şir alături de om, vînînd şi bătîndu-se în rînd cu el. Da ! Umbrele fantomatice ale haitei goneau acum în pas cu Rigo, iar goana aceasta nu mai avea nici urmă de prudenţă şi de cumpăneală, ci numai încrîncenarea dîrzeniei care nu mai îngăduia decît victorie sau moarte. Din clipa cînd dădu ochi cu adversarul, Rigo a ştiut că în trupul acestuia sălăşluia răul cel mare, răul mai groaznic decît toate celelalte rele din lume, răul care aduce pieirea cea mai cruntă — dar îşi înăbuşi teama instinctivă şi atacă vehement. Apoi — cu un picior frînt de muşcătură, cu vederea înceţoşată de sîngele care îi şiroia peste ochi — luptă fără preget pînă ce auzi arma detunînd în mîinile stăpînului...

— Bestia îi sfîşiase jugulara. Hemoragia nu mai putea fi oprită, dar oricum, ar fi trebuit să-l împuşc pe Rigo, căci lupul era turbat. Se aşternu tăcere între noi, după ce moş Moldovan încheie istoria cîinelui care ştiuse să iubească, să lupte şi să moară cu atîta abnegaţie.

TOTH Kalman
în româneşte de Gelu PĂTEANU

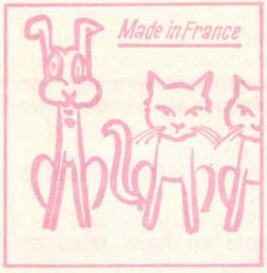

CÎINI ŞI PISICI ÎN FRANŢA

Primul recensămînt al cîinilor şi al pisicilor din Franţa se traduce prin următoarele : există 7 milioane 500 de mii de cîini şi 9 milioane de pisici. O statistică făcută cu acest prilej arată că 65,5% din deţinătorii de pisici au şi cîte un cîine — iar 60% din deţinătorii de cîini au şi cîte o pisică.

INSTINCTE PIERDUTE

Instinctul dictează animalelor hotărîrea de a-şi ascunde urmele trecerii lor printr-un anume loc.

Pisica domestică, atît de precaută, şi-a păstrat în mare măsură aceste obiceiuri ale prudenţei şi discreţiei. Ea îşi ascunde surplusul digestiei, îngropîndu-l în pămînt. Cîinele, însă, n-a păstrat decît o vagă amintire a acestui instinct străvechi ; se mulţumeşte, în asemenea cazuri, să rîcîie pămîntul cu labele dinapoi, fără să-l intereseze unde aruncă acest pămînt rîcîit. Pierderea treptată a instinctului de a-şi acoperi excrementele este ilustrarea etapei înaintate de domesticire, în care securitatea animalului este asigurată, acest instinct devenind inutil.

VÎNATUL ŞI CIRCULAŢIA RUTIERĂ

Rezultatul unor cercetări făcute în R. F. a Germaniei arată că pierderile anuale în vînat, datorită circulaţiei rutiere, se ridică la 45.000 căprioare, aproape 1000 de cerbi, lopătari, mufloni şi mistreţi şi mai mult de 100.000 iepuri.

Aceste pierderi constituie, la căprior, cca 8% şi la iepure 11% faţă de rezultatul vînătorilor dintr-un an. În acelaşi timp, se arată că, tot anul, cca 10.000 accidente de circulaţie sînt provocate de vînat.

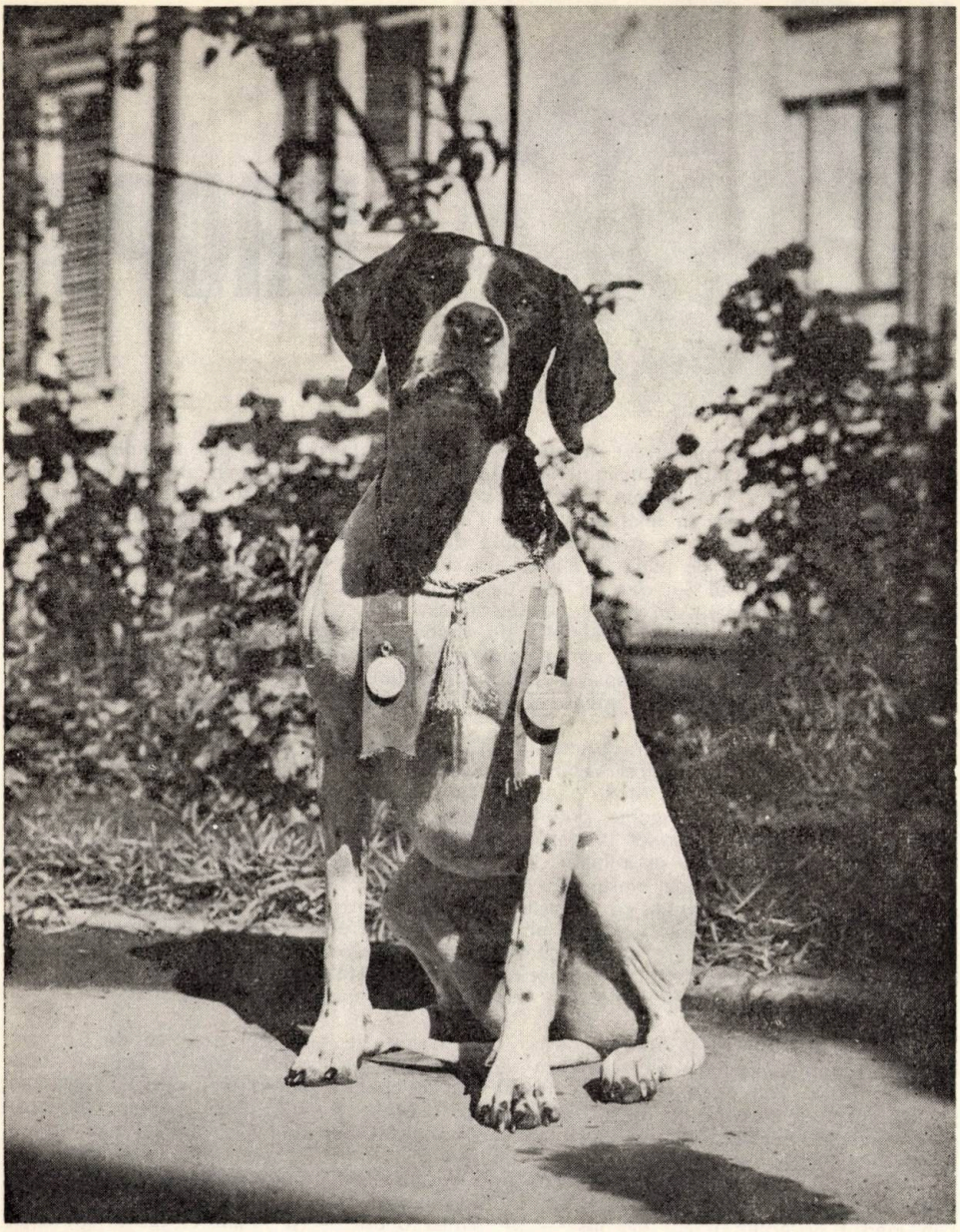

Fara — cățeaua pointer — proprietatea dr. Corneliu Mareș din București, a obținut la Expoziția internațională canină de la Budapesta (1968) trei însemnate distincții : calificativul excepțional ca rasă și sex, Premiul Campionatului maghiar la rasă și sex și Premiul CACIB (certificat de aptitudini la campionatele internaționale de frumusețe)

(foto : Al. Satmari)

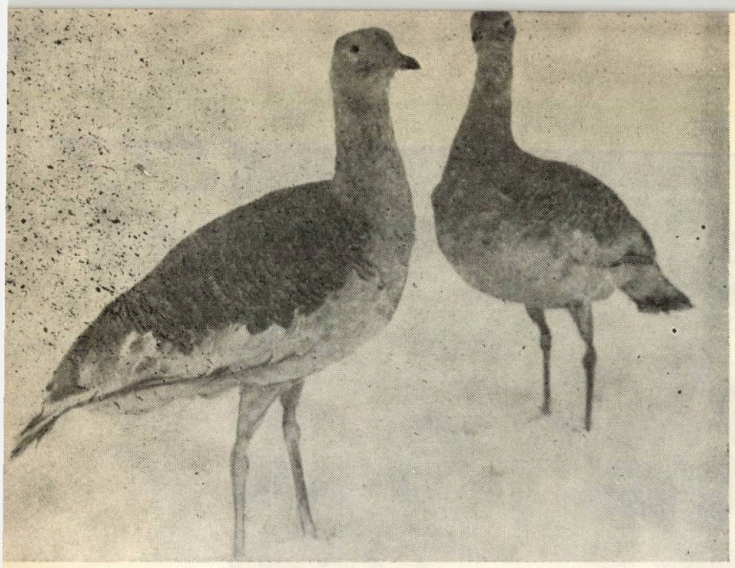

Foto : **Paul Decei**

DROPIA

PRIMĂVARĂ de primăvară, în luna mai, cînd viaţa nouă a pus stăpînire deplină peste întinderile cele fără de margini ale Bărăganului, dropia revine în atenţia vînătorilor. La drept vorbind, a unei infime părţi din vînători, care se pot lăuda că au apropiat-o.

Podoabă — unică în felul ei — a ţării noastre, dropia ar merita mai multă atenţie decît i se dă îndeobşte ; e drept că dropia nu formează ceea ce se numeşte „o problemă" — ca iepurele, de pildă — şi nici un subiect pentru colonizare sau răspîndire — ca fazanul ori căpriorul —, dar tot atît de drept este şi faptul că dropia nu e numai un vînat. E un monument, un vestigiu al trecutului.

...Cine a văzut măreţia unui pîlc de dropii, a dropioiului „umflat" în perioada rotitului ; cine a încercat truda apropiatului acestei păsări pe cît de mari pe atît de sfioase, n-o mai poate uita. Dropia a fost şi va rămîne o efigie a cîmpiilor scitice, care s-a adaptat cu greu agriculturii intensive, după ce a trecut — să sperăm ! — o perioadă critică. Dropia rămîne un vis...

Vreme de cumpănă între primăvară şi vară ; grîneţele se pierd în marginea zării „umblînd" în pala unui vînticel venit cine ştie de unde. Ciocîrlia se ridică în slăvi şi greierii îşi strunesc arcuşurile. Mi se pare, sau am auzit pitpalac viersuind ?

Drumul de ţară se scurge potolit printre grîneţe săltate binişor în aceste prime zile ale lui mai. Zarea abureşte în depărtare desenînd ici-colo aripi de fantasme. Undeva bondăreşte un tractor — însămînţări întîrziate sau lucrări de întreţinere ? — stîrnind norişori lungi de praf după dînsul. Cu binoclul cercetez răbduriu depărtările. Au trecut cîteva ceasuri bune de drum cu docarul, fără să întîlnesc nimica. Cînd, deodată, pasul măsurat al cailor mi s-a părut a avea un răsunet nou. Trecusem pe o altă tarla ! Şi iată, jumătate înainte şi jumătate stînga, cîteva mogîldeţe albe. Oi să fie ? Aşa singuratice, pierdute în marea grîului verde ? Binoclul îmi desluşeşte patru dropii ; cel puţin una din păsări trebuie să fie dropioiul cel mult căutat şi îndelung rîvnit. E mai mare, mai înfoiată, mai ţanţoşă.

Oare ne vom putea apropia destul pentru slobozit focul din carabina de 6,5 mm — numai potrivită pentru un asemenea vînat — sau vor prinde „aripi" ? Drumul trece oarecum oblic prin preajma lor — aşadar potrivit pentru apropiere ; docarul continuă să înainteze ca şi cum nu s-ar petrece nimica. Acolo trebuie să fie. Acolo. Încetişor ridic carabina încercînd să văd prin lunetă. Nimica ! Cum aşa ? De zburat n-au zburat iar de fugit, dropiile n-au năravul fugii iepureşti ! Mirarea mi s-a risipit mai tîrziu. Cu pas măsurat, atente la tot ce se petrecea prin preajma lor, dropiile intraseră într-o vîlcică, imposibil de văzut de pe drum şi de la depărtarea la care eram noi. Ce-i de făcut ? Din mersul docarului m-am dat jos — pe partea opusă — şi m-am culcat în grîneaţă. Docarul s-a dus mai departe în drumul său, iar eu am rămas să aştept. Pînă la dropii ! Se întîmplă şi aşa ceva — cîte nu se întîmplă într-o viaţă de vînător ! Preţ de vreun ceas am tot „pîndit" eu. Pînă ce au binevoit să iasă dropiile din adăpostul vîlcelii cu pricina.

...N-a fost o problemă ochitul şi nici slobozitul focului de puşcă.

Eugen JIANU

Senzație la Zoo!

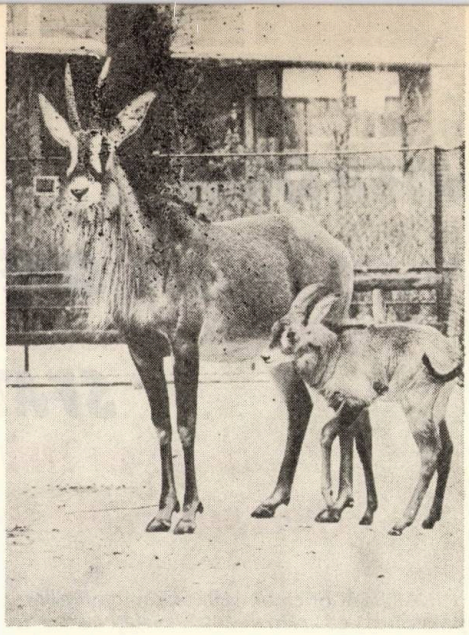

ACEST vioi pui de antilopă nici nu bănuiește că reprezintă o senzație zoologică. El este primul din specia lui născut în captivitate, anume în grădina zoologică a orașului Hanover din R.F. a Germaniei. Acum doi ani și jumătate, părinții lui au fost importați din Africa și s-au aclimatizat neașteptat de bine în nordul Germaniei. Dacă pînă acum ei se numărau printre cei mai vizitați locuitori ai grădinii zoologice numai datorită frumuseții lor exotice, gingașa lor progenitură i-a făcut celebri peste noapte.

Barza cu cont în bancă

ACEASTĂ barză este din puținele animale din lume care posedă un cont în bancă. În safe-ul unei case de economii dintr-un orășel din sud-vestul Republicii Federale a Germaniei se află la ora actuală suma de 7000 mărci (1750 dolari) destinată exclusiv scopului de a menține familiei de berze vechiul ei cuib. Coșul scos din uz al unei fabrici de materii plastice urma să fie dărîmat de curînd. În credința populară germană însă, barza se bucură de un foarte bun renume: trece drept aducătoare de copii și de noroc. Casele deasupra cărora își fac cuib berzele ar fi, spune-se, ferite de trăznet și de foc. Spre dezamăgirea populației și a ornitologilor, numărul berzelor din R.F. a Germaniei s-a micșorat însă în cursul ultimilor 30 de ani cu aproximativ două treimi. *(xh.)*

ATENȚIUNE ! ATENȚIUNE !

OFERIM

amatorilor de pescuit staționar – sportiv

SFATURI

scoase cu trudă și nu fără cheltuială, din practică nu din apă

ÎNAINTEA oricărui sfat oferim cititorilor precizarea că prin „pescuit staționar — sportiv" înțelegem acea formă a pescuitului staționar în care undița este ținută în mînă, struna îngreunată de plumbaj este susținută de un plutitor, iar cîrligul unic se poate afla și se poate deplasa pe fundul apei sau între ape. Și, întrucît polemica pe această temă este practic imposibilă în cadrul unei publicații de genul celei de față, mai precizăm, pentru a fi loiali, că nu facem rezerve asupra sportivității în sine a altor procedee de pescuit sportiv — staționar. Doar asupra nivelului... Prin urmare un

SFAT PREMERGĂTOR

care poate fi determinant: citiți mai departe, chiar dacă nu sînteți de acord cu inversiunea (care se vrea subtilă), sau cu procedeul de pescuit, ori cu definiția lui. Poate o să vă prindă bine cîndva, iar de pierdut n-aveți decît timpul care, oricum, tot trece.

Pentru a oferi un ansamblu închegat de îndrumări, așa cum par a promite și titlul și introducerea, vom începe cu unul din elementele esențiale ale undiței, al cărui rol primordial nu este destul de bine înțeles iar uneori este chiar subestimat

VARGA

sau bățul, sau cum vreți să-i spuneți. Căutați să înlocuiți, treptat, toate vergile pe care le aveți confecționate din materiale diverse prin vergi tubulare moderne, din fibră de sticlă și rășini sintetice. Știu ce o să obiectați, dar e clar că nu puteți rămîne nici la trestie și nici la bambus, așa cum n-ați rămas la sfoara, la firul de păr de cal, sau la „guta" de acum cîțiva ani (vreo 25 la număr). Pentru vergile scurte de 1,5 m — 2,5 m, o combinație „arundo donax" și bambus ar mai merge. Dar vergile de la 3 m — 7,5 m trebuie înlocuite.

Dacă varga dv. tubulară este de tip „suplu", este bine să-i accentuați și să-i deplasați. supleţea spre vîrf. Pentru aceasta o veți prelungi cu un „spic" din fibră de sticlă „plină" (fig. 1) pe care-l puteți realiza dintr-o veche lansetă scoasă din uz. Tronsonul respectiv îl despicați cu grijă în lungul fibrei, folosind un cuțit bine ascuțit și cu lama subțire (fig. 2). Fîșiile realizate le prelucrați și le finisați cu pila și cu glaspapir. Lungimea spicului terminat va fi de 35—45 cm, iar diametrul la vîrf, de un milimetru. Lucrați cu mănuși și luați măsuri de protecție, spre a nu inhala praful de sticlă în timpul lucrului.

Dacă varga este de tip „semirigid", folosiți un amortizor de cauciuc relativ scurt, de 10—15 cm lungime, introdus într-un tub de material plastic (fig. 3).

Dacă varga este de tip „rigid" folosiți un amortizor mai lung, de 25—40 cm lungime, atașat la un vîrf curb (fig. 4).

Aprecierea supleții sau rigidității unei vergi este o chestiune destul de relativă.

Pentru pescuitul staționar — sportiv la distanță mai mare de 14—15 m vă este necesară o lansetă de 3,5—4,5 m lungime, cu vîrful foarte suplu, pe care o puteți realiza dintr-o vargă tubulară obișnuită, căreia îi adaptați un mîner, un spic suplu, inele pentru trecerea firului și brățări pentru prinderea mulinetei cu tambur fix.

O dată cu dispariția sforilor din pescuitul staționar, noțiunea de „strună" a început să se confunde cu cea de „fir" în general, nemaiexistînd diferențe calitative între materialele respective. Pentru a clarifica lucrurile, fără a despica însă

FIRUL

în patru, vom numi „strună" orice fir de pescuit de tipul „monofilament" legat direct de vîrful vergii sau prin intermediul unui amortizor de cauciuc. Pentru a limita pagubele și a localiza eventualele defecțiuni, ultima porțiune a strunei, de 20—25 cm lungime, pe care o vom numi „vîrf de strună", va avea un calibru mai mic cu 0,02—0,04 mm. Legarea vîrfului de strună la strună se poate face în multe feluri. Vom reține numai sistemul „buclă prin buclă" (fig. 5), *pentru rapiditatea cu care permite schimbările, și legarea prin intermediul unui mic inel metalic* (fig. 6) *pentru că nodurile respective micșorează cel mai puțin rezistența firelor.*

Peștele mai mare se scoate din apă cu minciocul. Deci nu exagerați inutil grosimea firelor pentru că vă micșorați șansele de a avea mușcături. Vă puteți limita fără teamă, după caz, între calibrele 0,08 mm pentru vîrful de strună și 0,18 mm pentru strună. Cîndiți-vă că la stăpînirea unui pește contribuie armonios rezistența și elasticitatea firului, rezistența progresivă a amortizorului, suplețea vergii și a pumnului pescarului și, mai ales, calmul și răbdarea acestuia. Dacă simțiți că ați înțepat un pește mai mare, nu vă lăsați prins „în lung" (fig. 7), *ci căutați să vă băgați imediat „sub vargă"* (fig. 8). *Este puțin probabil ca peștele să poată „trage" în apă cu o forță mai mare decît jumătate din greutatea proprie. Cînd auziți spunînduse „mi-a rupt crapul nylonul de 1 mm" (care, în treacăt fie zis, rezistă la 36 kg), înseamnează că cineva a tras mai tare decît peștele. Poate la un asemenea caz s-a referit scriitorul Samuel Johnson (1709—1784) cînd a spus că: „undița este un băț care la un capăt are un cîrlig iar la celălalt un dobitoc..."*

Un element ce apare ca un accesoriu al strunei, pe care trebuie s-o susțină în apă, este

PLUTITORUL

care mai are și rolul deosebit de important și de delicat de a semnaliza pescarului mușcătura peștelui.

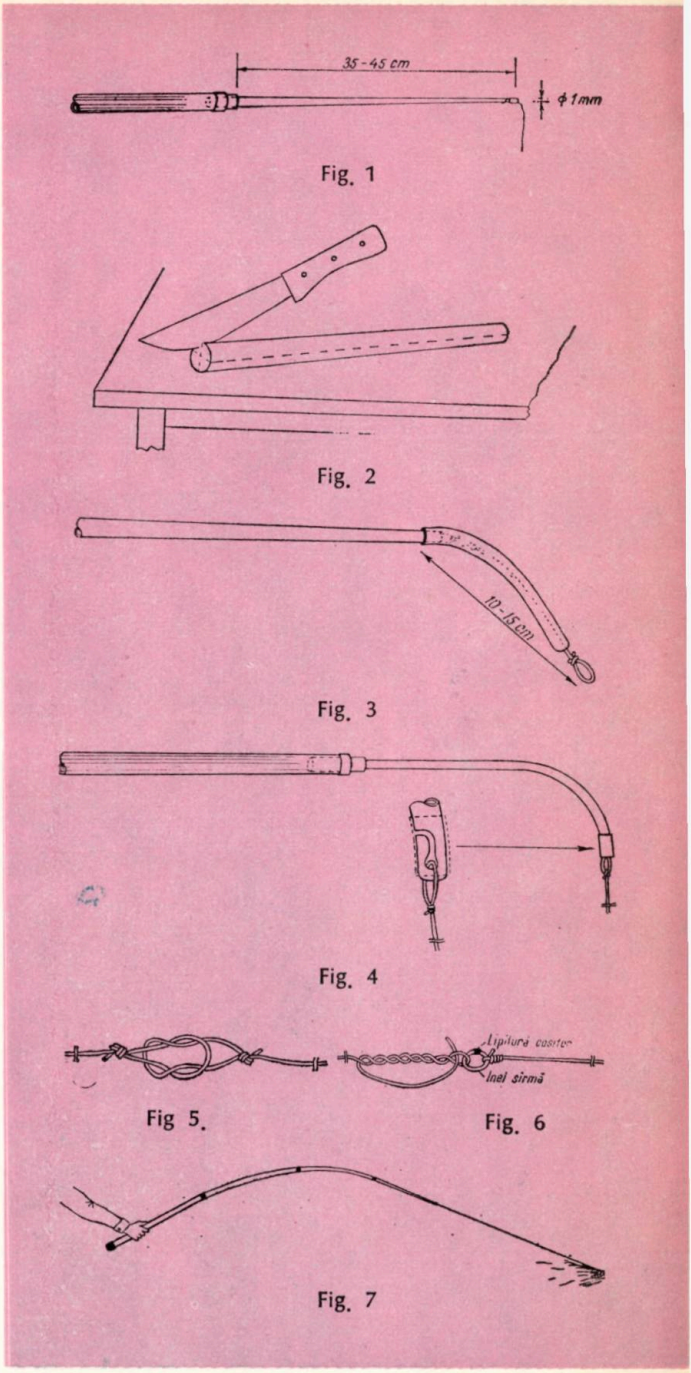

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

Fig. 4

Fig 5.

Fig. 6

Fig. 7

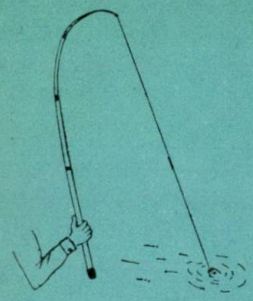

Fig. 8

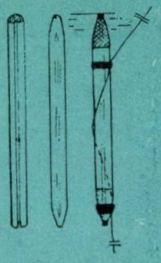

Fig. 9

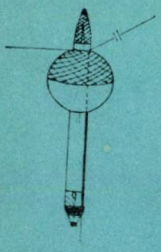

Fig. 10

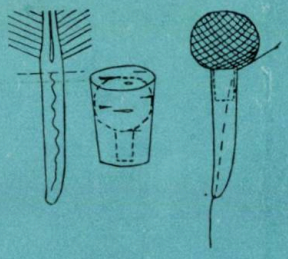

Fig. 11

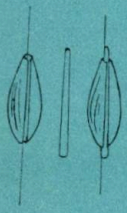

Fig. 12

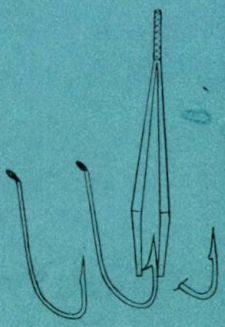

Fig. 13

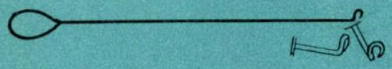

Fig. 14

Pentru multiplele lor calităţi şi puţinele defecte, vă îndemnăm să folosiţi plutitoare din pană de păun, cu capetele conicizate (la cald), matisate şi vopsite diferit (fig. 9). *În raport de curentul apei, flotabilitatea unui asemenea plutitor poate fi mărită prin adăugarea unor corpuri sferice sau ovoidale confecţionate din plută* (fig. 10).

O combinaţie fericită dintre un cotor de pană de gîscă şi o sferă din plută ne prezintă plutitorul din fig. 11, *pe care l-aş numi plutitorul „Laborde", după numele celui care ne-a demonstrat că poate fi confecţionat în mai puţin de două minute (preşedintele Comitetului de pescuit staţionar din C.I.P.S.)*

Toată vorbăria despre plutitor ar fi fost inutilă dacă struna „plutitoare" n-ar fi avut nevoie de

PLUMBAJUL

care s-o ducă în timpul cel mai scurt şi s-o menţină la adîncimea de pescuit necesară

Pornind de la un plumbaj primitiv, unic, masiv, învinuit pe drept sau pe nedrept de unele insuccese la pescuit, s-au dezvoltat o serie de teorii asupra necesităţii fracţionării plumbajului care au complicat în aşa măsură lucrurile, transformînd strunele în şiraguri de mătănii aranjate după formule matematice precise, încît, în mod inevitabil, s-a produs revirimentul, reîntoarcerea la plumbajul simplu, masiv, unic, uşor de realizat. Partizanii celor două extreme n-au semnat însă armistiţiul şi, pînă vom avea părerea peştilor în această privinţă, cînd unii, cînd alţii îşi vor impune, prin argumente serioase, punctele de vedere. Adevărul se află probabil undeva la mijloc, mai aproape poate de plumbajul masiv. Cum noi nu iubim complicaţiile, vă recomandăm folosirea plumbilor cu posibilitatea de montare laterală pe fir, alunecători sau ficşi, care vă permit atît realizarea cît şi schimbarea cu rapiditate a plumbajului unei strune (fig. 12).

Am fi schiţat o suită incompletă de sfaturi dacă am fi încheiat fără a menţiona

CÎRLIGUL,

element principal al undiţei, cu rolul esenţial de a prinde şi reţine peştele.

Păstraţi armonia între mărimea cîrligului şi grosimea firului. Pentru acelaşi fir, dacă aveţi nevoie de un cîrlig mai mare, alegeţi unul mai fin. Între cîrlige de mărime diferită dar cu acelaşi randament,

preferați pe cel mai mare. Între cîrlige de mărime egală preferați pe cel mai fin. Culoarea cîrligului nu pare a avea importanță. La pești mici preferați cîrlige fără spin, pe care le puteți confecționa singuri din sîrmă subțire de oțel (fără a o decăli). La nevoie rupeți cu un cleşte sau cu penseta spinul cîrligului (fig. 13).

Cînd momiți cu paste, preferați cîrlige cu tija mai scurtă. Nu uitați că agerimea cîrligului este o calitate ce trebuie mereu controlată şi refăcută cu pietre de ascuțit. Vîrful unui cîrlig nou trebuie să-l socotiți doar ca o indicație a părții pe care trebuie s-o ascuțiți înainte de întrebuințare.

Cîrligul din gura peştelui înțepat mai în adînc se scoate cu „degorjorul", piesă uşor de confecționat din sîrmă de oțel de 1—1,5 mm grosime (fig. 14). *Fără degorjor chinuiți animalul mai mult decît este necesar, riscați să rupeți firul sau cîrligul şi pierdeți timp.*

Şi fiindcă a venit vorba de pierderea unei realități obiective care dispare o dată cu mişcarea, puteți aprecia acum, după terminarea lecturii, în ce măsură profitul pe linia unei realități mai apropiate de preocupările noastre compensează pierderea.

rațele mele

COPIL fiind, am găsit o dată, într-o răchită scorburoasă din zăvoi, un cuib cu ouă mari, verzui-albăstrii. Era un cuib de rață sălbatică şi cum pe atunci n-aveam idee despre ceea ce este braconaj, m-am cățărat şi am luat ouăle. Erau nouă ouă. Le-am simțit calde cînd am pus mîna pe ele. La ceea ce aveam să fac cu ele m-am gîndit abia după ce am coborît din răchita scorburoasă. Şi nu prea vedeam ce aş putea face cu ele, cînd m-a fulgerat un gînd. „Erau calde ouăle cînd le-am luat ? Înseamnă că rața le clocea şi eu am speriat-o..." şi fuga acasă. Avea mama, închisă într-un obroc cu cenuşă, o găină care ținea morțiş să clocească. Mama avea, însă, puse pe ouă, cloşti destule şi voia ca pe aceasta s-o „reprofileze" în găină ouătoare...

Am luat eu un coş vechi, de nuiele, am pus paie, am adîncit un cuibar, am pus în el ouăle de rață sălbatică şi, deasupra, cloşca. Găina are minte de găină ; nu s-a sinchisit, nu şi-a „pus problema" ale cui or fi ouăle, de ce „natie" or fi. Nu. S-a apucat să le clocească cu temeinicie. Nu se ridica de pe ouă nici s-o tai. Drept este că de mîncare şi apă de băut nu ducea lipsă. Îi puneam eu cu îndestulare, în fiecare zi de cîte 3—4 ori.

După o vreme, nu ştiu cîte zile, fiindcă nerăbdător să văd puii ieşiți din ouă am încurcat numărătoarea, am văzut şi minunea asta. Am fost cam dezamăgit. Erau nişte rățuşte mici, golaşe şi urîte. Dar nu m-am lăsat păgubaş. Am început să le hrănesc şi eu cam aşa cum făcea mama cu puii de găină. (După al treilea ou pe care l-am şterpelit spre a-l fierbe pentru rățuşti, am fost tras de urechi şi am schimbat meniul : numai verdețuri tocate şi frecate cu mălai...).

Pe urmă, le-am făcut în ogradă o băltuță şi mult mă bucuram de necazurile cloştii care-şi tot chema puii, adică rățuştele, dar micile sălbăticiuni nici gînd să-şi lase bălăceala. Încet, rățuştele au crescut, li s-au împlinit penele şi începură să-şi încerce puterea aripilor. Dar bucuria mea s-a sfîrşit deodată : într-o zi, pe la chindie, rățuştele mele au început să măcăiască aşa, din senin, toate o dată, apoi au zbătut din aripi, s-au ridicat stol şi s-au dus ca nălucile. spre zăvoiul în care găsisem eu ouăle. Înapoi n-au mai venit. Multă vreme după aceea, cînd vedeam rațe sălbatice mă întrebam : n-or fi rățuştele mele ?

Nu ştiu dacă lucrurile au între ele vreo legătură sau nu, dar la vînătoare de rațe sălbatice mă duc rareori şi nu cu cine ştie ce plăcere. *(s. c.).*

Între două goane

ADEVĂR

— E un cîine foarte deştept. Mai deştept chiar decît stăpînul său... afirma un vînător.

— Ah, vorbeşti despre Bob al meu. Într-adevăr, aşa este... răspunde altul din grupul ascultătorilor, cu modestie prefăcută sau mîndrie prost disimulată.

ÎNCERCARE

— Ce mai vorbeşti domnule de tir la becaţine, cînd nu eşti în stare să împuşti o pălărie ?!

— Ce vorbeşti domnule ! Eu nu sînt în stare să împuşc o pălărie ?! Ai curajul s-o pui pe-a dumitale „la bătaie" ! s-a sumeţit primul, jignit.

— Da ! Cum să nu. O arunc chiar eu ! Gata ? Şi după ce a primit cuvenita asigurare, stăpînul pălăriei şi-a aruncat cît mai sus şi mai departe preţiosu-i acoperămînt bogat în insigne, pene, pensule din păr de mistreţ etc.

Cel ce aştepta cu puşca pregătită a privit calm zborul ascendent al pălăriei, apoi pe cel descendent şi cînd traiectoria acesteia s-a sfîrşit banal pe arătură, a întins puşca şi a tras. Cu alice de 3 mm, de la 10—12 m distanţă, din pălărie n-a mai rămas mare lucru. Abia dacă se putea deduce ce anume obiect fusese înainte zdreanţa aceea amestecată cu pămînt.

— Bine, bre, dar trebuia la zbor... a îndrăznit unul, care nu amuţise de tot.

— Nici un zbor ! a zis că nu sînt în stare să împuşc o pălărie ! Atît ! Şi poftim !...

MIRARE

— Ce te miri omule, aşa ? n-ai mai văzut un iepure mort ?... întreabă, de sus, cel ce avea reputaţia că nu împuşcă niciodată nimic.

— Mă întreb din ce cauză o fi murit iepurele acesta pe care-l duci... i-a răspuns celălalt.

PORUMB DE FIERT

Se înserase de-a binelea cînd paznicul de vînătoare ieşea din sat, pe drumul ce ducea la pădure.

— Bună seara, a spus el spre omul ce venea dimpotrivă, încovoiat sub povară.

— Bună să-ţi fie inima.

— Da-n sac ce ai ?

— Porumb de fiert, să-ţi trăiască puşca !... a răspuns omul de sub sac. Văzuse, profilate pe cer, ţevile puştii de pe umărul paznicului.

— Porumb de fiert, acuma, toamna ?

— Da... că l-am semănat tîrziu.

— Mi se pare că l-ai semănat prea tîrziu. Ia să vedem... zise Toma-necredinciosul de paznic.

— Ce să mai vedem că tot e întuneric şi nu se vede nimic...

— Atunci aşa... pe pipăite...

— Hai pe pipăite, trăi-te-ar Dumnezeu, a zis omul cu sacul. Însă nu ca să-l trăiască Dumnezeu pe paznic apucase el zdravăn cuţitul de la brîu. Dar în acelaşi scop nobil a simţit, şi el, în piept, oţelul rece al ţevilor puştii paznicului...

★

...La postul de miliţie, „porumbul" s-a dovedit a fi, într-adevăr, bun de fiert. Numai că avea blană, coarne şi era ţap !... (i.c.).

Ornitologie distractivă

MAI persistă pe alocuri, în folclor, felurite credinţe şi explicaţii naive, circulă diverse legende în legătură cu păsările. Uneori descoperim în ele un sîmbure de adevăr. Alteori ne par însă fanteziste sau chiar eronate, aşa cum e bunăoară „povestea" cucuvelei, zburătoare foarte utilă omului şi de fel cobe prevestitoare de rău.

Pînă a deveni însă ştiinţa exactă de astăzi, ornitologia a utilizat în trecut şi asemenea surse de inspiraţie. Istoricul acestei discipline, începînd cu scrierile ce ni s-au mai păstrat din antichitate şi continuînd pînă nu prea departe de zilele noastre, ne dăruieşte o seamă de date care se menţin atractive. Ele nu ne interesează obiectiv, prin rigoare ştiinţifică, ci... dimpotrivă. Drept exemple ne-am permis să spicuim, din paginile unor vechi tomuri, doar cîteva mostre de genul „Ştiaţi că?", rugîndu-vă să le acceptaţi cu toată... rezerva.

Lebedele mute se pricep să cînte minunat, mai ales către sfîrşitul vieţii lor. Zburînd în cîrd, fiecare se prinde cu ciocul de coada celei din faţă. Cînd înaintaşul cîrdului a obosit el trece la urmă, pentru a se bucura de odihna binemeritată.

Clonţul vulturilor se încovoaie treptat, pe măsura îmbătrînirii lor. Păsările de pradă sînt ameninţate astfel să piară în cele din urmă sfîşiate de... foame. Dar, îmbăindu-se de trei ori şi scufundîndu-se într-un izvor curat au darul să întinerească subit.

Privirea prundăraşului, cunoscut în antichitate sub denumirea de *Charadrius* — menţinută de ornitologi — poate vindeca bolile şi în special gălbinarea. Plinius cel Bătrîn — renumitul naturalist roman, decedat cu prilejul erupţiei Vezuviului care a îngropat Pompeiul — pomeneşte această pasăre în cadrul descrierii icterului.

Stîrcul cenuşiu nu-i nevoit să se străduiască prea mult la pescuit, deoarece puzderie de peşti se înghesuie în preajma sa, fiind atraşi de parfumul plăcut al picioarelor sale. În vechile tratate despre peşti şi pescuit, grăsimea de stîrc este nelipsită şi recomandată cu insistenţă drept miraculoasă nadă. Deci, în atenţia pescarilor sportivi care nu au destul succes !!! *(m.b.)*.

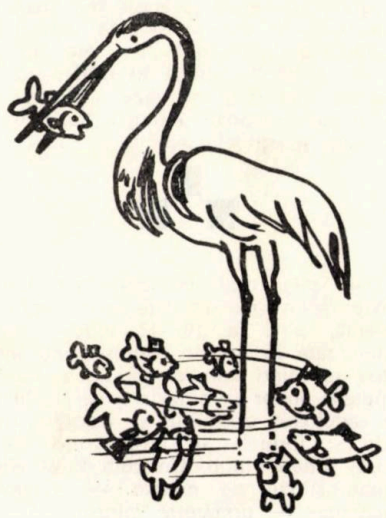

Colonia din jungla Zălogului

OASPETELE deltei întîlneşte o mulţime de păsări şi are adeseori prilejul să le observe de aproape, mai ales dacă este pornit la vînătoare sau pescuit. Pătrunzînd pe canale, pe gîrle, în faţa lotcii se ivesc şi îşi iau zborul feluriţii băştinaşi înaripaţi care stăpîneau odinioară aceste meleaguri. Pe ţărmuri, în ape, îşi caută hrana deopotrivă sprinţarele şi albele egrete mici — *Egretta garzetta* — ori stîrcii roşii — *Ardea purpurea* — cei din urmă solemn şi ţeapăn încremeniţi în atitudinea lor tipică de pîndă.

Adeseori păsăretul cuibăreşte în colonii, relativ stabile în anumite regiuni. Întîlnim în deltă asemenea tovărăşii, mai mari sau mai mici, în care o singură specie este dominantă : pelicani, chire etc. În alte cazuri, două-trei specii îşi clădesc cuiburile în apropiere, pe raza aceluiaşi teritoriu, cum se poate întîmpla bunăoară cu lopătarii şi egretele mari.

Dar cele mai impresionante colonii mixte devin cele în care apar, cuibărind laolaltă, pînă la 10—12 specii diferite, aglomerate în număr impresionant, întîietatea revenind familiei variate a stîrcilor. Ţipetele puilor flămînzi şi cele de alarmă ale adulţilor, zborurile şi culorile, mărimile şi formele se învălmăşesc într-un peisaj indescriptibil. Un cuib lîngă altul... Atent, stîrcul de noapte — *Nycticorax nycticorax* — urmăreşte intrusul...

Pe alocuri, un arbust înrudit cu salcia, zălogul, își împletește crengile întortocheate printre care se înalță zidul des al tulpinilor de trestie. Prin încîlceala, aproape de nepătruns, a unei astfel de „jungle" se răzbate trudnic, tăind cale anevoie cu securea ori tarpanul.

Deasupra cuibului său ascuns în zăloage, s-a așezat în curînd țigănușul — *Plegadis falcinellus* — imagine statuară cu penaj de bronz. Este rudă cu lopătarul și îndepărtatul ibis sfînt al vechilor egipteni.

Pe ramurile mai tari decît stuful, cuiburile se clădesc mai stabil. Dar aceste locuri sînt preferate de păsăret și ca un loc de relativ refugiu, din pricina accesului dificil care le ferește de unii dușmani. Socotite dușmani nesățioși și concurenți la peștele nostru, păsările ihtiofage au fost, intens și fără rost, persecutate. Fără intervenția științei și a celor bine intenționați, fără crearea unor zone și rezervații de cuibărit, delta noastră și-ar fi pierdut renumele ornitologic mondial.

La începutul secolului era cît pe ce să pierdem și podoaba egretelor, aproape decimate din pricina penelor delicate, rîvnite drept podoabă de un curent al modei feminine. Campanii, chiar mai recente, preconizate de „mania antiihtiofagă" cu o exterminare nemiloasă și inumană au dus și la scăderea accentuată a efectivului unor păsări printre care stîrcul cenușiu — *Ardea cinerea* — și cormoranul — *Phalacrocorax carbo sinensis*. În China, cormoranii îmblînziți sînt utilizați pașnic la pescuit, după ce li se pune un inel în jurul gîtului, spre a-i împiedica să înghită prada destoinic vînată sub apă.

Mamă şi copii : stîrcul galben — *Ardeola ralloides* — cu puii săi. Părinţii îşi hrănesc puii şi cu numeroase insecte. Trebuie să stai zile în şir lîngă un asemenea cuib ca să înveţi să îndrăgeşti animalele, să înţelegi puterea instinctelor. Adulţii se schimbă, pleacă după hrană, o aduc, dau puilor să mănînce şi să bea din ciocul părintesc, îi curăţă, îi dădăcesc, îi alintă... Iar puii, ca orice copii fără griji, se obrăznicesc, se joacă hîrjonindu-se caraghios. Aşa e viaţa peste tot şi într-o colonie mixtă, la fiece cuib, se desfăşoară încontinuu alte secvenţe, nemaiîntîlnite spre vestul Europei.

Milenii în şir aşa-zişii... „concurenţi" au menţinut stabilitatea echilibrului biologic în deltă. Combaterea ţigănuşilor a generat masive invazii de lipitori : nu mai avea cine să le stîrpească...

Deşi nu cuibăreşte în zăloage ci în desimea stufului, completăm seria cu stîrcul pitic — *Ixobrychus minutus*. Îl prezentăm şi pentru un obicei interesant care-l face să scape şi ochilor noştri. De cîte ori n-am trecut, la baltă, pe lîngă această pasăre ? Speriat, stîrcul pitic încremeneşte într-o atitudine mimetică : fiind ajutat de penajul său homocrom devine una cu trestiile. Aceasta îi este arma de apărare reflexă, perfecţionată inconştient prin legile evoluţiei naturii.

Lebede (foto : Mircea Bichiceanu) ▶

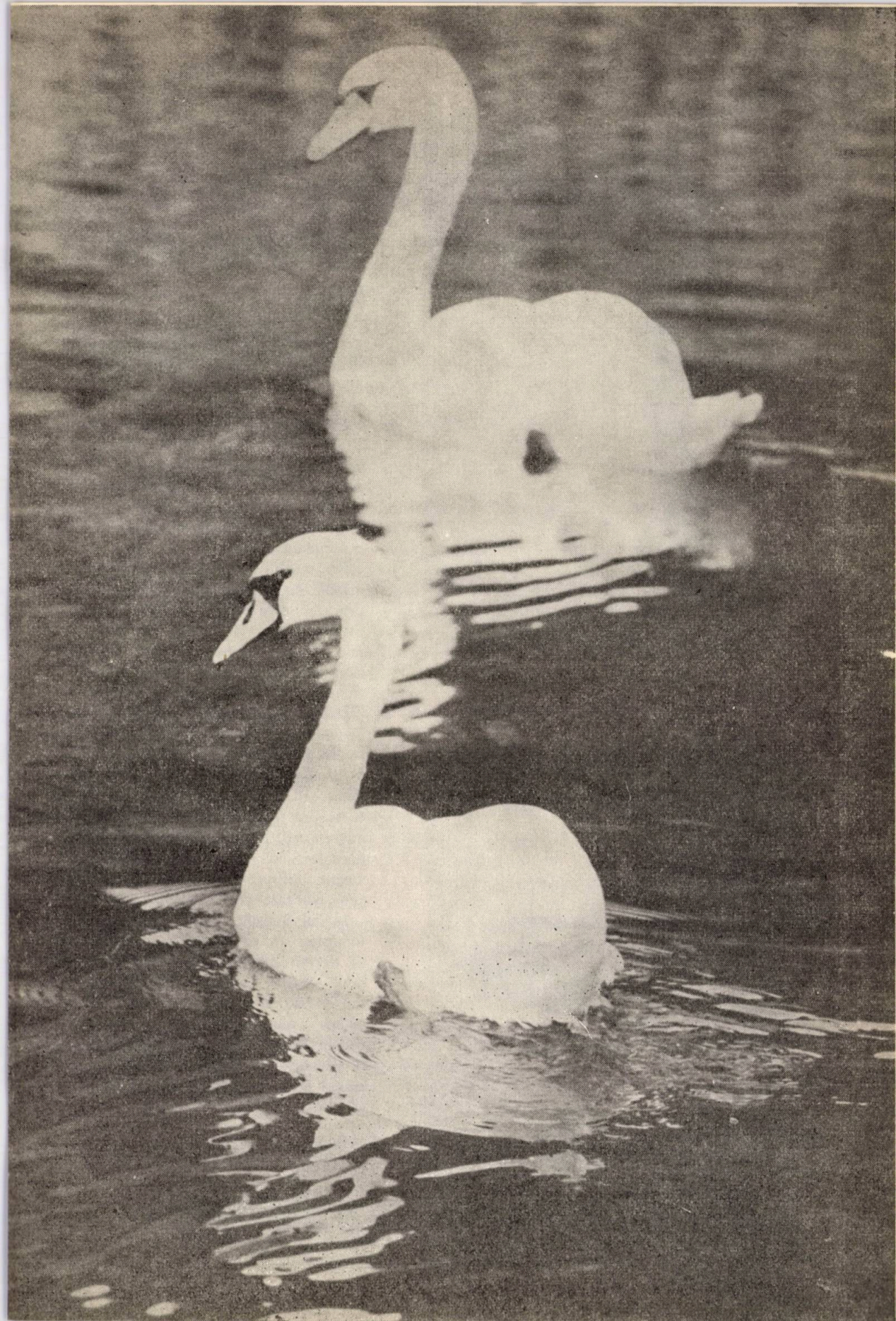

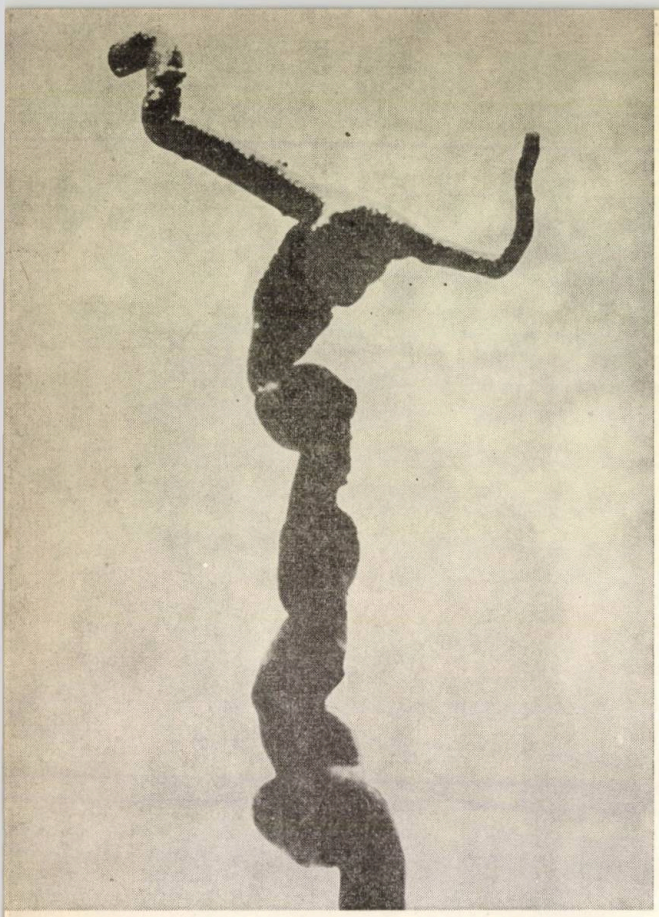

LUCRĂRI DE ARTĂ SAU... GLUME ALE NATURII?

MERGÎND cu „ochii deschişi" pe drumurile noastre, vom întîlni adesea forme deosebite de rădăcini sau crăci ale copacilor bătrîni. Aceste „curiozităţi" atrag atenţia, dînd frîu liber fanteziei vînătorului din pădure sau pescarului în lungul cursurilor de apă.

Nu numai formele care duc spre asemănări cu animale sau alte figuri create prin capriciile naturii ne fac să ne oprim în faţa acestor statui sau bibelouri naturale, a căror formă artistică ne impresionează, dar şi gîndul de a căuta să pătrundem în taina formării lor.

Unele dintre aceste „lucrări de artă" ne îndeamnă să le ridicăm din muzeul imens al naturii şi să le luăm cu noi, să le curăţim, să le montăm pe un postament sau direct pe perete. Astfel de statuete, reprezentînd o balerină plină de graţie *(sus)*, executînd dansul rădăcinii de porumbel, va putea sta alături de orice creaţie artistică, atît prin formă cît şi prin culoarea ca de abanos.

La fel „capul caprei negre" cu pietre încrustate în orbita ochilor *(jos)* ne face să trecem pentru un moment de la peisajul sălbatic al Văii Cernei în sala unui muzeu de artă modernă. Dar, cîte asemenea statui şi statuete nu sînt în drumurile noastre, care nu aşteaptă decît să le vedem şi să admirăm o dată mai mult geniul celui mai mare artist : natura. *(m.t.)*.

DUPĂ PEȘTI PRIN ISTORIA FEUDALĂ

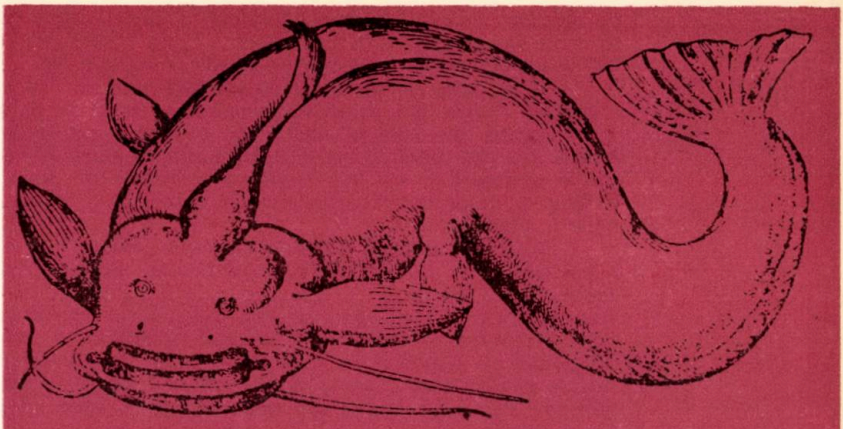

„Din pricina înfățișării sale, acest îngrozitor animal ar putea fi denumit balena germană" — scria naturalistul Gesnerius cu secole în urmă.

AU și peștii istoria lor. Nu numai o istorie naturală, ci și alta ce se adaugă prin urmărirea relațiilor pe care le-au avut oamenii cu această ancestrală și gustoasă hrană. Dar o incursiune în acest domeniu ar însemna mai mult decît un tom de istorie a pescuitului. Ne restrîngem așadar la titlul enunțat, fiindcă perioada în care feudalismul domnea absolut ne oferă interesante amănunte, prin însemnările scrise ce s-au mai păstrat. Și ele ne dezvăluie astăzi o parte din antagonismele sociale ale acelor vremuri apuse.

Stăpînind, nu numai peste truda supușilor iobagi, nobilimea beneficia și de bogățiile pămînturilor și ale apelor ce îi aparțineau. La fel, episcopate, biserici sau mînăstiri domneau nu numai peste turma sufletelor „credincioșilor" dar stăpîneau și vaste latifundii clericale. Să ne mai amintim că religia impunea numeroase zile de post, în care peștele — și altfel mult apreciat — devenea o foarte solicitată... carne. Iar călugării erau socotiți buni piscicultori. Multe ctitorii voevodale s-au ridicat în apropierea lacurilor ; gîndiți-vă la Căldărușani, Cernica, Snagov...

În arhivele istorice ale Europei zac și o seamă de decrete imperiale sau regale, prin care se pedepsea „braconajul" apelor. Pentru pescuitul neîngăduit de stăpîni, supușii aveau în față perspectiva amenzilor, felurite cazne, întemnițarea. Carol Quintul semnează chiar o ordonanță prin care ștreangul sau decapitarea amenința pe cei care luau pește din lacurile nobiliare.

În scurta incursiune istorică, să ne oprim în treacăt și la cîțiva pești. Mihalțul — cunoscut și sub denumirea medieval-latină de Mustela fluviatilis *— era foarte prețuit, îndeosebi din pricina ficatului său apetisant. Se susține că o stareță a risipit toată averea unei mari mînăstiri elvețiene pentru această delicatesă.*

Uleiul de mihalț — importat mai cu seamă din fluviile Siberiei — era oficinal, fiind întrebuințat drept medicament în bolile ochilor și lăudat că poate vindeca chiar și albeața.

Lipanului i-a fost închinat un imn. Autorul este sfîntul Ambrosius din Milan, totodată autorul imnului catolic „Te Deum laudamus". Somnii serveau la falsificarea batogului de sturion. Grindeii — o altă rîvnită delicatesă medievală — erau măsurați cu vedre speciale și crescuți în iazuri amenajate cu grijă. În această perioadă și crapul s-a extins treptat peste întinderea continentului nostru. Pare-se că din părțile noastre șalăul a pornit viu spre heleșteiele din centrul și apusul Europei...

Ce putea încape în... nobilele stomacuri, ne relevă un document referitor la nunta lui Wilhelm de Rosenberg cu Maria de Baden. Festinul, de 4 zile, petrecut la Praga în anul 1578 a totalizat — deși era în toiul iernii, la 22 ianuarie — următoarele „gustări"

de pescărie : somni 960 bucăți, fîntînel în pastete 70, peste 10.000 de ştiuci (printre care se consemnează o femelă foarte mare), peste 19.000 crapi, peste 8.000 păstrăvi, 95 mrene, 200 lipani, 300 vedre — măsuri de grindei, 4 moruni etc.

Nu vă mai plictisesc cu amănuntele rețetelor ce abundă de sosuri, zarzavaturi şi mirodenii. Crapul era, bunăoară, umplut cu miez de nucă, migdale, stafide şi smochine.

Bogăția piscicolă a apelor de odinioară era impresionantă în raport cu situația actuală. Nu apăruseră încă poluările industriale, nici sistematizările cursurilor fluviale, îndiguirile şi desecările ori alte neplăceri pescărești de acest gen. Ce ziceți ? Ce ravagii am fi făcut cu modernele noastre metode sportive prin peştii acelor vremuri... Şi ce pedeapsă ne-ar fi aşteptat oare ?

Descriind Brateşul, Dimitrie Cantemir adaugă : „...la începutul primăverii, cînd Dunărea creşte din pricina zăpezilor topite, nu numai că împinge Prutul îndărăt, ci umple peste măsură tot lacul cu apă proaspătă şi cu peşte, pe care locuitorii îl pescuiesc fără osteneală, atunci cînd apele se trag îndărăt". În finalul capitolului III — cel despre ape, din „Descrierea Moldovei" — savantul domnitor ne mărturisește : „Toate aceste ape curgătoare şi stătătoare pe care le-am pomenit mai sus sînt pline cu peşte de soi : cu osebire pîraiele care coboară de la munte au peştii cei mai gustoşi (cărora locuitorii le zic păstrăvi, lostriţe şi lipani), pe care călăreții îi aduc vii pentru masa voievodului în zilele de post".

Pe vremuri morunii atingeau lungimi pînă la 9 metri, cu greutăți de 1.400 kg, urcînd pe Dunăre pînă în Bavaria. Cursul inferior al fluviului nostru, cu delta sa, aproviziona o bună parte din Europa cu batog — carnea conservată special a sturionilor — şi renumitul caviar — icrele negre — pentru care vama trebuia plătită în galbeni. Caravanele carelor, încărcate de peşte proaspăt sau sărat, se îndreptau spre aşezările ţărilor româneşti sau, depăşind hotarele, îşi vindeau încărcătura pe meleaguri străine. Într-unele din oraşele noastre s-a mai păstrat amintirea comerțului înfloritor cu această marfă, de exemplu în Sibiu, unde persistă denumirea „Tîrgul peştelui" dată unei piețe. Sturionii sărați, afumați sau împachetați între paie şi gheață, mai ajungeau, pînă în vremea Mariei Tereza, la Viena, de unde erau expediați drept dar spre alte capete încoronate.

Johannes Dubravius, arhiepiscop de Olomouc (1486—1553) ne-a transmis o istorioară despre Matei Corvinul, povestind cum a întrecut craiul pe cei mai renumiți piscicultori ai Boemiei. Fiind cu oarecare haz, ne permitem să o transcriem : „Regele a poruncit să se aducă moruni din Dunăre în heleşteul pe care şi-l amenajase lîngă castelul său Totis, ştiind că în Boemia nu se afla acest peşte şi că boemii nu se vor putea nicicum lăuda cu faima de a arăta şi ei moruni vii în lacurile lor. El însă le-a prezentat multor nobili boemi nu mai puțin de 60 de moruni ce se puteau zări în amintitul heleşteu".

Drept încheiere vă prezentăm şi un proverb medieval (a cărui valabilitate rămîne păstrată) : „Maledictus piscis in tertia aqua !" adică blestemat fie peştele într-a treia apă ! Ceea ce vrea să zică : întîia apă este cea în care a înotat peştele, a doua cea în care a fost pregătit, iar a treia — cea blestemată — trebuie neapărat înlocuită de .... vin ! (m. b.).

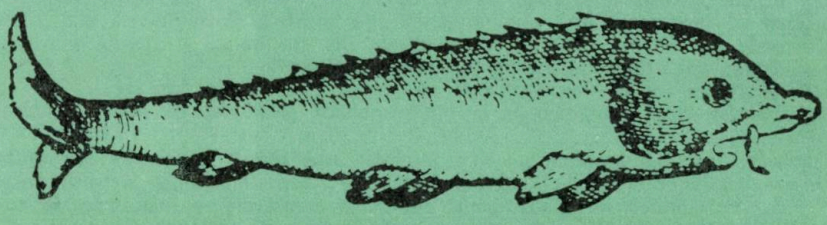

Iată şi xilogravura morunului din această primă „Carte a peştilor" scrisă de Konradus Gesnerius în 1575, lucrare ce a cunoscut mai apoi o largă răspîndire.

Lucruri cunoscute, dar...

VÎNĂTORII de prepeliţe, dacă nu sînt porniţi pe împuşcare cu orice preţ, îşi aduc aminte de faptul că la prepeliţele care zboară de lîngă picior şi aterizează undeva aproape nu e cazul să tragă ; acelea sînt încă cloşti, au pui pe undeva pe aproape.

Efectivul principal de prepeliţe de la noi este format din cele de pasaj, cele care vin din nord şi poposesc scurtă vreme la noi. Acestea vin de obicei în „valuri" (ceea ce se observă uneori şi la alte specii migratoare : sitar, dublă etc.). Prepeliţele de pasaj călătoresc noaptea. Astfel, adeseori, apar într-o dimineaţă o mulţime de prepeliţe într-un loc în care cu o zi înainte nu era nici măcar o prepeliţă. Aici rămîn o zi sau două, apoi dispar la fel de brusc cum au apărut. Deci vînătorul de prepeliţe trebuie să aibă o bună „reţea de informaţie".

Prepeliţa este o pasăre mai mult nocturnă. Spre seară iese în locurile unde-şi caută de obicei hrana — mirişti, lucerne şi alte culturi joase — şi rămîne aici pînă dimineaţa tîrziu. Deci, în asemenea locuri va fi căutată dimineaţa devreme şi spre seară, pînă la apusul soarelui.

Toamna tîrziu, prepeliţele sînt grase, greoaie, chiar „leneşe". Se ridică în zbor numai dacă ajungi aproape să calci pe ele. Alteori nici nu se ridică. Dar, aici, ajutorul unui cîine de vînătoare este de mare preţ. Un vînător fără cîine va ajunge repede la concluzia falsă că într-un teren nu este nici o prepeliţă şi se va lăsa păgubaş. Dar, din acelaşi teren, un vînător însoţit de un cîine va ridica suficiente prepeliţe. Singurul mod corect de a vîna prepeliţele este „la sărite" şi numai cu ajutorul cîinelui. Cine n-are un prepelicar este bine să se asocieze cu cineva care are. Prepeliţa stîrnită se ridică de obicei foarte repede pînă la înălţimea culturii, apoi zboară drept, orizontal. Vînătorul nu trebuie să se grăbească cu focul : chiar dacă o împuşcă, snopul strîns al alicelor va sfîrteca pasărea. E bine ca el să tragă după ce prepeliţa s-a lansat în zborul orizontal. Distanţa maximă de tir la prepeliţe este de aproximativ 40 m. Focurile la 50—60 m rămîn de obicei fără efect.

Foto : Fr. Brandrup

La prepeliţe se folosesc cartuşe cu încărcătură redusă şi numai cu pulbere fără fum (pentru a putea repera locul în care a căzut pasărea — condiţie esenţială pentru a o găsi, chiar cînd vînătorul are un cîine aportor). Alicele — 1,5 sau 2 mm, cel mult 2,5 mm. Muniţia suficientă la o ieşire — 30 de cartuşe. Acestea îi ajung trăgătorului mijlociu să atîrne la ciorchinar 10 prepeliţe. Dacă sînt mai multe, înseamnă că vînătorul respectiv a călcat în gura lăcomiei. Şi lăcomia este unul dintre cele şapte păcate capitale.

Teodor ZUGRAVU

PILULE AMARE

— Ai prins ceva ?
— Un singur peşte, dar şi ăla cu defect...
— Şi ce defect are, mă rog ?
— Are capul prea aproape de coadă...

★

— Mai mişcă ? întreabă vecinul din dreapta, arătînd spre prezumtivul iepure din pădure.
— E absolut sigur că iepurele mişcă ; l-am văzut cum s-a dus ; dar nu ştiu dacă mai mişcă gonaşul...

★

— În sfîrşit, bărbate, văd că ai împuşcat şi tu ceva !
— De unde ştii, draga mea ?
— Păi te văd venind doar cu lesa... Cel puţin l-ai îngropat creştineşte pe Lord ?!...

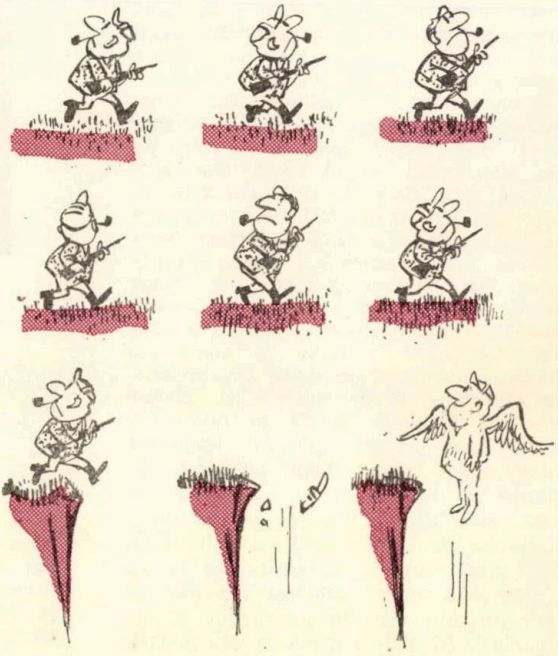

Desene de Matty

O povestire din timpuri preistorice

de Jean-Jacques BARLOY, Doctor în ştiinţe

VAGAUNA MAMUŢILOR

NKROS atinse marginea falezei. Silueta lui înaltă se decupa acum pe cerul roşietic, unde un vînt furios gonea spre miazăzi norii cenuşii de plumb. La picioarele lui, rîul şerpuia de-a lungul cîmpiei ; dincolo de malul celălalt începea lumea duşmănoasă şi tainică a pădurii. Freamătul arborilor se auzea continuu şi se pierdea în ceţurile înserării ; zborul unui cocoş sălbatic făcu pe omul aflat la pîndă să tresară ; el urmări cîteva clipe pasărea cu coada în formă de liră, care se îndrepta repede spre vale. Dar privirea i se întoarse curînd spre pădure şi ochii lui experimentaţi nu întîrziară să vadă că, pe alocuri, arborii se aplecau altfel decît cei care erau bătuţi de vînt. După cîteva clipe o namilă gălbuie cu colţi uriaşi se ivi pe un drum deschis printre arbori ; apărea cel dintîi mamut. Era bătrînul mamut, conducătorul cetei. Corpul lui masiv, acoperit cu păr lung, se vedea bine printre albul trunchiurilor de mesteacăn. Animalul se opri puţin şi scoase un lung muget, după care se îndreptă spre fîşia de cîmpie acoperită cu iarbă, care separa pădurea de rîu. Alţi mamuţi apărură după el, masculi cu colţi lungi, femele ceva mai mici, unele dintre ele urmate de pui de un an, asemenea unor gheme uriaşe de lînă, care se ţineau cu trompa de coada mamei lor. Curînd, ceata — o duzină de capete — atinse malul abrupt al rîului. La apropierea ei, un bîtlan se ridică în zbor greoi. Cîţiva mamuţi îşi băgară trompele în apă, căutînd să-şi stingă setea dată de lunga lor călătorie. Alţii, mugind scurt, îşi răcoreau trupurile încălzite, stropindu-le cu apă. Vîntul dinspre miazănoapte nu trăda prezenţa lui Nkros, care de la ivirea conducătorului turmei se lungise pe pămînt.

Micii lui ochi cenuşii umbriţi de sprîncene stufoase văzuseră tot. El ştia acum că, o dată cu toamna, mamuţii reveneau prin părţile lor. Tribul lui trebuia anunţat. Aşa că se ridică de la pămînt şi porni în fugă spre miazăzi, ca să-şi trîmbiţeze vestea cea bună.

Tribul din care făcea parte Nkros — unde el era unul dintre cei mai buni vînători — trăia în peşterile săpate în malul înalt al rîului, ceva mai sus de locul unde se iviseră mamuţii. Erau vreo 15 familii conduse de un şef cu faţa tăiată de o lungă cicatrice, amintire dintr-o luptă cu un urs uriaş ; acesta era bătrînul Onek. Spre peştera lui se îndrepta acum Nkros. Cînd ceilalţi locuitori ai satului îl văzură alergînd lac de sudoare, înţeleseră că el era purtătorul unei veşti importante, pe care Nkros vroia s-o comunice mai întîi bătrînului patriarh. Cînd tînărul vînător îi spuse că mamuţii — aceşti munţi de carne, cum îi numea populaţia regiunii — s-au ivit pe malul rîului, o flacără se aprinse în ochii bătrînului. El hotărî imediat ca în noaptea aceea oamenii tribului să se adune pentru a stabili cum va decurge vînătoarea. Nkros ieşi din peştera şefului şi plecă acasă. Roâh, nevasta lui, cu păr lung şi blond care-i acoperea umerii, îl aştepta cu masa pregătită : o bucată de carne de mistreţ păstrată de la ultima vînătoare. Dar cina fu scurtă şi ceilalţi vînători îl strigară să meargă la întîlnirea cu Onek, şeful tribului. Peste un sfert de oră oamenii tribului erau adunaţi în jurul bătrînului lor şef, într-o peşteră lungă în care aveau loc asemenea adunări. Învesmîntaţi în piei de urs, vînătorii stăteau jos, cu picioarele încrucişate, ascultînd în tăcere sfaturile lui Onek, pentru vînătoarea de a doua zi. Bărbaţii, cei mai mulţi cu nas acvilin şi bărbia scoasă în afară, aflară repede, fiecare, ce va trebui să facă în expediţia care era pusă la cale împotriva celui mai mare vînat din regiunea lor. La sfîrşit, un om luă un băţ, care avea la un capăt un smoc de păr şi pene cu care, înmuindu-l în pămînt galben, desenă pe peretele peşterii un mamut ; marginile desenului le întări cu negru de fum. Pe urmă, vrăjitorul tribului luă o lance şi o aruncă cu putere în desenul de pe perete, pentru a binecuvînta vînătoarea de a doua zi. Doi muzicanţi, unul cu flaut şi altul ciocănind într-o placă vibratoare,

acompaniau această scenă de vrăjitorie cu o melopee tristă. Apoi vînătorii plecară spre casele lor ; doar ţipetele hienelor, care se chemau pe malul apei, sfîşiau uneori liniştea nopţii.

★

Mamuţii au dormit în marginea pădurii. Cînd soarele se aprinse la orizont, salutat de strigătele sălbăticiunilor, ei începură să pască frunzele sălciilor tinere, care creşteau pe malul apei. De asemenea, făcură cinste frunzelor de mesteacăn şi ale arbuştilor care creşteau prin iarba rară călcată de labele lor.

Tinerii mamuţi se zbenguiau în apropiere, urmăriţi de privirea atentă a mamelor lor. Uriaşii elefanţi, cu păr roşcat sau gălbui şi cu colţii încovoiaţi, care le dădeau o înfăţişare înfricoşătoare, se bucurau de frumuseţea acestei dimineţi liniştite de toamnă, fără să simtă că vreun pericol i-ar pîndi.

Mica turmă rămase astfel liniştită toată dimineaţa şi cînd soarele ajunse la zenit, bătrînul conducător, ridicîndu-şi trompa spre cer, scoase un muget puternic, drept semnal de plecare. Pentru a se îndrepta spre miazăzi, mamuţii trebuiau să treacă rîul ; în apropierea locului unde păscuseră era un vad prin care se putea trece. Animalele se porniră unul în coada celuilalt, trecînd prin apa spumegîndă a rîului. O dată ajunşi dincolo, conducătorul turmei privi împrejurimile de pe înălţimea pe care se afla. Astfel descoperi o mîncătură de mal, prin care curgea un fir de apă, îndreptîndu-se spre albia rîului. Poalele acestei vîlcele erau acoperite cu o vegetaţie bogată şi bătrînul elefant le găsi potrivite pentru drumul lor. Aşadar mamuţii se încolonară din nou şi porniră spre strîmta văgăună, de-a lungul torentului. Brazi înalţi, drepţi şi nesfîrşiţi, acopereau cele două maluri. Pămîntul se zguduia sub paşii uriaşilor care înaintau încet ; cîte unii mai smulgeau în treacăt cîte-o tufă de cimbru sau de orchidee, care creşteau din belşug în umbra pădurii. Într-un loc, un trunchi de brad doborît de vînt tăia drumul. Elefantul conducător, ajutat de doi tineri puternici, îl ridicară cu trompele şi-l aşezară alături. O coţofană neagră, nevăzută, ţipă ascuţit, un jder se căţără iute într-un copac. Bătrînul elefant conducător mergea în fruntea turmei ; puii îşi urmau curajoşi mamele, dar panta era prea înclinată şi ei obosiră repede. Unul dintre ei avu nefericita idee să-şi desfacă trompa de pe coada mamei, ca să culeagă cîteva ierburi fragede. În clipa următoare, o greutate îi căzu în spate şi, sub lovitură, se rostogoli pe povîrniş. Îl atacase un Machairodus, un tigru cu colţii

ca niște pumnale. Un mamut, alarmat de țipetele puiului, se întoarse și cu ajutorul colților — aruncă tigrul. Imprudentul pui se alese doar cu cîteva răni ușoare.

Turma de elefanți își continuă drumul. Într-un luminiș se opri pentru un scurt popas. De aici se vedea bine văgăuna. Apoi turma se puse iar în mișcare. Deodată, în capătul coloanei se auzi un zgomot de crengi rupte ; bătrînul elefant conducător se rostogolise într-o groapă săpată de-a lungul văii și acoperită cu crengi și mușchi. În același timp, o ploaie de săgeți căzu, de pe ambele maluri ale văgăunei, peste bătrînul elefant. El se zbătu și mugi, dar groapa era adîncă și nu mai putea să iasă. Din toate părțile țîșneau oamenii ; unii continuau să arunce săgeți, alții îl loveau în cap cu bîtele sau aruncau în groapă pietre mari. Ceilalți mamuți nu rămaseră nepăsători ci atacară vînătorii care, mai agili decît ei, scăpară fugind printre arbori. Un mamut uriaș prinse, totuși, cu trompa, un vînător pe care-l aruncă la vreo cinci metri pe covorul de mușchi.

Mamutul din groapă începu să dea semne că puterile îl părăsesc. Dîre de sînge i se scurgeau de pe tot corpul. Încet, încet, animalul se liniștea, pînă ce rămase ca o uriașă grămadă de carne în fundul gropii. Ceilalți mamuți întîrziară puțin pe marginea gropii și apoi își reluară drumul. Turma fără conducător coborî în cîmpie.

★

Mamuții fuseseră urmăriți pe tot timpul deplasării lor. În zori, o ceată de luptători se afla pe malul înalt, pe locul de unde Nkros văzuse turma ivindu-se. Oamenii vedeau acum elefanții păscînd în cîmpia de pe marginea rîului. În acest timp, altă ceată de oameni fusese trimisă de Onek să sape o groapă-capcană, pentru că bătrînul șef de trib văzuse repede pe unde erau obligați să treacă, în drumul lor, mamuții. Nkros făcuse parte din cei zece oameni care toată dimineața săpaseră groapa, cu ajutorul unor pietre ascuțite legate la capătul unor bîte, într-un loc în care pămîntul era mai moale. Apoi acoperiseră groapa cu crengi, frunze și mușchi peste care aruncaseră pămînt și frunze. Uriașul mamut de opt tone, care conducea turma, nu putea să nu cadă în capcană. Apoi oamenii se împrăștiară în pădure unde, tăcuți și nevăzuți, au urmărit desfășurarea evenimentelor. După moartea bătrînului mamut, vînătorii se adu-

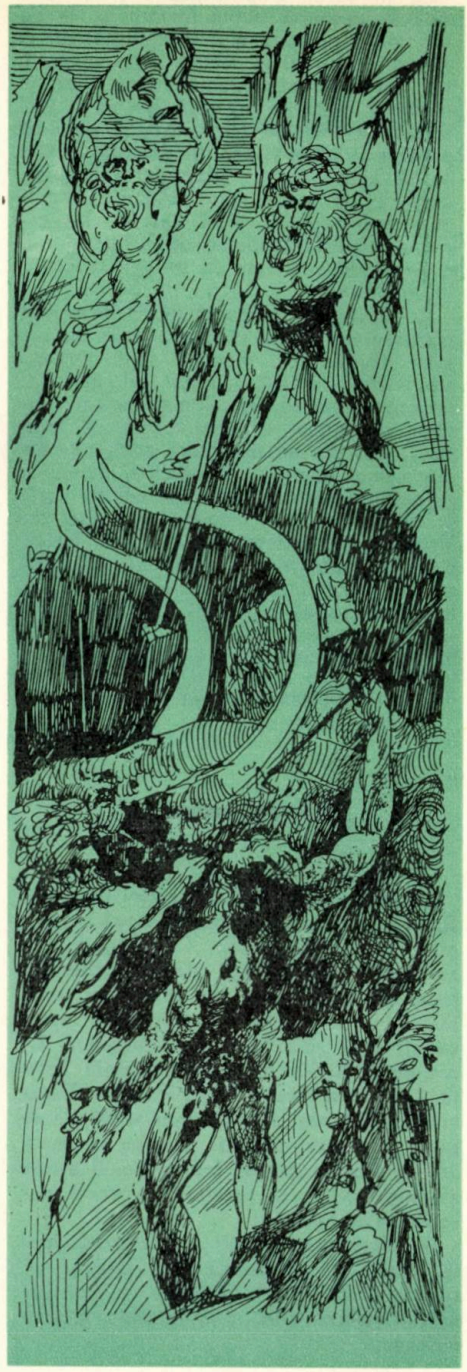

nară în jurul gropii-capcană şi se apucară să despartă trupul mamutului în bucăţi mari, pe care alţii le transportau, cu ajutorul unor târgi făcute din crengi, în sat. Întregul trib aclamă frenetic pe vînători şi seara se organiză o cină bogată, la lumina torţelor. Nkros o găsi pe Roâh pregătind masa ; pentru această ocazie, ea se gătise cu un şirag de scoici adunate de pe malul mării. Vînătorii mulţumiră apoi zeului care-i ajutase, iar vrăjitorul, cu faţa acoperită de o mască, execută un dans sălbatic în onoarea succesului vînătoresc.

În dimineaţa următoare, turma de mamuţi pătrunse în fundul văgăunii. Cum nu mai avea conducător, trebuia să-şi găsească altul. Doi dintre mamuţii cei mai puternici păreau să fie cei mai indicaţi. Desigur că numai o luptă putea să hotărască. Cei doi se înfruntară deci, repezindu-se unul împotriva celuilalt şi lovindu-se cu colţii. Tinerii mamuţi, speriaţi de luptă, se strînseră lîngă mamele lor. Cei doi mamuţi se opriră frunte la frunte, cu picioarele fixate bine pe pămînt. Rămaseră aşa un timp, apoi, aproape pe nesimţite, unul începu să slăbească, se întoarse şi fugi în cîmpie, unde era condamnat să trăiască, de-acum înainte, singur.

(Din „Plaisirs de la Chasse" — în româneşte de N. R.)

În mai multe ţări europene, cum sînt R. F. a Germaniei, Irlanda, Austria, Belgia, Franţa, Danemarca etc. şi în S.U.A. au luat fiinţă asociaţii ale şoimarilor. Se pare că este vorba de reînvierea unui foarte vechi sistem de vînătoare : acela cu ajutorul şoimilor şi al vulturilor. La cea de a XV-a Adunare Generală Trienală a Consiliului Internaţional de Vînătoare (Mamaia 23—29 mai 1968) s-au făcut propuneri de a fi primite ca membre în acest organism internaţional aceste noi asociaţii, care practică un vechi sistem de vînătoare.

În afara oricărui alt considerent, faptul atestă că duşmănia pe viaţă şi pe moarte dintre om şi păsările cu cioc încovoiat n-are rost. Dimpotrivă. Ajutor reciproc.

Dacă nu ştiaţi...

Sitarul, deşi este pasăre tipică de pădure, nu se aşează niciodată pe crengile arborilor. Poposeşte întotdeauna numai pe sol. Cuibul şi-l face numai pe pămînt şi hrana şi-o procură numai din pămînt.

În urma analizei a 1500 de stomacuri şi guşi de fazan, cercetătorii au stabilit o medie în ceea ce priveşte hrana anuală a acestuia : 533 larve de insecte, insecte adulte şi omizi, din 39 de specii. Dintre acestea, 18 specii sînt dăunătoare plantelor de cultură.

În Franţa, în anul 1968, au fost eliberate peste 2.000.000 permise de vînătoare. Cifra aceasta, raportată la populaţia Franţei, arată că, din 25 francezi, unul este vînător. Oare ce mai vînează francezii ?

În S.U.A. existau în 1968 peste 25.000.000 de pescari cu undiţa şi peste 12.000.000 de vînători. Dintre aceştia 9.000.000 sînt şi vînători şi pescari. Populaţia S.U.A. se cifrează la aproape 200 milioane locuitori.

Un pui de urs, la naştere, cîntăreşte aproximativ 400 g, iar un miel peste un kilogram. În schimb s-au văzut destui urşi cîntărind peste 400 kg, dar oi să cîntărească măcar 200 kg nu s-au văzut niciodată. Care o fi secretul urşilor ?

Suprafaţa totală a Deltei Dunării însumează aproximativ 435.000 ha.

Gîsca sălbatică mare depune 12—14 ouă şi le clocoţeşte 28—29 de zile. La o zi sau două după ce au ieşit din ou, puii gîştei sălbatice mari îşi însoţesc părinţii la căutarea hranei pe lîngă cuib. După ce încep să zboare, îi însoţesc pe aceştia la hrănirea pe semănăturile de pe cîmp.

aflaţi acum.

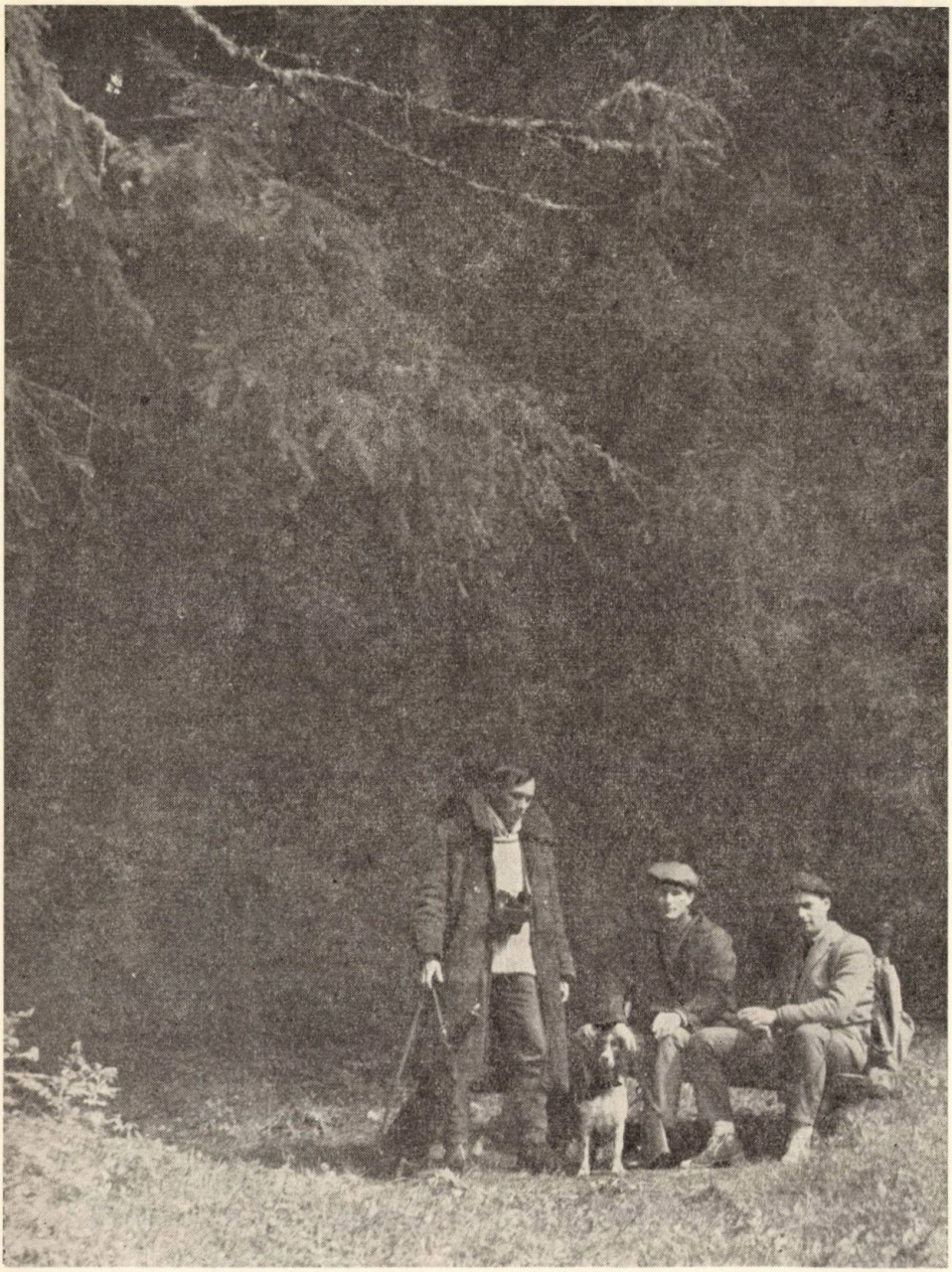

Prieteni buni (foto : Dan Stănescu)

TEATRU SCURT

INSUL : *Păi... să-mi dați... ca să pescuiesc...*
PREȘEDINTELE (de la noi) : *Permis ?*
I : *Mțo ! D-aia...*
P : *Vargă ?*
I : *Îmțo ! Cum îi zice... ?...*
P. *Strună.*
I : *Ttțț ! D-aia...*
P : *Ancoră ?*
I : *Țo ! Lungă.*
P : *Plută !*
I : *Moale.*
P : *Plumb.*
I : *D-aia, nu d-ăla.*
P : *Alică.*
I : *Țo. Mișcă*
P : *Mișcă ?*
I : *Mișcă.*
P : *Mulinetă !*
I : *Mțo !*
P : (surdină) *Mînca-te-ar viermii !*
I : *Exact. Adică nu. Deși e tot pe-aproape : rîmă.*
P : *Ieși afară !*
I : *Artificială.*
P : *5 lei.*
I : *Trei.*
P : *5 !*
I : *Lei, da. Știu. Eu ziceam bucăți.*
P : *15.*
I : *Trei.*
P : *Lei !*
I : *Just. 3 × 5.*
P : *Na !*
I : *Și mișcă ?*
P : *Mișcă.*
I : *Ca vie ?*
P : *Ieși afară !*
I : *Sigur. Vie n-ai ?*
P : *Ieși !*
I : *Sigur. Da' greiere ?*
P : *Ieeeeși !*
I : *N-ai greiere ?*
P : *N-am, nene. N-am. Dar merg eu să-ți prind. Vin unde vrei, cu toată familia, și-ți prind. Da' iartă-mă.*
I : *N-ai nici vii ?*
P : *N-am. Să mă bată dumnezeu dacă am.*
I : *Și cum ai făcut de-ai scăpat de ei ?*
P : *De cine ?*
I : *De greieri.*
P : *Care greieri ?*
I : *Pe care i-ai avut vii.*
P : *I-am apucat de mînă, uite-așa, cu stînga de rever, pe urmă de păr, le-am dat un picior aici și i-am zvîrlit pe ușă. Na, că iar s-a rupt cîrligul !*
I : (după timpul absolut recesar) *Foarte interesant. Dar cum ai făcut de i-ai prins, ca să-i poți azvîrli ?*
P : *Veniseră la mine să cumpere o d-aia...*
I : *Rîmă ?*
P : *Rîmă.*
I : *Artificială ?*
P : *Care mișcă.*
I : *Și mișca ?*
P : *Da.*
I : *Ca vie ?*
P : *Ca.*
I : *Greieri nu voiau ?*
P : *Cine ?*
I : *Greierii.*
P : *Nu i-am întrebat.*
I : *Să-i întrebi.*
P : *Dacă fac rost.*
I : *Ziceai că-i prinzi.*
P : *Îi prind.*
I : *Bravo ! Și-mi dai și mie, că mă fac pescar.*
P : *Fă-te.*
I : *Mi-a zis un doctor că e bine pentru nervi.*
P : *Uuuuuuuuu* (aproximativ)
I : *Și m-am convins.*

Șt. S.

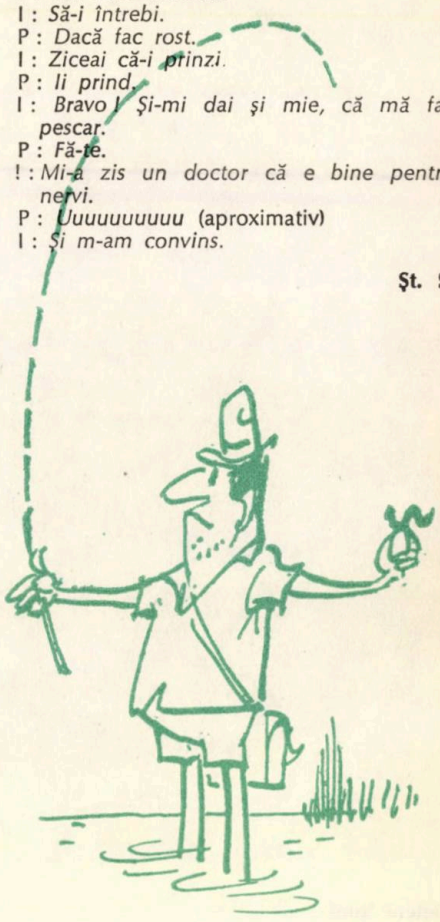

O ZI DE POMINĂ

N-AM putut dormi toată noaptea. Am utilajul, momelile potrivite? N-am uitat oare să bag în rucsac ceva din cele necesare și de maximă importanță? Ca începător, poți pleca de acasă fără briceagul pe care l-ai uitat în hainele ălelalte și să mănînci slănina tăiată cu coasa vreunui cosaș — care, din întîmplare, nu avea cuțit sau altă sculă tăietoare.

Mai aținind, mai tresărind, a venit și ora cînd, echipat, am pornit spre gară.

La gară, prezent, Lere mă aștepta. Plecam din Brașov la Șercaia, lîngă Făgăraș.

Răcoriți în tren de cîteva ironii pe care cîte-un cunoscut le aruncă celor cu undița-n husă, ne-am văzut la ora 6 pe malul apei.

Ah ce apă! Să o privești la nesfîrșit și nu te mai saturi. Am început cu momeli naturale aduse de acasă: lipitori, viermuși, rîme. Degeaba! Cleanul nu punea gura.

Eram hotărîți să-l lăsăm și s-o luăm din loc, cînd un băiețaș ne ia la întrebări:

— Cu ce dați, nene?

L-am privit amîndoi, curioși. Cu o cămășuță, cu pantaloni scurți, cu mîinile în buzunare, oacheș, sigur de el, era convins că prin secretul ce-l poseda ne dă gata.

Și ne-a servit „oul lui Columb": cleanul mai trage și la greier.

A plecat sfătos, cu mîinile în buzunarele pantalonilor scurți. Și zău că nu i-ar fi stat rău cu o țigară în colțul gurii!

— Hai s-o facem și p-asta, mă îndeamnă prietenul.

— De acord zic, însă, ca novice, nu știam cum arată acea gînganie muiată în tuș — după Topîrceanu — necum să mai știu unde se ține și prin ce mijloace strategice poate fi acaparată.

În sfîrșit, peste o jumătate de ceas aveam șase capturi.

Emoții după emoții! Pe cleni nu-i mai dureau măselele. Trăgeau așa de năprasnic și specimene atît de virile, că era o adevărată plăcere să te lupți cu ei.

Terminîndu-mi, însă, muniția de greieri, las undița lîngă apă și plec să capturez alții.

Eram adîncit în meseria nou cunoscută, de a-i scoate din infern cu un fir de iarbă, cînd prietenul mă strigă:

— Hai că ți s-a agățat în undiță... un porc!

Mă apropii și, într-adevăr, un purceluș cam de 60 kg tîra după el frumusețea mea de băț. M-am apropiat cît mai ușor de netrebnic. Pașnic, cu un țuguțugu, am reușit să prind cotorul bățului și deci și mulineta. Ridic bățul cît mai sus. Oricît de domestic era porcul, tot a luat-o la fugă. Eram însă stăpîn pe situație, avînd mulineta sub comandă. I-am dat fir și s-a tot dus. Am început recuperarea, ceea ce mi-a permis să mă apropii de inamic cam la șase metri. Nu mă suporta mai aproape, văzîndu-mă cu bățul în mînă.

Totuși, de la șase metri puteam trage tare. Nu m-am decis, și lupta s-a soldat cu un compromis. I-am strecurat firul în gură și el l-a ciuntit, scurt. Și cum, după atîtea evenimente, am uitat sticla cu țuică intactă, i-am făcut și ei onoarea cuvenită, în drum spre gară.

În gară, înainte de a putea intra să luăm bilete, trenul și-a făcut apariția. Ne-am înțeles din ochi: luăm bilet în tren.

Trenul nu era aglomerat. Am găsit un compartiment — parcă ne aștepta — gol, goluț. Ne așezăm pe bănci — eu lîngă ușă, Lere lîngă geam. Oboseală, somn. Personal, aținem bine cînd... se făcea

că la undiță, o namilă mare-mi dădea de lucru și mă luptam serios să-i vin de hac.

M-a scutit însă taxatorul, care, mișcîndu-mă de umăr, mă întrebă :

— L-ați prins ?

— Nu, zic eu, tocmai cînd să-l aduc la mal... m-ai trezit !

— Eu — zice el — nu mă refer la ceea ce voiai d-ta să prinzi. Eu mă gîndeam la tren, pentrucă v-am văzut fugind.

— A, da, l-am prins, însă, știi, n-am ajuns la timp ca să mai luăm și bilete așa, că pînă la Brașov, te rugăm să ni le dai în tren.

— Se poate și asta, însă în tren taxa este „pe de trei", așa că dacă sînteți de acord... dublu... „Șeful", luînd bănuții, vrea să-l deștepte și pe Lere.

— Nu, zic eu, am fost împreună. Lasă-l să doarmă ! Mai dau eu o dată tariful și pentru el. Achitîndu-i-se pentru amîndoi, omul duce mîna la șapcă și, mulțumind, părăsește compartimentul.

Am oftat și, obosit, nu m-am mai trezit decît la Brașov.

Ne-am dat jos ; în gară propun prietenului ca, după un așa succes, să trecem pe la restaurant să luăm o cafea și să ne punem de acord cu cele ce o să povestim celor ce n-au fost niciodată pe unde am fost noi.

Ne-am așezat la o masă și, pînă să vină cafeaua, zic :

— Ești bun de cinste !

— De ce ? mă întreabă el.

— Pă-i, zic, n-am plătit eu drumul la întors acasă și, încă, dublu ?

— Cum ai plătit bă, că doar pe mine m-a trezit conductorul să plătesc drumul și, cum te-am văzut dormind așa de frumos, am plătit și pentru tine.

Situația era clară.

— Fraier ai mai fost, încerc eu să-l conving, cînd, la „botul calului", prietenul nostru, conductorul, servea radios un rachiu cu sirop. Eram pe punctul de a-l interoga, cînd, intrînd pe ușă, un băiat îi spuse, destul de tare ca să auzim și noi :

— Nene Costică, te-a căutat un milițian pe acasă, zicea că-i de la „economică".

Ne-am uitat unul la altul și, deși n-am zis nimic, simțeam pe limbă gustul răzbunării.

Valer BOERIU

CÎND TRAGEȚI LA PORUMBEII SĂLBATICI...

...folosiți un șiretlic, cerut de prudența și rapiditatea schimbării direcției de zbor a acestor păsări : cînd observați pasărea (sau păsările) aruncați arma în umăr, dar nu vă grăbiți cu focul. Trageți, cu corecția necesară, numai după ce pasărea s-a angajat pe noua direcție de zbor. Că ea își schimbă brusc direcția de zbor la observarea mișcării de epolare la vînător, este un lucru absolut cert.

ÎN STAND...

...la vînătoare de iepuri cu gonași, este bine să vă fixați din vreme repere în teren, între care puteți trage fără riscul de a vă răni vecinii. Spațiu de siguranță — un unghi de 45° față de linia standurilor, stînga și dreapta.

LA MISTREȚI...

...nu trageți în piesa care vine exact pe direcția dv. Profilul țintei este foarte mic, iar emoția dv. foarte mare. Lăsați-l să treacă și, lateral, vă oferă o țintă ideală. În plus, veți avea vreme să judecați dacă e cazul să trageți sau nu (dacă e o femelă, nu veți trage).

De ţinut minte

VÎNĂTOARE LA CAPRE NEGRE

Vînătorul de capre negre din zilele noastre moşteneşte de la înaintaşi numeroase tradiţii şi precepte. Asta nu înseamnă că nu va mai descoperi la fiecare ieşire în teren lucruri noi. Cu timpul şi mai ales dacă se va îndrăgosti de acest minunat animal, îşi va forma un „stil" propriu de a-l urmări şi dobîndi. Iată cîteva din particularităţile acestei vînători, culese în acele locuri a căror revedere sau simplă aducere aminte îţi umplu întreaga fiinţă de căldură.

Capra neagră este un animal diurn. Se vînează la dibuit, în tot cursul zilei. Dar încearcă să urci de cu noapte. Să te găsească zorile într-un loc de largă vizibilitate, cu umblare de capre. Vei constata cîte exemplare *nu se văd* în cursul zilei. Te-ai ivit în creastă. Cercetezi căldarea din faţa ta şi nu vezi nimic. Decît stîncă şi petice de zăpadă. Ai crede că în atmosfera limpede s-ar zări şi un iepure. Aşează-te lîngă un bolovan şi stai liniştit ; un sfert, o jumătate de ceas. Vei vedea cum, încetul cu încetul, locurile prind viaţă. O capră apare păscînd pe un şurlău, altele stau culcate în apropiere. Pe un dîmbuleţ, unde nici n-ai fi crezut, moţăie un ţap negru ca păcura.

Este o mare plăcere să vînezi într-un teren liniştit. Decît să alergi din creastă în creastă, bubuind după ciopoarele care o iau la goană la cea mai mică alarmă, mai bine te duci cîteva sute de kilometri în plus, pînă la un fond potrivit, rişti timpul rău de la sfîrşitul sezonului sau împuşti un ţap încă de culoare ruginie, în septembrie.

În fotografie : *Excepţional exemplar de capră neagră împuşcat de vînătorul braşovean Aristide N. Stavros, la 27.XI.1966, în Piatra Craiului. Trofeul, lung de 30 cm, cu deschiderea de 25 cm, totalizează 125 puncte CIC, îndeplinind cu prisosinţă baremul pentru medalia de aur* (foto : A. N. Stavros)

Provocarea ţapului negru în timpul alergatului. Este un artificiu cunoscut dar puţini vînători ştiu ce largă aplicare poate avea procedeul, mai ales într-un teren netulburat. O haină de culoare închisă, aproape neagră, un mers ghemuit, apropiat de „patru labe", paşi sub formă de mici sărituri, pot aduce ţapul de la sute de metri, sau te scoate la liman într-un moment dificil. Dar, să nu exagerăm. Nu este cazul să umblăm după ţapi în mare doliu. Hanoracul verde a fost considerat deseori „negru" pe albul stîncilor. Nici pălărie înfăşurată în năframă neagră sau căciuliţă de lînă, „negru cu alb, ca obrajii caprei negre" nu recomand nimănui.

Apropierea la vedere este un procedeu de finețe. Caprele nu sînt în alergat. Ai epuizat toate posibilităţile de a te strecura nevăzut. Pînă la proximul pîlc de jnepeni sau şurlău mai sînt zeci, poate o sută de metri. De cioporul aninat pe brînă te desparte căldarea imensă şi tăcută. Atunci, cînd nimic altceva nu mai e de făcut, îţi alegi din ochi drumul cel mai scurt, spre cel mai apropiat adăpost, de unde vei putea trage sau continua o apropiere obişnuită. Drum care să fie fără pietre mişcătoare sau afin fîşîitor şi pe cît posibil, la umbră. Te descotoroseşti de tot ce te-ar putea deranja sau ar face zgomot şi te angajezi în traversare. „Mersul" trebuie să fie atît de încet încît de la distanţă să pară nemişcare. Nici haina să nu fie pată de tuş pe albeaţa stîncilor. Uneori, nu prea des, reuşeşti. După cincizeci de paşi făcuţi în jumătate de ceas, ajungi epuizat şi leoarcă de sudoare sub tufa de ienupăr. Dacă terenul nu a fost de curînd „bubuit", vederea omului alarmează mult mai puţin caprele, decît mirosul său. Acesta, în schimb, oricît ar fi de delicat şi parfumat, bate şi sperie la distanţă mai mare decît o carabină. Atenţie deci la vînt, care la munte se schimbă deseori din cinci în cinci minute.

O puşcă uşoară şi scurtă, cu cartuş puternic şi de mare razanţă este visul oricărui vînător de capre negre. Şi aici, să nu exagerăm. Cel mai important este să ai o bună puşcă cu glonţ aproape indiferent de tip sau calibru (între 6,5 şi 9,5), dar pe care să o cunoşti bine şi să fii sigur de lovitură pînă la 150 metri.

Luneta este „mama înţelepciunii" la capre negre. Da. Dar nu chiar întotdeauna. Decît să tragi pentru prima dată în viaţă cu luneta, asupra unui ţap negru, mai bine foloseşte cătarea şi înălţătorul, cum eşti obişnuit. Este mai sigur.

În pădure sau la distanţe foarte scurte luneta e numai prilej de necazuri.

Un binoclu bun. Asta da ! Înaintea unui Super-Express sau Supra-Lunete (dacă o fi existînd), un binoclu bun face toţi banii. Jumătate din satisfacţiile unei partide la capre negre le ai prin binoclu. Fără el, în munte eşti ca şi legat la ochi. Este satisfăcător unul cu mărire de 6x, foarte bun unul de 8x şi excelent unul de 10x50. (Ce păcat că la noi în comerţ nu se găsesc de nici unele !).

Alte cîteva accesorii. Un cuţit solid şi foarte bine ascuţit, plus briceag de buzunar. O lanternă, cu bec şi baterii de rezervă. O curea de vreo 2 m lungime şi 1 cm lăţime. (Nu se ştie la ce prinde bine ; dar ne-am convins deseori că „prinde"). Un toporaş mic, dacă vrei şi ştii să te gospodăreşti singur la munte. O raniţă, cît mai încăpătoare pentru transportat vînatul şi echipamentul, şi cît mai mică în restul vînătorii. (Dilemă încă nerezolvată.)

Cîţiva duşmani ai vînătorului de capre negre : ceaţa ; viscolul ; zăpada mare ; vînătorii (sau pseudo...) care au înspăimîntat caprele cu cîteva zile înainte ; elicopterul care transportă puieţi de păstrăvi şi bagă groaza în capre mai rău decît Necuratul !

Cîteva sfaturi. Nu chinui paznicul de vînătoare sau nu te autostrivi, cărînd ţapul întreg din culmile Retezatului la Bucureşti. Este incomparabil mai practic să-l jupoi la faţa locului, să iei carnea de pe oase (scheletul se îngroapă sub bolovani, să nu se strîngă corbii) şi totul se poate transporta relativ comod într-o raniţă potrivită. Operaţiunea, cu oarecare îndemînare, nu durează mai mult de 2—3 ore, inclusiv răcitul cărnii, masa şi fotografiile.

Nu încerca lovituri fanteziste. Este atît de rară liniştea, chiar şi în munte, încît e păcat să o stricăm fără rost, cu nepriceperea noastră.

Păstrează întotdeauna un coeficient de siguranţă, pentru a ajunge la cabană în bune condiţii. Orbecăiala şi întîrzierea prin locuri rele este, în cel mai bun caz, foarte neplăcută. Inclusiv pentru cei care te aşteaptă.

Ţapul negru se emasculează şi i se scot intestinele şi glandele retrocornale cît mai curînd posibil după împuşcare. Dacă operaţiunea întîrzie, carnea devine necomestibilă din cauza mirosului foarte neplăcut, penetrant şi persistent.

Tudor DĂNEŢI

La ce distanţă poate fi lovit vînatul ?

(Bătăile-limită eficace şi corecte rezultînd din cerinţa de a obţine, cu alice potrivite, 5 lovituri de alică, cu energia necesară pentru a provoca răni foarte grave sau grave, în tir bine ochit, cu o ţeavă choke, cal. 12) :

Vînatul (sau altul similar în greutate şi talie)	Distanţele limită la care se mai pot realiza 5 lovituri de alică capabile fiecare să mai provoace:			
	Ruperea oaselor groase		Ruperea oaselor subţiri	
	Alice (mm)	Distanţa limită (m)	Alice (mm)	Distanţa limită (m)
Prepeliţă	2,00	39	1,75	40
Porumbei sălbatici	2,50	42	2,00	45
Raţă mare	3,00	45	2,75	49
Fazan	3,00	46	3,00	51
Iepure	4,00	48	3,50	54
Vulpe	3,75	49	4,00	55

Dimensiunile internaţionale ale calibrelor puştilor de vînătoare

Calibrul normal	4	8	10	12	16	20	24
Diam. internaţional (în mm)	22,75	21,2	19,7	18,5	16,8	15,6	14,7

Bătaia maximă a alicelor

Diametrul alicelor (mm)	1	2	2,5	3	3,5	4	5	6
Bătaia maximă (m)	90	170	210	245	280	315	380	440

Aceste bătăi maxime la care pot ajunge alicele trebuie cunoscute mai ales din punct de vedere al accidentelor pe care le pot provoca la distanţe nebănuite de către unii vînători.

După lupi și vulpi în Clisura Dunării

SUB denumirea de Clisură se înțelege, în general, valea Dunării de la Baziaș și pînă la Orșova. De fapt clisură *înseamnă* cheie *sau* strîmtoare *și se referă la strîmtoarea dintre stînca Babacaia din Dunăre, în aval de Moldova Veche, și pînă la Tabula Traiana, vechea poartă a Apusului spre Orient.*

Satele se înșiră ca mărgelele în lungul acestei văi înguste, unde munții împăduriți abia lasă loc șoselei să se strecoare între fluviu și stînci. Văile ce converg spre Dunăre sînt împestrițate de stîne, căci vechea ocupație a locuitorilor acestui ținut era pescuitul și creșterea vitelor. Lupi și vulpi din abundență dijmuiau animalele din numeroasele turme și păsările locuitorilor de pe malul Dunării. Combaterea acestor răpitoare a format o preocupare din cele mai vechi timpuri pentru localnici. Capcanele de lemn, a căror ingeniozitate ne impresionează azi și a căror vechime se pierde în negura timpului, prezintă valoare etnografică privind cultura și meșteșugul oamenilor din această parte a țării.

Din cercetările întreprinse în Clisură s-a dovedit, prin modul de construcție, materialul folosit și felul de confecționare a capcanelor — în majoritate reconstruite, vechimea lor mare transmisă din generație în generație, fără posibilitatea datării certe a introducerii lor în practica vînătorii de aici.

Capcanele s-au folosit pînă cînd măsurile de protecție a vînatului și de combatere a răpitoarelor prin mijloace moderne : armă sau otrăvire, au determinat dispariția lor.

După analiza tipurilor de capcane la baza cărora stă lemnul, am ajuns la concluzia că în construirea lor meșterii anonimi au dat dovadă de cunoașterea empirică a legilor fizicii (gravitație, elasticitate, sisteme de pîrghii simple și compuse etc.), ca și de noțiuni foarte complexe privind biologia răpitorilor, pe care și le-au însușit pe baza unei practici îndelungate.

Capcanele întîlnite în Clisura Dunării se împart în **trei categorii :**

— capcane care imobilizează animalul prin suspendare în aer ;

— capcane care strivesc animalul prin greutatea instalației ;

— capcane care imobilizează animalul în interiorul instalației.

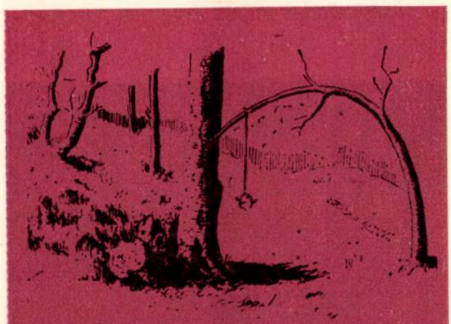

Fig. 1. Civigul — capcană pentru vulpi

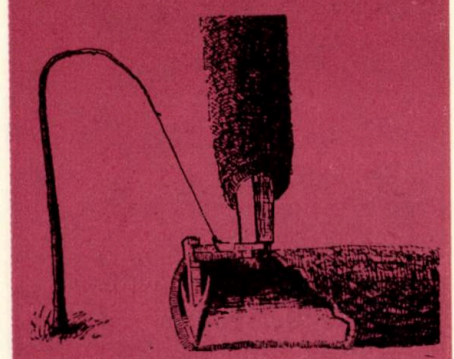

Fig. 2. Știubeiul — capcană pentru vulpi și pisici sălbatice

Din prima categorie face parte civigul, cu mai multe variante. Capcana dovedește o ingenioasă combinație a cîrligului triplu de pescuit (ancora) și se utilizează la prinderea vulpilor. De amintit că toate categoriile de capcane citate, în afară de „știubei", utilizează nada (carne) pentru atragerea animalului.

Instalația la civiguri e simplă, constînd din legarea cu sfoară tare sau sîrmă a unui cîrlig triplu cu care se pescuiesc peștii mari în Dunăre, de un copac tînăr, rezistent, dar ușor de încovoiat spre un copac vecin în care se face un cristez, în care se introduce vîrful ascuțit al civigului. Carnea se fixează în cîrligul de pescuit care atîrnă la o înălțime de 1—1,20 m, obligînd vulpea să sară pentru a apuca nada. Prin săritură și tragere, vîrful cioplit al civigului scapă din cristez, smucește vulpea înfigîndu-i cîrligul în gură și suspendînd-o în aer (vezi fig. 1).

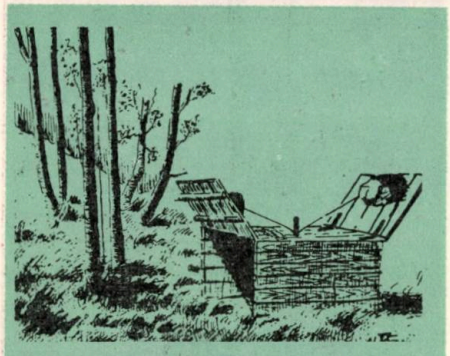

Fig. 3. Știubeiul pentru lupi

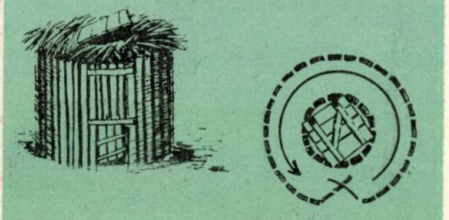

Fig. 4. Biliță pentru vulpi

Din cea de a doua categorie fac parte două tipuri de capcane de lemn: biliță și știubeiul. Biliță seamănă cu capcanele de lemn pentru prinderea jderilor prin strivire între bilele de lemn. Știubeiul sau „butoarca", în schimb, constă dintr-o buturugă goală în interior, lungă de 1—2 m. La gura știubeiului se așează un cîrlig de lemn zis „crăcană îngemănată" de care e prinsă o pană legată de un „jîp" (tot un copac tînăr, ușor de îndoit). Animalul intră în această scorbură, dar cînd se întoarce atinge și împinge crăcana, iar jîpul smulge pana și parul cu vîrful zimțat cade strivind vulpea sau pisica sălbatică. (fig. 2).

Din categoria a treia fac parte: mîța sau știubeiul pentru lupi și biliță pentru vulpi; aceste capcane prind animalul viu. La baza mîței stă o ladă confecționată din scînduri, prevăzută de o parte și alta cu uși de care sînt legate două pietroaie. Ușile se mențin ridicate prin fixare cu sfori legate de un cui de lemn în care se pune și carnea. La mirosul cărnii lupul intră văzînd ușile deschise și trăgînd de carne închide ușile prin cădere, care se și fixează apoi printr-o crestătură, fără a mai putea fi deschise din interior. (fig. 3).

Biliță pentru vulpi (fig. 4) e asemănătoare cu cursa-labirint, dar deosebită prin dimensiuni și scop. Capcana are forma unei tobe înalte de 40—50 cm și cu un diametru de 70 cm. La 10 cm de centru se face un gard din scînduri subțiri, formînd o încăpere acoperită în care se introduce un cocoș. Al doilea gard se face la 35 cm de centru formînd cu primul un sector circular de 25 cm lățime, de asemenea acoperit. Într-o parte a gardului exterior se fixează o ușă de 15×15 cm, pe unde intră vulpea. O dată intrată, vulpea înconjoară încăperea cu cocoșul și își închide singură ușa de la ieșire (fig. 4).

Din cele cîteva exemple de capcane de lemn folosite de locuitorii români din Clisura Dunării rezultă preocuparea mare, în decursul veacurilor, pe care acești oameni au avut-o pentru combaterea lupilor și a vulpilor.

I. DIHOR și M. TELEGUȚ

AM PESCUIT RECHINI

SOARELE apusese. La orizont o pătură de nori se unea cu oceanul, dar deasupra lor cerul era liber şi căpătase o culoare albastră, ireală. Totul în jur era învăluit în acest extraordinar ton albăstrui. În apa din imediata apropiere a navei au început să pîlpîie focurile organismelor planctonice, la început imperceptibile, dar tot mai vii pe măsură ce se întuneca. Oceanul evoca un cer înstelat.

Comandantul Ciucă m-a anunţat că în seara aceasta ancorăm şi vom sta în ancoră vreo 6—7 ore. Se face decarbonizarea motorului-tată, reparîndu-se şi unul din generatori.

Ora 21,30, funda ancora tribord, 6 chei la apă... Notez poziţia de ancorare în camera hărţilor : 40° 49'N—70° 24' W, deci ceva mai la nord de locurile noastre de pescuit. La aproximativ 100 de mile N N W se află oraşul Boston dar pînă la el cerul este luminat vag de oraşul Nantucket de pe insula cu acelaşi nume şi care se găseşte la mai puţin de 40 de mile, cam în aceeaşi direcţie.

La ora 24 am luat temperatura apei pe mai multe orizonturi. La fund, la 54 m, sînt 8,6°C, iar la suprafaţă, cu aproape 10 grade mai mult. Am instalat şi fileul planctonic, cu ajutorul scriitorului Hajdu Gyozo. Pe puntea de traulare echipa de pescuit a lui Nichita Gheorghe schimbă traulul.

Dar „munca" cea mai intensă se ducé la pupă, unde, la lumina reflectoarelor, vreo 10 băieţi fac o partidă de pescuit rechini. În apropierea slipului zăceau deja două animale frumoase, de peste 3 metri lungime, din specia *Lamna nasus* sau „rechinii de macrouri". Îi vedem în apa limpede înotînd în jurul pupei, aşteptînd parcă să li se arunce ceva. Din cînd în cînd dorsalele lor ies la suprafaţă.

Nada, de obicei un merlucciu sau un *Pomolobus,* este înfiptă într-un carmac (cîrlig) bine ascuţit. Un rechin prins face să clocotească apa, apoi se afundă, o ia pe sub vas dar, oricum, nu poate învinge forţa oamenilor care se asociază cîte doi şi chiar trei. Corzile zbîrnîie sub forţa animalelor prinse. Îmi pun repede o pereche de mănuşi şi arunc o coardă din fire de relon împletite. Imediat un exemplar mare se întoarce şi îmi înşfacă heringul, cu cîrlig cu tot. Filez coarda puţin şi apoi începe jocul. Fără mănuşile din piele groasă coarda mi-ar fi tăiat literalmente palmele. După aproape o jumătate de oră am reuşit, fiind ajutat de ofiţerul electrician Il, Ion, să aduc jivina la baza slipului. Tragerea pe slip a rechinului a însemnat o altă epopee. Cu eforturi considerabile am reuşit să-l tragem pe punte. Îl măsor : 3,7 m de la vîrful botului pînă la vîrful cozii. După ce l-am demobilizat din strînsura frînghiilor se zbate cu furie. Îl împing cu chiu cu vai pe slip. Pînă la ora două am reuşit să mai prind 4 rechini, dintre care numai doi am scos pe punte, ceilalţi doi rupîndu-mi corzile şi plecînd cu cîrligele înfipte în ei.

Bilanţul general : 16 exemplare, dintre care numai 7 au fost aduse pe punte. Le-am măsurat. Aveau între 2,40 şi 4,0 metri. Am deschis burta unuia şi am găsit relativ puţină hrană în stomac, formată din crabi, heringi cu spatele albastru şi resturile digerate în bună parte ale unui gadid, probabil *Urophycis chuss.*

La ora 2,30 dimineaţa am ridicat fileul planctonic şi am formolizat imediat o probă de plancton. La ora 3 dimineaţa, „stingerea"...

T. NALBANT

DĂM LEGĂTURA CU NĂLUCA

ESTE *cunoscut faptul că nodurile reduc mult din rezistența firelor. Firul de nylon legat direct pe struna metalică a nălucii produce adesea surprize nedorite. Legătura fără nod (!) conferă firului un plus de rezistență foarte util. În acest scop vă recomandăm confecționarea unor rondele de forma unui covrig, din plexiglas, p.v.c., alamă, cupru sau alt material ușor prelucrabil (după modelul din* fig. 1), *prevăzute cu un șanț în care se fixează struna metalică* (fig. 2). *Legarea nylonului se realizează prin matisare cu ață subțire și rezistentă (mătase, ață chirurgicală etc.), ca în* fig. 3. *Cîteva picături de lac nitrocelulozic au menirea de a fixa matisajul pentru a nu se deplasa. Această legătură se pretează la pescuitul din barcă deoarece, în cazul unei agățări, ne putem deplasa la locul accidentului, evitînd pierderea unei cantități de fir prea mari.* (p.k.)

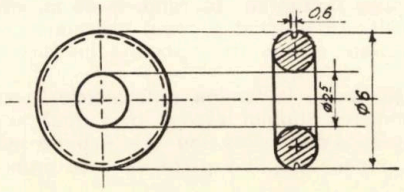

Fig. 1

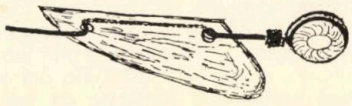

Fig. 2

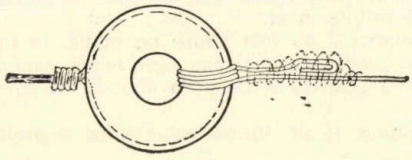

Fig. 3

O SURSĂ DE ATRACȚIE: CIORAPUL DE NYLON

CIORAPUL de damă, chiar scos din uz, mai poate constitui o sursă de atracție, dar pentru... pești. În apele curgătoare, cu ajutorul lui se poate realiza o nădire ingenioasă, cu rezultate remarcabile.

În acest scop se taie din ciorap o lungime de 20—25 cm, după mărimea nadei și durata pescuitului. Unul din capete se leagă strîns. Prin capătul opus se introduce momeala de natură păstoasă sau formată din particule mici, și un plumb greu, legat cu o sfoară impermeabilizată, lungă de 7—10 m. După această operație, ciorapul se leagă în jurul sforii. Nada astfel realizată se plasează la cîțiva metri în amonte de locul de pescuit. Particulele de nadă antrenate de curent sesizează peștii care, în drumul lor spre această sursă, întîlnesc momeala din ac. *(p.k.).*

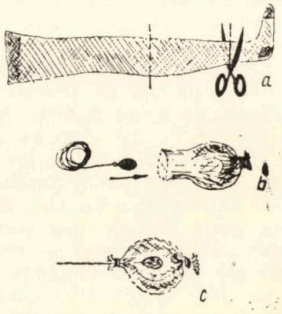

UN PLUMB MARE CÎT UN OU

NECESITATEA unui plumb mare apare frecvent în pescuitul sportiv și prezența lui în trusa de pescuit nu este de prisos.

Materiale: o cutie de conserve goală, nisip uscat, ouă de mărimi diferite, sîrmă de alamă (coardele de țambal cu ⌀ 0,4—0,5 mm etc) și plumb.

Oul se golește de conținut printr-un orificiu mic (7—10 mm) și se usucă în cuptor, pentru eliminarea totală a apei;

nerespectarea acestui sfat vă expune la stropiri cu metal topit. Din sîrma de alamă se face un inel prevăzut cu două picioare ce se vor fixa în metal înainte de solidificare *(a)*. Plumbul se topeşte într-un polonic scos din uz. Coaja de ou se introduce în cutia de conserve *(b)* şi se toarnă pe lături nisipul care se tasează, fără a deteriora coaja. Apoi se introduce plumbul topit, uşor supraîncălzit. După solidificare şi răcire se scoate şi se curăţă de eventualele bavuri. Coaja unui ou nu se poate utiliza decît o singură dată. *(p. k.)*.

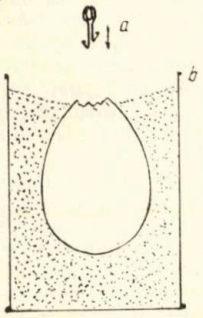

INSTRUMENT DE MĂSURĂ, AD-HOC

AŢI prins un peşte. Are dimensiunea legală ? Această întrebare este impusă de regulamentul de pescuit sportiv care prevede, pentru unele specii de peşti, anumite dimensiuni pentru a putea fi reţinute.

Cum prezenţa unui instrument pentru măsurarea lungimilor este o raritate în trusa de pescuit, vă propunem unul, dacă sînteţi... fumător. Ţigările fabricate în ţara noastră au două dimensiuni : 7 şi 8 cm. Este suficient să ştiţi ce lungime are ţigara dv. preferată, pentru a o utiliza în acest scop. Precizia obţinută este suficientă, pentru a evita neplăcerile, dacă veţi aproxima corect... subdiviziunile.

O recomandare în plus : discreţie ! Metrologia nu trebuie să afle de această improvizaţie. *(p. k.)*.

RONDELE-MOMEALĂ

PASTELE *sînt prezentate în ac sub formă de cocoloaşe (sfere) sau babaroase (cuburi) şi în rîndul pescarilor circulă o mulţime de teorii privind eficacitatea formei momelilor.*

De astădată prezentăm o altă variantă de formă : rondela. Momelile pastă sînt

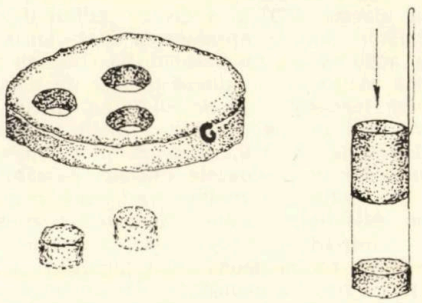

tăiate cu ajutorul cuţitului în felii, a căror grosime este mai mică sau egală cu deschiderea àcelor utilizate. Cu ajutorul unor preducele de diametre diferite, confecţionate din tablă subţire, se decupează rondele de mărimea dorită, ca în figura alăturată. Cu ajutorul unui beţişor, rondelele se scot din preducea. Menţinerea acestora în ac este foarte bună şi ratările se reduc substanţial, prin eliberarea vîrfului care, în cazul cocoloaşelor şi babaroaselor, este acoperit de momeală. (p. k.).

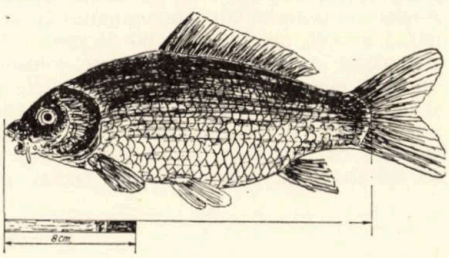

PESTICIDELE ȘI VÎNATUL

CREȘTEREA vertiginoasă a populației globului ridică probleme tot mai noi în fața omului secolului nostru, privind satisfacerea necesităților de hrană, de materii prime, mereu crescînde, ale omenirii. Pentru realizarea acestor sarcini arzătoare, omul smulge naturii spații noi, făurind prin mecanizare și chimizare monoculturi de o înaltă productivitate. Prin această acțiune însă, involuntar, tulbură echilibrul biocenotic existent în natură, ceea ce, pentru el, are efecte nedorite. Prin crearea monoculturilor — care și-au pierdut capacitatea de autoreglare — crește inevitabil și numărul dăunătorilor, consumatorii primari ai lumii vegetale, ceea ce face ca, anual, cca 20% din producția mondială să cadă pradă acestori dăunători fitofagi. Pentru a salva această cantitate de produse agricole și bunuri materiale, omul încearcă diferite metode prin care să elimine din culturile utile acești dăunători și să-i distrugă totalmente.

La descoperirea DDT-lui această problemă a părut a fi rezolvată. Introdus în culturile atacate, DDT-ul a distrus radical dăunătorii. Însă mare a fost uimirea omului în anii următori cînd, la introducerea DDT-ului în culturile atacate, dăunătorii s-au arătat imuni față de acțiunea acestui pesticid, ba chiar au apărut și alte specii de insecte ca dăunători, care pînă atunci erau indiferente față de plantele cultivate. Ce s-a întîmplat ? Dăunătorii și-au mărit rezistența față de DDT, au apărut rase noi de dăunători asupra cărora DDT-ul n-a avut nici un efect. Omul a mărit toxicitatea pesticidelor, a descoperit pesticide noi, mai otrăvitoare și astfel, de pildă, în Germania, unde în anul 1944 au figurat 250 de diferite pesticide în cataloagele oficiale, numărul lor în numai 6 ani a crescut la peste 900 de titluri. Astfel iau naștere pesticidele importante ca Endrinul, Aldrinul, Dieldrinul, Toxafenul, ANTU-ul, Actosinul, Neratoxul și altele.

Într-adevăr insecticidele, ierbicidele, fungicidele, raticidele etc., întrebuințate astăzi în lupta contra dăunătorilor plantelor cultivate par a fi destul de otrăvitoare pentru aceștia. Ele omoară dăunătorii, dar pe lîngă această latură pozitivă au și o serie de deficiențe. Astfel, acțiunea lor este de scurtă durată, mînuirea lor necesită aparatură și personal special instruit, sînt costisitoare și, în sfîrșit, dar de primă importanță, nu sînt selective, adică nu acționează numai asupra dăunătorului ci asupra tuturor viețuitoarelor care ajung în contact cu ele. Pe lîngă distrugerea radicală a dăunătorului, distrug toată microflora și microfauna terenului pe care au fost administrate. Tulbură cu totul echilibrul biocenotic, distrug dușmanii naturali ai dăunătorilor cum sînt insectele entomofage, păsările și mamiferele consumatoare de insecte și, după ultimele date, au o influență negativă, distrugătoare și asupra vînatului mic cu pene, a vînatului mic cu păr și nu în ultimul rînd și asupra sănătății omului. Dar să înfățișăm cîteva date concrete din literatura de specialitate.

În anul 1920, în statul Alabama (SUA), a fost introdusă furnica *Solenopsis saevissimum richteri* care s-a răspîndit pe o suprafață de 10.520.000 ha în așa măsură încît a periclitat plantele cultivate de către om. În anul 1957 s-a trecut la nimicirea acestui animal, care, prin numărul lui mare, a devenit un dăunător periculos. Pentru nimicirea acestuia s-a folosit Dieldrinul, în cantitate de 2,3 kg/ha. Dăunătorul a fost combătut în întregime dar în urma Dieldrinului a rămas un deșert. Pe suprafața tratată cu acest pesticid, care fusese un teren de vînătoare excepțional, s-a constatat o pierdere de 87% a vînatului aripat și vînatului mic cu păr. În cadavrele animalelor găsite s-a putut pune ușor în evidență prezența Dieldrinului. Tot influența nefastă a hidrocarbonatelor clorurate s-a constatat în Anglia ; în urma tratării unor terenuri cu aceste pesticide între anii 1962/63, s-au găsit 484 de păsări moarte, aparținînd la 80 de specii, dintre care 13 fazani, 18 potîrnichi, 79 de mierle și alte păsări insectivore sau răpitoare, folositoare agriculturii și silviculturii. Deldrinul s-a putut pune în evidență nu numai în cadavrele găsite, dar și în ouăle păsărilor moarte, ba chiar și în puii care au fost hrăniți de către adulți cu insecte otrăvite. În Olanda, în anul 1960, s-a constatat o moarte catastrofală a păsărilor în urma tratării necorespunzătoare a unor semințe cu Parathion. S-au găsit nu mai puțin de 27.000 de păsări otrăvite, aparținînd la 55 de specii, dintre care mulți fazani, potîrnichi, prepelițe, porumbei sălbatici, răpitoare

Pui de șoimul rîndunelelor (foto : Zoltan Szombath)

de zi şi de noapte şi alte păsări folositoare. În Scoţia, în urma folosirii Dieldrinului, a BHC şi DDE-lui, efectivul de acvile de munte (*Aquila chrysaetos* L.) a scăzut de la 72% dintre anii 1937—1960, la 29% pînă în anii 1961/63. Aplicarea sulfatului de thaliu, timp de 10 ani, pentru combaterea dăunătorilor în Izrael, a nimicit 90% din efectivul păsărilor răpitoare ca gaia neagră, vulturul alb, acvila ţipătoare, vulturul pescar şi al altor păsări răpitoare. Aplicarea Toxafenului în proporţie de 2,8 kg/ha, în Virginia, a dus la pieirea în masă a păsărilor insectivore, a iepurilor şi a vînatului cu pene. Folosirea în 1953 a DDT-lui în R.P. Ungară, într-o concentraţie de 10%, în combaterea muştelor moschito, a dus la pieirea multor stîrci, pescăruşi, peşti, păsări răpitoare de zi şi de noapte. Tot în această ţară, folosindu-se DDT-ul în culturi de lucernă pentru combaterea dăunătorilor, s-a înregistrat pieirea multor fazani, potîrnichi, prepeliţe şi a altor păsări folositoare. Folosirea Dieldrinului într-o proporţie de 3,4 kg/ha pentru combaterea fluturelui *Papillio japonica*, în anul 1954/55, în statul Illinois (S.U.A.), a dus la decimarea păsărilor şi iepurilor.

Aceste catastrofe au alarmat lumea civilizată şi au fost începute cercetări privind influenţa pesticidelor asupra animalelor vertebrate. În urma acestor cercetări s-a ajuns la concluzia că pesticidele nu numai că omoară animalele vertebrate utile omului, dar influenţează într-un mod negativ şi capacitatea de reproducere a acestora, tulburînd funcţionarea normală a organelor de reproducere. Astfel, la pescăruşul argintiu (*Larus argentatus* L) s-a constatat că dintr-un număr de 265 de ouă depuse, numai 38% au eclozat. În urma analizelor, în restul ouălor s-au găsit urme apreciabile de DDT, DDE, etc. Din cercetările efectuate asupra fazanului s-a constatat că exemplarele contaminate de DDT şi rămase în viaţă au prezentat în carne şi în grăsime urme apreciabile de DDT. Privind producţia de ouă a fazanului şi a potîrnichii contaminate cu DDT, s-a constatat că aceasta a scăzut simţitor faţă de animalele de control. Experienţele privind rezistenţa diferitelor specii de vertebrate la pesticide au demonstrat că la păsările de talia unei vrăbii, o soluţie de 0,15% de Dipterax cauzează moartea la 50% din animalele de experienţă. Toxafenul (M 5055) care s-a aplicat într-o proporţie de 3—5 kg/ha, a cauzat într-un interval de 1—2 ore, pieirea păsărilor de experienţă. Doza letală din acest pesticid a fost stabilită la fazan la 200 mg/kg, iar la potîrniche de 50 mg/kg.

Cele cîteva exemple de mai sus au arătat influenţa nefastă a pesticidelor asupra animalelor utile omului. Din păcate, cercetările în această privinţă abia au început şi, din această cauză, încă nu sîntem în măsură să prevedem cu claritate suficientă urmările folosirii pesticidelor în combaterea dăunătorilor vegetali. Însă, datele obţinute pînă acum sînt suficiente să ne atragă atenţia asupra pericolului pe care pesticidele îl prezintă pentru animalele utile şi pentru om. Datorită regretabilului fapt întîmplat în anul 1957 în SUA, unde pe o suprafaţă de 1.750.000 ha s-a folosit DDT-ul şi unde acest pesticid a pătruns în carne, lapte, fructe şi legume, iar oamenii de aici au încorporat în organismul lor cîte 100—200 mg de DDT, consumînd aceste bunuri. În ultimii ani, în multe ţări, folosirea celor mai multe pesticide (substanţe organoclorurate) a fost interzisă. Totodată, se pune un accent tot mai pronunţat pe combaterea biologică a dăunătorilor, metodă care pare a fi destul de eficace pentru frînarea înmulţirii nedorite a dăunătorilor.

Dr. Ioan KORODI GAL

În Bavaria, asociaţia pescarilor sportivi a hotărît ca toţi cetăţenii care doresc să devină pescari sportivi să fie supuşi unui examen. Iată cîteva din întrebările la care aceştia trebuie să răspundă :

— Cum se deosebeşte şalăul tînăr de plătică ? Dar crapul de caras ?

— Cleanul este dăunător sau util ?

— Ce rosturi are epiderma la peşte ?

— Pentru ce o rană la branhii poate fi mortală pentru peşti ?

— Cum se comportă un pescar sportiv pe malul apei ?

— La ce adîncime trebuie să se găsească momeala vie la pescuitul cu pluta ?

— Ce animale dăunătoare cunoaşteţi : a) care trăiesc la suprafaţa apei ; b) care trăiesc în apă ?

— La ce servesc înotătoarele pectorale, ventrale, dorsale şi caudale ? etc., etc.

Tineri şi vîrstnici, începători şi rutinaţi, n-ar fi rău să devenim proprii noştri examinatori...

Cu Hemingway la păstrăvi

— fragment din romanul „Fiesta" —

AM împachetat în rucsac mîncarea şi două sticle de vin, iar Bill l-a luat în spinare. Legătura cu undiţe şi minciocurile le-am luat eu pe umăr. Am pornit pe drum, apoi printr-o livadă şi pe urmă am dat peste o cărare ce trecea peste cîmp şi am luat-o către pădurea de pe coasta primului deal. Am străbătut cîmpul păşind pe poteca nisipoasă Cîmpul era vălurit şi acoperit de iarbă, o iarbă măruntă, roasă de oile scoase la păscut. Vitele fuseseră duse mai departe, pe dealuri. Auzeam tălăngile în pădure.

Poteca trecea dincolo de un pîrîu peste care fusese întinsă o punte alcătuită dintr-un trunchi. Trunchiul era cioplit şi o tulpină de copac tînăr slujea de balustradă. Prin băltoacele din marginea pîrîului broscuţele se zăreau ca nişe pete de nisip. Am urcat un mal pieptiş şi am mers mai departe pe cîmpul vălurit. Cînd priveam îndărăt vedeam oraşul, case albe şi acoperişuri roşii, şi drumul alb de-a lungul căruia înainta un camion stîrnind praful.

După ce am străbătut cîmpul am dat peste un alt pîrîu cu ape repezi. Un drumeag nisipos ducea pînă la vad şi mai departe, în pădure.

Era o pădure de fag, cu arbori foarte bătrîni. Rădăcinile făceau cocoaşe deasupra pămîntului şi crengile se răsuceau în toate chipurile. Am înaintat pe drumeag pe lîngă trunchiurile groase ale fagilor bătrîni, printre ale căror ramuri soarele se strecura căzînd pe iarbă în mici pete de lumină. Copacii erau înalţi, frunzişul foarte des, dar în pădure nu era întuneric. Pe sub coroanele arborilor nu creştea decît iarba moale, foarte verde şi fragedă, şi copaci cenuşii înalţi, rari ca într-un adevărat parc.

— Aşa e la ţară, spuse Bill.

Drumeagul porni să urce pe o colină şi pătrunserăm în pădurea deasă, suind din ce în ce mai pieptiş. Cîteodată mai şi cobora, dar din nou urca abrupt. Şi toată vremea auzeam vitele prin pădure. În cele din urmă drumul ieşi la lărgime, pe vîrful dealurilor. Ne aflăm sus, pe cea mai înaltă creastă a şirului de culmi împădurite pe care le văzusem de la Burguete. Căpşuni de pădure creşteau pe coasta luminată de soare, într-un mic luminiş ivit printre copaci.

De acolo înainte drumeagul ieşea din pădure şi se întindea mai departe pe lîngă creasta înălţimilor. Culmile din faţă nu erau împădurite şi pe ele nu mai zăream decît întinse pete de mărăciniş gălbui. În depărtare vedeam maluri prăpăstioase înnegrite de copaci şi presărate cu colţuri cenuşii de stîncă, ce ne arătau cursul rîului Irati.

— Trebuie să mergem pe drumul ăsta de-a lungul crestelor, să trecem peste înălţimile de colo, să străbatem pădurea de pe dealurile din partea cealaltă şi să coborîm la albia rîului, i-am explicat eu lui Bill.

— Al dracului drum !

— E prea departe ca să mergem pînă acolo, să pescuim şi să ne şi întoarcem în aceeaşi zi, fără să iasă sufletul din noi.

— Să iasă sufletul din noi. Frumos spus. O să ne iasă sufletul dacă vrem să ajungem pînă acolo, să ne întoarcem şi să mai şi pescuim.

Drumul era foarte lung, peisajul splendid, dar eram frînţi de oboseală cînd coborîrăm povîrnişul colinei împădurite ca să dăm în valea lui Rio de la Fabrica.

Din umbra pădurii, drumeagul ne scoase în arşiţa soarelui. În faţă aveam albia rîului. Dincolo de rîu, o costişă prăpăstioasă. Pe costişă, un lan de hrişcă. Ceva mai departe, zărirăm o casă albă într-un pîlc de pomi. Era foarte cald, şi ne-am aşezat la umbra unor copaci, lîngă un stăvilar întins de-a curmezişul apei.

Bill sprijini de trunchiul unui copac legătura cu trestii, apoi montarăm trestiile, scoaserăm undiţele, puserăm mulinetele, ataşarăm amorsele şi ne pregătirăm de pescuit.

— Eşti sigur că sînt păstrăvi în pîrîiaşul ăsta ? întrebă Bill.

— E plin de peşte.

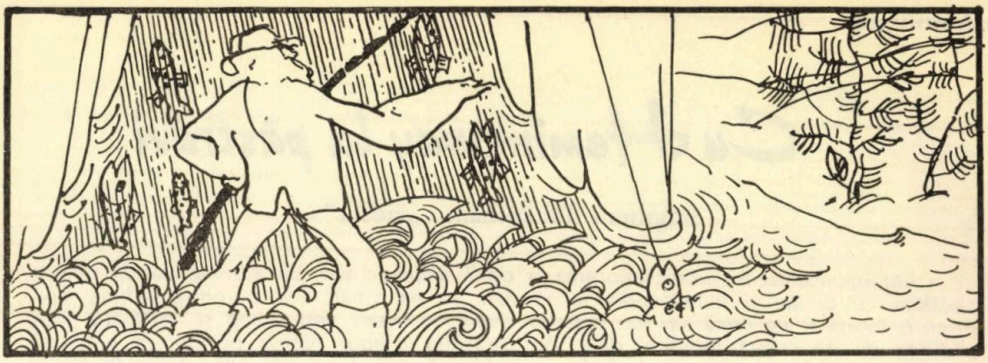

— *Eu am să încerc cu muscă. Ai ceva muște artificiale ?*

— *Sînt cîteva acolo.*

— *Tu pescuiești cu rîmă ?*

— *Ihî. Am să încerc chiar aici, la stăvilar.*

— *Bine, atunci eu am să iau cutia cu muște. Și prinse o muscă în undiță. Încotro ar fi mai bine să mă duc ? La deal, ori la vale ?*

— *La vale e cel mai bine. Și la deal e pește cît vrei.*

Bill porni pe mal, la vale.

— *Ia și o cutie cu rîme.*

— *Nu. N-am nevoie. Dacă n-or să dea la muscă, am să arunc și eu la întîmplare.*

Ajunsese destul de departe, în mijlocul rîului, și privea scurgerea apei.

— *Ia ascultă, strigă Bill ca să răzbească zgomotul stăvilarului. Ce-ar fi să pui vinul în izvorul ăla de pe drum ?*

— *S-a făcut, am strigat și eu.*

Bill flutură din mînă și porni mai departe în josul rîului. Am găsit în rucsac cele două sticle de vin și m-am dus cu ele pe drumeag îndărăt, pînă la locul unde apa unui izvor curgea pe-un șipot de fier. O scîndură era întinsă deasupra izvorului, am ridicat-o și, după ce am îndesat bine dopurile, am vîrît sticlele în apă. Era atît de rece apa, încît mi-a amorțit mîna și încheietura. Am așezat scîndura la loc, cu speranța că nimeni n-o să găsească vinul acolo.

Mi-am luat undița sprijinită de copac, cutia cu momeală și minciocul și m-am îndreptat spre stăvilar. Fusese construit pentru alcătuirea unui punct de pornire a apelor, unde să poată fi mînuiți buștenii. Zăgazul era deschis ; m-am așezat pe unul dintre trunchiurile cioplite și am privit pînza lină întinsă de apă înainte de-a se rostogoli în cascadă. La picioarele stăvilarului, apa acoperită de spume albe era adîncă. Pe cînd puneam nada în undiță, un păstrăv zvîcni din albul apei, căzu în cascadă și pieri la vale. Nici nu terminasem de pus nada, cînd un alt păstrăv țîșni spre cascadă, descriind aceeași curbă grațioasă și dispărînd în apa ce se scurgea vijelios. Am pus un plumb destul de mare și am aruncat undița în apa albă, lîngă buștenii de la piciorul stăvilarului.

Nici n-am simțit cînd a mușcat primul păstrăv. Cînd am început să-l trag mi-am dat seama că se prinsese în undiță și l-am adus, deși se zbătea și-mi curba undița aproape în două, pînă în apa clocotitoare de lîngă cascadă, l-am smucit în sus și l-am aruncat pe stăvilar. Era un păstrăv mare ; l-am izbit cu capul de bușteni, pe urmă a încetat să se mai zbată și l-am strecurat în tolbă.

În vremea asta, alți cîțiva păstrăvi săriseră în cascadă. De îndată ce am pus nada și am aruncat undița, am prins încă unul pe care l-am adus în același fel pînă la tolbă. În cîteva minute prinsesem șase. Toți cam de aceeași mărime. I-am întins pe stăvilar, unul lîngă altul, cu capetele în aceeași parte, și i-am privit. Erau foarte frumoși colorați, tari și țepeni din pricina apei reci ca gheața. Fiindcă ziua era călduroasă, i-am spintecat pe toți, le-am scos mațele, urechile și celelalte și le-am azvîrlit. M-am dus cu păstrăvii pe mal, i-am spălat în apa rece, lină și densă din susul stăvilarului, apoi am cules cîteva frunze de ferigă și i-am împachetat pe toți în tolbă, trei păstrăvi pe un pat de ferigă, deasupra un alt strat de ferigi, pe urmă alți trei păstrăvi, acoperiți și ei cu un strat de

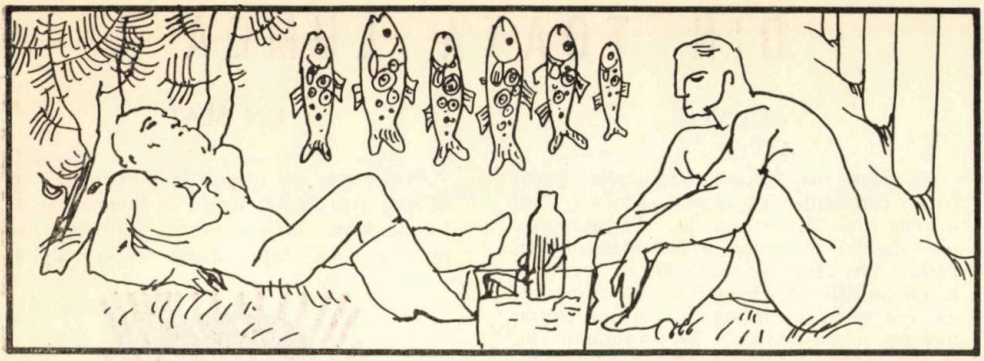

ferigă. Arătau foarte frumos printre frunzele de ferigă, iar acum tolba se umflase şi am aşezat-o la umbra unui copac.

Pe stăvilar se făcuse grozav de cald, aşa că mi-am aşezat cutia cu rîme la umbră, lîngă tolbă, am scos o carte din rucsac şi m-am întins sub copac, cu gînd să citesc pînă avea să vină Bill să mîncăm.

Trecuse puţin de amiază şi nu mai era cine ştie ce umbră, dar m-am aşezat lîngă trunchiurile a doi copaci care creşteau unul lîngă altul şi am început să citesc. Cartea era ceva de A.E.W. Mason şi citeam în ea o poveste minunată despre un bărbat care degerase în Alpi şi pe urmă căzuse într-un gheţar şi i se pierduse urma, iar mireasa lui avea să-l aştepte douăzeci şi patru de ani în cap pînă cînd trupul îi fusese scos la iveală de morenă, vreme în care cel ce cîştigase adevărata iubire a fetei aşteptase şi el, şi încă mai aşteptau amîndoi, cînd apăru Bill.

— Ai prins ceva? întreabă el. Ţinea şi undiţa, şi tolba, şi minciocul, toate într-o singură mînă şi era leoarcă de năduşeală. Nu-l auzisem venind din pricina zgomotului făcut de stăvilar.

— Şase. Tu ce-ai prins?

Bill se aşează jos, deschise tolba şi puse pe iarbă un păstrăv mare. Mai scoase încă trei, fiecare puţin mai mare decît cel dinainte, şi îi rîndui unul lîngă altul, la umbra copacului. Chipul îi era năduşit şi radia de fericire.

— Ai tăi cum sînt?

— Mai mici.

— Să-i văd.

— I-am împachetat.

— Cît de mari sînt, de-adevărat?

— Toţi sînt cam cît cel mai mic dintre ai tăi.

— Nu cumva încerci să rîzi de mine?

— Aş fi bucuros s-o pot face.

— Şi pe toţi i-ai prins cu rîmă?

— Da.

— Eşti un beţivan puturos!

Bill vîrî păstrăvii în tolbă şi porni spre rîu legănînd tolba deschisă. Era ud de la brîu în jos şi mi-am dat seama că trecuse apa prin vad.

Am plecat şi eu pe drum în sus şi am scos cele două sticle de vin. Erau reci. Cît am făcut calea întoarsă, sticlele s-au aburit. Am întins merindele pe un ziar, am deschis o sticlă, şi pe cealaltă am rezemat-o de copac. Bill se întoarse ştergîndu-se pe mîini şi cu tolba plină de fragi. Spuse:

— Hai să gustăm din sticlă. Scoase dopul, ridică sticla la gură şi bău. Aoleu! Te dor şi ochii din cap.

— Ia să vedem.

Vinul era rece ca gheaţa şi avea un uşor iz de rugină.

în româneşte de **D. MAZILU**

DIN TOATĂ LUMEA

VĂDUVELE

De fapt, mai corect, văduviţele, peşti bine cunoscuţi pescarilor sportivi. În toamna trecută, într-un lac din apropierea oraşului München a fost pescuit, cu halăul, un banc de văduviţe în greutate totală de 250 kg. Cercetătorii au constatat cu uimire că în întreg bancul nu exista nici un singur mascul ! Se presupune că, în afara epocii de boişte, specia sus-numită trăieşte separată pe sexe. Autovăduvie ?

MEMORIE

Dl. P. Paul Porzig, cunoscut cercetător biolog din R.F.G., stabileşte unele date interesante : bibanul, scăpat din cîrlig, apucă din nou momeala, oferită identic, după

două zile de la păţanie ; cleanul după 3 zile ; beldiţa după 4 zile ; crapul după 6 zile. Cel mai circumspect se dovedeşte linul, care nu riscă o nouă aventură mai curînd de 11 zile...

PRESTIGIU

„O. Mustad & Sön" — chiar dacă la prima vedere pare un mic rebus, cheia acestuia nu-i este străină aproape nici unui pescar de pe glob. Cîrligul de pescuit „Mustad" este creaţia firmei suedeze de mai sus. Fabrica produce cca 60.000 sorturi de cîrlige, de forme şi mărimi diverse.

Excelent certificat de calitate : în unele ţări chiar numele comun al acului de pescuit este „mustad".

UN SFAT

Pentru cei ce pleacă la pescuit de cu noapte şi-şi caută rîmele la lumina beculuí de lanternă : vor pescui, probabil, dar nu cu rîme care dispar într-o clipită,

prinse în fascicolul luminos. Rîmele pot fi totuşi capturate cu multă uşurinţă, dacă vom acoperi sticla farului cu celofan roşu. Lum'na roşie nu numai că nu le sperie, dar s-ar părea că le şi atrage...

DECĂDERE...

Din 1554 şi pînă în acest an toţi descendenţii parte bărbătească din familia bavareză Georg Kelins au exercitat profesiunea de pescari în rîul Mein.

Recent, ultimul urmaş s-a retras într-un sat din Hessa, lăsînduse de pescuitul nerentabil. Retragerea sa fundamentează, probabil, o nouă eră în preocupările familiei : sus-numitul şi-a cumpărat puşcă !

UN DOCUMENT ORNITOLOGIC

CEA mai mică dintre răpitoarele de noapte de la noi, ciuvica *(Glaucidium passerinum)*, constituie o adevărată bijuterie a pădurilor de răşinoase ale Carpaţilor, întrunind într-un minuscul corp de 16 cm, cît al unui graur, însuşiri deosebite : inteligenţă în privire, culoare discretă cu picăţele alburii, siluetă zveltă ca de actriţă, rapiditate, precizie şi uşurinţă mare în mişcări.

Trăieşte foarte ascunsă şi este greu de observat în pădurile de brad ale Carpaţilor, ca o rămăşiţă (relicvă glaciară) a vieţuitoarelor polare care au fost mult mai răspîndite cîndva în ţara noastră ; iarna apare rar şi prin pădurile de deal.

Este bine să se ştie că ciuvica, pe lîngă vrăbii, mai vînează cu mare dexteritate şi şoareci sau felurite insecte stricătoare şi că niciodată credinţele populare după care „prevesteşte moartea, cînd cîntă la geam" nu au vreun temei ştiinţific.

Cu toate că ţăranii de pe lîngă unele păduri o ştiu foarte bine, considerînd-o femela ciiului *(Otus scops)* sau a huhurezului *(Strix aluco)*, în literatura ornitologică se citează date abia despre 14 exemplare cunoscute din ţară.

Clişeul nostru se referă la o ciuvică identificată într-o pădure din apropiere de Borsec, la 10 ianuarie 1968 ; constituie deci un nou document despre prezenţa speciei în Carpaţii româneşti.

M. MĂTIEŞ şi P. CAPŞA

DE-ALE NOASTRE

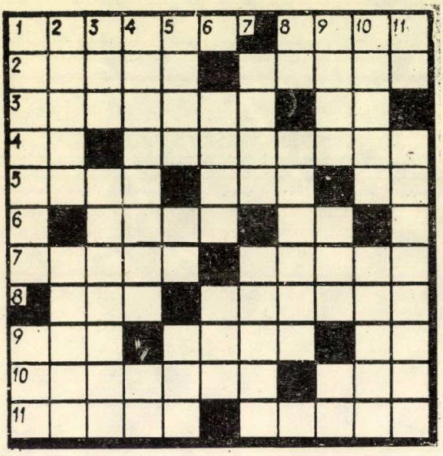

ORIZONTAL : *1. Ţinte zburătoare. — Miel postum. 2. Pernă cu ace. — Primeşte oaspeţi după vînătoare. 3. Înţepător la nas. — Introducere în cinegetică ! 4. Des ! — Peşte pe uscat. 5. Vechea denumire a Irlandei. — Bună şi-n cizmele vînătorului. — Cerc în pădure. 6. Arbore din preajma apei. — Chemarea vacii. 7. Dinspre partea soarelui răsare. — Cîtă frunză, cîtă iarbă. 8. Cerneală pentru Li-Tai-pe. — Pămînt pe apă. 9. Mămăliguţă cu brînză, la vînătoare. — Banul focelor (pl.). — La un capăt al vologului. 10. Pui de nuci. — Domnul Capră. 11. Avuţie. — Două becaţine.*

VERTICAL : *1. Peşti la înghesuială. — Dat cu gras. 2. Au cîte-o pupilă. — Carabină... cu capul în nisip. 3. Dinastie chineză. — Bobocel. 4. Salonul porumbeilor. — Sandu Rădulescu. 5. Sfadă. — Ajutor de tăietor de lemne. — Autorul „Cărăbuşului de aur". 6. Animal entuziast ! — În piele şi-n oase. 7. Peşte la proţap. — Fratele bradului. 8. Drept la stînga ! — Fiare vechi. 9. Croitorii apelor. — Se face roată. — Tub gol ! 10. Îşi mută masa din frunză-n frunză. — Vită... încălţată. 11. Balenă, de la cap la coadă ! — Animal... pe geantă.*

COADĂ DE... PEŞTE !

ORIZONTAL : *1. Risi... peşte (2 cuv.). 2.Ră... peşte. — Dos... peşte. 3. Căsă... peşte. — A alege. 4. Se proţă... peşte. — Şi el ră... peşte. 5. Trup de cod ! — 6. Sno... peşte. — Pe cal. 7. Cap de rînd ! — În temă ! — Stro... peşte. 8. Şi aici se căsă... peşte. — Cap de crap ! 9. Li... peşte. — Toro... peşte. 10. Supărare (olt.). — Ciri... peşte.*

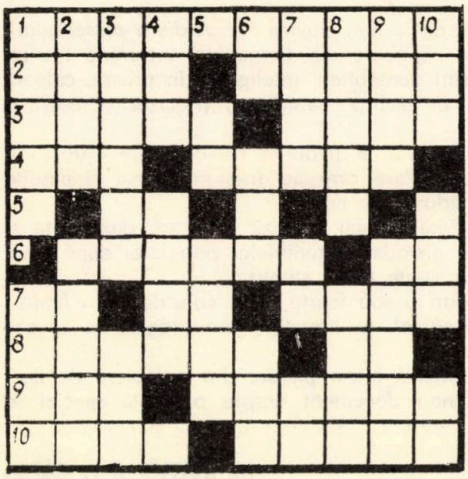

VERTICAL : *1. Ciu... peşte. — A face ca eretele. 2. Ars cu fierul roşu. — De doi bani peşte ! 3. Olecuţă. — Încro... peşte. 4. A vui prelung. — Se face cu răbdare ! 5. Două din trei ! — În cantităţi uriaşe, tîm... peşte ! 6. Desli... peşte degetul de buze. — Ne... bun ! — Cotro... peşte pielea. 7. Plantă medicinală. — Pe stînga, la Snagov ! — În fruntea clasei ! 8. Se cîr... peşte. — Cli... peşte. 9. Gura lumii (pl.). — Ţi se li... peşte de suflet. 10. Te cîr... peşte. — Scli... peşte. — Apuc pe jumătate !*

Radu CALOMFIR

PLEDOARIE pentru ŞIEU

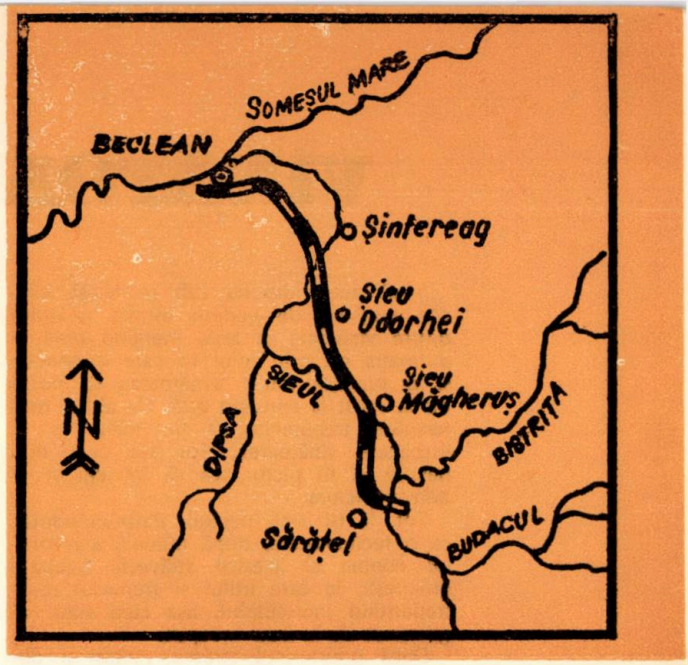

DACĂ aş fi uitat Mureşul cu policromia tablourilor lui admirabile şi isprăvile pescăreşti fără număr, atunci demonul comparaţiilor nu m-ar fi chinuit, măcar aici, pe Şieu, unde venisem decis să nu mă mai reîntorc la primul, şi să mă las pradă bucuriei unui pescuit pe o apă despre care auzisem, dar n-o cunoşteam încă. Totuşi, fără să fie etalonul rîului visat, Şieul va rămîne pentru mine un prestigios punct de reper pe drumul sinuos al satisfacţiilor pescăreşti.

Licăreau luminiţele unui sat minuscul, atunci cînd am poposit la Sărăţel. Vîntul aducea, întărite, fluierăturile trenurilor şi foşnetul mătăsos al sălciilor. Cînd şi cînd, armate de greieri ronţăiau pacea serii şi răbufneau, cald, miasme de frunze...

A doua zi am pornit cu Şieul la drum. Rîul vine de undeva, de sus, curgînd molcom şi vînăt. Budacul, Bistriţa şi Dipsa sînt principalii afluenţi care au lăţit şi adîncit albia, cu fund pietros, uneori mîlos. Pe maluri se îmbulzesc salcîmii şi sălciile. Stuful e pretutindeni, atotbiruitor. Valea e însoţită pe întreg parcursul ei de şoseaua albă şi netedă ce se întinde ca o dungă de lumină pe marginea rîului leneş. De jur împrejur, dealuri cu păduri de foioase.

Cunoştinţa mea cu Şieul a început la Sărăţel şi a continuat, în aval, cu Şieul Măgheruş, Şieul Odorhei, Şintereag, cale de aproximativ 30 kilometri, pînă la vărsarea în Someş, la Beclean. Acestea sînt şi locurile obişnuite de întîlnire ale tuturor undiţarilor bistriţeni de scobar, clean, mreană sau somn, după preferinţă şi ştiinţă pescărească.

Precum se vede, varietatea peştilor e mare, ca şi densitatea lor, de altfel. Despre aceasta din urmă, ne convingem lesne, făcînd bilanţul unei zile de pescuit, care e de-a dreptul impresionant. Exemplarele „babane" nu lipsesc de fel. Mrenele de 7 kg, ca să nu mai vorbim de somnii de 15—20 kg, se agaţă adesea în undiţa pescarului dibaci. Şi să ştiţi că nu sînt poveşti pescăreşti !

Pe plan tehnic, nimic nou sub soare. Nici chiar faptul că bistriţenii lansează la 20—30 metri firul de nylon, cu ajutorul unei mulinete simple, de păstrăv. Şi cu cîtă dexteritate şi precizie ! Să încercăm să facem şi noi la fel, dar cu ajutorul mulinetei cu tambur fix. Cotloanele întunecate şi pline de mister de sub sălciile plecate primejdios deasupra apei, solicită, şi aşa, un tir foarte precis.

Momelile naturale sînt cele obişnuite. Universala rîmă acordă aici prioritate atotputernicului bob de porumb. Cu el, în firat pe cîrlig, se prind, şi nu cine ştie ce rar, scobari de unul, două kg şi cleni de două, trei kg.

Tot linguriţele, blînkerele cum li se mai spune, ca pretutindeni în Transilvania, duc greul momelilor artificiale. Localnicii meşteresc singuri un soi de ondulante, al naibii de prinzătoare, cu tot aspectul lor puţin convingător. Noi, mai pedanţi şi mai tacticoşi, vom monta mepsurile, flipsurile sau velticurile noastre, procurate din comerţ, nr. 2 de preferinţă, pentru că din 3—4 agăţări (nu de răgălii e vorba), una este de scobar.

Aici, pe aceste meleaguri am petrecut 6 zile din itinerarul verii trecute, divers şi cuprinzător, într-o bună stare a spiritului.

La început, emoţiile prea mari nu-mi dădeau răgazul necesar meditaţiei. Apoi ele îşi pierdură treptat din intensitate, iar timpul pe care mi-l rezervasem pentru pescuit aici, începuse să se transforme în propria lui amintire. Am plecat, atunci.

Dinu GRĂNESCU

VÎNĂTOARE ŞI ARTĂ

S-AR putea discuta sub multe şi felurite unghiuri de vedere asupra relaţiilor dintre vînătoare şi artă, mergînd pînă la afirmaţia că, prin felul în care o concep şi o practică mulţi, vînătoarea se ridică de la sport la aproape artă. De altfel, nu-i neapărat trebuincios să fii vînător ca să îndrăgeşti vînătoarea. Tot aşa cum nu-i nevoie să fii pictor, ca să înţelegi şi să admiri pictura.

Pot fi (şi sînt destui) dintr-amîndouă, ca o recunoaştere, după milenii, a izvorului comun al acestor străvechi ocupaţii omeneşti, în care utilul şi frumosul se-ntrepătrund indiscutabil, aşa cum s-au îngemănat de la bun început.

Dacă preistoricul strămoş-vînător a devenit artist din necesitate, estetul actual se simte atras de vînătoare, deoarece ea îi dă prilejul de a gusta, nemijlocit, nebănuitele frumuseţi ale firii, surprinsă „la ea acasă", în intimitatea celor mai inedite privelişti şi instantanee.

Altfel, cum s-ar putea explica binecunoscuta şi pătimaşa aplecare către drumeţia vînătorească a unor povestitori-poeţi de talia lui Sadoveanu, Odobescu, Gîrleanu, Topîrceanu, Hogaş, Brătescu-Voineşti, N. Gane, Sandu Aldea şi atîţia alţii dintre clasicii noştri ? Cum altfel ne-am putea explica la aceştia cunoaşterea profundă „la faţa locului", a infinitelor şi mereu schimbătoarelor înfăţişări ale naturii, floră, faună sau peisaje, tablouri mereu prezente şi atît de veridic sugerate în toate scrierile lor ?

Această logodnă cu vînătoarea, întîlnită adeseori nu numai la scriitori ci şi la pictori şi sculptori, este uşor de-nţeles, exerciţiu aproape necesar în formarea meşteşugului lor, a uceniciei la-nceput şi a măiestriei maturităţii creatoare, mai tîrziu. Ca un legendar Anteu care căpăta puteri înzecite prin contactul cu pămîntul, creatorul artist simte nevoia întîlnirii, din timp în timp, cu elementele primordiale şi roditoare, glia şi apa, lumina şi aerul. O zi de vînătoare este pentru un scriitor o tolbă plină cu materialul unei schiţe sau cadrul unei secvenţe de viitor roman.

Mai mult decît atît. O zi de vînătoare este o-ntoarcere în timp, spre amintirea acelui străbun, vînător şi pictor totodată, ai cărui ochi de ager observator şi mînă talentată, ne-au lăsat, vii ca ieri, admirabilele chipuri de animale (bizoni, reni, cai, urşi, mamuţi, peşti), zugrăvite pe pereţii grotelor de la Altamira (Spania) sau din Pirineii francezi. Iar apariţia acestor prime picturi şi gravuri, demne pe deplin de acest nume, manifestări de incontestabilă măiestrie artistică a omului preistoric, stă, fără-ndoială, sub semnul utilului. Figura reprezentată pe stîncă a animalului-pradă servea drept imagine magică, destinată ritualului de pregătire şi incantaţie a vînătorii reale de a doua zi. Străpungerea animalului, în efigie, trebuia să asigure, pe plan vrăjitoresc, hrana întregului trib. Iată practicul, împletit pînă la identificare cu expresia artistică, iată necesarul ca origine a artei, iată cel mai străvechi argument că arta a apărut, de la-nceput „cu tendinţă" şi nu de dragul artei „pure".

Iată şi originea străveche a termenului folosit pînă mai ieri, de „zugrav" (de la grecescul zoos = animal şi grafein = a scrie, a desena) în sens de pictor. Titlu modest şi plin de tîlc, pe care şi-l atribuia (nu fără o notă de ironie la adresa vremii) marele nostru Luchian.

Astăzi, departe de a fi o hăituială sălbatică şi sîngeroasă ca pe timpurile cînd trebuia să astîmpere foamea primitivului, vînătoarea este, dimpotrivă şi-n primul rînd, o înfrăţire pe viaţă cu viaţa cîmpiei şi a codrului, cu neasemuitele lor frumuseţi, cu legile nescrise ale vietăţilor mari şi mărunte ce freamătă pretutindeni, cu splendoarea zorilor şi a amurgului, cu risipa de aur a toamnelor sau blăniţa de hermină a iernii, cu răbdarea, liniştea şi atenţia îndemînatică, cu zările largi, cu văzduhul ce-mbată, cu arborii şoptind sub ploaie sau vînt, cu oglinzile iazurilor unde călătoresc norii, cu rîurile de munte gîlgîitoare sau crestele semeţe sub cerul înalt.

În esenţă, vînătoarea este o regăsire admirativă a permanenţelor naturale din sine-însăşi şi din preajmă, o regăsire atît de liniştitoare în ritmul tumultos al vieţii cotidiene şi al epocii moderne.

Trebuie să recunoaştem că, dacă vînătorului i se-ntîmplă cîteodată să dobîndească şi vînat, mintea şi sufletul lui, în schimb, se-ntorc totdeauna cu captură bo-

gată şi sigură. Ca să nu mai vorbim de mersul îndelung în aer liber, unul din cele mai recomandate exerciţii — antidot al sedentarismului urban.

Atît de multe şi variate impresii şi senzaţii, gînduri şi sentimente culege un vînător într-o expediţie cinegetică la sfîrşit de săptămînă, încît te-ntrebi, îndreptăţit, care i-a fost cu adevărat cîştigul : cel din tolbă, cel din sîngele împrospătat sau cel lăuntric, sufletesc ? Şi, neîndoielnic, înclini pentru cele din urmă, mai frecvente, mai sigure şi mai preţioase. De altfel şi vînătorul înclină tot pentru ele.

Declarat sau nu, veritabilul fond al vînătorii rămîne, oricum, irezistibila chemare a naturii, magnetismul culorilor şi formelor, al sunetelor şi miresmelor, al aerului necuprins de zări, al îmbinării tuturor acestor elemente într-un tot armonic, care este peisajul.

Cineva spunea cu miez că „peisajul este, în primul rînd, o stare sufletească". Fără doar şi poate. În această stare de spirit, vînătorul se reîntîlneşte cu pictorul, cu artistul. Ei o încearcă cel mai adesea şi-n cel mai înalt grad, fiind specii trăitoare în „plein-air". Pentru ambii, liniile şi nuanţele din jur, schimbătoare de la oră la oră şi de la anotimp la anotimp, capătă numai o valoare deosebită, intrinsecă, grăitoare şi-ncărcată de-nţelesuri numai de ei ştiute. Ca un tainic limbaj al naturii pe care ei îl înţeleg şi-l ascultă, cu-ncîntarea melomanului la un concert.

Este o „dragoste-fulger", de la prima vedere, care nu se dezminte niciodată. Nimeni nu-şi ia arma sau şevaletul pe umăr dacă nu simte chemarea îndrăgostitului. Dar, spre deosebire de alte iubiri, ce-şi sting flacăra pe-ncetul prin obişnuinţă şi sub trecerea vremii, dragostea pentru natura mereu frumoasă şi mereu alta rămîne statornică şi neştirbită pînă la adînci bătrîneţe.

Priviţi pînzele peisagiştilor impresionişti de la sfîrşitul veacului trecut : în toate cîntă bucuria întîlnirii inimii artistului cu căldura luminii vibrante, cu culorile în care soarele şi umbra joacă împletit cu atîta rafinament şi măiestrie neîntrecută.

Priviţi ochii unui adevărat vînător, ascultînd pacea netulburată a unei poieni de pădure. În ei stă aceeaşi bucurie pură şi fără preţ.

De aceea spuneam că nu-i nevoie să fii neapărat poet sau pictor ca să iubeşti versul şi culoarea. Nu toţi sînt dăruiţi cu harul exprimării plastice sau poetice. Mai modest înzestrat, vînătorul se mulţumeşte să fie un poet fără condei şi-un pictor fără penel.

Dar, ascultaţi-l la un foc de tabără, povestindu-vă, molcom, întîmplările unei zile de preumblare pe dealuri şi prin codri, scene trăite şi-ntîlniri neprevăzute cu lumea animalelor mici şi mari, cu blăniţă sau cu pene. Veţi simţi cum vă-nvăluie calda intonaţie a vocii lui şi veţi recunoaşte, cu uimire, în omul cu arma, pe tăinuitul îndrăgostit al vrăjitei naturi.

Dacă vînătoarea nu este o artă declarată, vînătorul este totuşi, mai totdeauna, un artist cu mai mult sau mai puţin dar. Nu-i de mirare că din această tagmă, şi tocmai din ea, s-au recrutat şi la noi şi-n alte părţi de lume, atîţia scriitori sau pictori de mare renume, de la Tolstoi şi Turgheniev, la Daudet şi Hemingway, de la Corot la Cézanne şi Picasso.

Cu alt prilej vom exemplifica diferite aspecte ale îndeletnicirii vînătoreşti în capodopere ale artei plastice din toate timpurile. Drept pentru care, cerem iertare de pe acum lui Odobescu, pionierul, pentru încălcarea unui teritoriu... vînătoresc ca „Pseudokinegheticos".

Dr. Eugen ANASTASIU

dar

lui T. D.

Mai văd o umbră-ntinsă peste văi,
Cînd creasta Pietrii Craiului, în soare,
Se defineşte-n tremur şi culoare,
Arzînd în neclintite vîlvătăi.

Sînt munţii mei din vara călătoare
Cu verdele întretăiat de căi,
Pe care,-n toamna lungă, în odăi,
Visez o primăvară viitoare.

Ci, la căderea iernii, împăcat,
Ţi-i dăruiesc în alba lor hermină.
Dar să nu uiţi că tot o să-i străbat

În vîntul care prin molizi suspină
Şi-n ţapul negru, singur şi ciudat,
Lovit rostogolindu-se-n lumină.

Nicolae RĂDULESCU

CAMPIONUL

ESTE un cocoş care, însă, nu şi-a etalat calităţile într-un turnir sîngeros, specific tagmei, ci şi-a învins cei 70 adversari cu... glasul ! Aparţine unui crescător de păsări din Wedel (lîngă Hamburg). În ce constă recordul ? Pintenogul a strigat „cucurigu", într-o oră, de 239 ori ! În acest fel, şi-a doborît propriul record, stabilit cu un an înainte, şi care consta în numai 129 strigăte pe oră...

Presupunem că vajnicul dresor şi-a înzestrat calamitatea şi cu un sistem de oprire...

Desen de **Zaharia Buzea**

De ţinut minte

VERIFICAŢI...

...cît mai des ascuţimea cîrligelor. Contactul repetat cu pietrele de pe fundul apei sau desele agăţări le tocesc sau le rup vîrful.

PEŞTELE ÎN APĂ...

...aproape că nu are greutate. De aceea, cînd alegeţi firul sau struna, gîndiţi-vă numai la forţa lui musculară. Nu exageraţi grosimea firului, mai ales cînd mînuiţi o vargă sensibilă şi lucraţi cu mulinetă.

PENTRU A SCHIMBA...

...năluca sau cîrligul, tăiaţi firul de nylon cu briceagul sau cu o forfecuţă. Rupîndu-l în mîini, provocaţi alungirea lui şi, în consecinţă, slăbirea rezistenţei lui.

REGLAŢI FRÎNA MULINETEI...

...înainte de a începe pescuitul (reglajul în raport de rezistenţa firului, „pe încercate") şi nu mai umblaţi la ea — mai ales în timpul scoaterii unei capturi mai mari. Strîngerea frînei în acest caz duce sigur la ruperea firului.

ŞTIŢI SĂ FACEŢI MĂMĂLIGĂ ?

Pentru ca mămăliga să fie suficient de „tare" ca să se menţină bine în cîrlig, dar nu prea „tare", ca să poată fi sfărîmată cu uşurinţă la muşcătura peştelui, folosiţi în proporţii egale (ca volum) mălai bine cernut şi apă. Adăugaţi o lingură (cu vîrf) de făină de grîu şi fierbeţi-o la foc lent 10 minute, apoi mestecaţi-o încă 20 de minute, la foc şi mai mic. Păstraţi-o într-o cîrpă uşor umezită.

NU FOLOSIŢI...

...cîrlige prea mari şi nici fir prea gros. Cu cîrlige mici şi fir subţire puteţi scoate un peşte mare (dacă, bineînţeles, aveţi suficientă răbdare, rămîneţi calm şi aveţi mincioc). Dar cu cîrlige mari şi fir gros este sigur că nu veţi prinde peşti mici.

PE LUNGUL NASULUI

MARILE idei se nasc singure — și sînt atît de superbe după ce s-au născut că nici nu-ți vine să le crezi gata : au în ele ceva de sublim, care exclude actul comun al înfăptuirii. Așa a fost și epopeica noastră partidă la somn, pe al cărei inițiator inspirat nici astăzi nu-l știm și care nici el nu se mai știe ; sau, zic unii, n-ar avea pentru nimica în lume, acuma, curajul să se mărturisească.

Ne-am ales, așadar, patru căpoși, să ne ducem la somn : șeful gării, inginerul, eu și — la locul lui, în coadă, că altceva nu merită — blestemăția de Vasile Grecu, calamitatea și dragostea noastră cea mai neclintită. Toți cu ranițele burdușite de broaște, șoareci și coropișnițe, ultimele două articole plătite cu bani grei și cu o vînătaie fioroasă pe degetul esențial al inginerului, care-a încercat să pună singur niște curse grozav de tehnice, concepție și construcție proprie. Capul cetei a ținut trenul în loc pînă s-a arătat, gîfîind și cu ceasul dat îndărăt, și Grecul. Apoi totul a mers bine. Ne-am urcat calabalîcul în plase și n-am vărsat nimic altceva decît bidonul meu, fără regrete, întrucît șeful avea bătrînă dreasă cu izmă. Cearta a început abia după prima stație, iar la coborîre am luat totul — afară de chipiul roșu al șefului, obiect care-a parcurs de vreo cinci ori traseul dus și întors, păzit cu venerație și cu cutremur de conductorii afolați de prezența misterioasă dar de netăgăduit a unui invizibil mai mare al lor.

Și am ajuns acolo. Acolo unde sînt somni uriași, de care se tem copiii, somni care rîmă la rădăcina sălciilor și le prăbușesc în bulboane, somni care se reped la piciorul paznicului adormit imprudent pe mal, somni care au înghițit în vechime o viță și ceva mai înainte de asta o mireasă cu lămîiță cu tot, prima fugită din cireadă iar a doua din alaiul nupțial, să scape de alesul inimii ei, care-a căutat-o disperat toată balta și n-a găsit-o tocmai fiindcă o ronțăiseră somnii. Am întins pripoane, harpoane, odgoane și tot ce mintea noastră iscoditoare zămislise în lunile laborioase de sedimentare a proiectului ; le-am priponit zdravăn de arbori semeți, încercați în prealabil la rezistență de Grec, cu umărul ; ne-am încropit cu caznă și ne-am pus la îndemînă pari substanțiali, cînd iese colosalul să-i dăm în cap. Și ne-am așezat, în tăcere solemnă, pe așteptare.

Cel dintîi a adormit inginerul, toropit de mirosul de izmă ; apoi eu, năclăit în celălalt, de prună. Era pace — și țîrîiau niște lăutari iscusiți ai pămîntului, special veniți acolo pentru dulceața și rotunjimea clipei. Fiecare a visat în felul lui somni — eu, mărturisesc, gata prinși și prăjiți, deși parcă se făcea că-i plimbam chiar în starea asta pe ulița mare — iar sforăitul uniform al șefului, prin care ni s-a confirmat că totul e așa cum trebuie să fie, a pus în fine pace în atmosfera vijelioasă a începuturilor.

Dar ne-a tulburat un strigăt homeric, pornit din străfundul pămîntului și răsfirat în valuri pînă la porțile cerului ; o cascadă de sunete înalte, cu timbru tăios, sfîșietor, prelung, cum trebuie că a răsunat la timpul potrivit disperarea lui Priam văzîndu-l ucis pe Hector, a lui Laocoon

strangulat de şerpi, sau cam aşa ceva. Am alergat şi, făcînd-o, ne-am dat seama că sîntem doar trei ; şi, deşi netreziţi bine, am ştiut toţi odată că cel absent e Grecul şi că urletul supraomenesc al lui e : cînd pleci undeva cu catastrofa nu e nici o greutate să ştii asta, uimitor ar fi doar dacă te-ai putea gîndi măcar o clipă şi la altcineva.

El era, săracul : răsturnat pe-o brazdă, cu bunătate de pălărie aruncată hăt colo, cu toate cutiile şi cutiuţele şi borcanele şi borcănaşele lui împrăştiate prin iarbă ca stelele pe cer şi avînd asupră-i o babă fioroasă, care-i cărăbănea pe unde apuca, setoasă, cu un deşeu de şoşon în mod limpede scos special pentru asta din picior dar purtînd urme vizibile de întrebuinţare îndelungă mai mult pe pielea Grecului decît pe căile bătătorite ale pămîntului. Văzîndu-ne în plen, cetaşul nostru şi-a regăsit eroic curajul şi, o dată cu el, putinţa de a articula vorbe :

— Aoleooo, nu mai da ! Nu mai da, că moor !

L-am scos din ghearele zgripţuroaicei, l-am readus cu eforturi în rîndul lumii şi l-am pus să spună :

— De unde era să ştiu eu, mă, că-i păzea ? Eu am crezut că era buturugă, nu babă. Fi-i-ar ochiul din ceafă al dracului! Rîdeţi ca aia-n tîrg, că voi aţi zis că somnul se dă la boboci de raţă. De unde era să ştiu eu că-i păzea ?

Ne ducem şi-n primăvara viitoare la somn ; nu se poate să nu prindem şi noi, în toată viaţa noastră, şi un astfel de peşte. Merge şi Grecul :

— Şi dau la roşioară, mă ! Că mănîncă, săraca, miez de pîine, da-i-ar dumnezeu sănătate !

Şt. STROE

SCURT CIRCUIT

Australia sud-vestică a stat o noapte întreagă în cel mai deplin întuneric. Grevă la uzina electrică ? Nicidecum. Un simplu scurt-circuit identificat cu greu lîngă Busselton (cca 250 km sud de Perth). Lîngă conductorul avariat a fost găsit şi autorul : o lebădă care navigase, probabil, cu „fază mică" şi care, de altfel, după cîteva ceasuri şi-a reluat zborul...

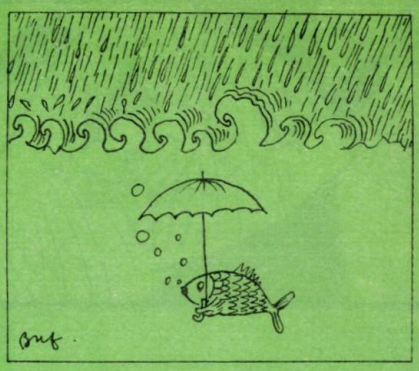

Desen de **Zaharia Buzea**

În 2 cuvinte

— Muşcă, muşcă ?
— Muşcă bine !
— Permis ai ?
— Am. Şi ?
— Să văd...
— Cine eşti ?
— Paznicul asociaţiei.
— Păi... ştii...
— Nu ştiu.
— Dau ceva...
— Dă permisul !
— Un pol !
— Nu ţine !
— Dar doi ?
— Nu ! Auzi ?
— Dar suta ?
— Nu. Legitimaţia !

★

Relatarea comentată :
— Pe urmă ?
— Proces verbal.
— Nu cred.
— Ce anume ?
— Asemenea paznic ?!
— Se-ntîmplă...

Foto : **Mircea Bichiceanu**

Întîmplări, întîmplări

...VÎNĂTOARE cu gonaşi la iepuri, într-o pădure de şes, într-un loc în care, de obicei, dacă se împuşcă ceva, apoi se împuşcă... iepuri şi poate, poate vulpi. Stau la locul meu, undeva în flanc şi aştept. Mă uitam la vecinii care trag, trag — vînătoarea începuse cam de multişor ; încep să văd, pe un drumeag, gonaşii. Cînd deodată, drept înainte-mi — de unde o fi venit ? — o umbră surie. O căprioară îmi zic eu. Umbra se apropie, se apropie şi în loc de căprioară am de-a face cu un lup care, împotriva tuturor „regulilor", se găsea aici unde n-avea ce căuta, venea la bătaie către sfîrşitul ei şi era singuratic la vreme de iarnă tîrzie. A căzut lovit de alice de 4 mm de la vreo 25 de paşi...

★

...Toată ziua umblasem după sitari prin lăstărişul năvălit de primăvară. Loc de popas aveam la cabana din preajma lăstărişului. Pînă acolo — şi ultimul chiar în preajma cabanei — am mai adunat vreo doi sitari şi am mai slobozit vreo cinci-şase focuri ! Am ajuns, ne-am desfăcut tolbele şi ne-am aşezat la vorbă. Cîinele din lesă se cam smucea scîncind către cabana — nelocuită la acea vreme. Încerc să-l potolesc şi să-l fac să mănînce ce i-am dat ca să putem pleca, la vreme, mai departe. Cînd ridic ochii, pe scara de la podul cabanei cobora ditamai vulpoiul cu coada făcută fuştei ! Am avut totuşi vremea necesară să lunec două cartuşe — de 2,5 mm, fiindcă altele n-aveam ! — pe ţevi şi să trag, cam la înghesuială, dar cîinele tot a putut ajunge din urmă vulpea. Avea totuşi o blană bună...

★

.. Vînătoare cu gonaşi la mistreţi, într-o pădure de sălcii din lunca inundabilă a Dunării. În faţă-mi un lăstăriş des ca peria. Zic în sinea mea : dacă e să se apropie ceva, imposibil să nu aud. Pînă atunci mă tot uitam la vecinul din dreapta în faţa căruia juca un vulpoi. Se pureca la vreo zece paşi de locul pîndei ortacului meu ! Cînd am întors ochii, drept înainte-mi stătea un mistreţ. Pac-pac... două focuri duse în vînt.

Cum a venit, cum a ajuns acolo, nu ştiu, că n-am auzit, n-am simţit nimic. De acum, socot eu, gata, s-a dus. După larma celor două focuri, pe aici n-are să mai treacă nimica. Iarăşi mă uit la vecin şi iarăşi se repetă povestea cu alt mistreţ, alte două focuri şi alt mistreţ dus în drumul lui. Să ai coşcogea mistreţul la douăzeci de paşi în faţă şi să tragi de patru ori sub el, e ceva ; din ditamai namila să nu rupi măcar un fir de păr, e o performanţă ! Oftez adînc, vreau să mă ridic de pe scaun şi văd doi mistreţi venind exact pe drumul primilor. Simt furnicături în spate, o durere surdă în şale, trag şi fac dubleul. Na, asta a fost. Cu martori. Să-ţi iasă patru mistreţi cam în acelaşi loc, după ce s-a făcut „larmă", să scapi doi şi să iei doi, e totuşi ceva. Vorba aia : cînd e să fie !...

Eugen JIANU

...în lacul Baical trăiește, la mari adîncimi, peștele *Comephorus baicalensis* la care, în epoca de reproducere, femelele se ridică la suprafața lacului unde — din cauza presiunii mici — abdomenul lor crapă, iar puii sînt puși în libertate, fapt care aduce mamelor moartea imediată ?

...peștele *Pogonias chromis* care trăiește în regiunea apuseană a Oceanului Atlantic este renumit pentru proprietatea pe care o are de a scoate niște sunete asemănătoare loviturilor de tobă sau dăngănitului clopotelor ? Sunetele sînt scoase datorită frecării între ei a dinților faringieni.

...peștele lună — *Mola mola* — din M. Mediterană, depune cel mai mare număr de icre și anume 300.000.000, iar ghidrinul — *Gastrosteus aculeatus* — care trăiește și la noi în țară, depune anual numai 80—100 icre ?

...peștele-zburător *(Dactylopterus volitans)* din M. Mediterană și din regiunile tropicale ale Oceanului Atlantic, are proprietatea de a sări din apă la 4—5 m înălțime și de a se deplasa în aer pe distanțe de 100—120 m ?

...în apele noastre dulci, începînd din Delta Dunării și pînă sus, în apele de munte, trăiește țiparul *(Misgurnus fossilis)* care îndeplinește oficiul unui barometru ?

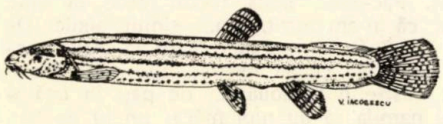

Aceasta deoarece, fiind sensibil la schimbările de presiune, înaintea furtunilor el se ridică la suprafață. Deseori este ținut în borcane cu apă, pentru a anunța timpul nefavorabil.

...în Oceanul Atlantic și în Marea Mediterană trăiește peștele *Naucrates ductor* — peștele pilot — denumit așa deoarece însoțește totdeauna rechinii, înotînd înaintea lor ? Acești peștișori de 25 cm lungime nu sînt înghițiți niciodată de rechini.

...în Marea Mediterană trăiește peștele *Sciaena aquila* care scoate sunete ce se aud de la o adîncime de 18 m ? Mecanismul de producere a acestor sunete constă din vibrații ale vezicii înotătoare ; de vezică este fixat un mușchi care-i imprimă pînă la 24 de vibrații pe secundă.

...la un muzeu din Londra se păstrează o parte din bordajul unui vas de stejar gros de 30 cm și acoperit cu tablă de aramă complet străpuns de spada unui pește numit *Xiphias gladius* (peștele spadă) ? Peștele, în momentul loviturii, a avut o viteză de 90 km/oră.

...dacă producția piscicolă a țării se cifrează, într-un an bun, la 30.000.000 kg pește, singură producția deltei este de 15.000.000 kg pește ?

...focile din M. Baltică consumă, pentru hrana lor, 56.000.000 kg pește, iar cele din M. Caspică 100.000.000 kg pește anual ?

...peștii „răcesc" ? O schimbare bruscă de temperatură cu 5—10° duce la răceala peștilor, care se manifestă prin apariția unor răni. De aceea se recomandă evitarea trecerii peștilor dintr-un heleșteu cu temperatură ridicată într-altul cu apa mai rece !

...peștii se pot îmbolnăvi de tuberculoză ? S-a observat că peștii bolnavi prezintă pe coadă umflături asemănătoare nodulilor tuberculoși și care conțin bacili.

...în unele țări calde, pe țărmurile mărilor și în apele insulelor, peștii pot transmite lepra ? Aceasta, deoarece bacilul leprei nu numai că poate trăi în pește, ci se și înmulțește aici. De aceea, peștele trebuie foarte bine fiert sau fript.

...delfinii din Marea Neagră *(Delphinus delphis* și *Phocaena communis)* consumă anual 150—300.000 kg pește, adică de două, trei ori mai mult decît ne dă întregul pescuit din această mare ? *(v.i.)*.

CÎND ŞI CUM CĂUTĂM SITARI ?

SITARUL — „pasărea misterioasă", cum i se spune — prezintă unele particularităţi de comportare care fac ca vînătorul neobişnuit cu ele să rămînă adesea cu buzele umflate. El se fofilează atît de tainic de-a lungul ţării noastre încît marea majoritate a vînătorilor aproape că nici nu prind de veste. Astfel stînd lucrurile credem că cele cîteva sfaturi pe care le vom da, în cele ce urmează, începătorilor, cu privire la tehnica vînătorii la sitari, mai ales cu privire la tehnica căutării pasajului de sitari, nu vor fi lipsite de interes.

Trebuie ştiut, mai întîi, că, contrar credinţei unora, sitarul porneşte în călătorie la date fixe, migraţia nefiind declanşată de sosirea mai timpurie sau mai tîrzie a primăverii, respectiv a toamnei, ci — după cît se pare — de intrarea în funcţiune a unor anumite glande cu secreţie internă. Este faptă prostească, deci, să pleci după sitari la începutul lui martie sub cuvînt că-i vreme de te-ai crede în aprilie, sau să faci acelaşi lucru la sfîrşitul lui septembrie, cu motivarea că s-a răcit şi s-a jilăvit vremea ca în noiembrie. Zilele trecerii sitarilor, mai bine zis a grosului pasajului, căci aceasta interesează, prin ţinutul respectiv, trebuie ştiricite de la vechii vînători. Mersul vremii înrîureşte mişcarea sitarilor în măsura în care umezeala îi reţine mai îndelung şi, firesc, în numărul mai mare, într-o anumită parcelă de tufă roşie sau într-un anumit zăvoi. Uscăciunea sau îngheţul îi goneşte în altă parte. Întrucît un pospai de zăpadă căzut fără vreme în creierul munţilor îi împinge pe ai noştri — vorbim despre sitarii care au vărat prin văgăunile munţilor ţării noastre — spre păduricile sau zăvoaiele de pe la poale. În rezumat, mersul vremii, intemperiile, înrîuresc mişcarea sitarilor numai pe plan local, ca să spunem astfel, mişcarea pe plan continental desfăşurîndu-se la date fixe.

O altă particularitate a acestui vînat : oricîtă experienţă ar avea cineva în ce .priveşte recunoaşterea locurilor „de sitari" va osteni mult şi bine pînă va stîrni cîteva păsări cu cioc lung. Chiar în plin sezon. Astfel, începătorul trebuie să afle, pe concret, care e locul cu norocul, de la adevăraţii sitărari — localnici sau citadini, care cutreieră an de an aceleaşi locuri îndrăgite. Nicidecum de la oameni din afara breslei celei cu pană la pălărie.

Sînt, aşadară, parcele de pădure sau de zăvoi în care, în sezon, se găsesc mereu sitari. Şi sînt altele, în aparenţă cu totul aidoma primelor, din care nimeni n-a ridicat vreodată o asemenea sălbăticiune. Mergînd mai departe, trebuie să spunem că lucrurile sînt atît de neschimbate, sub acest raport, încît cel ce cunoaşte locul merge cu mîinile în buzunar şi cu puşca în spate de la o anumită margine de poiană la o anumită coadă de smîrc sau la nişte tufărişuri, încordîndu-şi braţul şi nervii numai cînd se apropie de ascunzişul ştiut.

Şi încă un sfat, pe care, spre a dezvălui o altă particularitate a acestei păsări atît de rîvnită de adevăraţii vînători, trebuie să-l dăm cititorului: dacă ai săltat un sitar e bine să insişti prin preajmă, pe o întindere de cîteva hectare. Oricît ar crede unii că sitarul călătoreşte izolat, iar alţii că migrează în stoluri enorme, adevărul este că el cutreieră spaţiul dintre locurile de iernare şi cele de cuibărire în stoluri mici, alcătuite — după observaţiile noastre făcute timp de mai multe decenii — dintr-un număr de păsări ce variază între o jumătate de duzină şi o duzină întreagă. Stolişorul soseşte, se lasă la pămînt, iar păsările se împrăştie la distanţe care le dau posibilitatea să-şi caute hrana fără să se stînjenească unele pe altele, dar să ţină „legătura". Astfel se explică apariţia, în sezon, a acelor porţiuni de cîteva hectare de pădure sau de zăvoi, care se deosebesc de terenurile învecinate prin pistruiala, destul de uniformă, cu preacunoscutele rîcîituri, făcute de sitarul care-şi caută hrana, în covorul de frunze moarte. Aşa se explică de ce — în afară de cazul cînd am dat peste o pasăre răzleţită, sau rămasă de cîrd, din cine ştie ce pricină — nu departe de locul de unde s-a ridicat un sitar, se mai ridică şi alţii. De obicei pînă la împlinirea numărului de 7, 10, 11. Aceasta chiar dacă pînă atunci am răscolit sute de hectare, fără să fi săltat o singură pasăre cu cioc lung.

Celor ce ne-ar obiecta că au dat o dată peste un asemenea pasaj, încît au sfîrşit toată rezerva de cartuşe într-un singur ceas, le răspundem: am dat şi noi, de două sau de trei ori, la intervale de decenii întregi, peste pasajul visat, după care adevăratul sitărar oftează toată viaţa. Dar ne-am explicat fenomenul rareori prin suprapunerea unui număr oarecare de stoluri oprite pe loc, o zi sau mai multe, de cine ştie ce stavilă temporară ivită în calea lor. Stavilă care a putut fi un vînt turbat care le-ar fi azvîrlit în Dunăre. Sau un viscol cu nămeţi şi îngheţ, iscat în calea lor undeva unde simţurile omeneşti nu mai ajung, dar ale păsărilor călătoare da. Restrişte care, dacă bietele călătoare nu i-ar fi aşteptat sfîrşitul, le-ar fi ucis prin foame şi frig. (n. a. s.)

Caractere inversate

ÎN lumea păsărilor, ca la toate vertebratele în general, masculii sînt aceia care au talia mai mare decît femelele. Dar iată că la o serie de păsări răpitoare, masculii sînt mai mici ca talie decît femelele. Diferenţa este cu atît mai vizibilă cu cît răpitoarele respective sînt mai sîngeroase, adică atacă prăzi vii, iuţi la zbor sau la fugă. Care ar fi explicaţia acestui fapt? Cînd puii sînt mici, prăzile cu care-i hrănesc sînt şi ele formate din animale mici. Pe măsură ce puii răpitoarelor cresc, prăzile devin şi ele mai mari. Acelaşi lucru se petrece spre exemplu şi cu păsările insectivore. Pe măsură ce puii cresc, insectele sau larvele aduse la cuib sînt din ce în ce mai mari. Dar la păsările răpitoare cel ce se ocupă cu capturarea prăzii şi aprovizionarea familiei este masculul. Femela stă pe cuib şi sfîşie prada adusă, pe care o dă apoi, în bucăţi, puilor. Aici este cheia explicaţiei. Pentru a putea prinde prăzile mici de care au nevoie puii în prima parte a vieţii lor este mult mai avantajoasă o talie mai mică a răpitorului respectiv. O pasăre cu un corp mare nu va avea abilitatea şi iuţeala uneia de talie mai redusă. Aceasta a făcut ca masculii acestor păsări răpitoare să se adapteze în sensul micşorării taliei. Mai tîrziu, cînd puii sînt mai mari şi hrana necesară celor 4—5 guri nu mai poate fi asigurată numai de către mascul, începe şi femela să ajute la procurarea prăzii. Şi talia ei mare este acum de cel mai mare folos, deoarece va captura animalele mai mari, cu care să poată îndestula gurile mereu flămînde ale puilor ce cresc. Iată deci cum „diviziunea muncii" din perioada cea mai importantă a vieţii acestor păsări şi anume cea a reproducerii, a dus la diferenţierea taliei între cei doi părinţi. *(d. r.)*

Două întîmplări povestite de N. EMINET

Ştiuca moşneagului

CONCEDIUL de odihnă în vara anului '59 l-am petrecut la Tuşnad-Băi. Zi de zi mă aflam pe malul Oltului, pescuind cu lanseta la clean şi ştiucă. În primele zile umblam de unul singur, apoi întovărăşit de partenerul meu de cameră, molipsit mai mult de povestirile mele. Astfel am bătut mulţi kilometri în susul şi în josul apei.

Într-o dimineaţă, încă cu noaptea în cap, am luat trenul spre Miercurea-Ciuc. Am coborît la Sînsimion, de unde am luat drumul înapoi de-a lungul Oltului, pescuind la clean. Aşa am parcurs vreo şase kilometri în răcoarea dimineţii, ajungînd în dreptul drumului de ţară ce duce de la halta Vrabia în sat. Recolta noastră nu era grozavă : vreo patru cleni mai răsăriţi se zbăteau în juvelnic. După o baie straşnică, lenevind pe mal, observăm, la o mică distanţă, un tufăriş întins. Era un braţ mort al Oltului, năpădit de vegetaţie. Drumul către sat continua peste un pod mic de lemn.

Pe pod, un moşneag — postat lîngă parapet — ţinea un şnur în mînă şi urmărea ceva cu atenţie încordată. La apropierea noastră, moşul ne face semn : linişte. Jos, lîngă piciorul podului, cerculeţe-cerculeţe trădau mişcarea din apă.

— Ştiucă, ne şopteşte bătrînul, cu faţa radiind de mulţumire.

După un timp, vibraţia apei se pierde încet, apoi se face oglindă. Deodată, moşul trage brusc de şnur, ridicîndu-l în sus. Apare botul larg deschis. Apoi ştiuca, pentru o secundă, poate, apoi, la capătul şnurului, un biet peştişor... Moşneagul, înciudat, mormăie ceva, apoi pune un alt peştişor, mai bine zis îl trage în ţeapă, pe un oţel fusiform, lung de vreo 4 cm, şi lasă peştişorul atent în jos, în apă. După puţin timp cerculeţele apar din nou la suprafaţa apei.

— E tot aici, şopteşte bucuros. Apoi, scena de mai înainte se repetă întocmai. Enervat la culme, moşul se ridică.

— Am să scot eu ştiuca, îi spun, mai mult ca să-l necăjesc.

Bătrînul dă dispreţuitor din mînă şi pleacă în căutarea unui loc cu mai mult noroc...

Mă pun pe treabă. Leg la capătul unei bucăţi de nylon împletită, lungă de vreo 4 metri, o ancoră, deasupra pun puţin plumb şi capătul celălalt îl fixez de mijlocul cozii mînciocului. Înfig o coadă de clean în ancoră şi o las în jos, lîngă piciorul podului, în apă, exact în locul părăsit de moşneag. Coada mînciocului o ţin orizontal, cu ambele mîini...

— Nu cumva crezi că ştiuca stă şi acum locului, îmi spune încet tovarăşul meu.

Dau din umăr. Clipe de aşteptare. Au trecut două, poate trei minute, cînd şnurul e tras brusc în jos ; înţep spontan şi trag pe pod ştiuca moşului. O bag într-un săculeţ udat şi-l leg bine la gură. Ştiuca, de peste două kilograme, se zvîrcoleşte ca un purceluş în sac.

După vreo oră, îl vedem pe moşneag apropiindu-se cu traista goală. Se opreşte lîngă noi, pe pod, privindu-ne întrebător, ironic. Eu, preocupat de undiţa mea, la un alt picior de pod, îi fac semn către săculeţ. Bătrînul, cu mîini tremurînde, îl dezleagă şi, uluit peste măsură, cu o mutră chinuită, îngînă : „Ştiuca mea, e ştiuca mea". Se lasă apoi sfîrşit şi întristat lîngă sac, pe pod, rezemîndu-se de parapet. Arată aşa de caraghios încît izbucnim în rîs. Îl mai necăjim puţin, apoi ne strîngem uneltele.

Ne îndreptăm spre halta de cale ferată. Cu paşi grăbiţi, cu „ştiuca lui", dăruită de noi, în traistă, moşneagul se apropie de sat. Nici măcar drum bun nu ne-a urat...

PE OLT

DUPA ce m-am instalat în camera ce mi-a fost repartizată și am găsit loc potrivit pentru lansetele mele, am deschis rucsacul burdușit cu unelte de pescuit. Pe rînd, le-am așezat pe masă, pe scaun, apoi și pe pat. Cutii mari cu zeci de cutiuțe mici, cu ancore, cîrlige, nylon nou pe lîngă role cu resturi de nylon uzate (adunate cu grijă și fără folos de cînd sînt pescar), vîrteje, inele spintecate de toate mărimile, buldouri, forfahuri, zeci de linguriță de clean, peste un kilogram de linguri de știucă, musculițe artificiale, vreun kg de plumb de diferite mărimi și forme, șaibe, șuruburi mici și minuscule, nemaivorbind de mulinete (toate pe care le am), juvelnicul, minciocul, cizmele lungi, tenișii, treningul, mantaua de ploaie, ciorapi groși și subțiri, întregi și rupți etc.. M-am speriat singur văzînd ce eram în stare să duc. Parcă veneam pentru cel puțin o vară întreagă și nu pentru două săptămîni, prin O.N.T., la Tușnad-Băi. Cum or fi procedînd, în asemenea cazuri, colegii mei, pescarii cu experiență? Am pierdut mult timp pînă ce și ultimele mărunțișuri și-au găsit locul (jumătate înapoi, în rucsac...). Treaba o dată terminată, mă uit la ceas: mai am vreo două ore pînă la masa de prînz.

Îmi echipez o lansetă, pun o linguriță de clean, mai iau o cutiuță cu cîteva linguriță de rezervă și cu pași grăbiți mă îndrept spre Olt. Cerul este senin, aerul plăcut, zi de miez de vară. Cobor malul, pe lîngă lacul Ciucaș. Pe mal mișună pescarii „amatori", în majoritatea lor copii, dînd la peștii mici cît un guvid; în apă, la șirand, mare animație; trec peste linia ferată și mă las jos, către apă. Mă opresc pe malul stîng, lîngă podul mic de cale ferată la intrarea în stațiune, dinspre Brașov. Sub pod, în apa mică, mișună scobarii. Mă opresc în partea din amonte a podului, unde matca lărgită a rîului are formă de oală, o groapă cam de 20 metri în diametru. Dincolo, pe mal, se agită cîțiva „pescari amatori climaterici", tulburînd apa. Cum cleanul nu se arată, iar pe mine m-a prins oboseala călătoriei de noapte, m-am așezat comod și am lansat „staționar". Pe partea mea eram singurul pescar...

Sus, pe pod și pe mal, cîțiva curioși urmăreau pescarii din groapă, poate mai mult pe mine, cu pescuitul meu „modern" (de atunci au trecut aproape zece ani). Din păcate n-am avut ocazia să-mi pot demonstra „măiestria". La un moment dat, o pereche tînără s-a așezat în iarbă, nu departe de mine. Ea, cu vădit interes, urmărea lansările mele. El nu mi-a dat nici o atenție; savura, probabil, plimbarea în doi (și avea dreptate, fata era tare frumușică). După cîteva lansări, tînărul, pe un ton plictisit, îi spune fetei: „Vino dragă, am mai văzut pescari din ăștia. Pierdem timpul de pomană! Cu tinichelele lor nu se prinde nimic". „Mai stăm puțin", intervine fata. De vorbele tînărului, dar mai mult de tonul cu care le-a exprimat, m-am simțit cu deosebire lezat. Tocmai în faima mea de lansetist! Ca niciodată, mi-am dorit o mușcătură, cît de mică, numai să fie... Arunc repetat, mai atent poate ca pînă atunci și, la recuperarea firului în contra cursului apei, se produce minunea: o mușcătură de clean!

Nu mă trădez, recuperez liniștit, peștele îl țin la adînc; aproape de mal, pun antireturul și, catapultat, într-o curbă impecabilă, aterizez cleanul exact pe cămașa albă, imaculată, a tînărului... Fata rîde, eu mormăi un fel de scuze. Tînărul pleacă șifonat, la propriu și la figurat. Îl urmează, cu un surîs șiret, spre mine, fata. Puțin după plecare, răsună explozia tinerească a rîsului lor sănătos.

— Şi mai ales e inegalabilă senzaţia că explorezi locuri neumblate... (Matty)

COCORII

— adevăr și legendă —

CRUU-CRUUU... trîmbițează lungile șiruri în formă de V sau de linie, cu păsări cenușii, zburînd ordonat, cu gîtul întins. Vestitori ai primăverii, vestitori ai toamnei îi socotește poporul. Poeții au cîntat și ei cocoarele în versuri vesele sau triste, după anotimp. Și cîți vînători nu trăiesc cu amintirea și speranța acelor neuitate pînde la asfințitul sau ridicarea soarelui tomnatic peste întinsul deltei... Ori cu strecurările dibace ale apropierilor prin păpușoaiele foșnitoare la vremea pasajului.

Dotați cu simțuri agere, trăind în colectiv și vădind particulare obiceiuri, cocorii devin pentru noi păsări extrem de interesante. Pasionat din copilărie și stîrnit de apariția lor, renumitul scriitor și fotograf Bengt Berg i-a pîndit ani de-a rîndul. I-a surprins cuibărind în mlaștinile nordice și le-a urmărit apoi calea pînă spre cursul superior al Nilului. Dionisie Linția — ornitologul nostru — le-a închinat și el rînduri pline de omenie, descriind obiceiurile cocorilor, inteligenți și prietenoși, pe care i-a ținut în captivitate. Îmblînzindu-se foarte lesne, marile păsări își recunoșteau numele și alergau la chemarea stăpînului. Ei recunoșteau orice străin sau intrus și păstrau ordinea în curtea orătăniilor. Adesea organizau din proprie inițiativă întreceri de fugă, de la un capăt la altul al grădinii regretatului om de știință bănățean.

Cocorii au obiceiul să se joace îndelung cu diverse obiecte, îndeosebi pietricele sau crengi, pe care le aruncă meșteșugit în aer, prinzîndu-le apoi iarăși cu ciocul.

Nu mai puțin interesante sînt dansurile lor, executate mai ales în perioada nupțială. Cocorul balerin ia cele mai variate poziții, saltă și flutură, face plecăciuni, se rotește grațios sau caraghios.

Pentru ornitologi nu mai încape nici o îndoială că sunetul glasului lor este amplificat prin conformația deosebită a traheei care devine o adevărată trîmbiță „preinventată" de natură. Mult alungită și curbată, în forma unui S deformat, traheea cocorilor se însinuează în creasta osului sternal.

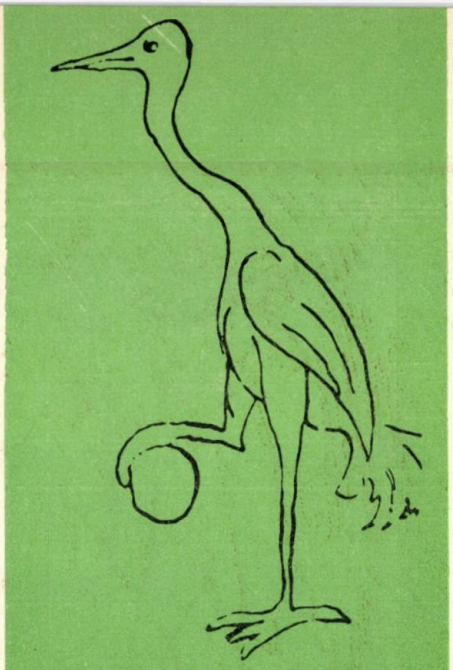

Simbol al vigilenței, cocorul cu miraculoasa-i piatră — așa cum a fost desenat într-un manuscris din sec. XIII

Se crede că alături de unii papagali, nici o altă pasăre nu se adaptează în asemenea măsură societății omului. Ceea ce demonstrează aptitudinile deosebite cu care sînt dotați. Astfel, nu-i de mirare dacă viața cocorilor — atît de greu de observat — a generat felurite presupuneri neconfirmate. Amplificate de imaginația umană de-a lungul veacurilor și transmise eronat, aceste date se găsesc în literatura ornitologică mai veche. În continuare, vă servim cîteva exemple din „misterele" acestor păsări.

Cocorii migrează de la un capăt al pămîntului pînă la celălalt. În această călătorie, pe spinarea lor se așează uneori cîrstei — pasageri comozi.

Cocorii au totdeauna asupra lor o piatră. În zbor, trecînd peste munți, o țin în cioc, pentru a nu fi auziți de vulturi.

Poposind, cocorii — simbolul vigilenței — strîng piatra între ghearele piciorului ridicat. De ațipesc cumva, scăpîndu-le piatra, căderea ei îi trezește imediat.

Suspomenita piatră servește omului — fără greș — la recunoașterea sigură a aurului curat.

Pe vreme de furtună sau primejduiți de păsările de pradă, cocorii fac un cerc în zbor, pentru a opune astfel o mai bună rezistență. *(m.b.)*.

Dinu Grancescu

MĂRIA SA BAFTA

ÎNTOTDEAUNA cu toane și în permanent conflict cu buna dispoziție, fie că nu prind, ceea ce e lesne de înțeles, fie că da... Așa-s pescarii și ca dînșii și noi doi... Ne plîngem — nevastă-mea mai puțin — că nu prindem, iar cînd dă pricopseala peste noi, stăm ca acum, în poarta mînăstirii — Grigore a rămas în urmă să pună lăcătul la barcă — nehotărîți și îmbufnați, cumpănindu-ne ochii între grămada de pește de la picioare și cerul care despletește potop de ape asupra noastră.

După ce am filozofat, cît ai trage dintr-o țigară, că trebuie aflată pe viitor o soluție pentru evitarea exasperantului : „Of, iar pe jos !" și a fost clar că ploaia nu se va opri decît la ora 21 fix, adică după ce vom ajunge pe la căsile noastre, ne-am pus „fîșurile" pe... cap, în chip de bocceluțe, întrînsele aflîndu-se belșugul de știuci, și am luat-o apostolește, cale de trei kilometri, pînă la autobuz, uzi leoarcă, bodogănind amîndoi, eu rămînînd totuși cu meritul că am fost, ca de obicei, primul :

— Ți-era, mă rog, așa greu să iei rucsacul cu tine ?

— N-ai spus tu să nu-l iau că sperii peștele ? Și nu fi sucit și mai slăbește-mă cu observațiile, barem aici, la pescuit.

Și mica noastră dispută familială continuă, în contradictoriu, firește, luînd pescuitul drept temă, fără ton de gîlceavă și fără să afle, ca altădată, un cal de bătaie, scurtînd în schimb considerabil din drum.

Grigore ajunsese la autobuz înaintea noastră. Doamne ferește să i-o ia altul înainte ! Acum trebuie să știți și dumneavoastră că dînsul e popă, iar în zilele lucrătoare, pescar. Cele două vieți, publică și personală, se contopesc astfel într-un amestec ciudat și hazliu. Face să-l vezi la pește în echipamentul ăla a lui, bleu-ciel (pantaloni și bluză) și cu-un enorm snop de bețe sub braț, gata montate de acasă, nu care cumva să piardă vreun minut pe gîrlă. „Da ce, mă, am venit pînă aici să pierd timpul ca tine ?", ți-o retează scurt, dacă cutezi să faci vreun apropos... Dă mai întîi un ocol gîrlei, controlînd juvelnicele ca să se convingă cu ochii (după vorbă nu se mai ia) de agoniseala fiecăruia și, ajuns la o concluzie, impasibil la valul de proteste și blesteme pe care le dezlănțuie în urmă, se îndreaptă glonț spre primul pe care l-a văzut că scoate, statornicindu-și, lîngă dînsul, loc.

— Ei, ce zici ? mi se adresă de cum ne urcarăm în autobuz, zîmbind satisfăcut şi complice.

— Săru'mîna părinte.

— Lasă bancurile, zi mai bine ce-aţi prins ?

— Ştiucă.

— Iar începi ? Cîte ?

— Nu ştiu, ce, am avut cînd să le număr ?... Destule, în tot cazul.

— Şi tu care...

— Mai greşeşte omul, ce vrei ?

La o asemenea aleasă petrecere, ne invitase pe Cernica în plină lună a lui Cuptor, Grigore popa, cu care mai dădusem greş şi-n alte dăţi, aşa că am pretextat că am treabă şi nu pot merge. Sînt totuşi argumente cărora cu greu le poţi rezista. Rigurozitatea logicei : „Mă, nu fi turc, n-auzi că ieri, într-un ceas juma', am luat cinci bucăţi, nici una sub un chil !" a fost mai tare şi de data aceasta şi m-a făcut să cedez pînă la urmă.

A doua zi, trei încercate lansete pătrundeau în împărăţia de lintiţă şi ştepi a bălţii Cernica.

Începutul partidei a fost în nota obişnuitelor noastre escapade în trei, cu Grigore maestru de ceremonii. Eu am rupt şi pierdut în perfidele adîncuri cîteva îndrăgite flipsuri, iar doamna mea, revelaţia sezonului pescăresc '66, agăţînd fundul bărcii, începu să strige după mincioc. Singur Grigore, căznindu-se să adauge la reputaţia de neîntrecut as într-ale baboiului şi pe aceea de lansetist cu perspectivă, agăţă o ştiuculiţă numai bună de momeală pentru suratele ei mai simandicoase. Cred că am gîndit cu voce tare ceea ce vă spun, pentru că l-am auzit pe unicul pricopsit de pînă atunci bombănind ceva, deşi ştiu bine că, fără puternic motiv, nu înjură niciodată.

Se mai iscase, tam-nesam, şi o ţîrîială măruntă, dar pătrunzătoare, care ne agravă dispoziţia, şi aşa ca vai de ea, în timp ce un vîntuleţ, înţeles cu prima, ne împinse barca în stuf şi nu ne lăsa să ieşim de acolo.

Şi, deodată, lovitură de teatru. Formidabil ! De necrezut ! Tocmai ne pregăteam de întoarcere şi de răfuială — ştiam noi cu cine — cînd ştiucile, dragile de ele, au dat buzna, total lipsite de prejudecăţi (oricum, era un popă în barcă), la orice fel de tinichea cu care azvîrleam după ele, indiferent de culoare şi categorie. Aruncarea şi ştiuca. Cum dam, cum luam. Şi-am dat, am dat zdravăn, pînă către vremea prînzului, cînd a venit potopul şi ne-a scos de pe apă cu obrajii numai zîmbet. Grigore, cu deosebire, nu mai termina : „Baftă măăă ! Baftă ca-n deltă !"

Mai este de adăugat că întîmplarea a ajuns la urechile unor invidioşi, care s-au şi grăbit să ne scoată vorba că noi, ăştia trei, am fi certaţi adicătelea cu etica. De aceea l-am auzit pe Grigore jurîndu-se că dacă îi prinde (ştiu ei cine sînt) pe baltă, îi blestemă să nimerească o zi cu baftă, să tragă peştele la undiţă, ce nu s-a mai pomenit ! Şi pe care, cum îl află asupra lui cu-n singur solz de peşte peste trei kilograme, se duce la revistă să-l dea la rubrica „pe teme educative".

În ceea ce ne priveşte, pe mine şi pe nevastă-mea, ne-am cumpărat două fîş-fîşuri noi, fiindcă acelea pe care le aveam, deşi îi rugasem pe ăi de la „Nufărul" să le cureţe bine, că le dăm ceva, de cîte ori le îmbrăcam şi ne întîmplam în autobuz auzeam pe cîte unul : „Care te-ai urcat cu peşte stricat ?" şi-o luam pe jos, de la următoarea...

Iarna, acum

În noaptea asta, luna
se va-ncărca de flori,
şi vor porni din stele
albastrele ninsori.

Lin legănînd tăcerea
vor poposi în munţi,
şi cerbilor podoaba
nălbindu-le-o pe fruntţi,

purifica-vor codrii
şi cîmpurile toate
iar urmele de crîncen
se vor topi în noapte.

Va-ncepe vremea pură
cu albul ei însemn,
şi sîngele — arsură —
va odihni în lemn,

şi peste tot o pace
va creşte, ca de var,
va fi de ger pădurea —
iar bunul pădurar

spre tainiţe urca-va
cu dor de ierbi şi soare,
acolo unde hora
e duh de căprioare.

Radu CÂRNECI

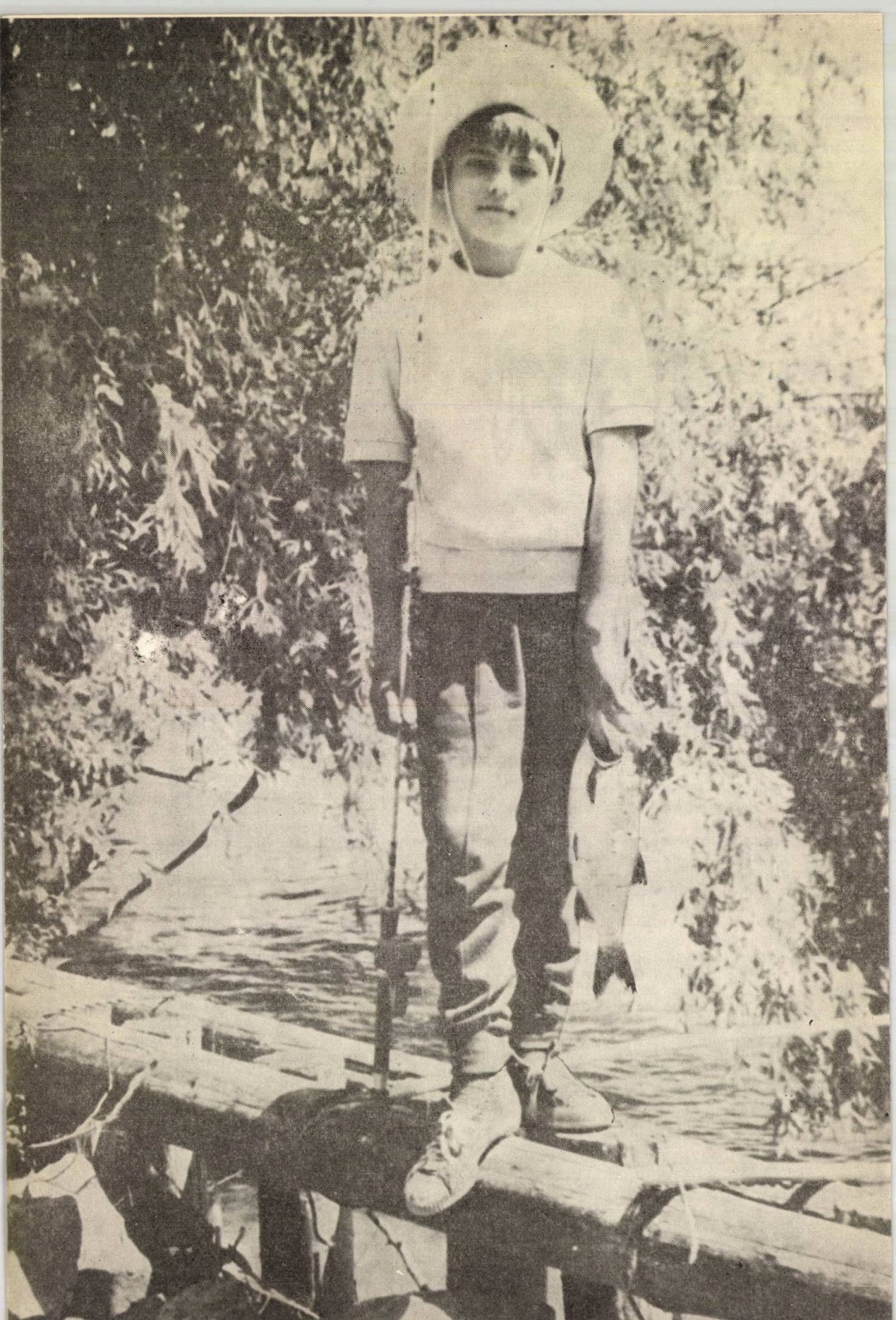

PESCUITUL SPORTIV ŞI MODA

DACĂ omologii noştri — vînătorii — au ajuns oarecum la un numitor comun în privinţa vestimentaţiei, inclusiv pana de la pălărie, cea a pescarilor continuă să fie eterogenă şi nu totdeauna adecvată scopului. Desigur că nu ne vom referi aici la o anumită croială caracteristică genului sau la calitatea materialului (la malul apei ţinta cuceririlor noastre nefiind de loc formalistă la estetica veşmintelor), ci la aspectul practic al acesteia.

Garderoba pescarului sportiv trebuie adaptată formei de pescuit sportiv practicată mai des. Dacă în pescuitul cu muscă sau lingură artificială, forme de pescuit în mişcare continuă în care organismul produce multă căldură, îmbrăcămintea trebuie să fie suplă, în pescuitul staţionar, caracterizat prin imobilitate îndelungată, ea trebuie să fie călduroasă.

Una din greşelile frecvente ale pescarilor sportivi staţionari este îmbrăcămintea sumară cu care pleacă la drum, pentru ca la înapoiere, cînd soarele pîrjoleşte pămîntul, să nu-şi mărească greutatea bagajelor. Pescuitul peştilor paşnici se face dimineaţa în zori şi seara în amurg, cînd temperatura înregistrează variaţii mari. Datorită temperaturii şi circulaţiei curenţilor de aer cu umiditate crescută, organismul îndelung imobilizat se adaptează mai greu climatului şi, dacă nu îl vom proteja cu îmbrăcăminte corespunzătoare, pierderile de căldură vor depăşi capacitatea de compensaţie a organismului, cauză care determină instalarea unor boli datorate răcelii. Cea mai frecventă este bronşita, care, cu timpul, devine cronică. Treningul, peste care se îmbracă o haină cu ţesătură deasă, este un mijloc eficace de reţinere a căldurii şi poate fi dezbrăcat cînd soarele începe să dogorească. În restul timpului, bluza şi pantalonii de doc îl pot înlocui.

Acoperirea capului sub cerul liber este obligatorie. Pălăria de pai cu boruri largi sau o şapcă ne protejează de boli cu urmări uneori grave (insolaţie, şoc, sincopă). Plafonul de nori din zilele călduroase de vară nu trebuie să ne determine să ne descoperim capul şi trunchiul. Radiaţiile infraroşii (calorice) care compun lumina solară străbat cu uşurinţă prin grosimea norilor producînd arsuri ale pielii.

Protejarea picioarelor în pescuitul sportiv staţionar este ignorată de mulţi confraţi. Dacă în apele de munte şi cele colinare mai reci, nu este posibilă staţionarea îndelungată cu picioarele goale, în apele de şes, stagnante, cu temperatură mai ridicată, mulţi comit greşeala de a intra în apă, pentru a cîştiga adîncime, fără să-şi protejeze picioarele. Această practică constituie cauza unor maladii cu efecte întîrziate, cele mai grave fiind de natură circulatorie. Staţionarea în apă nu se va face fără cizme de cauciuc. În lipsa lor, ciorapii de lînă lungi le înlocuiesc destul de bine ; deşi se udă, ciorapii reduc transferul de căldură din corp în apă.

De asemenea, ochelarii de soare şi pelerina de ploaie, cît mai lungă şi prevăzută cu glugă, nu trebuie să lipsească dintre bagajele pescarului sportiv.

Cu referire la culoarea vestimentaţiei, problemă destul de mult discutată în literatura de specialitate, ca avînd influenţă asupra rezultatelor, exigenţii o pot încadra în decorul general. Se pare că doamna Crap ar avea unele reticenţe faţă de culorile care contrastează cu mediul înconjurător... *(p. k.)*.

◀ **Mabi a prins o văduviţă, la „Gropi", lîngă Crişan** (foto : L. Bratu)

FAZANUL -
un vînat care se impune

DINTRE speciile de vînat mic sedentar, fazanul prezintă cele mai mari avantaje din punctul de vedere al culturii vînatului. În primul rînd, fazanul se pretează cel mai bine la înmulţirea semi sau total artificială. Această specie de vînat prezintă avantajul că, datorită dimorfismului sexual pronunţat, ocrotirea femelelor se poate face uşor. Fazanul-cocoş, poligam, poate fi recoltat în număr suficient de mare şi chiar în primul an după colonizare, fără a prejudicia stocul de reproducţie. Găina de fazan produce anual cca 12 pui, din care vreo 6 ajung la maturitate, ceea ce înseamnă — în condiţii normale — o prolificitate destul de ridicată. În afară de cele arătate, fazanul-cocoş mai prezintă avantajul că este un vînat aspectuos, cu greutate corporală destul de mare (1,5—2 kg). Este foarte apreciat de către vînători, ca şi în economia vînatului — fiind mult solicitat pe piaţa internă şi externă, datorită cărnii sale de calitate. Apoi, fazanul este vînatul care aduce reale foloase agriculturii şi silviculturii, prin distrugerea unui însemnat număr de dăunători animali şi vegetali. Este vînatul care se adaptează cel mai uşor la continua dezvoltare şi modernizare a agriculturii şi la noile măsuri silvice privind crearea de perdele, împăduriri etc.

Pentru considerentele arătate, în scopul răspîndirii şi sporirii efectivului de fazani, în ultimii 10 ani — îndeosebi după anul 1960 — anual au fost colonizaţi mii de fazani în fondurile de vînătoare aflate în folosinţa AGVPS. Ca urmare, cu excepţia cîtorva judeţe

(în special județele din regiunea de munte), fazanul este prezent în toată țara, majoritatea vînătorilor avînd posibilitatea ca o dată cu vînarea iepurilor să recolteze și fazani (cocoși). Este adevărat, deocamdată densitatea lui este mică. Aproximativ jumătate din efectivul de fazani (cca 100.000 pe fondurile de vînătoare aflate în folosința AGVPS) se află pe fondurile de vînătoare din vestul țării (unde densitatea este destul de uniformă pe întreaga suprafață ocupată de fazan), iar cealaltă jumătate se găsește pe fondurile de vînătoare din restul țării — în special în Muntenia. Aici densitatea lui este neuniformă, fiind mai mare în fondurile de vînătoare din jurul fazaneriilor. Îmbucurător este faptul că fazanul a devenit un vînat cunoscut și apreciat și în Oltenia și Moldova, unde pînă nu demult nu exista.

Pentru accelerarea acțiunii de lărgire a ariei și de ridicare a efectivului de fazani, se impune efectuarea — în continuare — a unor colonizări anuale masive în toate fondurile de vînătoare în care condițiile corespund cerințelor fazanului. În acest scop, este necesar să se mărească productivitatea fazaneriilor centrale de mare capacitate, cu reproducători în voliere, avînd asigurate condiții de control științific în vederea aplicării celor mai avansate metode de selecție. Scopul principal al acestor fazanerii este mărirea producției de ouă pe cap de făzăniță și obținerea unor ouă de calitate superioară, necesare pentru punctele unde o parte din aceste ouă se incubează și se cresc puii obținuți. Pe lîngă scopul arătat, aceste fazanerii centrale constituie și un permanent rezervor de migrare a fazanilor în fondurile limitrofe.

În acest fel, cu sprijinul organelor de vînătoare și al maselor largi de vînători, în cîțiva ani fazanul trebuie și va deveni un vînat de bază în majoritatea județelor țării noastre.

Ing. Nic. STRĂVOIU

ASCUNZIȘURI

SĂ începem cu șireata vulpe. O dată s-a găsit ascunzișul cumetrei într-un copac. Cine ar fi putut crede aceasta, cînd vulpea urmărită de cîini dispărea fără urmă în numai cîteva clipe? Șireata își avea ascunzișul într-un copac cu trunchiul puțin înclinat, pe care ea sărea din fugă și apoi se cățăra la înălțime, de unde privea nepăsătoare în jos spre cei ce o urmăreau. Altă dată, culmea, și-a instalat culcușul într-un stog de paie, la înălțime, în grădina unui gospodar de la marginea satului. Pe unde n-au căutat-o vînătorii, căci vămuise toate găinile satului, pînă ce numai o întîmplare i-a venit de hac. Curios că de găinile din apropiere nu se atingea. Aceasta a fost și cauza pentru care ea nu se făcea simțită.

O dată iepurele se ascunsese într-un pod de casă, altă dată într-o scorbură. Într-un caz a fost găsit în mijlocul unui parc public înconjurat din toate părțile de case. Abia cînd a căzut zăpada i s-au putut dezlega urmele. Venea în fiecare dimineață înainte de revărsatul zorilor, își petrecea ziua ascuns sub o bancă putregăită, iar seara pornea spre cîmp, trecînd prin grădinile și curțile oamenilor, pentru a reveni la culcuș în zori.

Ascunzișuri foarte ingenioase are moscul, un animal ierbivor, înrudit cu caprele, care trăiește în munții Altai. Cînd sînt urmărite de haite de lupi, animalele se răspîndesc care încotro, alergînd spre „cetatea" lor. Această cetate în care, după expresia băștinașilor, animalul „se încuie", nu este altceva decît un loc izolat, un colț de stîncă ieșit în afară din peretele abrupt al muntelui, la care animalul, datorită conformației picioarelor sale, ajunge prin sărituri măiestrite. Aici lupii sau alți dușmani nu-l vor mai putea prinde deoarece ei nu se pot cățăra pe stînci. Moscul va sta răbdător aici ore întregi, pînă ce dușmanul își va căuta norocul în altă parte. (d.r.)

Întîmplări povestite de Ştefan STROE

STENOGRAMA

PARTIDELE noastre de pescuit, aşa puţine cîte-s, au un farmec al lor netăgăduit şi foarte greu de redat altora, ţinînd în primul rînd de totala identificare a protagoniştilor între ei : nu-i umbră de invidie, fiecare n-are altă dorinţă decît ca cel din dreapta şi cel din stînga să prindă mai mult şi mai mare decît el şi face tot ce-i stă în puteri ca aşa să fie, atmosfera e roz-bombon-trandafirie şi se spun numai vorbe cu desăvîrşire academice, iar succesul unuia face unica fericire a tuturor celorlalţi luaţi grămadă, mărturisită entuziast şi sincer acolo şi apoi în întregul judeţ. Iată, pentru exemplificare, o zi a mea de pescuit alături de Grasul ; cele ce urmează sînt în exclusivitate ale lui, de mine ţinute doar minte exact (prin permanenţă) în ordine şi aşa cum s-au rostit (mai puţin intimităţile ce se consumă, în afara manierelor, între prieteni), fiindcă orice explicaţie suplimentară n-ar face decît să le întunece spontaneitatea şi îmbătătoarea savoare.

— Ce bine îmi pare că sîntem doar amîndoi ! Loc destul, umbră, soare, apă, nisip, o să fie o zi excepţională.

— Ei aş ! Dacă tu prinzi un peşte deacolo, mă spînzur.

— Ascultă, mă hahaleră : alt loc mai imposibil ca ăsta n-ai ştiut ? Mare prost e ăla care se ia după tine !

— Ei, dacă mai prinzi încă unul, îl înghit !

— Săracul ! A fost chior ! Sau dezamăgit în dragoste. Altfel n-avea ce căuta la nenorocirea aia a ta de cîrlig.

— Încearcă tu să mai prinzi încă unul, că te las aici şi plec acasă.

— Nu, că mă enervezi : dacă scoţi şi-acuma, te-arunc în gîrlă.

— Repetă tu figura mult, că pe onoarea mea te reclam la asociaţie.

— Îndrăzneşte să-l pui şi pe-ăsta în traistă, că te sugrum.

— Bine, mă, prietenie e asta ?

— Asta e nesimţire curată !

— S-a isprăvit, ai pus vîrf : te duci acasă pe jos, neică, eu asemenea oameni lipsiţi de caracter nu iau în maşină.

— Aşa se scoate, mă, cleanul ? Tragi de el ca de-o macaroană ! Bine că nu te-a văzut careva, să mă compromiţi !

— Mă duc încolo, că e loc destul, măcar să nu mai văd atîta ticăloşie şi puchinoşenie.

— Ia mişcă-te un pas mai la dreapta, să dau şi eu aici ; n-o să-i cari tu pe toţi, că n-ai şapte permise.

— Hai că ţi-a venit o fiţă ; las-o, bestie, să crească !

— Da' ce, mă, tu numai mari ştii să tragi ? Ia dă broaştele-ncoace.

— A, vasăzică mă pui pe mine să dau cu broaşte şi tu scoţi cu lipitoare. Ruşine să-ţi fie !

— Eşti măgar, mă, şi n-ai simţul măsurii.

— Şi vezi, spune la toată lumea că mi i-ai dat tu...

Ceea ce nu-l împiedică de loc ca a doua zi, cu noaptea în cap, să mă atace superior :

— Mă ăsta, după masă trec să te iau. Să-mi fac o pomană şi să te-nvăţ şi pe tine cum se prinde, că altfel mori nepriceput şi fără să-ţi justifici permisul. Şi pune mîna şi prinde nişte chestii, că eu n-am de unde, auzi ?

INTRUCÎTVA MEMORABILE

COPILUL meu este — nici nu s-ar putea altfel — foarte deştept. De aceea l-a întrebat într-o duminică pe un prieten ruginit pe maluri că de unde ştie el că-n apa lîngă care vegetam degeaba din revărsatul zorilor e peşte ; şi ăla i-a răspuns că a citit în revistă, aşa că am rămas pînă ne-a apucat noaptea, tot singurei şi cu trăiştile plate. Ce e interesant e că amîndoi au vorbit serios, iar eu sînt şi azi mîndru că am fost de faţă la această discuţie.

Mult mai tîrziu l-am văzut pozat în revistă, cu un crap cît el, pe acelaşi prieten; numai că de data asta ştiam sigur de unde îl are, cît a dat pe el şi cu cîţi metri l-am trecut în planul al doilea cînd am făcut fotografia, 6/9.

★

Vine unul şi se bălăceşte printre plutele noastre, că-i e cald şi numai acolo e cît trebuie de adînc, iar gîrla e a cui vrea şi dacă ne trebuie peşte n-avem decît să ne ducem la Alimentara, întrucît curăţenia e mama sănătăţii. Îl înjurăm după cuviinţă, îl burduşim cu bolovani îndată ce — dîndu-se la fund — ne arată posteriorul, îi ascundem izmenele şi ne vedem împăcaţi de treabă undeva mai sus. Rămîne doar moşul, care se şi justifică : „Dă-l dracului, că după ce se înfierbîntă aici la mine vine să se răcorească acolo la voi : te pomeneşti că abia atuncea mă înfurie, şi mă face să plec acasă". Trogloditul se duce la o răgălie, scormoneşte şi-i aruncă moşului pe mal frumuseţe de clean ; încă unul, apoi îşi redobîndeşte de la două capre intrigate izmenele şi se duce dracului pomană. Moşul, singur, priveşte amărît către pod. Şi cînd o zăreşte din depărtare pe fata popii sare repede în faţa ei şi-o îmbie : „Nu te scalzi, taică ? Tare e cald!"

Dar văzîndu-i zîmbetul ca o floare de zarzăr, îşi saltă traista pe stîngul şi-o lămureşte galeş : „Irra ! Nu fii proastă, bre! În interes de serviciu !"

★

Costică are permis de şes dar se duce să pescuiască la Moldova, care de fapt pe la noi e cum nu se poate mai de şes în toate părţile, mai puţin în reglementările oficiale ; dă de el, că stătea la vedere ca turnul Eiffel — moş Todiruţ, cel mai dulce paznic al nostru, care-l educă :

— Ce dracu, bre, ai băut ciumafaie ? Matale nu vezi că aiasta-i muntoasă, întrucît bate boişteanul ?

Iar Costică, sincer ruşinat de culpă, setos de a intra cît mai curînd în legalitate :

— Zău n-am ştiut, nene. Să-mi pleznească anvelopele dacă-am ştiut. Iaca strîng imediat şi trec pe malu-ăl'lalt !

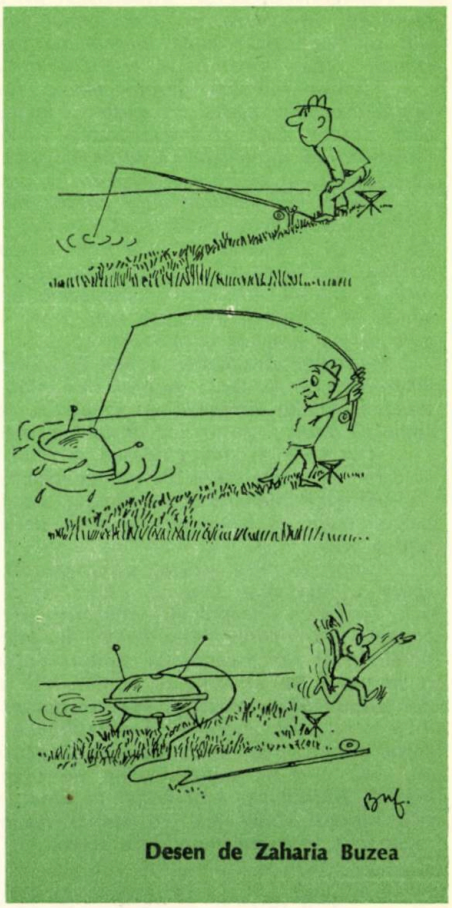

Desen de Zaharia Buzea

În mijlocul lupilor

V. VOICULESCU

SE vorbea despre vînatul mare și vînătorile majore, din ce în ce mai părăsite la noi, deși munții sînt încă plini de urși uriași, cerbi falnici, misterioși țapi negri și mistreți primejdioși, dacă nu de lincși și jderi. Doar bourul lipsește din vechea faună cinegetică a țării. Și e păcat, adause gazda, că nu l-am prăsit din nou, așa cum au făcut alte state.

— Eu o spun de mult, îl întări altul. Sîntem încă un colț al lumii unde pătimașii ar putea găsi mult mai ușor emoțiile tari și peripețiile vînătorilor grele, fără să mai fie nevoie să alerge pînă-n Africa și India.

Și conversația se învălmășea în jurul decadenței acestei activități vitale și primordiale, vînătoarea, cu care omul vine din fundul mileniilor de piatră, cînd a fost silit să dea singur lupta inegală cu ursul cavernelor și leul baștinaș. Dar mai ales cu elanul, cerbul impetuos al erelor primitive, mai primejdios decît toate fiarele la un loc.

Cineva întreabă despre elan... Gazda aduse numaidecît albume cu reproduceri după desenele găsite în peșteri, înfățișînd minunate scene de vînătoare primitivă și cărți despre rolul și însemnătatea vînătoarei în preistorie. Stam toți plecați pe ele și începeam să înțelegem că lupta cu sălbătăciuni mult mai puternice decît noi ne-a silit, ca să le biruim, să ne preschimbăm în oameni.

Gazda ne lămurea cum pentru mîncare omul găsea destulă pradă mai slabă decît el, precum și toate roadele pămîntului. Dar împotrivirea leului, care năvălea peste el în cavernă, și a ursului, cu care intra în concurență pentru adăpost, ori a mamutului, care-l strivea, vînătoarea trebuia să se transforme în artă supremă, știință și magie totodată, tehnică și cultură, sacrificiu și încordare de energii, cu simulacre și ritualuri magice, desfășurate pe ariile altarelor, așa cum arată toate scenele zugrăvite în peșterile preistorice. Sau cum se mai practică la sălbaticii de azi.

— Ecouri de atunci, urmă el, mai răsună ici-colo în practicile magice și eresurile vînătorilor de la țară: glonțul descîntat, unsorile vrăjite, talismanele, zile faste și nefaste precum și alte rînduieli ale vînatului, mergînd pînă la purificare. Adevăratul vînător nu fumează tutun și nu se ține de rachiu, măcar cît umblă la vînătoare.

Dar cine se mai gîndește, oftă el, să mai adune pulberea acestei sfărîmate culturi în care se întrupa odinioară esența idealului omenesc...

Și gîndurile noastre, înfiorate, se întorceau înapoi pe pîrtiile deschise de oamenii paleoliticului, la cavernele cu oase de urși și lei prohodite de magii clanului în incantații și vrăji.

După o mică tăcere, un magistrat, lăsînd cartea din mînă, ceru îngăduința să ne spuie o întîmplare de-a lui, căreia de-abia acum îi găsește rostul și îi înțelege legăturile.

— Eram, începu el, judecător de pace al unui ocol rural, într-un ținut deluros acoperit cu păduri feciorelnice, la poalele munților. Ape furioase sfîșiaseră odinioară pămîntul și rîpi imense cu straturi culcate de humă vînătă, vărgată cu gresie albă, dau o impresie de arhaism și primitivitate tulburătoare. Nicăieri n-am mai văzut cer sfîșiat de apusuri mai adînci și mai misterioase, prin care se scurgea, galben, peste meleaguri încremenite în vechime, parcă sîngele melancolic al unor ere de mult încheiate în rostul lumii... Nu m-aș mira dacă găurile negre ce se deschideau în pereții malurilor nu erau guri de peșteri, pline de osemintele trecutului, ca cele din albumele ce răsfoirăm. Ținutul sta încă bogat în vînat, mai ales lupi și vulpi, chiar jderi și rîși, dar nu mă interesa vînătoarea. Pe atunci nu mă gîndeam decît la cariera mea, cum să înaintez și să scap mai repede de acolo.

---

*) Din volumul „Povestiri", de V. Voiculescu ; E.L., 1967.

Începusem totuşi să adun rudimente de drept popular şi frînturi de obiceiul pămîntului, pentru un studiu pus la cale să-mi ţie de urît.

Mă uimeau nu atît temenelele şi frica cu care mă priveau oamenii. Cu asta ne întîmpinau pe toţi cîţi făceam parte din administraţie, şi erau îndreptăţite. Mînuiam şi eu pedepsele. Mă impresiona altceva : un fel de evlavie, o veneraţie de altă esenţă cu care eram întîmpinat şi de care colegii mei, medicul plaiului şi subprefectul, nu se învredniceau. Mi-am lămurit însă curînd. Eu eram un mag. Judecătorul era pus mai presus decît ceilalţi, învestit cu puteri spirituale. Eu nu băteam, ca jandarmul sau ca pretorul. Nici nu smulgeam copiii bolnavi din braţele mamelor, ca medicul, să-i trimit la spital. Eu aveam putere, ca judecător, cu un singur rînd de buchi scrise, să leg şi să dezleg tot ce puneau la cale ceilalţi, amenzi, contravenţii, procese. Şi cu o iscălitură de-a mea puteam să spăl pe învinuit de toate păcatele pentru care era tîrît înaintea mea. Cum nu putea face popa, cu care satul, de altfel, avea cîrcote şi judecăţi.

Într-o zi am achitat un ţăran învinuit că vînase fără permis de vînătoare, în sezon oprit şi, pe deasupra, vînat interzis : o căprioară. Jandarmul îl prinsese tocmai cînd o jupuia.

Omul se apăra că n-o ucisese cu arma, nici n-o prinsese în cursă. Ci o scosese din gura unor lupi care o încolţiseră. În adevăr, la cercetare nu s-au găsit găuri de gloanţe, ci numai urmele colţilor adînc înfipţi în gîtul prăzii şi alte mursicături ale fiarelor.

Dar satul s-a arătat foarte nemulţumit de judecata mea. Cîţiva, pe care mi-i apropiasem, au îndrăznit să mi-o spuie. Omul mă înşelase. El vînase şi trebuia pedepsit. Că nu s-au găsit urmele gloanţelor nu era nici o dovadă.

— Cum aşa ? i-am întrebat. Aţi văzut doar toţi grumazul căprioarei sfîrtecat de colţii lupilor.

— Da, dar lupii au lucrat pe socoteala lui. El i-a pus.

— Cum să-i puie ? mă mirai. Ce, lupii au ajuns pe la noi cîini de vînătoare ?

— Aşa e, cum spuneţi dumneavoastră, întăriră ei. Fiarele stau în slujba lui, năimite. Aleargă şi ucid vînatul din poruncă. Ba încă i-l aduc şi la picioare. Altminteri, cum l-ar putea el scoate din gura haitei, dacă nu cu bunăvoia. Că altfel l-ar face fîşii şi pe el.

În adevăr, la proces eu nu mă gîndisem să întreb pe impricinat cum silise pe lupi să-i lase prada.

Am aflat cu acest prilej că omul meu era un mare vrăjitor de lupi, pe care îi supunea şi-i folosea cu farmecele şi magia lui, ca un stăpîn.

I se spunea Luparul şi era privit ca o uriciune a lumii. Asta m-a făcut curios şi m-a îndemnat să-l cercetez. Îmi putea fi preţios pentru îmbogăţirea culegerii mele de datini populare şi ca tip uman, ieşit din comun.

Trăia, ca un paria, afară din sat, pe coclauri, într-un fel de jumătate bojdeucă, jumătate peşteră scobită într-un mal argilos şi sterp. N-avea nevastă, n-avea copii... nimic. Era singur ca un sihastru. Lumea spunea că în preajma lui nu suferă să viеţuiască nici un dobitoc domestic, din cele ce se

găseau în gospodăriile oamenilor. Vitele şi-ar lua lumea în cap, spăimîntate la vederea lui, şi cîinii ar fugi de el urlînd.

În adevăr, nu m-a întîmpinat nici o vietate cînd am pătruns în bătătura lui... Sărăcie, mi-am zis, nu-i altceva. Doar cîteva găini rîciiau în nisip. L-am strigat. Abia a ieşit. Cînd m-a cunoscut s-a bucurat. Era un bătrîn verde, uscat, înalt şi ciolănos, posomorît, dar cu o privire arzătoare, părul des căzut pe frunte şi mîinile lăţite, cu degete răschirate ca nişte labe. Chipul măsliniu şi prelung, spînatic, abia ţărcuit pe sub fălci de o zgardă de barbă rară şi ţepoasă, avea ceva tainic, trist şi totodată vehement în el.

Şi am priceput de ce era spaima şi hula satului, pentru ce toţi îl urau şi-l huiduiau. După înfăţişare se arăta ca un anormal. Un tip lombrozian. Umbla vorba că din trupul lui se resfiră un iz sălbatec şi nimeni nu-i poate suferi nici mirosul, nici privirile. Cercai să-mi dau seama ce e adevărat din toate ponoasele cu care-l încarcă lumea, care-l învinuia de multe rele şi nelegiuiri, dar mai ales că trimite lupii înadins să facă stricăciuni în vitele gospodarilor. Ba uneori se preface el însuşi în lup şi iese înaintea oamenilor să-i sfîşie.

Luparul m-a primit stîngaci, dar cuviincios, fără mari plecăciuni, cu o demnitate şi o stăpînire de sine care m-au impresionat. M-am dat aproape de el. Se simţea în adevăr un miros tare. Nu ştiu dacă aţi jupuit careva din dumneavoastră un şarpe? Ei bine, avea ca un iz arsenical, un miros usturat. Dar cred că asta venea de la o bundă de blană cu care era îmbrăcat şi de la brîul tot de blană ce-i strîngea mijlocul subţire de flăcău.

M-a poftit în spelunca lui. Pe vatră ardea focul şi fierbea o oală cu nişte buruieni. Laviţa era aşişderea acoperită cu blăni şi piei de fiară. Şi pretutindeni blăni; de urşi, de lupi, de căprioară.

L-am întrebat cu ce le-a vînat? Mi-a răspuns că toate sînt vechi. Cea mai mare parte de la taică-su şi moşu-său, altele de cînd umbla şi el, odinioară, ca toţi vînătorii, cu puşca. Dar de cînd a îmbătrînit şi nu mai poate ochi, s-a lăsat de vînat. Prinde din cînd în cînd în laţ şi la capcană cîte o vulpe nărăvită la orătănii sau scoate şi mai arareori de la lupi, cu ciomagul, cîte o pradă, cum s-a întîmplat cu căprioara pentru care fusese tîrît de duşmani la judecată. Dar trăieşte tot mai greu pe cît îmbătrîneşte. Şi tot mai slăbănogit, aşteaptă să-l sfîşie într-o zi fiarele şi pe el.

M-am folosit de vorbirea lui despre fiare ş-am mărturisit făţiş că mă interesează mult legăturile lui cu sălbăticiunile, mai ales cu lupii. Pentru asta venisem. Omul m-a privit fără să clipească şi a tăcut. L-am încredinţat că vin din mare prietenie pentru el, nicidecum să-l spionez sau să-l ispitesc. Că mă îndeletnicesc şi eu cu un soi de fermece şi descîntece, cu care chem duhurile — făceam în adevăr spiritism... şi l-am rugat să-mi destăinuie şi mie din ştiinţa şi puterile lui. S-a apărat că nu-i adevărată hula lumii, că nu ştie şi nu poate nimic mai deosebit decît ceilalţi oameni. Dar că se pricepe să vorbească şi să se înţeleagă cu lupii în limba lor.

— Cunoşti graiul lupilor? întrebai.

— Da, domnule. L-am deprins de mic copil.

— Cum şi de la cine?

— Întîi de la moşu-meu şi de la tata, că îl ştiau şi ei.

— Îl ştiau şi ei?

— Da... Moşu-meu şi tata erau pădurari vechi. Trăiau în miezul codrilor şi creşteau pe lîngă ei lupi, pe care îi prindeau de puiendri. Eu m-am născut şi am crescut între căţei de lup, cu care mîncam alături, cu care mă jucam şi mă băteam în parte pînă veneau ai mei noaptea tîrziu de prin pustietăţi. Uite şi acum zgaibele lăsate de colţii şi ghearele lor.

Şi-şi desfăcu braţele, nişte cotolane păroase, numai din vine, gîlci şi noduri.

— Şi maică-ta? îl întrebai.

— N-am avut mamă, răspunse el scurt.

— Dar nevasta?

— Nevastă-mea e-o tufă scorburoasă din pădure...

Am văzut că pe latura asta unde puneam degetul durea... Schimbai vorba.

— Şi la ce foloseau alor dumitale lupii?

— Le ţineau de urît, răspunse cu zîmbet amar omul.

— Numai atît?

— Ba le mai apărau bîrlogul de oameni şi de sălbăticiuni.

Urmai să-l privesc întrebător.

— Şi uneori îi ajutau la vînat, întregi omul răspunsul la ancheta mea.

— Dar, urmă el, îndată ce creşteau mari şi li se făcea de dragoste, rupeau lanţurile şi fugeau înapoi în pădure, lepădîndu-se de prieteşugul nostru şi de traiul bun.

— Vra să zică, vă erau ca un fel de cîini ?

— Tot sălbăticiuni, domnule. Nu se afla chip să-i domesticeşti de-a binelea. Tata era numai semne şi răni pe mîini şi pe pulpe de muşcăturile lor. Trebuia întîi să-i îmbuibi de carne ca să te apropii de ei, să-i mîngîi şi să le scoţi prada din fălci.

Din destăinuire în destăinuire, Luparul ajunse să-mi făgăduiască să mă ia cu el într-o noapte potrivită şi să-mi arate meşteşugul lui la lupi.

A ales noaptea Sfîntului Andrei, cînd lupii îşi primesc pentru tot anul merticul lor de prăzi. Fiecăruia i se sorteşte anume om, anume femeie ori copii, pe care are voie să-l mănînce. Atît ! De vite şi de alte prăzi nu li se ţine socoteală. Au îngăduinţă oricîte, numai în ceea ce priveşte omul, lupul trebuie să se mulţumească cu ceea ce i s-a dat tain. Era — şi-mi notai pentru studiul meu — un fel de drept, o frîntură din vechea pravilă a vînătorii primitive. L-am descusut şi despre alte superstiţii şi eresuri ; mi-a răspuns deschis şi inteligent.

Şi omul huiduit şi hulit care sta în faţa mea îmi inspira nu atît milă pentru singurătatea şi părăsirea în care fusese alungat de societatea cu care nu se împăca, cît un intens interes pentru dîrzenia lui în lupta vieţii şi forţa cu care biruise pînă atunci lumea duşmănoasă, oamenii care pentru el erau adevărate fiare.

La plecare a vrut să mă încarce cu o căciulă de ouă proaspete. Le-am refuzat. A scos repede dintr-o ladă cîteva piei de jder, o splendoare. Nu le-am primit. Şi-a dat seama că nu umblu după plocoane şi n-a stăruit.

A rămas înţeles că în ajun de Sfîntu Andrei trec eu pe la el. Nu vream să ştie satul ce fac ca să se amestece în treburile mele. Pînă atunci mai erau vreo trei săptămîni. Nu pot spune că uitasem de întîlnire. Dar interesul îmi scăzuse în atît, că pregetam să mai iau frigul în nas şi să ies din casă. Alte griji mă hărţuiau. Îndeosebi aşteptam un răspuns grabnic de la Bucureşti, de care atîrna trecerea mea în tribunal. Şi o plecare acolo spre a grăbi mutarea mă preocupa mult, căci n-aveam pe cine lăsa cîteva zile în loc. Încît nu mai ţineam nici o socoteală de ziua făgăduită Luparului.

Cînd, într-o noapte, m-am trezit în răcnetele şi hăituirile satului şi cu toţi oamenii curţii în picioare. Doi lupi pătrunseseră cu mare îndrăzneală pînă la reşedinţa judecătoriei, unde locuiam, şi încercaseră să răşluiască un purcel al aprodului. Asta m-a hotărît să mă ţin de cuvînt, şi seara următoare, cu puşca în spate, m-am înfiinţat în spelunca Luparului.

— Ţi-am primit înştiinţarea, îi strigai glumind. Ai făcut bine că mi-ai trimis-o, mă bătea gîndul să nu te mai necăjesc.

— Da' de unde, domnule, zîmbi el cu ochi aprinşi, nici un necaz. Poftiţi înăuntru pînă se luminează întunericul. Că trebuie să se arate luna.

Am intrat. La lumina opaiţului am văzut atunci ceea ce nu băgasem de seamă întîia oară. Pe pereţii văruiţi cu alb, chipuri mari şi mici de lupi, de cerbi, vulpi şi mistreţi zugrăviţi unii cu cărbune, alţii cu humă roşie, în felurite înfăţişări. Cîţiva alergînd, alţii căzuţi, mulţi în atitudini nefireşti, de pildă sculaţi în două picioare sau suiţi în copaci rămuroşi. Şi în mijlocul acestora, icoane, un om uriaş cu o bîtă enormă, cu care-i mîna parcă. Contururile lui treceau dincolo şi se lungeau pe tavanul scund ca ale unei zeităţi protectoare.

Desenul era tras cu o siguranţă şi o dibăcie uimitoare, ca de un adevărat înzestrat.

— Copilării, zise omul urmărind fără plăcere uimirea mea. Am căzut în mintea copiilor, şi iarna, ca să-mi treacă de urît, mă joc cum mă jucam în coliba tatii.

Rotind ochii, zării pe vatră şi prin colţuri alte chipuri de fiare plăsmuite din lut. Astea erau mai grosolane, ca cele ce se vînd prin bîlciuri... Unele se înfăţişau şchioape, le lipsea cîte un picior, altele cu găuri în coaste, cu ţepuşe înfipte în oblîncuri...

Am vrut să le cercetez mai de aproape. Dar Luparul mă împiedică...

— Gata, domnule judecător, zise el solemn, sculat drept în fața mea și astupîndu-mi vederea. A ieșit luna și trebuie să mergem, că e depărticior.

A trebuit să las idolii de lut în pace și să-l urmez. Luase cu el numai o bîtă enormă. Era înfășurat într-o sarică de piei sălbatice, cred de lup, din care zbucnea nesuferitul miros usturat, de care acum era plin tot omul.

Am mers ca două ceasuri, cu ocoluri, urcînd și coborînd dîmburi și gorgane, cînd spelbe, cînd încîlcite de păduri, pînă am ajuns într-un gurgui, care stăpînea văile. Gîndindu-mă bine, cred că nu ne-am dus prea departe, dar omul m-a ocolit în loc, ca să-și încurce ca fiarele pista. Sau știu eu... Însă acolo unde ne-am oprit stăpîneau o liniște, o pustietate și un ger de planetă moartă. Lumina amețitoare a lunii, care făcea totul și mai fantastic, ne îmbia, ne izola, însingurîndu-ne parcă și mai mult de lume.

Luparul mi-a ajutat să mă urc într-un tufan, crenguros, unde înjghebase din cîțiva snopi de coceni un pătul între doi craci groși ai copacului. Apoi s-a suit și el, mai către vîrf.

Nu se clintea nimic în poleiul lunii, care lăcuia cu înghețul ei cuprinderea toată. Doar inima mea bătea neliniștită.

Deodată, din văzduhul de deasupra mea, țîșni un plînset amar, o schelălăitură jalnică, schimbată repede într-un urlet uriaș, lung, modulat, cu gîlgîituri... Dacă nu m-aș fi ținut repede și m-aș fi înțepenit în crăcana copacului, aș fi căzut. Ridicai ochii. Omul, înălțat pe o creangă de care-și încolăcise brațele, ieșea afară din coroana copacului cu obrazul plecat asupra unui lucru pe care-l ținea cu amîndouă mîinile și din care scotea vaierele astea înfiorătoare. Tăcu cîteva minute, în care timp tăcerile își aținteau parcă urechile. Apoi începu iar luluitul straniu, ca o chemare dramatică, un soi de strigăt al pustietății și întrebare în același timp. Și melopeea tragică iar se ostoi, așteptînd.

De departe, o buciumare de bocet îi răspunse, fioroasă...

Omul iar sună. Și din alt colț al lumii alt urlet mai fiornic dete semne. Și repede se înteți nu un dialog, ci, aș zice, un polilog, o îngînare sălbatecă între Luparul și nevăzutul ale cărui glasuri dureroase se apropiau pe pași nesimțiți, trase de clamoarea tot mai întețită a vrăjitorului.

Și dintr-o dată simții cu toate instinctele dezlănțuite o prezență. Cătai în jos: la tulpina tufanului o dihanie cu capul ridicat ne privea... Apoi numaidecît alt lup se strecură lîngă el, tăcut. Omul urma să cheme prelung și tînguitor zările, de unde primea răspunsuri tot mai lugubre, văitături răsucite ca de viscol, recitative răgușite, hăituri sugrumate în gîtlejuri flămînde, asemeni țipetelor unei imense deznădejdi.

Curînd tufanul fu împresurat de un hăitic de cinci lupi, așezați în cerc, stînd în șezut ca la sfat, pe picioarele dindărăt. Cu gîturile încordate, cu ochii lucitori, ei scheunau ușor, printre dinți, cu gorgoane și înfloriturі, pe diferite glasuri și tonuri, în bemoli și diezi, întreținîndu-se cu omul care acum își modula în ritmuri scurte, sincopate melopeea lui ca la o ananghie, de la gravul cavernos la catifelatul de flaut, și acutul înfiorător al crimei; jos se împleteau vocalizări sălbatice cu tăceri gînditoare.

Ce le spunea omul? Le povestea ceva? Îi certa? Le făgăduia? Împărțea prăzi? Că lupii, mereu cu gîtlejurile în sus, își schimbau între ei locurile, se tîrau pe burtă, săreau în picioare, se porneau pe bocet, clănțăneau din dinți, dănțuind parcă așa cum le buciuma stăpînul. Cît a ținut reprezentația aceasta ca de circ n-aș putea spune. Eram mai mult decît zăpăcit și amețit... Stam hipnotizat. Încremenisem cu mîinile încleștate pe o creangă și cu arma slobodă pe genunchi... Nu simțeam gerul, dar trebuie să-mi fi pătruns înghețul la oase, că eram țeapăn ca un țurțur; și m-am trezit... La mișcarea mea, pușca a pornit să cadă. Am vrut s-o prind, dar mă răsturnasem de pe maldărul unde înțepenisem, și din cîteva rostogoliri am ajuns jos, la rădăcina copacului, în ocolul fiarelor, cari în aceeași clipă toate se ridicară zbîrlite...

Dar mai înainte ca una din ele să iasă din cerc și să se arunce, Luparul își dăduse drumul din vîrf chiar în mijlocul lor năvalnic, cu bîta ridicată ca un sceptru și cu un urlet spăimîntător.

Cum stam trîntit și-l priveam de jos în sus, mi s-a părut enorm, cu sarica înfoiată și cu căciula moțată acoperind luna, care-i făcea pe margini un cearcăn în jurul capului. Din ochii căscați îi zbucnea un fel de văpaie, ca și din mîinile întinse, mai ales din degete: un fel de materie fosforescentă, ca la licurici. Iar izul puternic, mirosul nesuferit de nimeni, și mai usturat, duhnea din el cu o tărie de neînvins.

Lupii încremeniseră. Omul băgă din nou gura, acum vedeam bine, într-o oală și începu repede să scoată niște sunete din ce în ce mai scurte, mai poruncitoare, ca

niște gîfîituri, gîlgîituri înăbușite de gîtlej sălbatec, la auzul cărora lupii, pleoștind cozile, începură să se tragă înapoi și să lărgească lațul dimprejurul nostru...

— Urcă-te repede în tufan, îmi porunci încet Luparul, scoțînd pe jumătate botul din oala unde fierbeau ecoul urletelor.

Încercai să mă ridic, dar nu putui. Mă durea grozav o gleznă.

— Nu pot, gemui, mi-am rupt glezna.

Omul se apropie cu spatele de mine și se aplecă pe vine.

— Agață-te în cîrca mea, iute. Și se mogîldi, ca o moviliță, cît putu, ca să-l ajung și să-mi vie bine să-mi încolăcesc brațele de gîtul lui. Pe atunci eram încă subțirel și ușor.

Omul s-a ridicat cu mine în spinare, s-a scuturat ca să mă așeze bine de-a lungul spatelui său lat și a pornit cu mine în cîrcă, fără să înceteze sunetele vrăjite și polilogul cu fiarele care stricaseră cercul și se strîngeau iar haitic, cu dihania cea mare în frunte.

Am ridicat puțin picioarele, zgîrcind genunchii, ca să nu mi se tîrască vîrfurile tălpilor de pămînt, să mă împiedic de pietre și rădăcini. Și stam acolo în spatele lui, trăgînd adînc în piept mirosul descîntat cu care biruia fiarele și căruia îi simțeam acum toată puterea magică. Mîinile lui urmau să împrăștie, mai ales din degete, văpaia fosforescentă, pe care o vedeam dincolo de el în față, cînd întindea și juca bîta către bestiile ce dau îndărăt pas cu pas și se trăgeau dinaintea lui.

După cîteva șovăiri, hăiticul se dete bătut... Cumpăna magică era să nu curgă sînge. O singură picătură, de la om sau de la fiare, și vraja se spărgea. Nimic n-ar mai fi oprit catastrofa. Dar Luparul izbutise...

Urlete din ce în ce mai depărtate, mai înăbușite de zăbranicul lunii și al tăcerii se pierdeau în tainele de dincolo de zarea noastră. Pe urmă nu mai știu... De emoție, de durere, cred c-am leșinat, sau poate numai am adormit. Ceea ce știu e că m-am trezit în patul meu din odaia de culcare de la reședință. Era dimineață mare și aprodul îmi adusese, ca de obicei, cafeaua la pat...

Cum se strecurase nesimțit omul cu mine în cîrcă mi-a rămas o taină. Dacă n-ar fi fost durerea de la gleznă, aș fi fost convins că am visat...

Doctorul a constatat că era o simplă scrîntitură. A pus încheietura într-un bandaj strîns și am putut umbla cu piciorul în șoșon și sprijinit în băț. Nu se putea să stau în pat, venise telegramă chiar în dimineața aceea să mă prezint imediat la București, pentru mutare. Mi-am strîns lucrurile și am plecat ca un nebun.

— Și Luparul ? întrebă gazda.

— Nu mai știu nimic. Am lăsat toate în urmă, fără să-mi întorc ochii sau gîndurile. Ajuns la București și intrat în marea carieră, a trebuit să mă fac eu însumi vrăjitor, de alt soi de fiare, de oameni, cu care am avut, cum știți, mult de luptat.

Dar discuția dumneavoastră despre vînătoarea magică mi-a împrospătat toate emoțiile de atunci și m-a făcut să pătrund o parte din tainele ce s-au petrecut în mine.

— Ce crezi că era văpaia din ochii și din degetele omului ? întrebă cineva.

— Nu aș ști acum. Dar atunci și acolo, cum stam căzut în mijlocul fiarelor, cu toate instinctele treze și încordate, îmi amintesc că am făcut, fără să vreau, reflecția că văpaia aceea era toată voința omului exasperată, tot fluidul magic strîns și condensat din ființa celui care făcea efortul extraordinar să alunge primejdia... Fără această magie, am fi fost pierduți. Pe urmă nu m-am mai gîndit la asta, am uitat... Dar acum iar încep să pricep. Ca și în magia vechilor vînători. Omul meu crescuse, se lărgise dincolo de el, de sălbăticiunea strîmtă a lui, ca să poată cuprinde și înțelege pe lup, să și-l asimileze. Numai cunoscîndu-l astfel, magic, putea să-l supună și să-l stăpînească O formidabilă activitate în duh, pe care noi nu o mai putem săvîrși. Magul primitiv devenea prin asta arhetipul lupului, marele lup spiritual de dincolo, dinaintea căruia hăiticul de rînd se trage înfiorat, ca omenii la apariția unui înger... Omul preistoric nu alerga după fiare, ci vîna primejdii, săgeta taine potrivnice, întindea curse pentru probleme de existență...

— Exagerezi, președinte, îl întrerupse un prieten. Eu cred că văpaia omului dumitale era un fosfor oarecare, un putregai, cum face lemnul unor anume copaci, cu care el își îmbibase mîinile și obrazul, ca să ție în respect fiarele. Am citit undeva despre asta.

— Se poate, dar cu asta văpaia n-a fost mai puțin magică, încuviință povestitorul mîngîindu-și încet glezna în care se deșteptase amintirea unor dureri adăpostite altădată, demult, acolo.

1947, mai 2, București

O SCULĂ UNIVERSALĂ

PUTEȚI întruni o sumă de întrebuințări foarte folositoare, adesea indispensabile, într-o singură sculă, ușor de construit, dacă o veți confecționa potrivit indicațiilor de mai jos: o tablă de fier (preferabil din oțel moale), din care se va tăia cu dalta și ajusta cu pila, o bucată de forma și dimensiunile aproximative, din figura 1 a.; se îndoaie apoi potrivit aceleiași figuri (1, b), ascuțindu-se marginile părților indicate hașurat.

Ați construit, astfel, un soi de lopățică cu marginile tăioase care va fi completată cu un mic mîner de lemn tare, lung de aproximativ 15—20 cm, ajustat tronconic la un capăt, astfel ca să intre în locașul lui, nici prea greu, dar nici prea ușor (fig. 2 a).

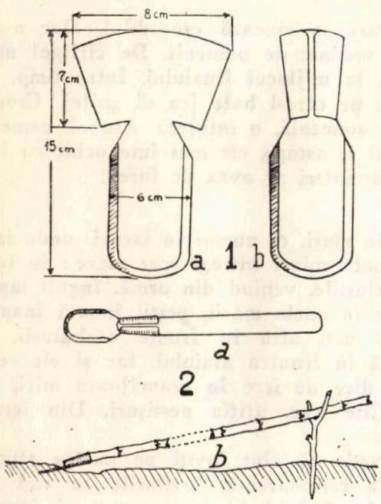

Lopățica va fi tocmai bună pentru scos rîme de la mal, drept toporișcă, deoarece are marginile tăioase, pentru ucis exemplarele mari de pește după ce au fost scoase din apă, lovindu-le cu mînerul de lemn etc.

Mînerul de lemn, singur, poate fi folosit, între timp, pentru fixarea lîngă mal a juvelnicului, iar lopățica, fără mîner, poate fi folosită ca o „contră" pentru fixarea cotorului undiței sprijinită pe crăcană, așa cum se arată în figura 2 b. *(n.s.).*

LEGAREA CÎRLIGULUI LA FIR

„FIXIȘTII" leagă cîrligul la fir în mod diferit, după cum s-au obișnuit sau după cum li se pare mai avantajos: unii prin legarea directă la întregul fir de nylon al undiței, iar alții prin intermediul unui forfac, tot de nylon, de lungimi diferite.

Sîntem pentru al doilea sistem, deoarece prezintă următoarele avantaje:

— permite schimbarea ușoară, la același fir, a mai multor cîrlige, de dimensiuni diferite, după nevoie;

— avînd totdeauna un forfac, cu cîteva zecimi de milimetru mai subțire decît firul undiței, nu riscăm pierderea întregului fir, în eventualitatea unei agățări de nedesfăcut sau a unei prize care rupe, ci numai a forfacului cu cîrligul, care, imediat, se poate înlocui cu o rezervă din cutia pe care orice pescar prevăzător o are cu el.

Un sistem de îmbinare rapidă a forfacului la fir se arată în figura alăturată, varianta „a" și este cel mai des folosit. Un alt sistem, foarte avantajos, este și următorul, arătat în aceeași figură, varianta „b": la capătul firului undiței, în loc să facem o buclă, vom fixa definitiv un cîrlig foarte mic, căruia îi vom toci în prealabil vîrful, dar fără a rupe și barbeta, iar de acest cîrlig se va prinde bucla forfacului. (n.s.)

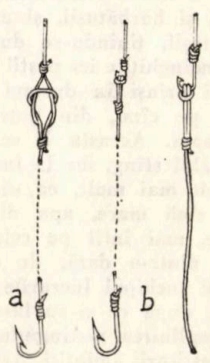

VIAȚA ANIMALELOR VĂZUTĂ DE HERODOT

Călător pasionat, fin observator, înzestrat cu un mare talent de povestitor, Herodot — primul mare istoric al omenirii — ne-a lăsat o impresionantă operă, „Istorii", care farmecă și azi pe cititor.

Intenționînd ca lucrarea sa să fie cît mai bogată în informații — autorul a lăsat bogate însemnări despre tot ce știa sau auzise. În „Istoriile" sale se găsesc interesante pagini despre importante evenimente istorice, obiceiuri ale diferitelor popoare, legende, viața animalelor etc.

E drept că uneori chiar autorul își exprimă îndoiala cu privire la exactitatea celor relatate, dar multe inexactități se datoresc chiar limitelor informației lui.

Unele dintre ele prilejuiesc lecturi foarte plăcute amuzînd prin sincera lor naivitate.

Reproducem, pentru cititorii noștri, cîteva fragmente.

CARTEA a II-a

LXX „Multe și felurite sînt chipurile în care se vînează crocodilul. Dar n-am să-l arăt decît pe acela care mi se pare cel mai vrednic de pomenit. De cîrligul unei undițe se agață o spinare de porc și se lasă nada în mijlocul fluviului. Între timp, pe malul apei, vînătorul aduce un purcel viu de lapte pe care-l bate [ca să guițe]. Crocodilul, auzind guițatul, se ia după el, iar cînd dă de momeală, o înfulecă. Atunci, oamenii îl trag la mal și, cum l-au scos pe uscat, vînătorul îi astupă cît mai iute ochii cu lut. Făcînd astfel, îi poate veni ușor de hac, pe cînd altminteri ar avea de furcă.

XCIII „Bancuri de pește nu prea se găsesc în rîuri, ci numai în lacuri, unde iată ce fac : cînd le vine vremea să se împerecheze, înoată roiuri întregi spre mare ; în față merg bărbățușii, lăsînd laptii pe urma lor, iar femeiuștile, venind din urmă, înghit laptii și astfel zămislesc. După ce acestea au rămas grele în apele mării, peștii înoată înapoi, fiecare pe locul lui obișnuit. Dar acuma nu se mai află în frunte bărbățușii, ci conducerea a trecut femeiuștilor. În timp ce înoată în fruntea alaiului, fac și ele ceea ce făcuseră și bărbățușii, și anume lasă în urmă dîre de icre în grămăjoare mici, pe care bărbățușii, ținîndu-se după ele, le înghit. Cîte icre, atîția peștișori. Din icrele care scapă neînghițite ies peștii care încep să crească.

Peștii prinși în drumul lor spre mare se vede că sînt loviți pe partea stîngă a capului, pe cînd, din potrivă, la cei prinși la reîntoarcere, loviturile se văd pe partea dreaptă. Aceasta li se întîmplă pentrucă în drumul lor spre mare ei înoată pe lîngă malul stîng, iar la înapoiere se ațin pe lîngă același mal, de care se apropie și se freacă cît mai mult, ca să nu greșească drumul din pricina curentului. Cînd Nilul începe să vină mare, apa din fluviu, în revărsarea ei, umple gropile din luncă și adîncăturile, mai întîi pe cele de lîngă fluviu. Abia s-au acoperit cu apă, că toate și mișună, dintr-o dată, de o puzderie de peștișori. De unde anume ies peștișorii, eu unul îmi închipui lucrurile în felul următor : cu un an înainte, cînd apele Nilului scad, peștii, după ce și-au lăsat icrele în mîl, pleacă și ei o dată cu ultimele ape. Pe urmă, la împlinirea răstimpului sorocit, cînd Nilul vine iarăși mare, din aceste icre ies de îndată peștișorii amintiți. Așa stau lucrurile cu peștii."

CARTEA a III-a

CVIII. „[...] Într-adevăr, pronia cerească, fiind înţeleaptă — cum e şi firesc să fie — a rînduit ca acele vieţuitoare fricoase şi care se mănîncă să fie toate foarte puioase — ca nu cumva, mîncate într-una, să ajungă să li se stingă neamul ; iar în schimb cele rele şi vătămătoare să nască pui puţini. Aşa, de pildă, iepurele, vînat de orice fiară, de păsări şi de om, este într-atîta de puios, încît singur dintre toate animalele zămisleşte din nou înainte de a fi fătat ; în pîntecele iepuroaicei se pot afla deodată un pui cu blăniţă, un altul fără, altul de-abia plămădit în mitră, şi ea e pe cale să mai zămislească unul. Aşa e soiul acestui animal. Iată însă leoaica. Ea, care este fiara cea mai puternică şi mai îndrăzneaţă, fată doar o dată în viaţă un singur pui, căci atunci cînd fată leapădă, o dată cu fătul, şi mitra. Pricina acestui fapt este următoarea : puiul de leu, pe cînd se mai află încă în pîntecele maică-sii şi începe să mişte, avînd cele mai ascuţite gheare dintre toate fiarele, sfîşie pereţii mitrei ; şi, cu cît creşte, o rupe zgîriind-o tot mai adînc. Cînd vine sorocul naşterii, n-a mai rămas din mitră nici o fărîmă nevătămată.“

A cunoscut omul primitiv capcana ?

TAINA AŞA-ZISELOR „SIGNES OBSCURES“

PE pereţii peşterilor s-au păstrat pînă azi adevărate muzee, conţinînd un mare număr de desene. Conservate în condiţiuni excepţionale, aceste clişee ale activităţii umane, datînd din perioada ultimei glaciaţii (circa 20.000—8.000 de ani î.e.n.), au permis o reconstituire cît mai precisă a vieţii omului din această perioadă.

Perfecţiunea desenului, surprinzătoarea îmbinare a culorilor, firescul atitudinilor, dezvăluie o mare ascuţime a simţurilor, o îndemînare uneori de invidiat.

În numeroase cazuri — şi acesta-i lucrul care ne interesează pe noi — pe lîngă abundenţa figurilor de animale, se observă ciudate figuri geometrice. La început, surprinşi de prezenţa lor şi negăsindu-le o semnificaţie precisă, specialiştii le-au semnalat prezenţa sub formula „Signes obscures“ („semne nedesluşite“).

Studierea mai atentă a acestor „semne nedesluşite“ avea să desluşească unul din cele mai mari progrese realizate de mintea omenească. Savanţii sînt azi cu toţii de acord că aceste semne nu reprezintă nimic altceva decît primele capcane, folosite de om cu mii de ani în urmă.

În munca de descifrare a acestora s-a pornit de la următoarele constatări : 1) activitatea de bază a omului care a creat aceste desene era vînătoarea ; 2) azi, în unele regiuni ale globului, trăiesc populaţii al căror stadiu de dezvoltare nu este cu mult superior celor care au creat desenele

Izbitoarea asemănare a uneltelor folosite de aceste triburi cu cele al căror chip este redat în desenele amintite, dovedeşte că prima „maşină“ a omului, capcana, a fost folosită din cele mai vechi timpuri şi a avut o largă răspîndire, cunoscînd o mare diversitate de tipuri.

Una şi aceeaşi este capcana desenată pe corpul unui bizon în peştera de la Font-de-Gaume şi cea folosită de boşimanii din Africa de Sud la prinsul hienelor sau indienii Taltan din America de Nord la prinsul lupilor.

Cea mai răspîndită dintre capcane este aceea în formă de roată, care prinde vînatul de picioare. O găsim înfăţişată în desenele din peşteri, în cele din mormintele egiptene etc.

Oricît de curios ni s-ar părea, omul acestei epoci cunoştea şi era în măsură să folosească complicate principii „descoperite“ şi studiate mult mai tîrziu de fizicieni.

M. S.

Cum construim o vargă de pescuit

O VARGĂ de pescuit poate să aibă destinaţii multiple, după locul de pescuit şi peştele urmărit. Aceasta îi impune caracteristici diferite ca : dimensiuni, rezistenţă, flexibilitate etc. Exemplele pot fi multe :

— Pescuit lansat, la răpitori : lansetă din una sau două bucăţi, din bambus sau fibrosticlă.

— Pescuit combinat lansat şi fix, în rîuri : vargă uşoară din două, trei bucăţi din bambus sau fibrosticlă.

— Pescuit propriu-zis, la fix, în special în lacuri şi iazuri : vargă grea din bambus sau sticlă, sau vargă uşoară din trestie indigenă.

La noi, majoritatea locurilor de pescuit o constituie lacurile şi iazurile de la şes şi, deci, se impune utilizarea vergilor pentru pescuit la fix, în special a vergilor uşoare, construite din trestie indigenă.

Pentru a aprecia calităţile acestor vergi faţă de destinaţia dată — pescuitul în iazuri şi bălţi — dăm mai jos condiţiile ce sînt impuse vergilor de acest fel de pescuit :

— suficientă rezistenţă, pentru pescuitul albiturii şi al crapului pînă la 1—2 kg ;

— flexibilitate mare pentru amortizarea şocurilor date de tracţiunea şi smucăturile peştelui ;

— o lungime suficientă ca să permită pescuitul la 8—9 m de la mal ;

— cît mai uşoară, pentru a nu obosi braţul, cînd se impune pescuitul cu varga în mînă, ceea ce se întîmplă adesea.

Constatăm că varga din trestie indigenă răspunde cel mai bine condiţiilor cerute mai sus, în ansamblul lor. Vom trata deci construirea acestor vergi şi, cum e şi normal, ne vom fixa asupra dimensiunilor şi calităţii materialelor necesare.

Pentru a putea pescui la 8—9 m distanţă de la mal, varga trebuie să aibă o lungime de cca 5 m şi, deoarece o trestie lungă de 5 m, aşa cum este recoltată din stufăriş, prezintă o prea mare flexibilitate pe toată lungimea ei, ceea ce duce la îngreunarea

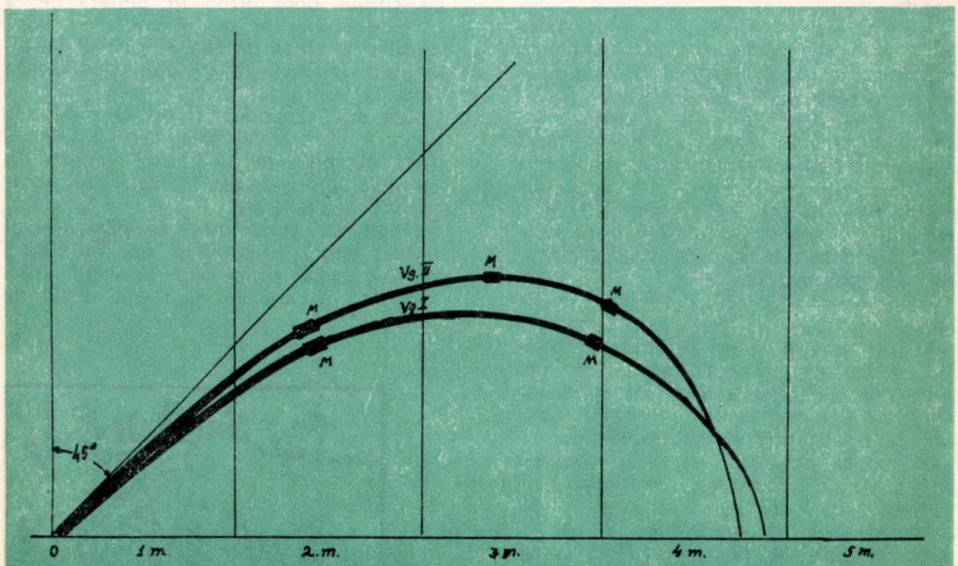

Fig. 1. **Varga I din 3 buc. ; varga II din 4 buc. ; M : mufe** (puncte de matisare)

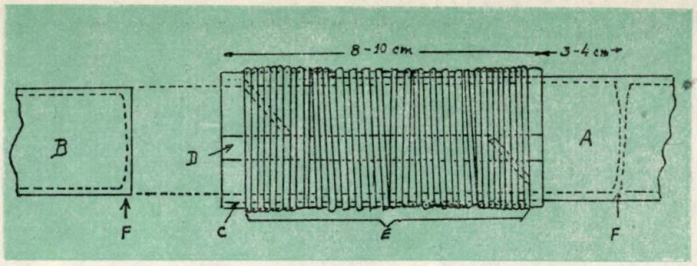

Fig. 2. A — Capătul subţire al părţii groase ; B — capătul gros al părţii subţiri ; C — manşon din trestie ; D — şuviţă de trestie adăugată sau scoasă din manşon ; E — matisare ; F — nodurile trestiilor

şi chiar împiedicarea pescuitului, o vom secţiona în bucăţi a 1,5—2,00 m lungime, avînd diametre diferite, pe care apoi le vom îmbina, utilizînd 3 sau 4 bucăţi. Natural că aceste bucăţi nu sînt realizate din aceeaşi trestie şi că imbinarea lor se face ţinînd seamă de diametrele capetelor care trebuie să intre fix unul în altul, cel gros, exterior, al părţii subţiri, în diametrul subţire, interior, al părţii groase *(fig. 2)*.

În alegerea vergilor, în afară de diametrele necesare părţilor componente, veţi observa ca trestia să fie sănătoasă — fără carii — necrăpată, bine uscată, de cca 2,00 m lungime şi, pe cît posibil, distanţa între noduri cît mai mică.

Odată în posesia materialelor alese, vom proceda la retezarea lor în punctele unde diametrele corespund. Capătul gros al vergii subţiri se taie lîngă nod, imediat după el, nodul rămînînd vergii, iar capătul subţire al părţii groase la 10—12 cm deasupra ultimului nod de la capul subţire *(fig. 2)*. Pentru secţionarea trestiei în bune condiţii şi evitarea crăpăturilor, se recomandă utilizarea unei pînze de bomfaier.

Recomand confecţionarea vergii din 4 bucăţi, ceea ce prezintă marele avantaj că varga are mai mare rigiditate în partea groasă şi flexibilitate accentuată spre vîrf. Aceasta echilibrează mai bine varga şi asigură, totodată, o înţepare mai promptă.

Dimensiunile părţilor vor fi : cotorul cît mai lung posibil şi de minimum 1,5 m ; mijlocul următor, cu 10—15% mai scurt ; mijlocul al doilea nu va depăşi însă 1,00 m, putînd fi chiar sub 1,00 m şi prezentînd o treptată scădere a diametrului către vîrf, care va avea cca 0,5 cm. Pentru documentare, dăm o comparaţie între varga din trei şi varga din patru bucăţi *(fig. 1)*.

Odată potrivite diametrele de îmbinare, vom proceda la matisarea capului subţire al fiecărei părţi. Recomandăm matisarea cu nylon rezultat din deşirarea bureţilor din plastic pentru frecatul vaselor de bucătărie, care prezintă, în afară de rezistenţă, o mare elasticitate ; aceasta îi permite să rămînă fix aplicat pe o trestie, cu toată variaţia diametrului ei, sub influenţa umezelii. Orice alt material, după dilatare, nu revine şi, deci, nu mai face contact strîns cu trestia, ceea ce duce la stricarea ei. Tot pentru întărirea acestei porţiuni, care este supusă unei mari solicitări, recomandăm dublarea ei, pe 8—10 cm, cu un manşon tot din trestie, peste care aplicăm matisajul. Cum este foarte greu de găsit manşoane de diametre potrivite, vom proceda la ajustare, adăugînd sau scoţînd o fîşie de trestie *(fig. 2)*. Pentru fixarea acestui manşon, după curăţarea părţii interioare, se dă cu nitrolac înainte de aplicarea pe trestie.

După matisare se procedează la aplicarea unui strat subţire de nitrolac, pe toată trestia, mai gros pe porţiunea matisată.

Avînd varga gata pentru pescuit, dăm mai jos două recomandări practice, care, deşi simple, evită accidentul cel mai curent : ruperea vergilor.

— Este ştiut că din toate părţile componente ale vergii, ruperea vîrfurilor se întîmplă foarte des. Pentru apărarea vîrfului, procedaţi la îndepărtarea peretelui ce se află în interiorul vergii, în dreptul nodului şi apoi introduceţi vîrful în interiorul vergii. Această operaţie nu influenţează cu nimic rezistenţa trestiei.

— Este cunoscută uşurinţa cu care trestia se umezeşte şi, prin aceasta, se dilată, ceea ce ne pune adesea în situaţia de a nu mai putea desface părţile componente ale vergii. Cum transportul nu se poate face cu trestia montată, sîntem adesea forţaţi să rupem trestia. Pentru evitarea acestui accident, frecaţi cu o bucăţică de săpun uscat partea exterioară a capătului gros al vergii subţiri. Săpunul face un strat lunecător care permite desfacerea cu uşurinţă a vergii.

Ing. C. CEAUŞU

2 fotografii de **Mircea Bichiceanu**

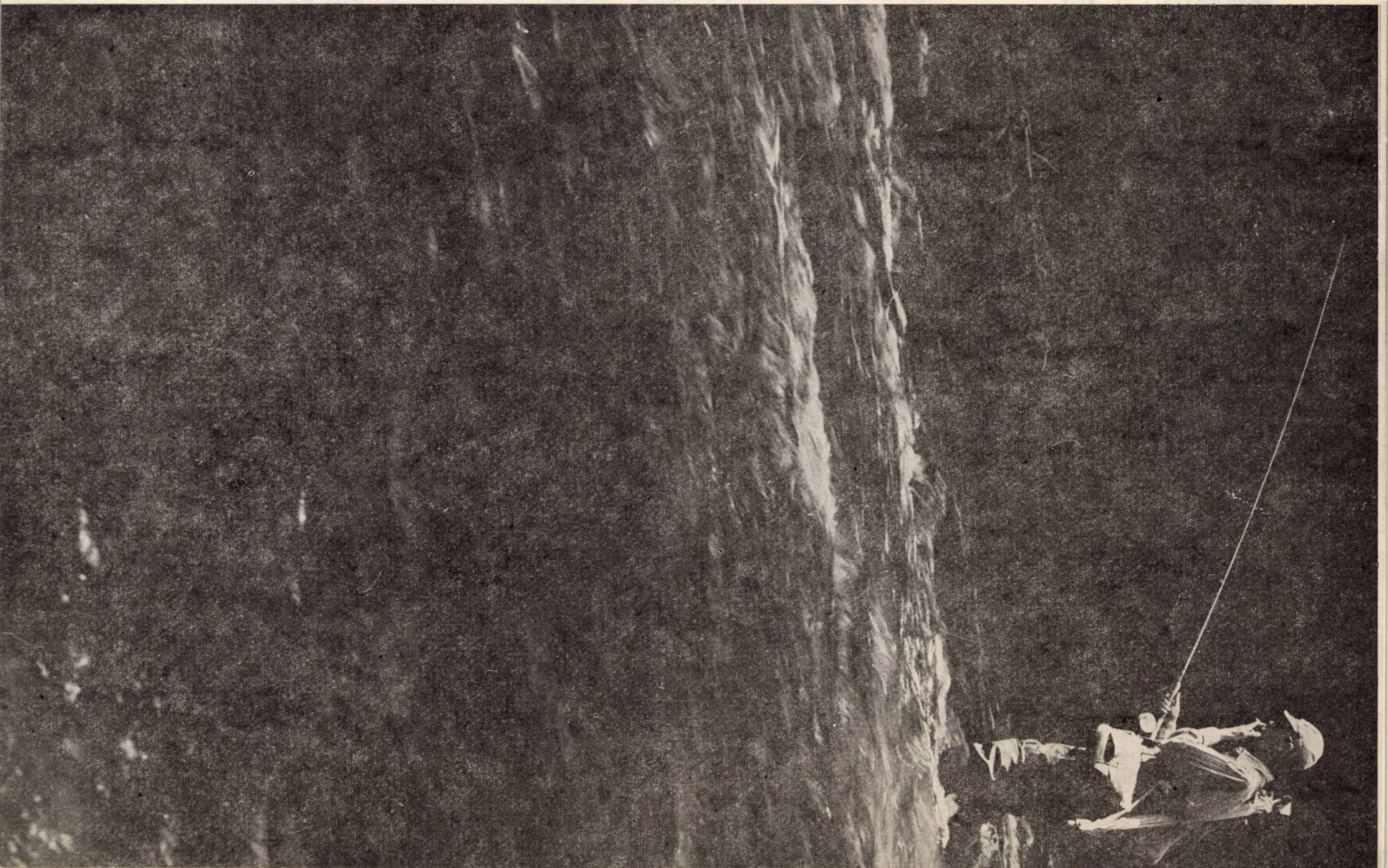

PRIMA ÎNTÎLNIRE

SĂ tot fie cu vreo patru ani în urmă, cînd, în tovărăşia unui prieten, cu îndreptările în buzunar şi cu cele trebuitoare unei evadări pe timp de cîteva zile în întunecimi de codru, am trecut din Valea Moldovei peste obcina Mestecănişului şi am urmat apoi Valea Bistriţei în sus pînă la Cîrlibaba.

Era spre sfîrşitul lunii aprilie. Plutele începuseră călătoria pe sforul apelor, lăsînd în urma lor un iz nedesluşit de primăvară şi de răşină. Din mers privirea, avidă de frumos, n-a reuşit să înregistreze prea multe din pitoreştile privelişti ce străjuiesc calea Bistriţei Aurii. Toate gîndurile, dorinţele, erau concentrate spre acelaşi scop — să ajung cît mai degrabă în mult rîvnita împărăţie a lui Tetrao urogallus.

Fantezia aventurii o luase cu mult înaintea maşinii şi, purtat pe aripile ei, de la un timp pierdusem contactul cu realitatea, astfel că atunci cînd m-am lăsat cu picioarele pe pămînt, am rămas oarecum surprins la constatarea că abia ajunsesem în curtea ocolului silvic. Aici, prima surpriză... neplăcută. Aflăm de la călăuza ce ne aştepta, că ninsorile abundente din ultimele zile au fost întrerupt bătăile cocoşilor şi, cu toate că vremea da semne de ameliorare, şansele unei reuşite erau foarte străvezii. Dar, cum speranţa nu părăseşte niciodată pe credincioşii slujitori ai Dianei, oricît de negre se arată a fi perspectivele, am plecat totuşi la drum, mai departe, cu convingerea că între timp vremea se va mai îndrepta, ceea ce de altfel s-a şi întîmplat.

După un marş forţat, cale de vreo patru ceasuri „huţăneşti" pe Valea Ţibăului, apare în sfîrşit cabana care avea să ne găzduiască peste noapte. Un scurt popas şi, lăsînd bagajele în seama cabanierului, ne grăbim să ajungem în bătaie înainte de a se înserа, mai mult pentru orientare şi pentru a ne convinge pe zăpada proaspătă, dacă rotitul a reînceput sau nu. Aici, toate speranţele noastre s-au spulberat, mai ales a doua zi dimineaţa, cînd a trebuit să coborîm la cabană fără nici un rezultat. La propunerea călăuzei, ne-am hotărît — mai avînd încă o zi liberă la dispoziţie — să încercăm alt loc de rotit.

Spre bucuria noastră, ziua bună a început a se cunoaşte de dimineaţă, cînd soarele, în sfîrşit şi-a arătat faţa, astfel că, profitînd de îngheţul de peste noapte, lăsăm în urmă Ţibăul şi, pe o potecă traversată în mai multe locuri de urme de urs, cerbi şi mistreţi, urcăm spre muntele Ţapu.

Pîrîul adînc ce însoţeşte poteca noastră, pădurea înaltă şi deasă, nu ne lasă multă vreme să vedem altceva decît vîrful muntelui din faţă. Dintr-o dată însă priveliştea se schimbă. În dreapta apare un parchet mare cu plantaţie tînără, iar înaintea noastră sclipeşte în soare acoperişul unei colibe. Aceasta înseamnă că am ajuns la locul de popas şi nu peste mult timp, spinările noastre asudate şi încovoiate de greutatea bagajelor, îşi revin la poziţia lor normală. Iar dacă cineva, la puţin timp, ar fi urcat în urma noastră, cu mirare ar fi băgat de seamă că firul pîrîiaşului ce ţine tovărăşie potecii a secat dintr-o dată. Nici nu se putea altfel, cînd căuşele a trei perechi de mîini s-au grăbit să răcorească cu apă limpede frunţile înfierbîntate şi să ostoiască setea cumplită ce ne-a fost cuprins.

Şi cum numai apa n-a reuşit să facă mare lucru, fiind şi soarele ajuns la dricul zilei, am socotit că ar fi timpul să dăm cinstirea cuvenită împrejurării în care ne aflam. Pînă cînd focul avea să transforme un braţ de vreascuri în jăratic şi ţiglele să fie pregătite pentru ritualul unei gustări după tot tipicul vînătoresc, dar pe seama... porcului de-acasă, din întunecimea unui rucsac a fost scoasă şi aşezată la loc de cinste o ploscă, a cărei stare de obezitate avansată ne-a îndemnat să adresăm sincere cuvinte de compasiune la adresa nefericitului nostru tovarăş, căruia i-a venit ideea să o care în spate pînă aici. După ce momentul solemn de scoatere a dopului s-a consumat, un păhărel cît o tărtăcuţă s-a deşertat pe rînd şi de mai multe ori în cele trei frînturi de abis.

Cîteva ceasuri bune de odihnă au fost binevenite şi, înainte ca umbrele înserării să ne cuprindă, eram din nou în bătaie. Nu după multă vreme, un fîlfîit puternic de aripi ce taie aerul rece, mă face să tresar. Privirea caută împrejur cu încordare, dar nu întîlneşte nimic care s-o reţină. Cînd ne reîntîlnim, povestesc tovarăşilor mei cînd, cum şi unde am auzit acel zbor suspect şi dintr-o dată ne surîde la toţi nădejdea unei izbînzi.

Seara, pe patul de cetină, în jurul focului ce se luptă din răsputeri cu întunericul de smoală, amintirile unor isprăvi vînătoreşti, mai vechi ori mai noi, după vîrsta şi vechimea în breaslă a fiecăruia, se deapănă domol, una cîte una, pînă cînd tot ce e real dispare încet, încet şi se pierde în noapte o dată cu sfîrşitul povestirilor noastre.

Era încă întuneric cînd ne găseam din nou în locul pe care îl părăsisem cu o seară înainte. Urechea atentă, încearcă să surprindă ceea ce cunoşteam numai teoretic, din spusele altora şi din cărţi. Dar liniştea acelei pustietăţi era atît de adîncă şi de necuprinsă încît de la un timp, din aşteptarea atentă m-au furat gînduri nedesluşite şi m-am pierdut în încîlceala unor aduceri aminte legate de începutul altor primăveri...

Dar de ce oare, aşa, fără pricină, mi-o fi pornit inima la galop? Şi ce tare bate! Tac-tac... Tac-tac... Taca-taca, taca-taca... Oare care dintre tovarăşii mei şi-o fi trăgînd briceagul pe piatră: djşşşşiit! Şi inima îi dă mai departe, tot mai repede: Tac-tac...tac-tac... taca-taca-tacatacatac... djşşii... Oare e cu putinţă să mă fi înşelat? N-am timp să mă dezmeticesc, cînd deodată: Goot! Goot! Goot!... Un resort lăuntric mă readuce la realitate: Gotca! În zbor luneca pe deasupra copacilor, apare din spatele meu şi dispare undeva în pîrîul pe care urcasem la locul de pîndă. Şi cum din locul în care mă aflam aveam vedere liberă spre coasta din faţă, urmărind zborul „Evei", nici la o sută de paşi depărtare, pe o coloadă mai înaltă din marginea plantaţiei, îl văd pe EL! Tac-tac... taca-taca-taca-taca-tacatac. Iată dar visul cu ochii. Vedeam şi auzeam prima dată în viaţă pe cavalerul înaripat al sihlelor întunecate în toată splendoarea nunţii lui.

Cînd mireasa şi-a frînt zborul în preajmă-i distinsul cavaler s-a coborît jos şi i-a ieşit întru întîmpinare. Nu ştiu din care pricină, dar la un moment dat, dumneaei s-a refugiat la loc mai ferit, la adăpostul pădurii bătrîne. Cu mult zgomot, s-a ridicat şi dînsul într-un molid, nu departe de locul în care mă aflam. Cu toate simţurile încordate la maximum, a început apropiatul, după rînduiala aflată de la cei cunoscători. Iar cînd depărtările au întors ecoul împuşcăturii, în haina lui de nuntă, mirele zăcea neînsufleţit la picioarele noastre. De sub sprincenele ca de sînge, ne privea fără putinţă de înţelegere cu ochi lipsiţi de lumină.

Cele cîteva clipe de regret au trecut relativ repede lăsînd loc simţămintelor generate de instinctul moştenit de la strămoşii noştri vînători.

Aşa se face că m-am întors acasă cu o comoară de nepreţuit: amintirea unică a primei întîlniri cu pasărea tainică a sihlelor, fantasmă a viselor din primii ani de ucenicie vînătorească.

Dar, adevărata satisfacţie am avut-o abia cu cîţiva ani mai tîrziu. De data aceasta, în alte locuri, cu alţi tovarăşi şi cu alte... gînduri.

Astfel, am putut constata că atunci cînd nu mai ai grija puştii ca ea să-şi facă la timp datoria, cînd locul ei l-a luat binoclul ori aparatul de fotografiat, farmecul celor cîteva ceasuri petrecute privind ciudatele jocuri de dragoste ale acelor sihaştri este nebănuit. Spectacolul în sine este unic, decorul aproape fantastic şi amîndouă, de neuitat.

Voi păstra ca pe un talisman, amintirea unor asemenea ceasuri ce le-am petrecut, acum un an, în împrejurimile Rarăului. Şi, silit fiind de împrejurări, regret că legămîntul făcut atunci acolo sus, în faţa bătrînilor molizi ce ne-au fost martori, nu-l voi putea respecta întrutotul, pentru că deşi voi căuta să fiu prezent la întîlnire în fiecare an, tovarăşii de drum vor fi alţii, de asemenea şi locurile... Doar gîndurile vor rămîne aceleaşi.

G. GRIGOREAN

Cai „de buzunar"

Dentistul Johann Lampe din Bremen crește mici animale domestice numai pentru propria-i plăcere. Cel mai recent succes al său : iapa „Heiderose", înaltă de 50 de cm. În continuare, Lampe vrea să crească animale sălbatice în format „de buzunar" și anume leoparzi care să nu fie mai mari decît pisicile și tot atît de inofensivi. Experți și amatori din R. F. a Germaniei și străinătate manifestă un viu interes pentru animalele pitice ale dentistului german.

moștenire

„Va fi o iarnă bună, profetiza bătrînul
și coborînd cătarea : va fi un an bogat !"
Jur-împrejur, troianul spre ceruri avîntat
și crivățul bezmetic furîndu-ne tutunul.

„Ce toamnă minunată ! Să mergem la vînat !"
Și ne topeam în ploaie. Mustea sub talpă fînul.
Cocori cu pene ude dam, unul cîte unul.
hățișurile-n lături, cu brațul înghețat.

Bătrînul din poveste, bătrînul nu mai este.
Dar cîte toamne bune, dar cîte ierni la fel !
Ci doarmă-n ceapa-i mică întîiul ghiocel,
zăpezi de primăvară ne spulberă pe creste.

Ne leagă-n vreme zborul de ciută — curcubeu,
și aripa flămîndă de el — oțelul greu...

Petru IONIȚĂ

SCRIITORI - VÎNĂTORI

DEMOSTENE BOTEZ

POET al ambianței provinciale — dezolantă, adesea, Demostene Botez, în viața de toate zilele, s-a dovedit un foarte sprinten publicist — mai precis : ziarist și publicist, un talentat avocat care știa, la bară, să desfășoare, cu lux de amănunte, o pledoarie convingătoare — și un vînător pasionat.

În tovărășia marelui său prieten — Conu' Mihai — întîrzia adesea în pădure, în preajma iernii, cam spre sfîrșitul lui noiembrie, după iepuri. Citadinul care cînta aspectul monoton al urbei natale, caterinca bătrînului „muzicant", ploile și melancolia toamnelor moldovene, se dovedea, cu pușca în mînă, un priceput prețuitor al naturii.

Ca și Mihail Sadoveanu, poetul făcea din vînătoare și un prilej de destindere — după ceasurile petrecute la masa de scris sau la bară — și un prilej de „taclale" cu prietenii porniți să-și umple tolba cu prepelițe sau cu rațe sălbatice.

Spre deosebire de alți tovarăși de vînătoare, lui Demostene Botez nu i-a plăcut niciodată să exagereze „întîmplările" de tot felul care se ivesc omului cu pușca în înfruntarea jivinelor.

Se dovedește și azi — ca întotdeauna — un vînător autentic, un iubitor al naturii cu care, precum e firesc, comunică poetul.

GEORGE TOPÎRCEANU

MUSCELEANUL devenit prin adopțiune moldovean — l-am numit pe George Topîrceanu — a fost ceea ce se înțelege prin expresia o pușcă bună.

După ce obosea la masa de scris în redacția revistei Viața românească, *se delecta acasă cu colecția sa de păsări cîntătoare.*

Stilist de mîna întîi și cu simțul limbii foarte dezvoltat, el „vîna" acordurile greșite, fraza neînchegată, cuvîntul impropriu din manuscrisele colaboratorilor revistei și realiza o muncă de secretar de redacție ideal.

Ibrăileanu, prestigiosul critic, îl prețuia în mod deosebit.

George Topîrceanu, o dată scos din mediul scriitoricesc, devenea vînătorul îndrăgostit de pădure, de munte, de ape.

Primăvara, de pildă, către seară, întîrzia, răbdător ca puțini alții, la sitari. Aștepta să se întunece de-a binelea ca să-i vîneze.

Avea o concepție cavalerească în materie de vînătoare. Un prieten l-a surprins o dată într-o stare de completă enervare, certînd pe cineva care împușcase iepuri în luna septembrie, mi se pare.

Altă dată tuna și fulgera împotriva „sălbaticilor" care pun capcane vulpilor, făcînd pe bietele sălbăticiuni să moară în chinuri.

Poetul atît de personal în parodiile sale, a rămas în amintirea tuturor și ca un autentic cavaler al sportului vînătoresc.

MIHAI TICAN-RUMANO

A PLECAT de-acasă, din Berevoiești Muscelului, la o vîrstă fragedă — copilandru de doisprezece ani — să vîneze spații noi, priveliști exotice, apusuri de soare în jun-

gla africană, ceruri împînzite cu stele deasupra pădurilor virgine din cine știe ce colț îndepărtat al pămîntului, dar să vîneze și marile sălbăticiuni.

Mihai Tican-Rumano s-a născut cu diavolul neliniștii în suflet.

Sărac, visător, entuziast, scriitorul de mai tîrziu „descoperit" de un compatriot într-un port spaniol, după ce-și încercase pușca în dramatice vînători de lei și de tigri, s-a înapoiat în țară, aducînd cu sine o tolbă plină de amintiri.

Materia primă a acestor vînători, a acestor cercetări prin ținuturi îndepărtate, a transformat-o în pagini de literatură.

Călătorul pasionat și vînătorul de „vînat mare" s-a întors, după ani de pribegie, în Muscelul lui drag, navetînd între București, Cîmpulung și Berevoiești.

La Cîmpulung avea camera lui — 26 — la hotelul nr. 1 și acolo, cu prieteni, scriitori și profesori, muncitori și slujbași de tot felul, stătea de vorbă, modest, povestind despre trăirile sale. Nu ornamenta de fel fabulația, nu-și îngăduia fantezii în relatarea faptelor.

La Berevoiești se ducea să-și vadă consătenii, să-și culeagă pometul din livada părintească și, de asemenea, să povestească despre vînătoarea de lei și de tigri din junglă, despre ciudatele meleaguri de la „capătul lumii"...

MIHAIL SEVASTOS

ÎN 1919, la Iași, Mihail Sevastos era un tînăr publicist, bine văzut în redacția Vieții Romînești, pentru că se ocupa, cu multă atenție, de corectură. Pentru cititorii noștri mai puțin inițiați, trebuie să arătăm că această muncă e migăloasă. Culegătorul tipograf poate greși. Corectorul trebuie să fie vigilent, să... vîneze erorile. Sevastos se distingea tocmai prin această calitate de migălos detector al inadvertențelor tipografice. Și de la vînarea greșelilor de felul acesta a trecut la vînătoarea propriu-zisă. A fost și înrîurit într-o asemenea direcție de ambianța prestigioasei reviste, unde a întîlnit vînători de prestigiu : Mihail Sadoveanu, Demostene Botez, George Topîrceanu, I.I. Mironescu și alții de mai mică notorietate.

Mihail Sadoveanu îl privea adesea cu un surîs a-multe-tîlcuitor. Prea era „ordonat" acest vînător, prea „pedant"! Din acest punct de vedere, deși moldovean sadea, avea altă formație temperamentală. Era dat ca model pentru chipul în care își ținea pușca, frecată și răsfrecată, tolba lustruită, munițiile bine rînduite, pînă și cîinele era ferchezuit, scos ca din „cutie".

Mihail Sevastos era un vînător răbdător, calm, tăcut.

A scris schițe și cîteva nuvele, a colaborat la ziarul „Opinia" din Iași și apoi, mutat la București, la ziarele „Adevărul" și „Dimineața". Cîțiva ani a condus chiar „Adevărul literar", izbutind să nemulțumească tineretul fugos care nu se împăca de fel cu rigurozitatea și migala conducătorului revistei. Indiferent de ocupație (a făcut și traduceri bune din limba rusă), indiferent de sarcinile redacționale, Mihail Sevastos nu și-a neglijat niciodată pasiunea vînătorească...

MIHAI MOȘANDREI

PROASPĂTUL pensionar al Uniunii Scriitorilor este un poet de o rară delicatețe și un vînător iscusit.

Autorul „Gătelii ploilor", sfios ca o fată mare, îndrăgește din adîncul făpturii sale peisajul natal, cu toate vietățile sale, cu tot farmecul (unic) al meleagurilor noastre scăldate în soare sau cotropite de zăpezi, îndrăgește minunata noastră Patrie, cu frumusețile ei de basm.

Mihai Moșandrei trage la zbor, vînează îndeosebi păsăret și iubește, ca puțini alții, cîinii. Are și astăzi cîțiva și cîmpulungenii Muscelului îl văd gonind spre abator ca să se aprovizioneze cu de-ale mîncării pentru patrupezii săi.

De o rară puritate interioară, poetul se simte înfrățit cu dealurile și cu munții musceleni, cu pădurile și cu copacii, cu zburătoarele care se ridică spre înalturi, cu toate timpurile și anotimpurile.

Acest cîntăreț al stărilor sufletești (cele mai subtile) ar putea scrie o carte despre vînătoare — un nou și, sîntem convinși, interesant Pseudokinegeticos.

I. PELTZ

Iacă-așa trece gloria lumii

AM avut în tinerețele mele un învățător sprîncenat și alb, care — de cîte ori îmi lua caietele la refec — se încrunta și-și legăna mustața : „Măi băiete, măi, nimica n-are să se aleagă de capul tău, măi băiete." ; mă-ntreb și-acum de unde naiba știa el așa de bine, încă de-atunci, c-o să devin pescar și-o să colaborez la almanah.

★

Mai încolo, cînd începusem să nu mai umblu singur prin cele boschete răscolite de luna lui mai și următoarele, luasem năravul de a privi mereu în jos, la vîrful pantofilor. O dată, neavînd ce mai face și ce mai zice, hîrșcîiam ca

omul filozof iarba, pînă am scos la vedere o binecunoscută vietate a pămîntului, lungă și umedă. Ochii albaștri de lîngă mine s-au mărit a admirație, iar cînd am și împins satanic cu bombeul acea virgulă între atributele și complementele naturii, gura mică și rotundă a ciripit stins : „O, ce curaj!". Și deatuncea nici că mi-a mai fost frică de rîme.

★

Primul pește pe care l-am prins eu, acum circa decenii, porcușor a fost. M-am gîndit la asta aflînd cum toată lumea care mă cunoaște spune că voi fi avînd și eu ale mele, ca toată făptura, dar de consecvent nimeni nu mă neagă. Astfel că m-am putut bucura, în sinea mea, de un necaz al lor venit din niște nostalgii ale mele.

Dar cel dîntîi pește mare pe care l-am scăpat a fost văzut și de alții, așa că toată lumea m-a crezut și, sincer, m-a căinat. De atunci am scăpat atîția pești mari și

la fel de adevărați încît toată lumea mă face mincinos și nu neglijează să și rîdă. Dacă însă aș înceta să-i scap, peștii mei n-ar mai avea pentru restul universului nici o importanță, iar eu însumi aș fi lipsit de ceea ce din vechime și pînă în zilele noastre mi-a făcut gloria și prestigiul și faima și menirea pe suprafața pămîntului.

★

Fiindcă i s-a întîmplat o dată să prindă o lostriță, deși n-avea autorizație și isprava aparținea de fapt boișteanului verde pe care îl pusese în cîrlig să se răzbune pe un destin cenușiu, amicul meu, farmacistul, crede că totul pe lume este cu putință atunci cînd e vorba de el ; și, în consecință, ne tratează de gripă și de bătături, intransigent, cu țuică. Colosal e că ne trece, în aceeași măsură în care el repetă figura : adică el ne vizitează și ne bea țuica, noi ne purtăm mai departe cu mîndrie tusea și bătăturile fără să ni le mai mărturisim, iar restul lumii ne socotește în continuare pe noi fericiți și pe el lostriță, cu toate că specia a devenit, pentru toți deopotrivă, numai un abur al amintirii. În care ne lîncezim euforiile mai cu seamă cînd bietele noastre degete devin subit conștiente de nemernicia lor.

Șt. S.

ARGINTAREA

UNELE substanțe din laboratorul fotografic, care au participat la procesul chimic de redare a imaginilor în care v-ați imortalizat, alături de trofeul capital, pescuit de dumneavoastră sau de vreun vecin mai norocos, se mai pot utiliza, fie pentru protejarea unor suprafețe supuse oxidării, fie pentru „colorarea" nălucilor pentru răpitori.

Soluția de tiosulfat de sodiu, utilizată ca fixator al stratului fotosensibil, după epuizare și numai în acest caz, poate fi de folos scopului nostru (rezultatele sînt cu atît mai bune cu cît în soluție s-au fixat mai multe totografii).

Înainte a face argintarea, este necesară pregătirea suprafeței pe care urmează să se depună argintul și constă în două operațiuni obligatorii : degresarea (îndepărtarea urmelor de grăsime) și decaparea (îndepărtarea oxizilor).

Baia de degresare 1 : Sodă caustică 50—80 g ; apă 1 litru ; temperatura de lucru 90°—100°C ; durata degresării 30—40'.

Baia de degresare 2 : Sodă de rufe 50—60 g ; apă 1 litru ; temperatura de lucru 60°—70°C ; durata degresării 3—5'.

Soda caustică nu trebuie să vină în contact cu pielea sau îmbrăcămintea (produce arsuri grave și distruge hainele). Dacă totuși se întîmplă acest lucru, se va spăla cu oțet locul stropit, apoi cu multă apă și săpun. Veți prefera *rețeta 2*, fiind mai puțin periculoasă. În aceste băi nu se vor introduce obiecte de aluminiu.

După degresare urmează o spălare în apă, fără ca piesele să fie atinse cu mîna apoi se introduc în :

Baia de decapare : Acid sulfuric 250 ml ; apă 1 litru ; sare de bucătărie 5 g ; temperatura de lucru 60—70°C ; durata de decapare 10—60 minute.

Timpul de menținere este în funcție de grosimea stratului de oxizi.

Important ! Acidul sulfuric se adaugă în apă puțin cîte puțin și se agită continuu, niciodată invers. Se va evita contactul acidului cu pielea sau cu îmbrăcămintea. În cazul unui accident se va spăla locul cu apă în care s-a dizolvat bicarbonat de sodiu, apoi cu apă și săpun.

După decapare, piesele se spală cîteva secunde în apă, apoi sînt introduse în fixatorul foto și lăsate cîteva minute. Depunerea argintului se face... văzînd cu ochii. Aderența pe obiectele de cupru și alamă este cu mult mai rapidă și mai bună decît pe cele de oțel, care trebuie ținute mai mult la argintat. Pentru piesele de oțel este bine să se facă o arămire prealabilă (vezi rețeta de mai jos) pentru ca stratul de argint să fie aderent și de bună calitate.

Ce putem arginta ? Toate obiectele care vin în contact cu apa și dorim să le protejăm contra ruginii, ca : linguri, strune metalice, inele, vîrteje, carabiniere etc. etc.

ARĂMIREA

PREGĂTIREA suprafeței pieselor ce urmează a fi arămite se face după rețetele recomandate pentru argintare.

Rețetă de arămire : Sulfat de cupru (piatră vînătă) 5—10 g ; apă 1 litru ; acid sulfuric 5—10 g ; durata de arămire 2—3 secunde.

Urmează spălarea în apă.

Menținerea prelungită a piesei în soluția de sulfat de cupru dă o suprafață poroasă, neaderentă.

P. K.

La turturele

LA turturele nu prea aveam noroc. Vînătoarea însă era aşa de interesantă că nu puteam să nu mă duc. Cam rîdeau de mine. Ziceau că sînt „împuşcă-vînt", că fac „găuri în cer", că să-mi iau o solniţă la mine pentru „sare pe coadă" şi alte glume de-astea de invidioşi fără puşcă „personală".

E drept că la turturele trebuia o stăpînire şi o pricepere, ceva-ceva! Întîi trebuia să-ţi alegi o plută mai mare, în zăvoi. Asta era treabă uşoară fiindcă alegeai pe aceea sub care se găsea cel mai mult găinaţ. Parcă văd frunzele pictate în alb şi cenuşiu şi simt în nări mirosul care aducea a coteţ de porumbei. Apoi trebuia să le aştepţi cu inima la gură, să vină la culcare. Auzeai de departe fîlfîitul grăbit, amestecat cu un fel de scîrţîit. Scîrţîitul mă îndemna să le socot încheieturile aripilor neunse, lucru ce se dovedea întotdeauna neîntemeiat: la pasărea moartă aripile cădeau moi, fără cel mai mic zgomot, fapt care mă umplea de nedumerire.

Pe măsură ce se apropia fîlfîitul, se deştepta şi în pieptul meu o turturică. Inima, pornită în galop de bucurie şi de niţică teamă, mă încurca grozav la vînătoare. Îmi bătea în urechi şi-n coaste de se auzea în toată lunca. Strîngeam puşca şi înţepeneam într-un chip de necrezut. *Mişcarea* era o greşeală de neiertat. Dar *nemişcarea* era un chin. Ţînţarii parcă atunci găseau clipa cea mai potrivită să mă înţepe şi să mă sugă de-o ureche sau de frunte, de credeam că de usturime trec cu totul în burta lor. Ţînţarii şi muştele, dar mai ales ţînţarii mă făceau să mă gîndesc la „făpturile domnului". Ori îi făcuse Dumnezeu şi atunci fusese neserios şi se ţinuse de fleacuri, ori nesuferiţii se făcuseră singuri ca să-mi facă mie viaţa grea cînd aşteptam vînatul.

După fîlfîit, dacă aveai noroc, turturica se aşeza pe pluta ta. Treaba asta se făcea cu zgomot mare, cu bătaie din aripi — cred că se scutura de praf înainte de culcare — în care timp îţi găseai „poziţia" din care să o vezi, să ochieşti liniştit, să tragi. Asta era teoria... Nu ştiu însă cum se făcea că ori turturica îşi termina pregătirile de noapte prea repede găsindu-şi locul pe ramură — asta cînd aveam norocul să locuiască în copacul meu — ori „isteţul" de văru-meu, care stătea lîngă mine, încremenit cu doi-trei ţînţari pe nas, era tocmai acolo unde ar fi fost bine să fiu eu. Dacă mă mişcam, vreascurile mi se încurcau în picioare, mă înţepau chiar atunci în scobitura tălpii sau mă gîdilau. Trebuia să calc pe ele. Pîrîitul lor făcea un tărăboi îngrozitor de care mă speriam şi eu, dar mai ales pasărea, care atît aştepta ca să zboare. Oricum, nu rămîneam păgubaş. Trăgeam repede un foc „la zbor" şi aproape întotdeauna „o aliceam puţin", dar atît de puţin că niciodată nu dădea semne că o alică-două i-ar face rău, sau ar stînjeni-o la fugă.

Detunătura îl descremenea pe vărumeu, chibiţul, care, îndatoritor şi pătruns, alerga doi-trei paşi spre locul unde trebuia să se prăbuşească vînatul strigînd: „Ai atins-o dom'le, am văzut eu" (dacă nu făcea aşa, mai vedea el vînătoare cu mine?). N-am putut suferi niciodată copiii care luau joaca în glumă. Şi el ştia.

(Cînd ne jucam de-a caii n-avea voie să vorbească românește, chiar dacă-l atingeam cu nuiaua cam tare peste picioare. Putea să necheze mai cu spor sau să dea „cu stîngu' dindărăt" și atunci înțelegeam și o lăsam mai moale cu biciul). Mă întreb însă și azi dacă nu era chiar încredințat că pasărea o să cadă, mai încolo, în zăvoi. N-o căutam. Experiența ne învățase că e cu neputință să găsești o turturică „alicită", în desime. Asta pe de o parte. Pe de altă parte, fiind pe seară, umbrele și foșnetul abia auzit al zăvoiului ne strecurau între ceafă și cămașă niște sloiuri... Eram noi și așa destul de voinici să stăm pe loc, cu pușca în mînă și să ne apărăm la nevoie, dar simțeam că ar fi fost peste curajul nostru să mai și umblăm prin clopotul de întuneric. „Orbecăială fără rost" ziceam noi. Fiindcă de fapt pierdeam vremea : turturele erau berechet și oricînd putea veni alta la culcare.

Și-ntradevăr... Iar fîlfîitul, iar bătaia de inimă pe care, sigur, o auzea și pasărea, iar căutarea năucă a celei mai bune poziții cu țîntari cu tot, iar bubuitura după o ochire atît de iute încît un țintaș mexican ar fi îngălbenit de necaz și... filmul se desfășura pe dos, ca la cinema cînd pune greșit bobina : bătaia din aripi, fîlfîitul scîrțîit care se stingea treptat în depărtare, plus — o dată — o catastrofă neașteptată : un copăcel prinde viață din senin și pornește spre noi amenințător. Fusese retezat din tulpină de întreaga încărcătură a cartușului. Asta am înțeles-o mai tîrziu, cînd ne-am oprit cu sufletul la gură în șosea, înspăimîntați pînă în măduva oaselor de felul în care „se prăbușește zăvoiul spre noi".

Eram foarte harnici : rareori mi se întîmpla să plec de la o vînătoare de turturele fără să fi isprăvit toată provizia de cartușe. Dupa cum nu-mi amintesc să fi plecat cu vreo turturică. Ehei ! a trecut timp ca să gîndesc sucit, cum trebuie : vînătoarea este sport, nu măcelărie !

Lucrurile ar fi mers de minune dacă nu s-ar fi supărat mereu pe mine ceata de băieți mai mari care mă luau în expediții. Treaba mea înfierbîntată de vînător avea ecou : grindina detunăturilor speria pînă la un kilometru și păsările celorlalți. Făceam deci „gol" în jurul meu punîndu-le la grea încercare răbdarea, că și ei așteptau ca mine risipiți prin zăvoi și ciuruiți de țîntari. Strașnic se supărau, dar aveau noroc că pînă a doua zi le trecea și veneau să se împrumute de pușcă la mine. Oricui o dădeam dacă mă ruga frumos și-mi aducea două-trei turturele sau granguri.

Numai al lui Bercu n-o mai vedea de cînd i-am cerut în schimb niște iarbă de pușcă și mi-a dat o cutie cu mangal zobit mărunt, de-am stricat vreo zece tuburi la care n-au luat foc decît capsele. Ba, am scăpat și-un iepure care tot sărise prea departe. Da' eu zic că dacă-l întîlneam atunci pe-al lui Bercu și se întîmpla să am un cartuș ca lumea, îl împușcam pe loc. Bine că nu s-a întîmplat nici una, nici alta și a scăpat cu viață banditul ! Că-mi ținuse și pușca două zile în loc de trei ceasuri, cît fusese vorba, pentru cărbunii lui pisați.

Băieții mă mai înghițeau și ca pe un sac în care își aruncau loviturile pierdute. Toate împușcăturile pentru care nu aveau turturele mi le puneau mie în spinare, de parcă eu aș fi avut cartușe pentru toți. A trebuit vreme lungă să-mi dau seama că ei erau vînători adevărați, în timp ce eu nu am reușit să fiu niciodată. Dovadă este ușurința de neiertat cu care scriu despre ghinioanele mele.

Romulus DINU

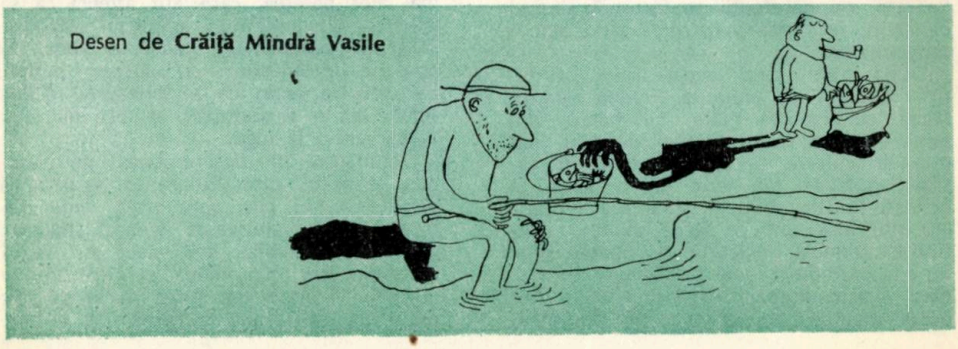

Desen de **Crăiță Mîndră Vasile**

„PROFESORUL"

PROFESORUL era un canar foarte frumos, galben-auriu pătat cu verde, pe care l-am botezat „Tichibuş" şi pe care l-am adus în mod special, cu mulţi ani în urmă, din Germania, ca să dea lecţii de cîntat puilor de canar crescuţi şi aleşi de mine pentru a deveni cîntăreţi de valoare.

Este binecunoscut faptul că nu toţi puii unui cuib, bărbăţuşi, pot ajunge buni cîntăreţi şi că numai cîţiva dintre ei au aceste aptitudini. Aceste aptitudini se recunosc, cu oarecare greutate, încă de pe timpul cînd puii sînt în volieră şi au împlinit 6—8 săptămîni. Pentru a ajunge cîntăreţi perfecţi, aceşti pui trebuie neapărat să urmeze o „şcoală" şi să înveţe ca oricare elev arta de a cînta. Lăsaţi de capul lor vor cînta cum îi va tăia capul şi astfel pierd din valoare.

Această păsărică drăguţă, care înveseleşte pe cei care o păstrează şi o îngrijesc este originară din Insulele Canare, de unde îşi trage şi numele. Cîntecul canarului sălbatic nu seamănă decît în mică măsură cu trilurile admirabile ale canarului domestic, dar cuprinde o bună parte din aceste note. Crescătorii, întrebuinţînd „profesori" de înaltă calificare au reuşit, prin răbdare şi selecţie, să perfecţioneze cîntecul canarului după care se face şi clasificarea lui. Astfel, sînt socotiţi drept canari cu calificare inferioară şi aproape fără valoare aceia care cîntă tare, cu ciocul deschis şi au în cîntec sunete ce se pot traduce prin „ceap, ceap" sau „ti, tii". Aceştia sînt denumiţi, cu dispreţ „Schapper". Tot prin selecţie s-au obţinut canari de diferite culori, precum verde, galben-auriu cu verde, galben cu nuanţe diferite, albastru, isabel şi în ultimul timp s-a ajuns la canarul orange, care e cel mai frumos. Pentru că acesta din urmă avea un preţ mai mare, unii crescători necinstiţi au produs din canarul alb sau galben, canari orange, hrănindu-i în timpul năpîrlirii cu hrană în care au amestecat boia de ardei roşu, astfel că penele noi s-au pigmentat în portocaliu, culoare care după prima năpîrlire a dispărut.

Toţi canarii care nu au defectele arătate mai sus, pentru a deveni cîntăreţi de valoare trebuie totuşi învăţaţi să cînte şi aceasta se face cu ajutorul unui „profesor" de bună calitate. Pentru că aceşti profesori se găsesc cu greu, fiecare crescător despărţindu-se cu greu de o asemenea pasăre, s-au imprimat discuri de gramofon, tocmai pentru înlocuirea canarului-profesor. Puii bărbăţuşi selecţionaţi sînt aşezaţi în colivii mici prevăzute fie cu o perdea, fie cu două uşi de lemn, astfel că elevul trebuie să stea la întuneric. Coliviile acestea sînt prinse în peretele unei camere izolate, ferită de zgomote. Pe peretele opus se prinde colivia cu profesorul, care, stînd la lumină, cîntă cu frenezie, dezvoltîndu-şi toată gama de triluri. Puii, stînd la întuneric, nu cîntă, ci doar înregistrează ceea ce aud. După un timp se deschid uşile sau se ridică perdeaua şi puii, dînd de lumină, încep la rîndul lor să cînte aşa cum au învăţat de la profesor.

După cum am arătat, un profesor e foarte greu de procurat şi pentru a ilustra acest lucru o să povestesc ce mi s-a întîmplat chiar mie. Pe timpul cînd mă ocupam cu creşterea canarilor, trecînd prin Berlin, m-am adresat unui negustor, rugîndu-l să-mi vîndă un asemenea canar. Neamţul, deşi avea în magazin o mulţime de canari, mi-a spus că nu are un asemenea profesor, dar dacă trec peste două zile o să-mi procure unul, cu condiţia să-l plătesc cu 50 de mărci. S-a ţinut de cuvînt şi după 2 zile a adus cu avionul de la Harz un canar galben cu verde, adică pe „Tichibuş", care întrunea calităţile unui adevărat profesor şi cînta perfect, iar cei 12 pui pe care i-a învăţat să cînte, i-am aşezat într-un rastel cu 12 colivii separate prin pereţi de lemn. Astfel că la mine în casă răsunau toată ziua splendidele triluri.

Ing. I. DUMA

Ah! Vînătorii...

Ah ! vînătorii... Noi, vînătorii !

Cît de mult ne place natura şi cît de mult am vrea să lămurim faptul pentru care am devenit vînători, celor care ştiu doar să ne ia peste picior văzîndu-ne întorşi cu tolba goală, semeni care privesc la cizmele verzi ca la alte arătări, strîngîndu-se stios dar tot mai mult în jurul nostru. Ca la urs. Uneori, doi dintre curioşi conchid nu fără ironie (atîta doar cît sare şi piper într-o mîncare) : „Io-te bă cum îşi pierde tătă ziulica ici şa, colo şa fără rost. Zău că mi-i milă de muierea şea, de-i zîşe nevastîsa."

★

Ah ! vînătorii... Noi, vînătorii !

Nespus ne putem bucura de orice dar al naturii, fie chiar atunci cînd vînatul (cît de impropriu : „vînatul" !...) n-a apărut în ziua aleasă de noi. Un ghiocel văzut ne umple în schimb sufletul cu primăvară. Ne putem dori oare mai mult ?...

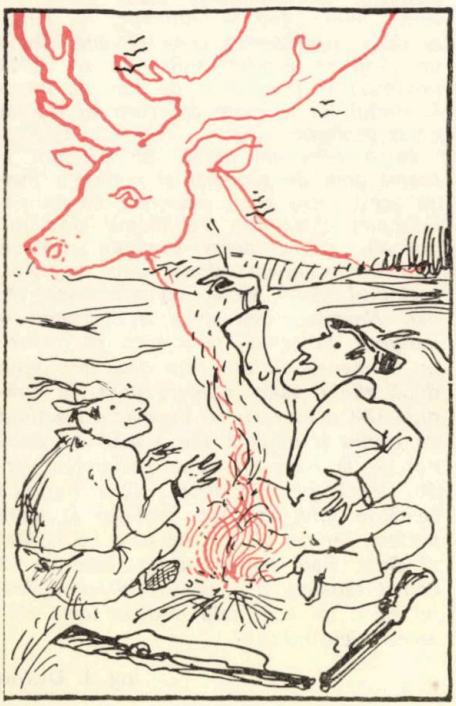

Plecasem deunăzi, spre sfîrşitul zodiei delfinului, de unul singur, cu puşca pe braţ, printre petice de zăpadă şi bălţi mult prea mari în aceste zile ale anului, la vînătoare de cocoşari.

Călcînd cît mai şoptit, ocolind crengării dese, iscodind coroanele stejarilor după vîsc spre a zări acele aripate pestriţe pe pîntec, rămîn surprins şi vinovat, oprit în faţa unui piţigoi. Albastru. Mic ghem de puf şi pene ; floare de in a zilelor scurte, care a rupt ceva din culoarea cerului. Şi m-a rugat : „Astăzi nu ! Rogu-te fii bun şi nu curma cu snop de moarte viaţa păsărilor pădurii !"

Da, da, nu rîdeţi... L-am ascultat şi am fost mai fericit ca oricînd. Totuşi în această zi am „tras" mult, nespus de mult. Dar nu cu puşca, ci cu altă armă. Inofensivă. Paşnică. Un aparat de fotografiat..

★

Ah vînătorii... Noi, vînătorii !

Cît nu le ajung mîinile pescarilor în aprecierea lungimii unuia sau altuia dintre peştii prinşi, carasul devenind cît rechinul iar ştiuca desigur balenă, pe atît nu-i ajung unchiului Jorj (! !) cuvintele, în depănarea uimitoarelor sale întîmplări. Bineînţeles cinegetice..

Şi spune că, fiind o dată la vînătoare cu prietenul său X, miop din naştere, îl zăreşte pe acesta ţintind şi slobozind foc.

Un iepure pricopsit, speriat, culmea (!), începu a păşi furişat, pîş-pîş-pîş-pîş, printre brazde negre cu împletiri de galben şi cenuşiu, apropiindu-se tot mai mult de un stejar solitar, aflat acolo de peste veacuri. X trimise foc şi a doua oară, bineînţeles departe de ţintă, ridicînd norulet de praf, undeva la dreapta ; căscă ochii a uimire, tremură şi... îşi pierdu cunoştinţa.

Unchiul Jorj ar fi vrut să leşine şi el, dar, după cum spune, era mult prea stupefiat, preocupat de cele ce îi erau date să vadă, încît nu a avut timp, amînînd leşinul pentru o oră mai tîrziu. Atunci o făcu din pricina rîsului !

Iepurele se căţărase în copac !!!

Acolo sus, a început să se zburlească, ba mai mult, să scuipe furios, terminînd cu mieunat prelung (el crede chiar sinis-

tru), încît ar fi băgat în sperieți toate felinele din Mahalaua Roșie.

Își aduse aminte însă fulgerător de gluma pusă la cale cu o seară înainte de Ion Ion (să fi fost Păcală ?), recunoscînd în iepurele cu pricina pe Țachi, motanul acestuia...

De unde o fi luat Ion blana fricosului patruped, cu care-și învelise pisoiul ?...

S-a întîmplat în toamna lui 47.

★

Ah ! vînătorii... Noi, vînătorii !

Astăzi, după încă o zi de hoinăreală (a cîta oare ?), obosit, reîntors acasă, nu pot evita întrebările ei :

— Cum e ? Te-ai ales cu ceva ?

— Da ..

— Iepure, rață sau poate o vulpe ? (aici ochii-i străluciră).

— Nu...

— Dar cu ce ?... Ochii i se-ntunecară.

— Cu primul ghiocel... Mult prea gingaș între degetele-mi groase. Alb, atît de alb, i-l întind, cuprinzîndu-i mîna. „E al tău. Primăvară în primăvara vieții noastre...“

Și... și aici, da, aici, ochii i se umplură de lacrimi...

Ah ! vînătorii... Noi, vînătorii...

Dan STĂNESCU

LA MATCĂ

MECANICUL n-a mai fost de tare multă vreme la apă. E atît de mult de cînd n-a mai fost încît nu mai știe nici vadurile, nici adîncimile, nici tufele ; i se pare că toate s-au mutat de la locul lor, că îl privesc cu vrăjmășie și că s-au coalizat împotrivă-i, să-i facă inima acră.

Lansează stîngaci și se-nfășoară în fir ca o nucă poleită, agățată în pomul de iarnă :

— Asta e, domnule. Nu mai știu să arunc.

I se azvîrle un clean după lăcustă, el trage prea devreme și uriașul, după ce îi dăruie o privire mustrătoare și negreșit ironică, se mistuie în undă.

— Ce mai, am uitat și cum să înțep, asta e !

Agață un picior al podului și trage de el convins, cu disperare.

— Nu mai știu să citesc pluta, domnule, nici măcar să desprind acul, mi-am pierdut reflexele, domnule, ce mai !

Și, după ce rupe :

— Și dexteritatea, domnule, și pe-aia mi-am pierdut-o, poftim dacă-ți place !

Începe să refacă : n-are cuțit, n-are plumbi potriviți, n-are plută ca lumea, vai de capul și de zilele lui.

— De nimica nu mai sînt bun, domnule, e clar, trebuie să mă reprofilez, să mă fac popă, domnule, că aici rîd de mine și curcile, ce mai încolo și-ncoace.

În momentul acela pluta i se scufundă solemn, el se încordează, struna se întinde ca dunga orizontului pe o planșetă de proiectant, înțeparea e impecabilă, mulinarea nici mai mult, nici mai puțin decît ca o ceremonie, bietul om dă nădușit la iveală căciula cea jupuită și cu găuri a lui moș Cuță Zgîrcioabă (pe care i-am aruncat-o noi în apă încă din primăvara trecută, cu pietre în ea, că ne făcea naibii de rîs) — și se întoarce radios către istorie, față în față cu nemurirea și cu absolutul :

— Dar mi-am revenit, domnule, ai văzut ce repede mi-am revenit ?

Șt. S.

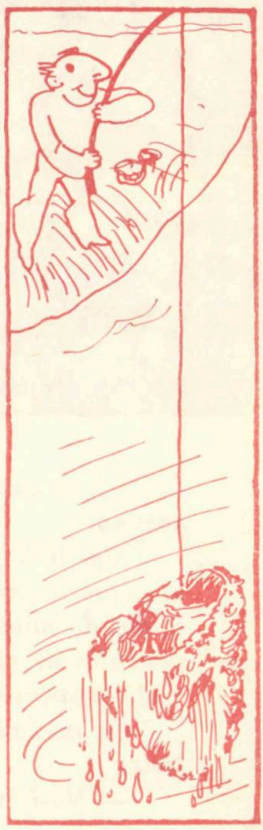

Un pescar privind o ştiucă? Habar n-aveţi! Să vă spunem noi:

Mai întîi şi mai întîi, ştiuca rîde. Probabil gîdilată de mîinile, foarte pricepute de altfel, ale maestrului. Aşa cum aţi rîs şi dv. de atîtea ori, datorită aceloraşi mîini, dar de bună voie şi nesiliţi de nimeni. Pentru că, stimaţi cititori, mîinile din fotografie aparţin maestrului caricaturist Matty.

Că nu-i nimic suspect în poză, ne-am convins pe propria-ne piele:

— Nu-i trucaj, măi! Fiţi serioşi!

animale străvechi

DIFERITELE vieţuitoare s-au succedat de-a lungul erelor geologice, unele dispărînd, iar altele făcîndu-şi apariţia, după cum se schimbau condiţiile de viaţă de pe suprafaţa pămîntului în decursul îndelungatei sale evoluţii.

Existenţa în stare vie a mărturiilor unei lumi animale, azi dispărute, dovedeşte că anumite vieţuitoare s-au putut conserva datorită lipsei — din acele locuri izolate — a speciilor mai evoluate care le-ar fi concurat, eliminîndu-le în decursul istoriei pămîntului. Oamenii de ştiinţă au descoperit astfel cu surprindere, fie în adîncurile oceanelor sau prin cele mai îndepărtate şi mai nepătrunse unghere ale uscatului, supravieţuind urmaşii unor animale care au trăit cu milioane de ani în urmă, adevăraţi strigoi ai lumilor demult dispărute.

În anul 1912 a fost descoperită în insula Komodo din arhipelagul indonezian o şopîrlă uriaşă, despre existenţa căreia circulau pînă atunci fel de fel de legende. Puţine lucruri s-au aflat însă despre această reptilă în anii ce au urmat de la descoperirea ei. Abia în ultimul deceniu, în urma unor expediţii ştiinţifice întreprinse în jungla stîncoasă a insulei Komodo şi pe cîteva alte insule învecinate, s-au putut afla amănunte în legătură cu misterioasa viaţă a acestui animal.

Asemănători strămoşilor lor care trăiseră cu cca 50 de milioane de ani în urmă în Australia, varanii din Komodo sînt nişte reptile uriaşe, care au ca rude varanii existenţi în Asia Mijlocie. Masculii ating o lungime de cca 3,5 m şi au o greutate de aproximativ 160 kg. Femelele au dimensiuni mai reduse. Coloritul corpului lor este negrumăsliniu, pielea fiind acoperită cu o platoşă de solzi. Coada, lungă şi puternică, formează aproape jumătate din lungimea corpului. Scoţîndu-şi şi introducîndu-şi mereu limba bifurcată, de culoare portocalie şi mişcînd vîrfurile ei aşa cum o fac şerpii şi şopîrlele pentru a tatona împrejurimile pare, cu drept cuvînt, că balaurul scoate flăcări pe gură, după cum îl descriseseră aceia ce-l văzuseră pentru prima dată. Picioarele îi sînt înarmate cu nişte gheare ascuţite şi puternice, cu care animalul îşi sapă vizuini. Reproducerea se face prin ouă, care au mărimea celor de gîscă şi pe care femela le depune în gropi, în număr de 20—25. Durata vieţii varanului din Komodo atinge 40 de ani.

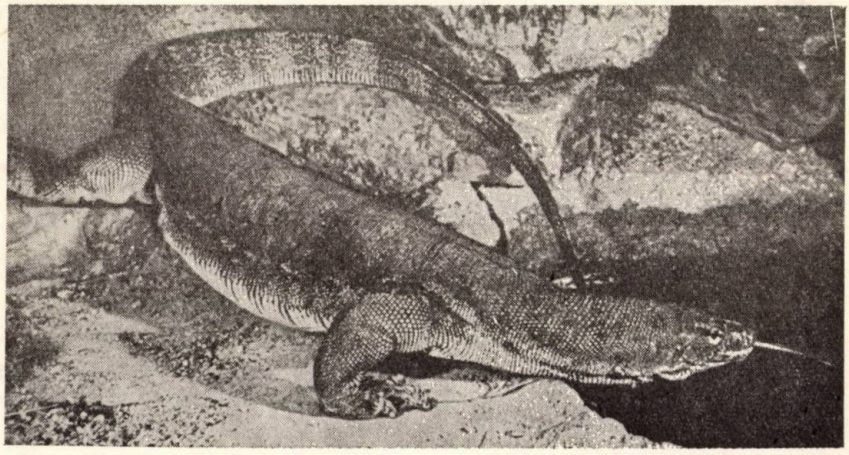

Varanul din Komodo

O descoperire şi mai senzaţională este aceea a peştelui cu picioare numit Latimeria, o adevărată fosilă vie ai cărei strămoşi se credea a fi dispărut încă de la sfîrşitul perioadei cretacice. Animalul a fost pescuit la 22 decembrie 1938 lîngă portul East-London, de pe coasta sud-estică a Africii de Sud. Lungimea lui atinge 1,50 m iar greutatea e de 30—40 kg. Femela are o lungime mai mare şi de două ori greutatea masculului.

Latimeria are corpul de forma peştelui, acoperit cu solzi mari. Capul îi este mult turtit şi protejat de nişte plăci osoase, iar gura îi este largă şi înarmată cu dinţi ascuţiţi, amintind-o pe aceea a somnului. Înotătoarele lui au aspectul unor labe. De fapt sînt un fel de picioare acoperite cu solzi, care se termină însă cu înotătoare lăţite. Numai înotătoarea de pe spate seamănă cu cea a peştilor actuali. Coada i se termină printr-o prelungire, care nu este decît terminaţia coloanei vertebrale. Atît terminaţia corpului cît şi capătul proeminent al coloanei vertebrale sînt înconjurate de o înotătoare alcătuită din radii ce formează o coadă ascuţită la vîrf. Latimeria este un răpitor feroce, trăind în apele oceanice puţin adînci.

Abia după 14 ani de cercetări, adică în anul 1952, al doilea exemplar cunoscut pentru ştiinţă a fost pescuit în apele Insulelor Comore. De data aceasta a fost mult mai bine conservat decît primul exemplar. Atît prin pescuirea acestui exemplar cît şi a celorlalte ce au urmat s-a dovedit — ca şi în cazul altor descoperiri — că pescarii băştinaşi cunoşteau încă demult acest giuvaer de mai tîrziu al biologiei, care le cădea din cînd în cînd în cîrlige şi pe care-l numeau „combessa".

Acest animal ciudat face parte dintr-un grup fosil care a dat naştere actualelor vertebrate de uscat, culminînd cu mamiferele şi cu omul. El formează astăzi o mică populaţie ce a supravieţuit erelor geologice pînă-n zilele noastre şi care are ca ţinut de răspîndire o mică regiune a Oceanului Indian, lîngă coastele Africii de Sud, unde apa nu atinge adîncimi mari, în ţinutul Comorelor. Cunoaşterea acestui peşte constituie pentru ştiinţă una dintre cele mai mari descoperiri din istoria biologiei.

Vom încheia scurta noastră privire în istoria vieţuitoarelor pămîntului cu exemplele a două specii recent stinse, fiind totodată cele mai mari păsări cunoscute a fi trăit vreodată. Este vorba de pasărea Moa (Dinornis) din Noua Zeelandă, dispărută în secolul XVIII-lea. Aceasta făcea parte din neamul struţilor actuali şi atingea înălţimea de 3,5 m. Corpul era foarte robust, avînd aripile total reduse, iar picioarele extrem de puternice terminate cu cîte 4 degete. Capul, în comparaţie cu corpul, era mult redus, iar ciocul scurt. Dimensiunile oului erau de 30/20 cm.

O rudă apropiată a acestuia era pasărea Epiornis care a trăit în insula Madagascar şi care a dispărut sub săgeţile omului încă prin sec. XV—XVI. Epiornis a fost cea mai mare pasăre care a trăit pe pămînt. Ea avea înălţimea de 5 m, picioarele puternice terminate cu trei degete, iar capul mai dezvoltat faţă de cel al păsării Moa. Dimensiunile ouălor erau de 34/22 cm, de 10 kg greutate şi 9 litri capacitate, deci cît şase ouă de struţ african, peste 150 de ouă de găină sau 50.000 de ouă de colibri.

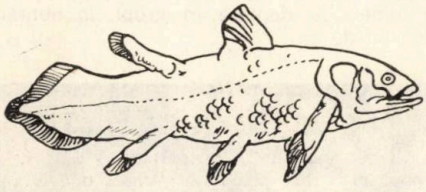

Latimeria

Ambele specii au dispărut înainte de colonizările europenilor, care nu au apucat să le mai vadă în viaţă. Ele prezentau înrudiri cu actualii casuari şi struţi Emu din Noua Guinee şi Australia.

Dimitrie RADU

Dezlegările jocurilor de la pag. 130

DE-ALE NOASTRE

Oriz.: 1) Sitari — Drob. 2) Arici — Cramă. 3) Rinocer — Ci. 4) Os — Pălămidă. 5) Eire — Apă — An. 6) L — Arin — Mu — T. 7) Estic — Mulţi. 8) Tuş — Potmol. 9) Urs — Poli — Vo. 10) Nucşori — Ţap. 11) Stare — Dublă.

COADĂ DE PEŞTE

Oriz.: 1) Mînă spartă. 2) Uliu — Aluat. 3) Satîr — Opta. 4) Cui — Erete. 5) A — Co — A — A — F. 6) Bătăuş — Sa. 7) Ri — EM — Nour. 8) Abator — Cr. 9) Pap — Rachiu. 10) Inat — Plisc.

Foto : **Gh. Vinţilă**

Prietenii

PE cărarea îngustă, străjuită de adevărate ziduri de zăpadă, Georgică mergea grăbit. Îl aștepta Petrișor sus, pe deal, la derdeluș. Trebuia să se ducă mai devreme, dar întîrziase. Tocmai cînd să plece, l-a pus mama la treabă. Și întîrziase. Iar acum...

...S-a pomenit cu nasul în zăpadă.

— Uf! Fir-ar...

Se împiedicase și căzuse. S-a ridicat repede și a dat să pornească la drum. A căzut iar. Parcă l-a tras cineva de picior înapoi. A privit atent în jur. Și-a văzut piciorul prins într-o sîrmă.

— Aha! Asta era... Sigur, e pentru iepuri...

Era un laț. A încercat să-l desfacă, dar lațul era prins bine de un stîlp de la gard. L-a lăsat acolo așa cum fusese mai înainte, adică ascuns în zăpadă, ca să nu-l vadă nimeni. Iar el a pornit repede pe deal, la derdeluș.

Spre seară, cînd a revenit acasă, era frînt de oboseală. Totuși a coborît mai întîi în pivniță, și-a umplut buzunarele cu morcovi și cartofi. A ieșit pe portița din spatele curții și a pornit-o pe cărarea din marginea satului. Se oprea din loc în loc și punea, grijiuliu, pe zăpadă, cîte unul-doi morcovi. Abia după ce a terminat treaba asta și și-a golit buzunarele s-a întors acasă.

La masă, Georgică nu-și găsea locul. Îl frămînta parcă ceva. Ar fi vrut să spună ceva, dar nu știa cum.

— Ce-i Georgică? Ce ai?

— Tată, nenea Sandu pune lațuri...

— Ce vorbești? Nen-tu Sandu e unul din cei mai buni vînători ai noștri...

— Nu știu ce fel de vînător e, dar știu că pune lațuri...

— De unde știi?

— Am văzut eu.

— Să-mi arăți și mie.

— Hai!

— Nu acum. Mîine dimineață. Dar cum...

Și Georgică i-a povestit atunci pățania lui cu căzăturile. I-a spus și cum a lăsat lațul.

Dimineața, Georgică și cu tată-său au pornit-o „la plimbare" pe cărarea de la marginea satului, spre deal.

— Uite, aici...

— Nu te opri. Mergi mai încet și spune-mi la care par este legat lațul...

— Uite, vezi, parul acela cu nod... Uită-te jos, la rădăcina lui. Vezi sîrma?

Tatăl a privit cu atenție în direcția arătată de Georgică și a văzut lațul. Nu-i venea să creadă. Tocmai Sandu? Dar poate că nu l-a pus el. Dar cine să lege lațul de gardul lui? Dar o să afle el... Era vina lor, a vînătorilor. Nu se gîndiseră că ninsese cîteva zile și că vînatul nu mai găsește hrană. Și nu puseseră hrană pe cîmp. Și iepurii veniseră spre sat...

După ce s-au întors de la „plimbare" Georgică a trecut prin locurile unde pusese, seara, morcovii. Nu i-a mai găsit. A găsit doar resturi. Iepurii nu se lăsaseră, deci, prea mult așteptați la masă. S-a bucurat. De aceea, cînd, mai tîrziu, taică-său a pornit spre pădure cu un braț bun de fîn în spinare, Georgică a umplut și el, repede, ghiozdanul cu morcovi și cartofi și a luat-o pe urmele lui.

— Merg și eu, a răspuns el la privirile mirate ale tatălui său.

Și tatăl l-a înțeles. A văzut ghiozdanul și a bănuit ce ducea Georgică acolo. Era doar fiu de vînător.

★

La cîtva timp după aceste întîmplări, Sandu Preduț a fost exclus din rîndul vînătorilor. Cum s-au petrecut lucrurile, Georgică a aflat mai tîrziu. Tată-său și cu „nenea Petrică" (Petre Stancu, responsabilul grupei de vînători din comună) pîndiseră cîteva

nopți în jurul curții lui Sandu Preduț (acum înțelegea Georgică de ce tată-său venea uneori noaptea tîrziu acasă sau pleca dimineața devreme). Și, într-o dimineață, l-au prins tocmai cînd scosese iepurele din laț și se ducea spre casă. Așa că n-a mai avut ce să zică...

A încercat el, Sandu Preduț, să afle cine i-a descoperit lațul, dar n-a reușit. Cred că nici voi, copii, n-o să-i spuneți ce-ați aflat de la mine. Dar dacă voi descoperiți lațuri, stricați-le. Sau — și mai bine — spuneți-le vînătorilor. Vă vor mulțumi. Ei știu ce să facă cu ele. Și vă vor mulțumi — desigur, pe limba lor — și micii voștri prieteni patrupezi, de pe cîmp și din pădure, pentru grija pe care le-o purtați.

M. N. CÂRSTEA

Pe un teren de vînătoare de lîngă Hessen (R.F. a Germaniei) a fost împușcat, în baza unei autorizații speciale, un căprior de al cărui gît era atîrnată o găleată de tablă. Zgomotele produse de găleata lovită de picioarele animalului se auzeau

de departe. Gîtul și picioarele căpriorului erau pline de răni. Cum a ajuns bietul țap în posesia acestei „podoabe" nu s-a putut afla. Probabil că nimeni n-a vrut să-și recunoască drepturile de proprietate asupra găleții...

★

W. Haster povestește că, fiind la o pîndă de bursuci, a văzut o căprioară care s-a apropiat, păscînd, de gura vizuinii. Atunci a ieșit un bursuc și vînătorul a tras fără să ezite. Căprioara a continuat să pască liniștită. După cîteva minute faptele s-au repetat cu al doilea bursuc. Nici de data aceasta căprioara nu s-a speriat. Explicația : în apropiere se afla o carieră de piatră și animalul se obișnuise cu zgomote destul de puternice.

★

Statul Texas (S.U.A.) a hotărît să aducă din Africa vînat exotic cu care — probabil — vor fi populate unele parcuri de vînătoare. Comozii vînători texani vor avea Africa în grădinile lor personale.

Membrii clubului de pescari ai filarmonicii din Blackpool (Anglia) au organizat un concurs la care au participat 3 echipe de cîte 6 bărbați fiecare — în opoziție cu o singură echipă feminină, formată din 4 persoane — soții ale pescarilor. Deși nici una dintre cele patru femei nu ținuse în viața ei o undiță în mînă, rezultatul a fost surprinzător : pe o vreme geroasă, echipa femeilor a prins aproape 4 kg de pește, pe cînd cei 18 bărbați abia au atins 2,500 kg.

★

Din cauza poluării cu uleiuri minerale a apelor mării de pe coasta de sud a Finlandei, au murit circa 10.000 de exemplare din rața de ghețuri.

★

Grădina zoologică din Karlsruhe (R.F.G.) a pierdut... un leu ! Leul a sărit, în timpul transportului, în plină viteză, dintr-o coletărie specială, lovindu-se de un semafor. După ce și-a revenit din amețeală a plecat mai departe. Căutarea lui în timpul nopții a fost zadarnică. A doua zi un elicopter și 100 de polițiști l-au căutat pînă i-au dat de urmă. După o manevră strălucită, care a durat numai 20 de minute, leul a intrat în lada de transport, unde a fost mulțumit că se poate odihni puțin.

Soţie model

UN timp păşirăm în tăcere, apoi o iscodii insinuant pe nevastă-mea :

— Te bucuri că m-ai întrecut, aşa-i ? De ce nu eşti sinceră ?

Aşteptam un răspuns la întrebarea ipocrită cu care ieşisem din ascunzişul tăcerii mele, doar, doar voi avea prilejul să izbucnesc, şi acesta veni cîţiva paşi mai încolo :

— Eşti nesuferit ! Te-am chemat lîngă mine, ce sînt eu de vină că n-ai venit ?

Mă chemase, nu spun nu, dar încăpăţînat cum sînt, am rămas să agăţ mai departe beldiţe şi să le rup capul de necaz.

Cît despre vină, nu era neapărat necesar să fie, deoarece eu mă supăr şi fără motiv. La ce bun să existe vreunul, atunci cînd trec drept un as în nobila însuşire de a mă supăra mereu. De altfel, se spune că supărarea e conduita care dispune de cele mai multe prilejuri. Şi zău că aşa este. Uite, de pildă azi, mă bosumflasem pentru că nevastă-mea prinsese peşte şi eu nu. Spună ori şi cine acum, dacă era firesc să-i port pică pentru atîta lucru ! Şi, la drept vorbind, nici nu-i purtam pică. Dar, ca de obicei, bucuriei de început i s-a suprapus curînd o stare de iritare, care, pe măsură ce ghinionul se ţinea scai de mine, se transformase în enervare şi în cele din urmă m-am supărat de-adevăratelea. De vină, poate, e vanitatea masculului care crede că totul i se cuvine în primul rînd lui, sau obişnuinţa competitorului de a vedea în orice împrejurare un prilej de întrecere cu mizã. Mai adăugaţi şi obiceiul de a persevera într-o optică anume care, confruntată cu a nevesti-mi, se dovedea mereu falimentară, cel puţin în materie de pescuit. Neputinţa de a mi-o schimba şi mai ales conştiinţa acestei neputinţe mă înfuria teribil.

Nu ştiu nici eu ce să cred, dar, ca întotdeauna cînd ceva nu era tocmai în regulă, simţeam o pornire laşă de a mă răzbuna pe nevastă-mea, jignind-o.

Iar azi, după toate, la înapoiere, îmi mai ieşise în cale şi beţivanul ăla — cum naiba îi spune, cică-i învăţător — să mă întrebe, culmea, dacă nu vreau să-i dau ceva peşte ! Gata, gata să erup. De ce mi se adresase tocmai mie ? Dar în definitiv cui să se adreseze ? Nevesti-mi, o femeie ? Normal că mie ! Ori tocmai faptul că ceea ce de regulă e recunoscut ca normal, azi se întîmpla să fie anormal ! Mă scotea din sărite...

Ajuns aici cu monologul meu interior, l-am împins ceva mai departe. Ia să vedem — mi-am zis — oare numai azi se dovedise nevastă-mea mai vrednică decît mine ? Da' alaltăieri, la pod... ? „De ce nu l-o fi învăţînd şi pe el să dea la peşte ?" începuse un gură-cască de pe mal. Iar altul, de-al naibii : „N-o fi avînd har, sau poate e nevastă-sa şi-o vrea să se răzbune pe el". Şi-am ieşit din apă, chipurile să-mi leg un cîrlig.

Prostii, veţi zice, dar prostiile astea scurmau adînc în rana orgoliului meu îndurerat.

Nu-i vorbă că şi alte încercate undiţe îmi împărtăşiseră soarta şi acum îşi luau tălpăşiţa de îndată ce-o vedeau pe nevastă-mea că-şi făcea apariţia într-un loc. Cică le fura norocul...

...Foarte bine, dar ce mă consola pe mine falimentul altora ? Amorul meu propriu suferea oare mai puţin ? Eu rămîneam tot cel întrecut de nevastă. Aprecierile sînt pentru ea ; pentru mine ironia şi sarcasmul. Mediocritatea nu-i elogiată, e tolerată, acceptată. Ea e vedeta, eu dublura care pîndeşte prilejul pentru a se substitui în succes, celei dintîi.

„Ai dom'le o soţie model." Presimt că nu e departe ziua cînd voi fi identificat, gen : „Cum, nu ştii cine-i ? Nevastă-sa e mare pescăriţă".

Asemenea gînduri şi altele mi se încolăceau în cap ca nişte şerpi, în timp ce mergeam la distanţă unul de celălalt iar tăcerea se lăsase ameninţătoare peste noi.

Acasă, intonaţia replicilor noastre a fost alta decît cea dintr-un colocviu conjugal obişnuit.

Eu tocmai intrasem în faza în care îţi pare rău de cele spuse, dar încăpăţînarea şi mîndria se dovedeau mai tari, precumpănind, ca de obicei. În cameră nu se mai auzea decît vocea nevesti-mi şi hîrşîitul metalic al solzilor de peşte curăţaţi de cuţit.

— Da, eu nu neg... Dar cine a ținut morțiș să fac pasul ăsta? Cine mi-a pus undița în mînă și m-a pus pe drumuri, după tine? Eu? Eu? Răspunde! Și-acum mă acuzi de simț practic și-mi ții predici despre etica voastră pescărească. Adică altul să prindă și eu nu. Ai uitat, pe semne, că ți se spune rechinul și că, întotdeauna, cînd ai ghinion la pește, îi dai zor cu poezia. Ți-amintești ce mi-ai spus, știi tu cînd, cu aerul tău profesoral, care nu comportă împotrivire: „Cred că ideea de pace conjugală implică necesar solidaritatea pasiunilor celor doi soți". Asta-i pacea conjugală pe care mi-ai făgăduit-o în schimbul înțelegerii mele?

Nevastă-mea își terminase replica și numai curățatul peștelui continua să tulbure ritmic liniștea. Eu preferam să tac și să mă gîndesc.

Cînd, cu cincisprezece ani în urmă, mi s-a pus condiția: „Ori eu, ori pescuitul", mărturisesc că am avut unele îndoieli în privința căsătoriei. Mă temeam ca nu cumva crizele dintre mine și nevastă-mea să se amestece cu o altă criză, mai generală și să nu surpe, laolaltă, lucruri mari și lucruri mici, fundate pe principii și obiceiuri. Pînă si în timpul cununiei eram în dubiu. Rostind solemn „Da" îmi ziceam: „O fac pescăriță și gata". Gata, adică am terminat cu orice discuție pe tema pescuitului. Și am reușit. Am îndrăgit în doi „cerul liber și spațiile mari".

Această incredibilă metamorfoză s-a produs, cred, în primul rînd datorită puterii unei senzații — o știucă mai răsărită agățată în baltă la Pațiu și care a dezmorțit, din strînsoarea milenară, o pasiune. Apoi psihologiei unei femei care a avut curajul să iasă din cochilia tabieturilor limitate de cotidian și, descătușată de piedici și prejudecăți, să se dezlănțuie cu o sinceritate nebănuită a mișcărilor. Și, în fine, mie. Să fiu iertat, dar trufia, nici discuție, e preferabilă unei modestii prefăcute. Cu scurgerea timpului, sensurile acestei pasiuni s-au amplificat și adîncit, iar nevastă-mea a devenit foarte calificată în sportul acesta perseverent.

Cine putea să-și închipuie că pescuitul, la care apelasem ca la o formulă ocrotitoare a relațiilor noastre domestice, avea chiar el să genereze animozitățile dintre noi doi?

Eram contrariat și dezamăgit.

Ajunse aici, gîndurile mele au făcut o cotitură. Ia stai, mi-am zis tot eu, nu exageram oare, nu foloseam cuvinte mari și nu făceam tragedii din nimic? Animozitățile astea, mă rog, pentru că am apucat să le numesc astfel, aveau ele ceva comun cu certurile înveninate dintre soți cu pasiuni și preocupări de neconciliat? Nu semănau oare mai curînd cu o dispută de opinii izvorîte din necesitatea de a reveni la atitudini, gesturi și detalii de comportament, toate în scopul de a desăvîrși evoluția interioară a caracterelor noastre, amîndurora?

Poate că da... Sigur că da!

Doamne, cum pot înșela aparențele. Și toate astea, datorită temperamentului dificil și dispoziției mele imprevizibile, despre care am avut grijă să vă avertizez de la bun început. Acum îmi dădeam seama că ciondănelile dintre noi n-aveau nimic grav, că ne ajutau să ne cunoaștem, iar cunoașterea sporește forța de a iubi. Erau chiar un condiment al vieții noastre de familie. Și-atunci, să regret, ce? Că aflasem un complice devotat într-o pasiune pe care o îndrăgeam deopotrivă? Copilării! Eram fericit. Fericit că aveam un partener ideal de pescuit, iar succesele pe care i le pregătisem cu migală, așteptîndu-le înfrigurat să apară, mă umpleau de bucurie și mîndrie.

Mă bufnea rîsul amintindu-mi de un coleg de breaslă care mă întrebase, mai deunăzi, cu un aer jenat, mă întrebase totuși, ce cred despre pasiunea pentru pescuit a nevesti-mi! „Cred, i-am răspuns, că fără nevastă-mea, plăcerea mea pentru pescuit n-ar fi fost completă". Și am adăugat imediat: „E adevărat, însă, că e o făptură uluitoare, cu capul bine înșurubat pe umeri". Sîc! mă răzbunasem, deși nu cred că mă înțelesese.

Curățatul peștelui încetase și acum așteptam amîndoi un prilej, oricît de neînsemnat, pentru a restabili bunele relații dintre noi.

Ca de obicei, am cedat primul, poate pentru că tot eu eram primul care începea:

— Vrei să încercăm mîine la mreană?

— Și raci de unde? Intri tu în apă să-i scoți cu mîna de sub pietre?

— Amîndoi.

Și ne-am pornit pe rîs.

Dinu GRĂNESCU

STATISTICĂ

Buletinele F.A.O. dau rezultatele pescuitului mondial pe anul 1966, cifrele oscilînd destul de puţin, de la un an la altul. Cantitate totală — cca 57 milioane tone de peşte.

În ordine : Peru — 8.799.000 tone ; Japonia — 7.000.000 tone ; China — 6.000.000 tone ; Uniunea Sovietică — 5.000.000 tone ; Norvegia — 2.849.000 tone ; SUA — 2.514.000 tone, apoi Spania, Irlanda, Anglia etc.

CEEA CE NU ŞTIAŢI

Folclorul medical german recomandă călduros sîngele de anghilă ca leac infailibil împotriva bătăturilor şi negilor. Iar pielea aceluiaşi peşte are un substanţial rol terapeutic în tratarea afecţiunilor dermei.

Se pare că preparatele de anghilă n-au nici un efect asupra beteşugurilor vînătorilor. Să-şi dea cu urs...

CINE STRICĂ PLĂTEŞTE

De obicei se întîmplă cam aşa : unul sau cîţiva strică, mai mulţi păgubesc, iar dacă primii sînt dovediţi şi traduşi în instanţă, vor plăti pagubele.

Iată o situaţie inversă : o mulţime strică, păgubesc numai cîţiva, iar instanţa hotărăşte : mulţi, dar... vinovaţi.

Este vorba de oraşul elveţian Pontarlie, obligat la plata amenzii de 50.000 franci cîtorva proprietari de ape poluate de apele reziduale ale oraşului.

MONUMENTUL EROULUI ANONIM

Peştişorul Cambusia (în spaniolă : bagatelă), originar din America, este cel mai nesăţios consumator al larvelor de ţînţari din apele stătătoare. Fapt cu deosebire important, mai ales acolo unde bîntuie malaria. Semnificativ : în oraşul Littoria poate fi văzut un monument original : în bronz, însutit ca mărime, peştişorul Gambusia se aruncă asupra unei hidoase larve de ţînţar.

EREDITARE

Nu numai culoarea ochilor, a părului, talia sau alte amănunte fizice. O teorie la modă, pe care o abordează şi dl. Jan Bàča în „Internationale Hunde Revue", este că dragostea pentru vînat şi vînătoare face parte din patrimoniul ereditar transmisibil. Confirmarea acestei teorii ar simplifica dramele conjugale încă din faşă. Tinerele logodnice n-ar avea decît să se intereseze cam cîte puşti s-au vînturat prin ascendenţa alesului, sau să procedeze mai energic la identificarea microscopică a cromozomului cinegetic. Asta, dacă vor cu tot dinadinsul să nu se vadă abandonate în zilele nelucrătoare.

Deci, singura problemă fără soluţii anticipate : pescarii...

CU TRADIŢIE

Dragostea pentru animale şi ocrotirea animalelor nu este o preocupare exclusivă a veacului nostru, cum s-ar putea crede. Cunoscutul naturalist maghiar Herman Ottò înfiinţa, în 1882, „Liga naţională pentru ocrotirea animalelor".

RAMURA DE ARGINT

Este o distincţie acordată anual acelei naţiuni care s-a remarcat în ocrotirea pădurii, cîmpiei şi vînatului şi în promovarea unui sistem cît mai corect de vînătoare...

Subscriu : R F. a Germaniei. Franţa, Austria, Elveţia etc.

ŞTIAU EI CEVA...

Pe seama serviciilor vamale se fac deseori glume mai mult sau mai puţin răutăcioase şi întemeiate. Probabil şi datorită diversităţii subiectelor şi obiectelor cu care vămile operează curent.

Iată una adevărată, petrecută la vama Luxemburgului : un conferenţiar străin pe teme cinegetice a fost reţinut de vamă sub acuzaţia de „vrăjitorie". Argumentul : arsenalul de obiecte mistice găsite asupra sa. Dacă stăm şi ne gîndim, bieţii vameşi n-au tras prea departe de ţintă : „vrăjitorul" urma să conferenţieze despre vînătoarea cu chemători şi atrape !

Iepurele în credința popoarelor

IEPURELE nu este numai un personaj important al poveștilor populare la multe popoare, ci el este prezent mult mai adînc în credința popoarelor, în mitologie. La unele popoare e simbolul fricii și al lașității, la altele al preciziunii, al fecundității, al fertilității și chiar al șireteniei. Locul iepurelui în credința popoarelor diferă de la popor la popor.

Biblia, cartea sfîntă a evreilor, numără iepurele printre animalele necurate, interzise consumării. Nici musulmanilor nu le este permisă consumarea cărnii de iepure, din aceleași motive, fapt care face ca iepurele să nu fie vînat în țările arabe și cele cu religie mahomedană.

Alte popoare, alte obiceiuri... Din însemnări datate î.e.n. ale preoților budiști din Birma și Siam rezultă că ei au jertfit iepuri, pe care i-au ținut, probabil, un timp, în captivitate. Dar și vechile popoare indo-europene priveau iepurele ca pe un animal sacru. Din mitologia greco-romană știm că Artemis sau Diana n-au vînat niciodată un iepure. La vechii germani, iepurele era simbolul zeiței fecundității — Ostara. Cînd popoarele germanice au fost mai mult sau mai puțin forțat creștinizate, nu s-a putut distruge credința în „iepurele Ostarei", care ascunde ouăle de paști, alte simboluri ale fecundității și ale fertilității. Începînd din primele secole ale erei noastre, apare în Italia și Franța iepurele de vizuină, originar din Spania, domesticit la începutul Evului Mediu. Puii lor nou născuți s-au obținut prin tăierea iepuroaicelor gestante și au fost socotiți delicatese încă de către romani. Încă în secolele IX și X puii de iepure de casă nou născuți erau nelipsiți de la masa de post din timpul postului mare, de paști, la episcopii din Franța. În secolul al XII-lea iepurele de casă ajunge în Germania, unde se răspîndește foarte mult, începînd din secolul al XVI-lea și preia locul adevăratului „iepure al Ostarei".

În procesele medievale de vrăjitorie picioarele de iepure jucau un rol mare. Și elixirurile de dragoste erau amestecate cu picioare de iepure, despre care se credea că au puterea de a anula influența oricărui rău, a cercurilor magice etc. Încă în timpurile nu demult trecute, școlarii își ștergeau tăblițele cu picioare sau cozi de iepure. Să fi crezut și ei încă în puterile magice ale iepurelui?

Dar și popoarele din Siberia, vizitate de exploratori în jurul anului 1800, credeau

în puterile magice ale iepurelui. În special şamanii (vrăjitorii) se foloseau foarte des de picioare de iepure şi le purtau tixate pe hainele lor. Şi în morminte străvechi s-au găsit schelete de picioare de iepure. Şi oasele lungi ale piciorului de iepure erau folosite : şamanii îşi făceau fluiere, iar ostaşii îşi confecţionau pieptare din ele, cosîndu-le pe haine.

Popoarele din Africa de Sud, care cred în şiretenia iepurelui, povestesc că „zeul lunii" i-a crăpat iepurelui buza superioară pentru o minciună. Mai departe se povesteşte la aceste popoare că iepurele ar avea o coadă aşa de scurtă, pentru că ziua în care s-au împărţit cozile era ploioasă, aşa că iepurele nu şi-a părăsit culcuşul, iar animalele pe care le-a rugat să-i aducă şi lui o coadă, nu i-au adus-o. Un explorator al Africii centrale, Emin Paşa (1840—1892), ne face cunoscut că băştinaşii privesc coada iepurelui ca „ganga", obiect de vrăjitorie. Dar şi negrii din America cred încă în puterile magice ale iepurelui, pe care îl numesc „brer rabit". Aşa se explică de ce concurenţii de culoare la primele jocuri olimpice se ştergeau cu picioare de iepure şi de ce şi Charlye Chaplin introduce în filmul său „Luminile oraşului" o scenă în care un boxer negru îşi şterge faţa cu un picior de iepure.

Din această scurtă expunere se vede că iepurele este unul din animalele cu cele mai adînci rădăcini în credinţa popoarelor, fapt datorit prolificităţii sale, cît şi calităţilor sale de alergător neîntrecut.

Gerhardt HOCHSTRASSER

ŞTIRI

În timpul unui spectacol de circ din Plovdiv (Bulgaria), un leu aflat în arenă s-a repezit asupra dresorului, decis să-l sfîşie. Dar, fulgerător, un al doilea leu din arenă s-a aruncat asupra primului, îndepărtîndu-l cu lovituri puternice, după care s-a aşezat în faţa dresorului, pentru a-l apăra.

★

O vacanţă neaşteptată a avut personalul funcţionăresc al Ministerului de Externe al Argentinei. Situat într-o clădire veche de 69 ani, ministerul a fost — practic — invadat de şobolani. În aceste condiţii, politica externă a Argentinei a fost întreruptă trei zile...

În lucrarea „Fiziologia peştilor", autorul (Brown) dă cîteva cifre privind longevitatea la peşti. Iată-le : somnul — 60 de ani şi mai mult ; crapul — 9—15 ani în medie, 47 ani maximum ; plătica — 8—10 în medie, 17—18 cel mult ; păstrăvul — 6—8 în medie, 18 ani maximum ; ştiuca — 7 ani în medie, dar poate să ajungă la peste 10 ani ; bibanul — 7—9 ani în medie şi maximum 10.

★

Pe malul unui lac din Elveţia au fost găsiţi doi morţi : pescarul Hans Hansen, alături de o ştiucă uriaşă, cu ancora bine înfiptă în colţul gurii. Medicii apreciază că inima veteranului (63 ani) a încetat să bată imediat după scoaterea monstrului pe mal.

★

Un accident tragic în Bavaria. Primarul oraşului Essingen se afla la pîndă într-un observator. În timpul pîndei a adormit şi, în somn, a atins trăgaciul. Puşca s-a descărcat şi glonţul l-a lovit în inimă.

★

În Saxonia Inferioară, într-un strat de marnă al unei cărămidării, a fost găsit un schelet de salamandră uriaşă, apreciat de specialişti ca avînd o vechime de 3 milioane de ani.

CAMPIONI... LA RĂBDARE

HRANA este mijlocul prin care animalele îşi întreţin viaţa. Ea foloseşte ca un combustibil pe de o parte, dînd energia necesară organismului, iar pe de altă parte ajută la creşterea şi refacerea diferitelor ţesuturi ale acestuia.

Spre deosebire de animalele cu sînge cald, care trebuie să se hrănească destul de des, unele chiar la interval de cîteva minute, cum sînt anumite păsări insectivore, vieţuitoarele cu sînge rece cum sînt peştii, broaştele şi reptilele pot rezista un timp îndelungat la lipsa hranei. Acest lucru este posibil datorită mai multor cauze. Mai întîi, aceste animale, după cum arată şi numele lor, nu au o temperatură ridicată a corpului lor, ci aceasta este cam asemănătoare cu cea a mediului înconjurător. De aceea ele nu vor avea neapărat nevoie de hrană pentru a-şi întreţine o temperatură ridicată. Animalul cu sînge rece, dacă stă şi complet nemişcat, face economie de orice fel de energie. Spre deosebire de animalele cu sînge cald, cele cu temperatura coborîtă îşi pot încetini foarte mult funcţiile organismului, inima rărindu-şi mult pulsaţiile şi sîngele abia mişcîndu-se prin vase.

O broască ţestoasă scufundată complet în apă va rezista zile întregi fără să moară. Ea îşi reduce la maxim funcţiile respiratorii, iar puţinul oxigen din apă care-i pătrunde prin piele îi este suficient ca să nu moară asfixiată.

Şerpii, broaştele şi unii peşti intră în timpul iernii într-o stare de amorţeală răbdînd cîteva luni la rînd fără a înghiţi ceva. În acest timp funcţiile corpului lor se reduc. De aceea, nu rareori, cînd lucrătorii din grădinile zoologice discută despre şarpele pyton sau boa că nu a mîncat de anul trecut, aceasta este un lucru cu totul firesc, pe cînd vizitatorii aproape că nu vor să creadă că pot exista vieţuitoare care să reziste atît de mult la foame. Se cunosc cazuri cînd asemenea reptile nu au mîncat nimic un an şi jumătate, fără a li se întîmpla vreun rău, iar broaştele ţestoase pot suporta foamea chiar pînă la doi ani. *(d. r.).*

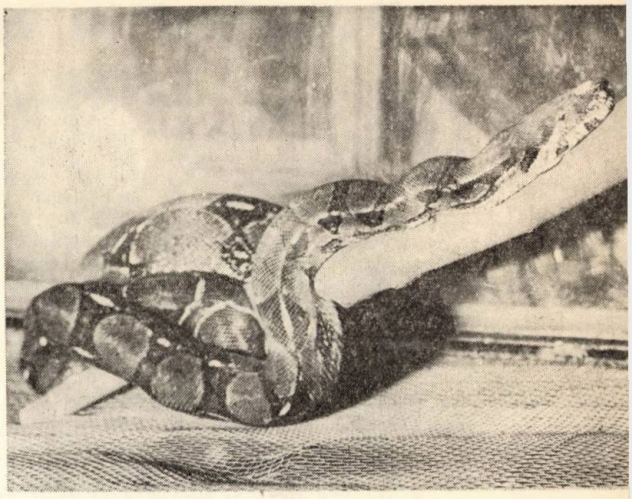

Pitonul

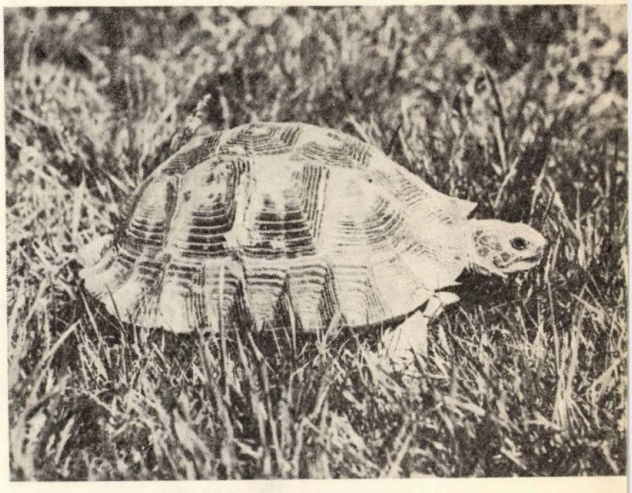

Broasca ţestoasă de uscat

PIATRA FILOZOFALĂ

Transcriem fără comentarii motto-ul unui articol al cunoscutului teoretician al pescuitului sportiv, dl. P. van Weassberge, publicat în „Le pêcheur belge" :

„Felul cum oferi valorează mai mult decît ceea ce dai !" Se referă la peşti...

PORUMBELUL DE CARNE

DUPĂ performanţele realizate la concursurile sportive şi de „frumuseţe", porumbelul e gata să cucerească un nou record pe piaţa mondială şi, anume, ca produs comestibil. Carnea sa, bogată în proteine (22,1%), săruri minerale, microelemente, conţine în schimb puţine lipide şi glucide (1,00—0,50%). Pentru aceste calităţi este considerată pe drept cuvînt cea mai dietetică şi mai preţioasă carne din punct de vedere fiziologic, fiind uşor digerabilă. Se recomandă, prin urmare, copiilor debili, bătrînilor, gravidelor şi, în general, în cazurile de convalescenţă.

În ţara noastră, mai ales în zona bazinului carpatic, există condiţii din cele mai prielnice (climă şi sol) pentru creşterea porumbeilor, fie de către amatori, fie intensivă, de către unităţi cooperatiste. Solul din această regiune asigură un nutreţ de bună calitate, ceea ce are mare importanţă, deoarece condiţionează gustul şi aroma cărnii, compoziţia ei proteică.

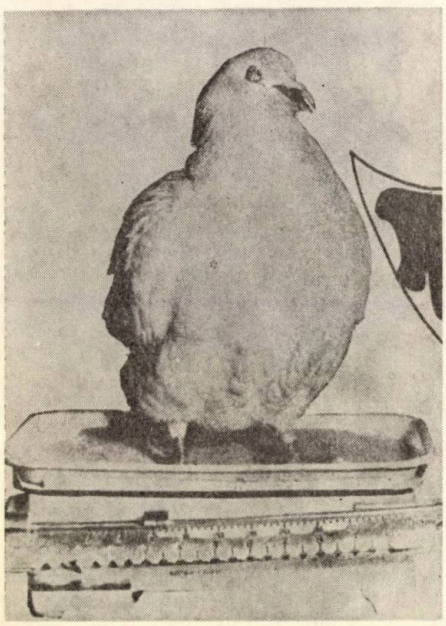

Porumbelul din rasa Withe King atinge, la vîrsta de 5 săptămîni, greutatea de 1 kg

În creşterea intensivă, trebuie să se ia în considerare mai ales speciile cu piele alb-gălbuie, cu pieptul larg şi plin, care ajung la o greutate corporală apreciabilă (minimum 600 g), aceştia fiind cei mai căutaţi pe piaţa externă.

Dintre ei se distinge rasa care poate ajunge chiar la peste 1 kg greutate, dar în acest caz, capacitatea sa de reproducţie scade simţitor; ouăle lor sînt fragile, iar indivizii manifestă o sensibilitate mare faţă de boli şi, în felul acesta, producţia lor regresează. Chiar în cazul unui bun reproducător, nu se obţin anual mai mult de 10—16 urmaşi, fapt care impune ca o necesitate creşterea a numeroase perechi reproducătoare.

Porumbelul STRASSER este crescut şi la noi în ţară pe scară destul de mare, ajungînd pînă la 700—900 g greutate, avînd o fecunditate ridicată şi o creştere precoce (la 4 săptămîni puii pot fi sacrificaţi).

Porumbeii HUHNSCHECKE sînt exemplare valoroase, găsindu-se şi la noi în Banat, unde sînt mult apreciaţi şi ca păsări ornamentale.

Factorul cel mai important al culturii porumbeilor de carne este hrana potrivită. Pînă la vîrsta de 10 zile, puii sînt hrăniţi cu un lichid lăptos secretat de guşa părinţilor, după care este recomandabil să li se dea seminţe bogate în proteine (grîu) pînă cînd părăsesc cuibul. S-a constatat că în cazul acesta, din 1,8—2,5 kg de nutreţ ei dobîndesc un spor în greutate de 1 kg, pe cînd atunci cînd li s-a administrat o hrană săracă în albumine au fost necesare 2,5—3 kg furaje, pentru acelaşi procent de greutate.

După părăsirea cuibului, creşterea în greutate a indivizilor tineri stagnează sau chiar scade cu 20—30%, deoarece pregătirea pentru zbor şi dobîndirea penajului definitiv consumă multă energie. Totodată, din cauza efortului depus li se întăreşte şi musculatura. De aceea, valorificarea lor trebuie făcută înainte de primul zbor (la 3—4 săptămîni), cînd calitatea cărnii este superioară.

La un spor considerabil de creştere se poate ajunge şi prin îndopare (începînd cu a 3-a săptămînă de viaţă), care le asigură o creştere a greutăţii corporale cu 30—40%. În acelaşi timp prin această metodă se poate ameliora şi calitatea cărnii.

Maria Valeria BUDUŞAN

CARASUL AURIU

Carassius auratus denumit de acvarişti : peşte-voal sau *Schleierschwanz,* este o formă a carasului auriu aclimatizat în bazinele din Europa. La început era ţinut în vase rotunde de sticlă în care trăia timp îndelungat, fiind rezistent. Astăzi s-a renunţat complet la aceste vase rotunde, adevărate aparate de supliciu, iar carasul auriu a dispărut din acvarii, rămînînd numai ca peşte ornament pentru lacurile din grădinile publice.

Carasul auriu a fost adus în Europa din China, cam cu 200 de ani în urmă, unde era cunoscut de foarte multă vreme, iar prin selecţionare se obţinuseră forme foarte variate, chiar de diferite culori ca : negru, auriu, roz şi auriu cu dungi negre. Peştele-voal *(Schleierschwanz)* este un peşte foarte frumos, uşor de procurat din magazinele A.G.V.P.S. Pentru a-l putea admira în toată splendoarea lui, nu trebuie ţinut în acvariu împreună cu alte specii de peşti, pentru că este un peşte cu mişcări greoaie, iar ceilalţi peşti, cu caracter mai mult sau mai puţin răpitor, îi muşcă aripioarele, i le zdrenţuiesc şi-l fac să se urîţească. Acvariul trebuie să aibă dimensiuni mai mari, cel puţin 0,60×0,50×0,30 m, deoarece acest peşte, cînd e bine îngrijit, ajunge destul de mare : pînă la 15 cm lungime. Pe fundul acvariului nu se va pune în nici un caz pămînt acoperit cu nisip, ci numai pietriş mai mărişor (2,5—3 mm) avînd grijă ca acesta să nu fie format decît din pietricele rotunde, fără colţuri. De asemenea, dacă se pun pietre de ornament în acvariu, acestea nu trebuie să aibă muchii ascuţite, care ar produce ruperea aripioarelor şi rănirea peştilor. Ca plante se vor evita cele cu frunze subţiri, cum este *Myriophillum* şi se vor alege plante care au rădăcina adîncă, pentru a nu fi smulse de peşti. De asemenea, pentru a avea apă curată în acvariu este neapărat necesar să se instaleze un filtru, de preferinţă exterior, altfel va trebui să se primenească des apa pe care peştii o tulbură mereu.

Forma cea mai simplă de peşte-voal ce se obţine prin selecţie este „Cometa", care e, de fapt, un caras auriu cu coada simplă, dar mult dezvoltat *(fig. 1).* Cea mai frumoasă formă care s-a obţinut, după multă selecţie, este „peştele-voal" *(Schleierschwanz) (fig. 2).* La acest peşte corpul este strîns şi rotunjit, iar aripioarele foarte dezvoltate. Un *Schleierschwanz* ideal trebuie să corespundă unor anumite dimensiuni şi calităţi, printre care cele mai importante sînt : corpul îndesat şi oval, în nici un caz prelungit, aripa dorsală mare şi ţinută vertical ; cele 4 cozi, dintre care două foarte lungi, să nu fie unite între ele şi, în orice caz, mai lungi decît lungimea corpului, iar celelalte aripioare, bine dezvoltate şi armonioase.

O altă formă este „peştele-ou" care e a treia formă ce s-a obţinut şi care are caracteristică forma corpului amintind un ou. Aripioarele sînt scurte, dar are tot 4 cozi, nu prea mult dezvoltate şi, în plus, îi lipseşte aripioara dorsală *(fig. 3).* La unii peşti din această familie ochii se dezvoltă foarte mult şi stau în afară, ca nişte telescoape, de unde şi numele de „Telescop" *(fig. 4).* La unii, pupila este deasupra, de par că se uită numai în sus. Ambele forme pot avea coada şi aripioarele ca la forma voal sau diferite alte

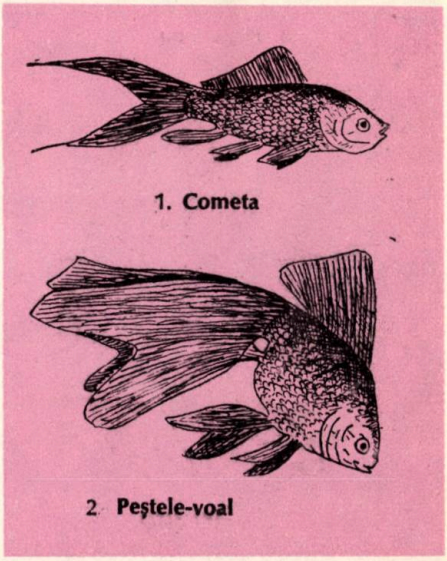

1. Cometa

2. Peştele-voal

forme. Mai există şi o ultimă formă, asemănătoare cu peştele ou, care are însă capul înconjurat de un fel de coamă ca a leului şi care se numeşte „Peşte-cap-de-leu" *(Loewenkapt)*; este o formă care se găseşte mai rar şi e ţinută mai mult de specialişti.

Pentru înmulţire se alege o pereche de peşti tineri, fără cusururi şi frumos colorați. Bărbătuşul se recunoaşte după anus, care e uşor încovoiat, pe cînd la femelă e ieşit în afară. Primăvara apar la bărbătuş noduleţe osoase pe operculele branhiilor şi la rădăcina aripioarelor pectorale. La depunerea icrelor, peştii sînt foarte agitaţi şi dansul nupţial e demn de observat. Puii ies din icre după circa o săptămînă şi, de îndată ce alevinii au început să înoate, se vor hrăni cu infuzori, hrană micro, enchitree strivite, gălbenuş de ou şi mai tîrziu dafnii uscate, însă bine fărîmiţate.

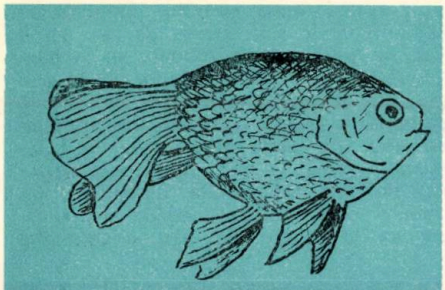

3. Peştele-ou

4. Telescop

Carasius auratus, fiind un peşte dezvoltat, se hrăneşte cu hrană mai mare, cum sînt: dafniile, rîme tăiate, eventual enchitree, tubifex şi chiar cu hrană uscată. În nici un caz nu se va da ca hrană ouă de furnică, mămăligă, pîine sau altceva similar. Făcînd parte din familia ciprinidelor, are nevoie şi de hrană vegetală şi, de aceea, e bine să se lase alge în acvariu, iar din cînd în cînd să i se dea şi salată uscată şi fărîmiţată. De asemenea, trebuie să se ţină seama că este un peşte de apă rece; temperatura apei să nu treacă de 20°, iar în timpul iernii temperatura apei trebuie lăsată să scadă mai mult, deoarece peştii au nevoie de o perioadă de „somn".

Pentru întreţinerea acvariului se recomandă respectarea cîtorva reguli generale, cum ar fi: la una, două săptămîni să se scoată murdăria de pe fund, înlocuindu-se apa scoasă cu alta proaspătă, de aceeaşi temperatură; să se şteargă geamurile, să se cureţe filtrul etc.

Ing. I. DUMA

Acvariu

Mi-am luat un ocean !
(De fapt, nu-i nici cît o picătură de apă !)
În care să-ncapă
Peştişori
În culori...
Iar în loc de mărgean,
Mîini îndemînatice
Îmbină
Alge şi plante acvatice,
Cu desfăt de lumină.
Iată : în unde
Peştişorul oranj,
Mantia vrea să-şi dezmierde,
Franj cu franj ;
Şi cît o părere s-ar pierde,
Printre alge s-ascunde...
Sau, iată :
Săgeată
În apă se-mplîntă,
Se-avîntă
Mereu,
Cu alţi peştişori-curcubeu,
Aripi mlădios desfăcute...
Un ocean mi-am luat
Şi-am aflat
Bucurii puţin cunoscute !

D. MAZILU

O plantă de acvariu frumoasă

Cryptocorinae e originară din sudul Asiei, unde s-au identificat 46 de specii. La noi în țară au fost aduse numai două specii, anume : *Cryptocorinae becketii* și *Crpptocorinae cordata ;* sînt plante submerse, cu rădăcini puternice care intră adînc în nisipul de pe fundul acvariului și care se ramifică ușor, dînd naștere la lăstari. Frunzele sînt labiate, au codițe lungi, pe față sînt de culoare verde închis mergînd pînă la maron, iar pe partea inferioară au o culoare mai deschisă, spre roșu sau roz. Plantă exotică, are nevoie de o apă mai caldă, cel puțin 20°C. Fundul de nisip sau pietriș trebuie să conțină puțină humă, care se poate introduce sub formă de cuburi de cca. 1 cm³. Se recomandă ca grosimea stratului de fund să fie cel puțin 6—8 cm. Planta are nevoie de lumină puțină, așa că poate fi plantată și într-un acvariu puțin luminat, însă are dezavantajul că nu produce mult oxigen, așa cum produce, spre exemplu, *Valisneria spiralis.*

Cryptocorinae cordata **Cryptocorinae becketii**

Un pește mai puțin cunoscut

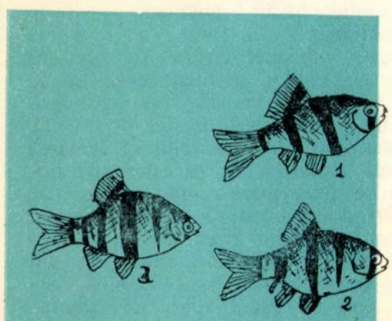

Puntius : 1. tetrazona
2. pentazona
3. hexazona

ESTE cunoscut la noi în mod eronat sub numele de Barbus sumatranus *Face parte din familia* Cyprinidae-*lor iar numele lui adevărat este* Puntius tetrazona, pentazona *sau* hexazona. *Este originar din Asia și Africa, în special* tetrazona *e originar din Sumatra, de unde și numele impropriu, menționat,* Puntius *este un pește frumos, de culoare argintie strălucitoare, cu dungi negre foarte pronunțate. Fiecare solz are marginea maronie strălucitoare, iar aripioarele sînt roșii aprins. Numărul dungilor negre variază de la o specie la alta și deci denumirea de* Puntius *se completează după numărul lor în* tetrazona, pentazona *sau* hexazona. *Se înmulțește cu oarecare greutate în acvariu, fiind un mare consumator de icre. Este un pește vioi, foarte mobil, dar are păcatul de a fi foarte agresiv, așa că nu trebuie ținut împreună cu alți pești ; chiar cînd sînt numai* Puntius *în același acvariu, se bat tot timpul. Are nevoie ca apa să fie primenită mai des, pentru că este sensibil la boli de piele. Temperatura apei care îi convine este 20°—24°C.*

I. D.

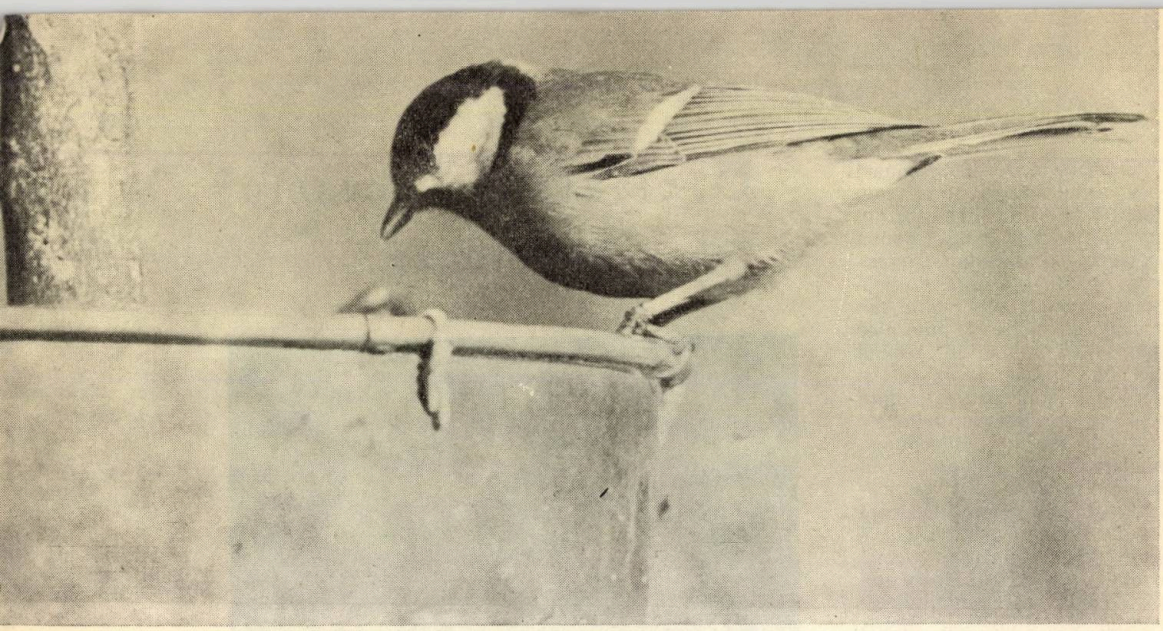

Cunoștință cu pițigoii

SĂ începem cu versurile lui Topîrceanu, pe care, de bună seamă, le mai țineți minte :

„Doar un pui de pițigoi
Într-un vîrf de fag pitic
Stă cu penele vîlvoi
Și făcînd pe supăratul :
— Ce să fie ? Nu-i nimic.
A trecut acceleratul..."

Ce fel de pițigoi să fi fost puiul ? Asta nu știu nici eu. Dar dacă vreți să-l cunoașteți, atunci, în drumurile voastre zilnice, deschideți-vă nițel ochii și urechile. N-ați văzut, n-ați auzit nici unul ? Nu se poate ! Acum, cînd vine iarna, vin și pițigoii în preajma caselor noastre, prin grădini și parcuri, prin arborii de la marginea străzilor. Sînt vietăți foarte zglobii care fac fel și fel de acrobații prin ramuri și, fiind păsărele cîntătoare, nu se poate să nu le fi auzit glasul. Ei nu seamănă de loc cu vrăbiile, sînt frumos colorați și de mai multe feluri.

S-a dovedit că pițigoii ne aduc și foarte multe foloase. Harnici fără pereche, ei culeg tot soiul de gîngănii dăunătoare. Oamenii de știință, care calculează totul, au dovedit că o familie de pițigoi stîrpește zilnic în jur de o mie de omizi. Deci, cît distruge într-un an ? Sau, luînd drept exemplu un singur pițigoi, Fabre a socotit că acesta culege anual vreo 300 000 de ouă de insecte stricătoare.

Desigur că în iernile geroase e tare greu pentru păsărele. Hrana e pe sponci, iar frigul mare. În zilele cu promoroacă, care acoperă totul, nici n-au cum să-și găsească mîncarea. Așa se face că multe, foarte multe păsări cîntătoare pier în acest anotimp.

Cei care îndrăgesc natura cu adevărat dăruiesc cîntăreților înaripați ceea ce le lipsește : o hrănitoare. Ce este o hrănitoare ? De obicei este un fel de căsuță, cu un acoperiș care are rolul să ferească de zăpadă semințele ce se așternpe podea. Nu e prea mare : lungimea de 30 centimetri și înălțimea de vreo 20 de cm le ajunge măruntelor zburătoare. Ca să vă pot prezenta pițigoii din fotografii, am imaginat o meștereală foarte simplă. Am găsit în pod un vechi talger de balanță. I-am bătut un cui prin mijloc, fixîndu-l astfel de o bucată tăiată dintr-o creangă uscată. La celălalt capăt al lemnului am făcut un ochi dintr-un alt cui îndoit și am atîrnat hrănitoarea mea de o sîrmă în dreptul ferestrei. Cînd ningea adăugam un acoperiș, un fel de coif făcut dintr-un rest de carton gudronat. După cum ve-

deți, pițigoii nu s-au lăsat prea mult așteptați. Le dăruiam cu dragă inimă, în fiece zi, tainul lor adunat din vreme : cîte un pumn de semințe de cînepă, de floarea-soarelui și dovleac. Și fiindcă mi-era drag să-i tot privesc le-am mai atîrnat și cîteva nuci găurite prinse de o ață și niscaiva resturi de șorici, pe care aveam grijă să rămînă și cîte un pic de slănină. Să fi văzut ce minunății făceau păsările mele ! Care cu capul în jos, care agățîndu-se de sfoară cu lăbuțele, sfădindu-se, sărutîndu-se... Era un du-te-vino necontenit și cînd aveam timp liber alergam la fereastră. Pe urmă, le-am meșterit în cîteva ceasuri și o hrănitoare mai arătoasă, să aibă și păsările o căsuță la vreme rece de iarnă, chiar dacă nu vor dormi în ea.

Și uite cum m-am luat cu vorba, în loc să vă fac cunoștință cu pițigoii... O să vă prezint doar pe cei mai des întîlniți, dintre acei care vin la hrănitoare. Primul este pițigoiul cel mai mare, cu obraji albi înconjurați cu negru. Tot neagră, o dungă îi desparte în două și pieptul galben ca lămîia, așa o să-l recunoașteți fără greș. Spinarea îi bate spre măsliniu. O să auziți chemînd : „pinc-pinc" ori cîntînd în fel și chip. „Cîrpiți-cîrpiți" sau „simț-a vară" i-a interpretat poporul nostru melodiile.

Celelalte soiuri de pițigoi sînt de obicei cu ceva mai mici. Veți deosebi pe cel albastru prin tichia sa albastră și pîntecul în întregime galben.

Pițigoiul sur pare mai nearătos, fumuriu pe partea de deasupra, albicios pe cea de dedesubt, dar e plin de voie bună. El poate fi confundat cu pițigoiul de brădet, căci amîndoi poartă și o căciulă neagră.

Dar pițigoiul de brădet se distinge printr-o pată albă pe ceafă. Și ceilalți pițigoi ? Sînt și alții... Sînt multe alte păsărele flămînde care vin la hrănitoare. Încetul cu încetul o să ajungeți și voi să le îndrăgiți și să le deosebiți, prin înfățișare și denumire. Vă promit să vi le arăt cu un alt prilej, într-o carte.

Acum, la urmă, e mai bine să vă spun adevărul. Mai pe ocolite, v-am spus povestea pițigoilor așa, ca să vă conving că o hrănitoare nu este doar o bucurie nouă pentru voi, dar mai cu seamă că este un mare sprijin pe care-l puteți dărui oricînd bieților cîntăreți înaripați. Așadar, vă rog, să căutați un pic pe acasă ceva potrivit printre vechituri, deoarece știu că îndemînarea nu vă lipsește. Și fiindcă am început cu o poezie, să încheiem tot astfel, nădăjduind că nu veți uita nici tristețea exprimată de versurile lui Tudor Arghezi :

„Giulgiul alb, pînă departe-i
Presărat cu aripi moarte,
Pițigoi și pitulici,
Noduri parcă de panglici.
Ne-a murit lîngă fereastră
Și o pasăre albastră,
Fără să cunoaștem dacă
Ne-a cerut culcuș săraca".

Mircea RARĂU

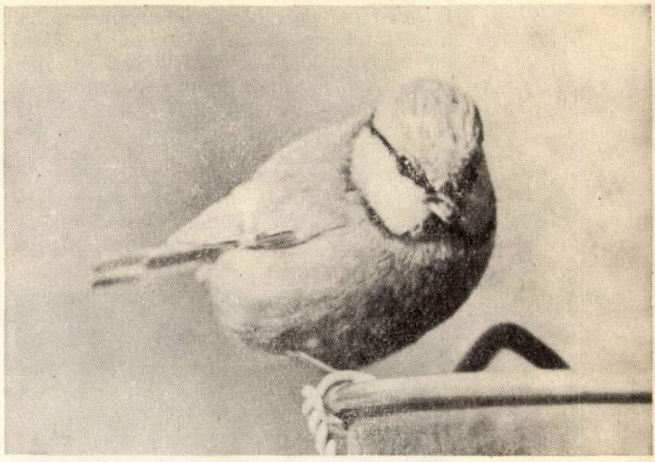

Pițigoiul sur este grăbit să mănînce sămînța de cînepă

Sătul, după ce a ciugulit din roșie, pițigoiul cu pată albă pe ceafă ar trage un pui de somn

2 povestiri pentru cei mici de I. CÂRCIU

Recunoștința

ERA primăvară. Căprioara ieșise cu ieduțul ei în poiană. Și tare era mic și firav ieduțul. Trecuseră abia două zile de cînd venise pe lume și mergea împleticindu-se pe picioarele lui subțiri. Nici nu putea să fugă ca lumea. De aceea căprioara era tare îngrijorată. Nu știa ce s-ar face în caz de primejdie. Ieduțul nu putea fugi... Și tare-i era drag căprioarei ieduțul ei, cu blănița lui roșcată, peticită cu alb. Parcă era un covoraș. Și ochii căprioarei se umezeau a plîns cînd se gîndea la primejdiile care-l pîndeau pe ieduțul ei în orice clipă. Dar iată : primejdia a și venit ! Colo, lîngă tufă, s-a ivit o dihanie. Și căprioara s-a repezit spre dihanie. Dar dihania începu să scheaune înfricoșată : era un ursuleț mic-mititel, bondoc și rotund. Se pierduse de mama lui, ursoaica, și era tare amărît. Cu vreo două zile înainte ieșise ursulețul întîia oară din bîrlog, și cînd a văzut atîta lumină și atîta iarbă și fiori și fluturi jucăuși, cînd a auzit cîntecul păsărelelor, s-a zăpăcit de-a binelea : a început să sară și să se dea de-a berbeleacul și să se tot rostogolească pe coasta muntelui la vale. Așa s-a rătăcit ursulețul. Și-i era tare foame. Îi era atît de foame încît, stînd acolo lîngă tufa aceea, rupea cu lăbuțele frunze fragede de alun și le mesteca lacom. Cînd l-a văzut căprioara așa mic, flămînd și amărît, i s-a făcut milă de el. Și s-a întors la ieduțul ei. Dar ursulețul, văzînd că nu-i face nimeni nici un rău, a plecat leapa-leapa, după căprioară. Și cum ieduțul a început să sugă lapte dulce și-a întins și el botul. Și căprioara i-a dat și lui lapte dulce. Și de cînd nu mai gustase lapte ursulețul !... De atunci ieduțul și ursulețul au rămas nedespărțiți. Se jucau amîndoi toată ziua, iar căprioara era mamă bună și drăgăstoasă pentru amîndoi. Le dădea lapte dulce și bun și îi plimba prin cele mai frumoase locuri din pădure. Și amîndoi, puiul de căprioară și puiul de urs, creșteau văzînd cu ochii ..

Ursulețul era mic, bondoc și tare flămînd

A trecut primăvara, a trecut vara și a venit și toamna. În vremea asta ieduțul crescuse. Era acuma un țăpușor voinic. Avea coarne cu care-l tot împingea pe puiul de urs. Dar crescuse și puiul de urs. Era acuma ursac voinic. Cînd țăpușorul îl împingea ceva mai tare cu cornițele, ursacul mîrîia supărat, ridica o labă și-l zvîrlea cît colo pe țăpușor. Atunci căprioara vedea că țăpușorul și ursacul dau gluma pe gîlceavă și striga la ei : „Meh !" Adică : „astîmpărați-vă !".

★

Venise toamna în pădure. Ursacul nostru moștenise obiceiul strămoșilor săi : umbla cît e ziua de lungă prin pădure și culegea bunătățile toamnei. Aduna cîte o grămadă de rugi cu mure sau cu zmeură și o aducea în brațe, plocon, căprioarei și țăpușorului. Dar căprioara și țăpușorul nu gustau mura și zmeura. Neamul căprioarelor nu mănîncă mure și zmeură. Și nici miere din scorbura cu care venea ursacul în brațe, smulsă cine știe de unde, nu

gustau nici căprioara și nici țăpușorul. Și tare mai era amărît ursacul din pricina asta. Socotea el în capul lui mare și butucănos că trebuie să fie recunoscător pentru laptele pe care i l-a dat căprioara, pentru grija pe care i-a purtat-o, pentru că l-a socotit ca și pe puiul ei.

Atunci ursacul a căzut pe gînduri. Îi era tare greu să înțeleagă ce trebuie să facă pentru mama lui căprioara și pentru fratele lui țăpușorul. Și, atunci i-a venit, așa un fel de dor de odihnă, de somn lung și greu. „Aha! Să știi că asta este; căprioara și țăpușorul vor să doarmă. De asta nu mănîncă bunătățile pe care le-am adus eu..." a mormăit ursacul. Și a plecat repede-repede să caute un loc de dormit pentru toți trei.

L-a găsit: era o deschizătură între două stînci și acolo, în adînc, era o hrubă călduroasă, un bîrlog în toată legea! Și a fugit să le spună, țăpușorului și căprioarei, ce a descoperit el, ca să se bucure și ei. Cînd a ajuns le-a mormăit vestea. Dar nici căprioara și nici țăpușorul n-au înțeles despre ce era vorba. Atunci ursacul s-a supărat și le-a făcut semn să vină după el. Și au plecat. Ursacul mergea repede, înainte. Țăpușorul țopăia după el. La urmă venea și căprioara, mirată și neîncrezătoare.

Cum au ajuns la peșteră, ursacul a și zbughit-o înăuntru. Dar țăpușorul și căprioara au rămas afară. Se mirau cum și unde a dispărut ursacul. Dar și ursacul se mira de ce nu vin oaspeții lui după el. Și a ieșit repede afară. În capul cel mare al ursacului se făcuse, oarecum, lumină. Dacă nu mănîncă zmeură și mure, nu gustă mierea — și-a zis el — nici în bîrlog n-o să intre căprioara...

★

Și, ursacul n-a dormit deloc în iarna aceea. A umblat toată vremea împreună

Și ursulețul n-a uitat chipul ieduțului cît a trăit

cu căprioara și cu țăpușorul. Un lup a îndrăznit o dată, în iarna aceea, să se apropie de țăpușor. Dar ursacul l-a luat frumușel în brațe și după ce l-a strîns bine, l-a zvîrlit cît colo...

— Ce ți s-a întîmplat? Cine te-a jumulit așa, l-a întrebat lupoaica.

— O dihanie de urs. Căprioara i-a dat puțin lapte și acuma ursul nu te lasă nici măcar să te apropii de o bucățică de carne de căprioară!... a răspuns cu năduf lupul.

Vulpea grădinar

ÎNTR-O ZI, pe înserat, mistrețului cel mare și colțat îi venise poftă de napi. Și cum știa el o grădină cu napi la marginea pădurii, s-a dus să guste cîțiva. Dar abia și-a înfipt rîtul în pămînt și a ronțăit cei cîțiva napi pe care-i găsise, că au sărit ciinii de pază! Și tare-i erau nesuferiți ciinii aceștia. Făceau larmă multă și aveau colți ascuțiți. Așa că mistrețul a plecat în fuga cea mai mare să se ascundă sub scutul pădurii.

Și ce gustoși erau napii mistrețul cel colțat a aflat după ce ciinii s-au lăsat păgubași și s-au întors la casele lor. Tocmai atunci însă s-a ivit, dintr-o tufă, vulpea. Și nici una, nici două, parcă știa despre păținia colțatului, îl întreabă:

— Nu vrei colțatule să-ți fac aici, în pădure, o grădină de napi?

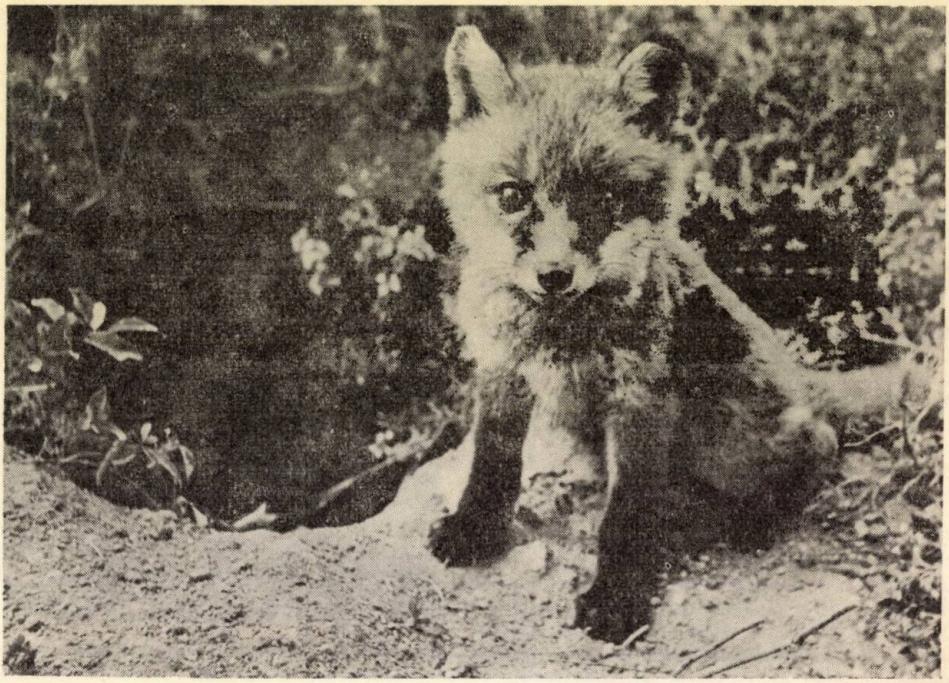

„Eu, după ce-mi mănînc cina, nu lucrez niciodată..."

— Vreau, cum să nu vreau! a grohăit colțatul, gîndind cît de bine ar fi să aibă și el grădina lui de napi. Dar ce-mi ceri pentru asta?

— Nu mare lucru. Îți lucrez numai pe mîncare. Eu mănînc de trei ori pe zi, și, la fiecare masă, îmi trebuie o găină... a zis vulpea.

Mistrețul s-a învoit. A făcut ce-a făcut și peste noapte a făcut rost de trei găini.

— Ei am venit la lucru, dă-mi micul dejun, a cerut vulpea în zorii zilei. Și mistrețul i-a zvîrlit o găină. Vulpea a înfulecat repede găina, apoi a grăit: Știi ce, colțatule? Ca să nu-mi întrerup eu munca și să nu-mi pierd vremea cu masa de prînz, dă-mi și găina pentru prînz și voi munci pe rupte pînă-n seară.

— Bine, uite-ți și masa de prînz, a zis, gros, mistrețul și i-a zvîrlit cea de a doua găină.

Vulpea a înghițit-o și pe asta. Dar parcă tot nu se săturase. Și iar i-a grăit mistrețului:

— Știi ce, Măria ta, Colțatule? Diseară, grădina cu napi va fi gata și deci voi fi sfîrșit lucrul. N-aș mai vrea să mai trec pe-aici, pentru cină. Am să fiu tare ostenită... Dă-mi și găina pentru cină și diseară nu te mai stingheresc...

Mistrețul i-a zvîrlit repede și a treia găină, iar vulpea a mîncat-o pe îndelete. Se săturase ea bine cu trei găini... După ce a sfîrșit, vulpea a mulțumit pentru masă pe urmă a spus cam așa:

— Știi, Măria ta, Colțatule, că tatăl meu, un vulpoi bătrîn și isteț, mi-a dat un sfat? Și ascultă ce mi-a spus: „Fata mea, după ce ai mîncat a treia oară într-o zi, adică după masa de seară, să nu mai lucrezi nimic, că-ți cade greu mîncarea în stomac..." Așa că eu, după masa de seară, nu mai lucrez...

— Și cu grădina mea cum rămîne?... a întrebat mistrețul, care pricepea cam greu șiretenia vulpii.

— Păi, aduci trei găini și o să vedem...

Abia atunci mistrețul a priceput că vulpea l-a înșelat. S-a repezit spre ea, s-o rupă-n colți. Dar vulpea, pe-aici ți-e drumul.

CÎTEVA REȚETE CULINARE

prezentate de
Ecaterina CONSTANTINESCU

PORUMBEI ÎN OREZ

Cantități : 2—3 porumbei, 200 g ciuperci, 1 ceapă mijlocie, 2—3 boabe de enibahar, sare, piper alb, nucșoară rasă (puțină), 1 foaie dafin, puțin vin roșu, zeamă de lămîie, 1 ou, ulei, 30 g unt, 3 linguri făină.

Mod de preparare : Se curăță porumbeii, se spală, se fierb timp de 2—3 ore. Se scoate carnea de pe oase și se taie în bucăți. Se încinge uleiul, se adaugă făina și untul, se face un rîntaș galben deschis, care se stinge cu zeamă de ciuperci, pînă ce se face un sos uniform. Oul se bate cu 2—3 linguri de zeamă, se acrește cu vin roșu și, cu ajutorul telulului, se încorporează ușor cu sosul dinainte preparat. Se ia de pe foc, se adaugă zeama de lămîie și se toarnă peste carnea așezată într-o farfurie. Se garnisește cu orez fiert în unt și se servește cu salată verde sau cu salată de păpădie amestecată cu mere rase.

FAZAN TÎNĂR

(pentru mese de zile mari)

Cantități : 1 fazan, boabe de struguri albi și negri, fileuri de portocale zemoase, 1 lingură de unt, suc de mere.

Mod de preparare : Fazanul, fript în mod obișnuit, se tranșează și se pune într-o tigaie plată închisă. Cu puțin timp înainte de a fi servit la masă i se adaugă boabe de struguri albi și negri (la care li s-au scos pielița și sîmburii), precum și fileurile de portocale (de asemenea cojite bine și cu sîmburii scoși) care, în prealabil, au fost tăvălite în unt. Totul se stropește cu suc de mere, acoperindu-se cu unt. Se pune cît mai curînd la masă.

CĂPRIOARĂ (ruladă)

Cantități : 1/2 pulpă de căprioară, rinichii, 1 ou, mirodenii, ceapă, coajă de la 1 lămîie.

Mod de preparare : Rinichii se curăță de pieliță și se spală bine, se taie în bucățele, se prăjesc cu ceapă, se adaugă 1 ou, sare, piper, 1—2 linguri de supă, precum și coaja de la 1 lămîie. Se prăjesc scurt.

Se unge cu această pastă vînatul (sărat în prealabil), se rulează, se leagă și se prăjește (adăugîndu-se o ceapă mică) în untură fierbinte, pînă ce capătă o culoare cafeniu-aurie.

Cînd este gata, se taie în felii, se pune pe legume fierte opărite cu unt. Sosului i se dă gust cu bulion de supă și vin roșu.

CHIFTELUȚE (DIN CARNE DE IEPURE) APERITIV

Cantități : Carnea de pe coaste, 250 g carne de porc, 1 ceapă, 2 chifle, 2 ouă, sare piper, 1 roșie, cîteva felii de slănințuță afumată, verdeață.

Mod de preparare : Se fierbe bine carnea de iepure cu mirodenii și cu 1 ceapă, se răcește. Se toacă împreună cu carnea de porc, slănințuța, ceapa și chiflele muiate în puțin lapte, se amestecă 2 ouă, piper, sare, verdeață tocată, se fac chifteluțe mici, se prăjesc și se servesc calde, ca aperitiv.

SITAR ÎN VIN

Se curăţă bine 2—3 sitari. Se pun la rumenit cu puţin unt, cam un sfert de oră. Se scot şi li se desfac membrele : picioare, piept, aripi. Se aşează bucăţile într-o cratiţă cu unt, puţină zeamă de carne, sare, piper şi se lasă la foc moale, cu cratiţa acoperită, numai să undească uşor, să nu dea în clocot. În cratiţa în care s-au rumenit bucăţile, se pun mărunţaiele şi carcasa cu un pahar mic de vin alb vechi, puţină zeamă de carne şi puţină zeamă de lămîie. Se lasă să fiarbă 20 minute, se trece prin strecurătoare, apăsîndu-se cu o lingură, ca să treacă cît mai mult, se lasă să scadă cît e necesar. Acest sos se pune peste bucăţile prăjite şi se mai lasă puţin la foc, abia să undească.

MORUN CU ROŞII

Cantităţi : 6 felii de morun (mare), 1/8 litru apă, 1/8 litru vin alb, zeama de la 1/2 lămîie, sare, 1/2 linguriţă zahăr, 250 g roşii, 20 g unt, 1 lingură făină, 1/2 ceaşcă smîntînă, piper, pătrunjel tăiat mărunt.

Mod de preparare : Feliile de morun se lasă să stea timp de 15 minute într-o fiertură de apă şi vin alb, zeamă de lămîie, sare şi zahăr. Roşiile se opăresc, se curăţă de pieliţă şi se taie felii.

Într-o formă de Iena unsă, se aşează, pe rînd, roşiile şi felioarele de morun.

Din unt şi făină se face un sos alb, cu fiertură de la peşte şi cu puţină smîntînă. Sosului i se adaugă sare, piper şi se toarnă peste roşii şi peşte. Se lasă la cuptor 30 minute. Cînd este gata, se presară pătrunjel tocat mărunt şi se serveşte cu salată verde.

BIBAN RASOL ÎN VIN ALB
(preparat ruseşte)

Cantităţi : 4 bibani (nu prea mari), sare, 1/4 litru vin alb, 1 mînă de ciuperci albe, 1 lămîie, 20 g untdelemn, 20 g făină, 1 pahar bulion de peşte, 1 gălbenuş, puţină smîntînă.

Mod de preparare : Bibanii se curăţă, li se scot intestinele, se spală. Ciupercile se curăţă, se spală şi se dau în clocot în apă sărată. Se adaugă vinul alb şi sucul de lămîie (după gust). Se dă din nou în clocot, se pun în el bibanii şi se fierb 15 minute.

Deosebit, se încinge în tigaie untdelemnul, se adaugă făina (care se rumeneşte puţin) şi se diluează cu bulion de peşte fierbinte. Se adaugă gălbenuşul de ou şi se amestecă totul bine, pînă ce se face o masă uniformă (fără cocoloaşe). Acest sos se toarnă peste bibani şi se serveşte la masă cu garnitură de cartofi fierţi opăriţi cu unt. Se garniseşte cu felii de lămîie.

PĂSTRĂVI APERITIV

Cantităţi : 1 kg păstrăvi, 1/2 ceaşcă oţet, mirodenii (cuişoare, foi de dafin, piper, cimbru), legume, praz, carote, ridichi negre tăiate felii, cîteva rondele de lămîie.

Mod de preparare : Se prepară o marinată din apă, oţet, mirodenii şi legume bine fierte, se adaugă peştii, se lasă să fiarbă bine (să se pătrundă), se dau la rece pînă a doua zi. Se scot peştii, li se scoate pieliţa şi se aşează pe farfuria de servit, garnisiţi cu legume fierte. Se serveşte cu bulion concentrat de la peşte sau cu smîntînă proaspătă bătută cu sare şi piper.

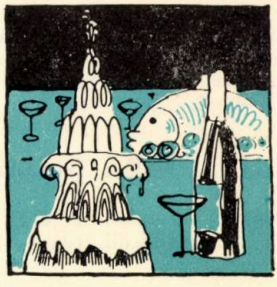

Un desen de MATTY

— Grăbește-te, Nae ! Pierdem IRTA...

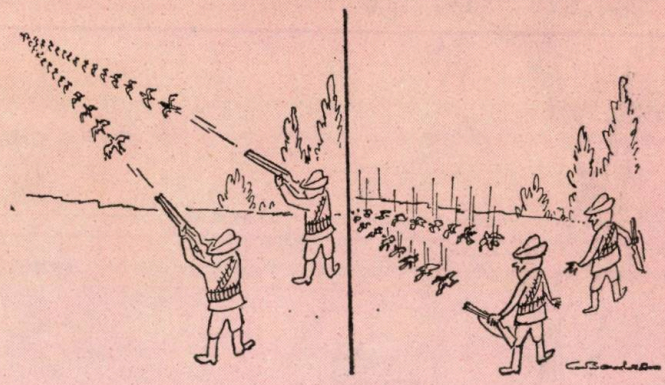

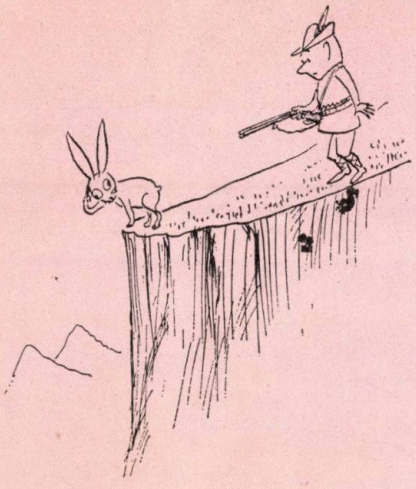

3 desene de G. BADEA

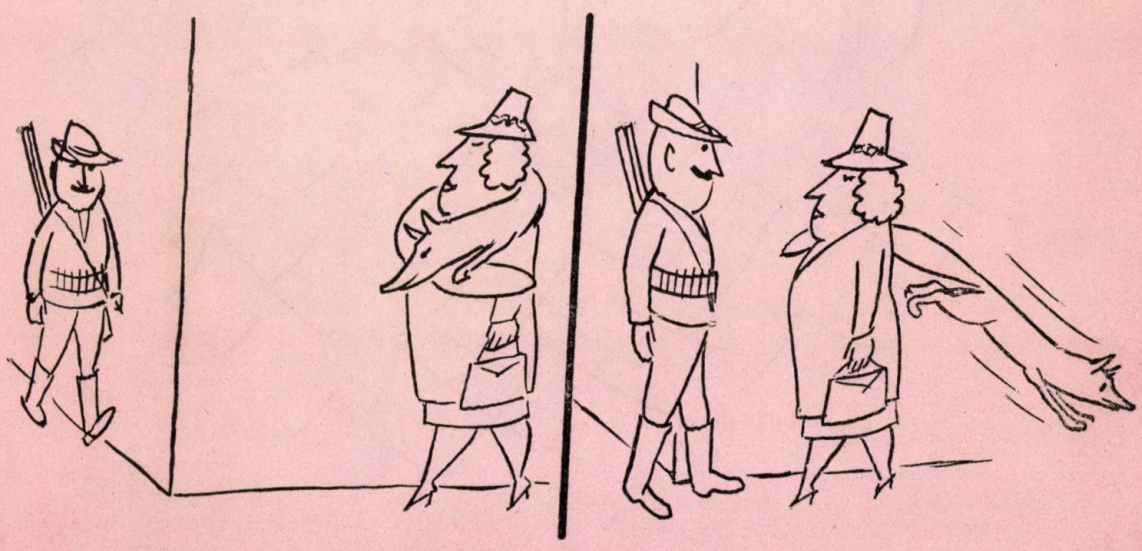

3 desene curioase de Oct. COVACI

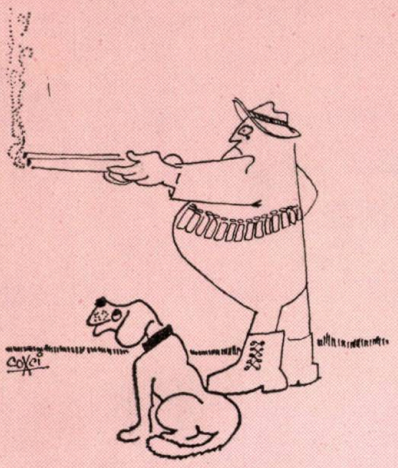

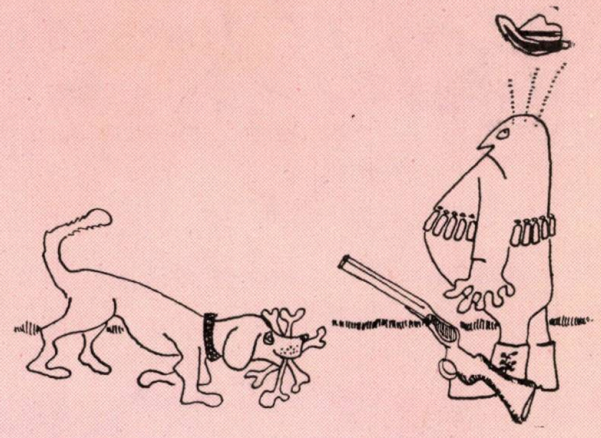

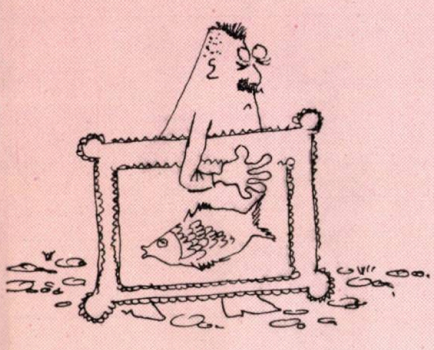

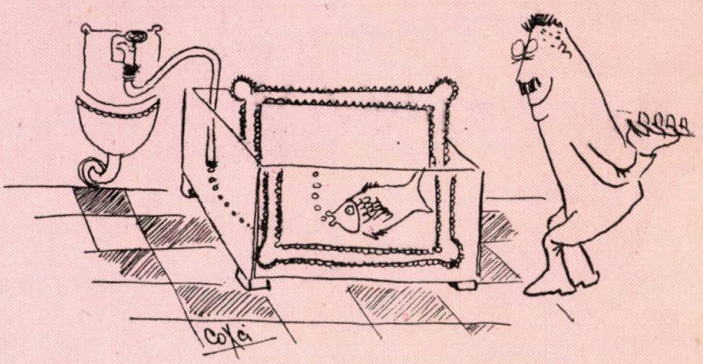

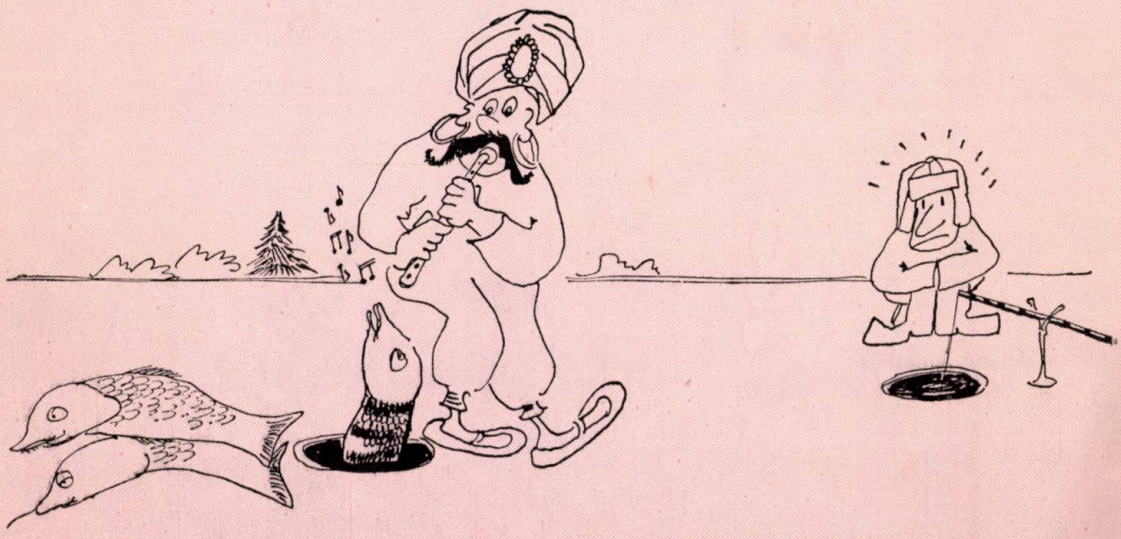

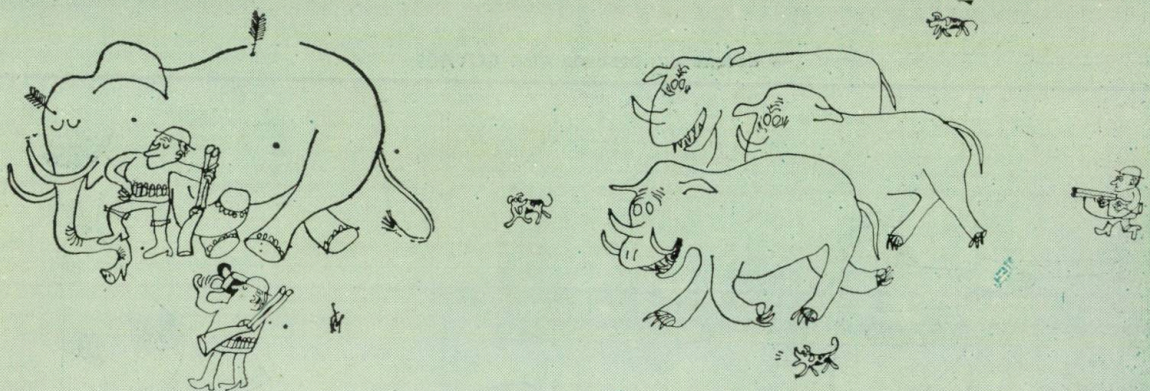

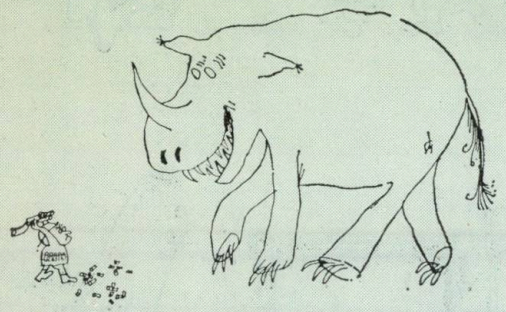

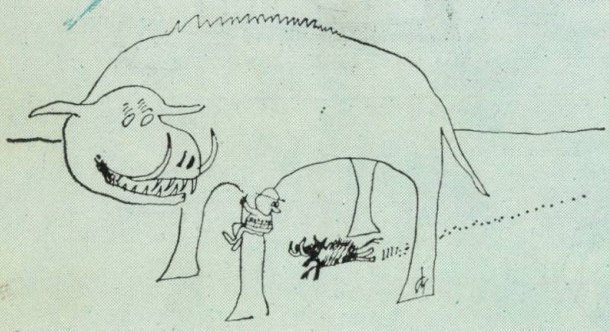

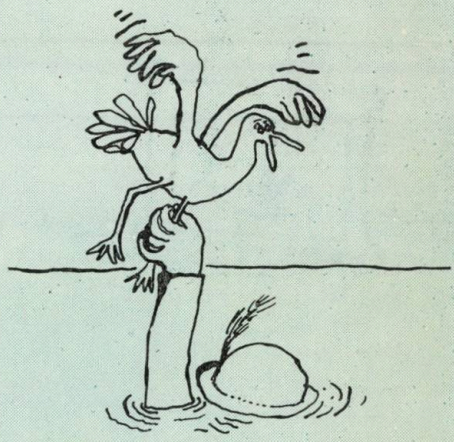

6 desene fantastice
de CRĂIȚĂ MÎNDRĂ VASILE

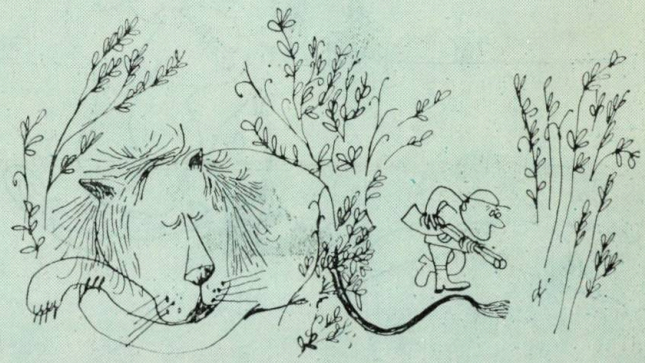

SUMAR

Un eveniment (I. Cârciu) 30
10 ani de competiții (L. Bratu) . . 33
Vînătoarea (Alexandru Filipașcu) 36
Pescuitul (Nicolae Rădulescu) . . 38
Portrete — Cerbul, căprioru l, capra neagră (V. Cotta) 41
Dacă nu știați... 44
Sportivi, profesioniști, braconieri (l.b.) 45
Trusa medicală (p.k.) 46
Vidra (Eugen Jianu) 47
O raritate zoologică 48
Păsări uitate (Mircea Bichiceanu) 49
Dacă nu știați... (s.p.) 52
Chefalul (Victor Pavlovici) . . . 53
Răsună toamna în Carpați (Alexandru Șerban) 55
De cîtă sare au nevoie anual . . 57
Lauda lucrurilor (șt.s.) 58
Pescuit 2200 (Gh. Rădulescu) . . . 59
Feerie ; Cronică (Andrei Ciurunga) 61
Utile pentru dumneavoastră (t.d.) 62
Cojoacele cenușii (Toth Kalman) 63
Pescuitul sportiv și starea vremii (Victor Pavlovici) 65
Cum vînăm la rațe (S. Pașcovschi) 68
Plute, plute și iar plute (n.s.) . . 70
Cînd cumpărăm o armă cu glonț (t.d.) 72
Cum vînăm căprioru l (a.f.) . . . 73
La zmeură (C. Alexandrescu) . . . 75
Pești paraziți... pe alți pești (Ioan Rădulescu) 77
Acasă la Lipan-Împărat (R. H. Rusu) 81
Cele 11 porunci ale vînătorului de lupi (M. Georgescu) 83
Lupul (Teodor Scarlat) 83
Betonieră pentru clocit 84
Rigo nu mai e (Toth Kalman) . . 85
Dropia (Eugen Jianu) 88
Senzație la Zoo ; Barza cu cont la bancă 89
Oferim amatorilor de pescuit staționar-sportiv — sfaturi (Liviu Banciu) 90
Rațele mele (s.c.) 93
Între două goane (i.c.) 94
Ornitologie distractivă (m.b.) . . . 95
Colonia din jungla Zălogului (Mircea Bichiceanu) 96
Lucrări de artă sau... glume ale naturii ? (m.t.) 100
După pești prin istoria feudală (m.b.) 101
Lucruri cunoscute, dar... (Teodor Zugravu) 103
Văgăuna mamuților (Jean-Jaques Barloy) 105
Teatru scurt (șt.s.) 110
O zi de pomină (Valer Boeriu) . . 111
Vînătoare la capre negre (Tudor Dăneți) 113
La ce distanță poate fi lovit vînatul ; Dimensiuni internaționale ; Bătaia maximă a alicelor (i.c.) . . 116
După lupi și vulpi în Clisura Dunării (M. Teleguț și I. Dihor) 117
Am pescuit rechini (T. Nalbant) . . 119
Cutia cu idei 120
Pesticidele și vînatul (Ioan Korodi Gal) 122
Cu Hemingway la păstrăvi . . . 125
Un document ornitologic (Mircea Mătieș și P. Capșa) 129
Pledoarie pentru Șieu (Dinu Grănescu) 131
Vînătoare și artă (Eugen Anastasiu) 132
Dar (N. Rădulescu) 133
Pe lungul nasului (șt.s.) 135
Întîmplări, întîmplări (Eugen Jianu) 137
Cînd și cum căutăm sitari (n.a.s.) 139
Caractere inversate (r.d.) 140
Știuca moșneagului ; Pe Olt (N. Eminet) 142
Cocorii (m.b.) 145
Măria Sa Bafta (Dinu Grănescu) . 146
Iarna, acum (Radu Cârneci) . . . 147
Pescuitul sportiv și moda (p.k.) . . 149
Fazanul — un vînat care se impune Nic. Străvoiu) 150
Ascunzișuri (r.d.) 151
Întîmplări (povestite de Ștefan Stroe) 152
În mijlocul lupilor (V. Voiculescu) 154
Cutia cu idei 161
Viața animalelor văzută de Herodot (m.șt.) 162

Cum construim o vargă de pescuit (C. Ceaușu) 164
Prima întîlnire (G. Grigorean) . 168
Cai de buzunar 170
Moștenire (Petru Ioniță) 170
Scriitori — vînători (I. Peltz) . . 171
Iaca-așa trece gloria lumii (șt.s.) 173
Argintarea ; Arămirea (p.k.) . . 174
La turturele (Romulus Dinu) . . . 175
„Profesorul" (I. Duma) 177
Ah ! Vînătorii... (Dan Stănescu) . . 178
La matcă (șt.s.) 179
Animale străvechi (Dimitrie Radu) 181
Prietenii (M. N. Cârstea) 184
De peste hotare (p.i.) 185
Soție model (Dinu Grănescu) . . 186
De peste hotare (n.r.) 188
Iepurele în credința popoarelor (Gerhardt Hochstrasser) 189
Campioni... la răbdare (d.r.) . . . 191
Porumbelul de carne (Maria Valeria Budușan) 192
Carasul auriu (I. Duma) 193
Acvariu (D. Mazilu) 194
Cunoștință cu pițigoii (Mircea Rarău) 196
Recunoștința ; Vulpea grădinar (I. Cârciu) 198
Rețete culinare (E. Constantinescu) 201

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Prezentare grafică : V. Olac
Redactor : N. Rădulescu
Corector : M. N. Cârstea

Tiparul executat sub comanda nr. 1800/1968
la Întreprinderea poligrafică „13 Decembrie 1918", București.